

A javítóintézeti feladatellátás szakmai folyamatainak beazonosítása, leírása folyamatában történő megjelenítése, protokolljainak, tevékenység adminisztrációjának kidolgozása, az e tevékenységekre alapozott esetleges jogszabály módosítási javaslatok megfogalmazása, mindezeknek a standardizációs anyagban történő rögzítése.

SZERZŐK:

ANTAL GÁBOR

HEGEDŰS SÁNDOR

PUSKÁS PÉTER

DR. SZABÓ PÉTER

SZIM ANDRÁS

Egyenlőséget kell biztosítani minden befogadott számára annak érdekében, hogy megismerje és értse jogait, kötelességeit és fejlesztésének lehetőségeit.

A javítóintézeti nevelés időtartama alatt nem érheti a növendéket semmilyen megkülönböztetés a nevelési folyamatban résztvevők erkölcsi felháborodása miatt.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	9
FIATALKORÚAK BEFOGADÁSA A JAVÍTÓINTÉZETBE.....	16
1. A folyamatlem célja	16
2. A javítóintézeti befogadás folyamata	18
3. Dokumentumok	32
4. Kapcsolódó folyamatlemek	32
5. Alkalmazott jogszabályok	32
Mellékletek.....	33
CSOPORTBA HELYEZÉS, A BEFOGADÓ CSOPORT IDŐSZAKA.....	43
1 A folyamatlem célja	43
2. A befogadó csoport időszakában végzett tevékenységek	44
3. Dokumentumok.....	59
4. Kapcsolódó folyamatlemek	60
5. Alkalmazott jogszabályok	60
Mellékletek.....	61
ELLÁTÁS BIZTOSÍTÁSA.....	86
1. A szakmai folyamat célja	86
2. A szakmai folyamat leírása	86
3. Dokumentumok	89
4. Kapcsolódó folyamatlemek	89
5. Alkalmazott jogszabályok	89
Mellékletek.....	90
KAPCSOLATTARTÁS.....	91
1. Fiatalkorú kapcsolattartásának célja.....	91
2. A kapcsolattartás leírása, folyamata	91
3. Dokumentumok	92
4. Kapcsolódó folyamatok.....	93
5. Alkalmazott jogszabályok	93
Mellékletek.....	94
CSALÁDI KONZULTÁCIÓ, CSALÁDTERÁPIA A JAVÍTÓINTÉZET NÖVENDÉKEIVEL ÉS CSALÁDJAikkal	95
1. Családi konzultáció célja, folyamata.....	95

2. Családterápia célja, folyamata.....	96
3. Alkalmazott jogszabályok	97
NEVELÉSI FOYAMAT, FEJLESZTÉS	98
1. Az önálló életre nevelés	98
2. A szakmai folyamat leírása	98
3. Dokumentumok.....	100
4. Kapcsolódó folyamatok.....	100
5. Alkalmazott jogszabályok.....	100
Mellékletek.....	101
SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉGEK INTÉZETEN BELÜL ÉS KÍVÜL	105
1. Szakmai folyamatok célja.....	105
2. Tevékenység leírása	106
3. Dokumentumok	110
4. Kapcsolódó folyamatok	110
5. Alkalmazott jogszabályok	110
Mellékletek.....	111
A TESTNEVELÉS, A SPORTTEVÉKENYSÉGEK SZEREPE A JAVÍTÓINTÉZETI	
NEVELÉSBEN.....	113
1. A javítóintézet sporttevékenység jogszabályi meghatározottsága	113
2. A testnevelés és sport tevékenységek javítóintézet alkalmazásának szakmai alapjai.....	113
3. A testnevelés és sport konkrét megjelenési formája a javítóintézet nevelésben	118
4. Felhasznált irodalom	121
5. Alkalmazott jogszabályok	122
VALLÁSGYAKORLÁS.....	123
1. A szakmai folyamatok célja	123
2. A szakmai folyamatok résztvevőiségei.....	123
3. Dokumentumok	124
4. Kapcsolódó folyamatok	124
5. Alkalmazott jogszabályok	124
SZŰRT INTERNETHASZNÁLAT	125
1. A szakmai folyamatok célja	125
2. A szakmai folyamatok résztvevőiségei.....	125
3. Dokumentumok	125
4. Kapcsolódó folyamatok	125
5. Alkalmazott jogszabályok	125

OKTATÁS – KÉPZÉS	126
1. Az oktatás célja	126
2. A javítóintézetben történő oktatást meghatározó tényezők.....	126
3. Az oktatás.....	128
4. Dokumentumok.....	130
4. Kapcsolódó folyamatok	130
5. Alkalmazott jogszabályok	130
Mellékletek.....	131
MUNKAFOGLALKOZTATÁS	137
1. A szakmai folyamat célja	137
2. A tevékenység leírása.....	139
3. Dokumentumok.....	141
4. Kapcsolódó folyamatok.....	141
5. Alkalmazott jogszabályok	141
Mellékletek.....	142
NAPIREND SZERINTI ÁTADÁS/ÁTVÉTEL, SZAKMAI INFORMÁCIÓCSERE	144
1. A szakmai folyamat célja	144
2. A szakmai folyamat leírása	144
3. Dokumentumok.....	146
4. Kapcsolódó folyamatok.....	146
5. Alkalmazott jogszabályok	146
JUTALMAZÁS	147
1. A szakmai folyamatok célja	147
2. A szakmai folyamatok résztvevőinek.....	147
3. Dokumentumok.....	150
4. Kapcsolódó folyamatok	150
5. Alkalmazott jogszabályok	150
Mellékletek.....	151
A FEGYELEMSÉRTÉS, FEGYELMI ELJÁRÁS.....	152
1. A szakmai folyamat célja	152
2. A fiatalok fegyelmi büntetésének leírása	152
3. Kapcsolódó folyamatok.....	153
4. Dokumentumok	153
5. Alkalmazott jogszabályok	153
Mellékletek.....	154

INTÉZETI TANÁCS /IT/ MŰKÖDÉSE	158
1. Szakmai folyamat célja	158
2. A tevékenység leírása.....	158
3. Az Intézeti Tanács összehívása	159
4. Folyamat elemei	159
5. Dokumentumok	160
6. Kapcsolódó folyamat elemei	160
7. Alkalmazott jogszabályok	160
Mellékletek.....	161
KÖZVETÍTŐI ELJÁRÁS /Mediáció, Jóvátételi eljárás/	172
1. A szakmai folyamat célja	172
2. Bevezetés.....	172
3. Közvetítői eljárás tevékenységének leírása.....	173
4. A megbeszélés folyamata.....	177
5. Kapcsolódó folyamat elemek	177
6. Dokumentumok.....	177
7. Alkalmazott jogszabályok	177
Mellékletek.....	178
KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZ ALKALMAZÁSA, BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEK	180
1. A kényszerítő eszköz alkalmazás célja	180
2. A szakmai folyamat leírása	180
3. Biztonsági intézkedések	181
4. Kapcsolódó folyamat elemei.....	183
5. Dokumentumok	183
6. Alkalmazott jogszabályok	183
Mellékletek.....	184
ZÁRT INTÉZETI RÉSZLEG	185
1. A részleg működésének célja, feladata.....	185
2. A részleg személyi és tárgyi feltételei	185
3. A Zárt intézeti részleg működésének folyamata	185
4. Felvétel a részlegbe	186
5. A részlegbe való helyezés	186
6. A részleg munkatársainak feladata.....	187
7. A részleg életrendje, napirendje	187
8. Kedvezmények, jutalmak, büntetések	188

9. A részlegből való visszahelyezés eredeti csoportjába.....	188
10. Kapcsolódó folyamatok.....	188
11. Dokumentumok	189
12. Alkalmazott jogszabályok	189
Mellékletek.....	190
AZ ELŐZETES LETARTÓZTATÁS VÉGREHAJTÁSI HELYÉNEK	
MEGVÁLTOZTATÁSA.....	197
1. Folyamatelem célja	197
2. A folyamatelem végrehajtását befolyásoló rendelkezések.....	198
3. A végrehajtási hely megváltoztatásának lehetséges irányai és okai.....	198
4. A javítóintézet igazgatója által kezdeményezett végrehajtási hely megváltoztatásának folyamata	200
5. Dokumentumok	201
6. Kapcsolódó folyamatelemek	201
7. Alkalmazott jogszabályok	201
Mellékletek.....	202
RENDKÍVÜLI ESEMÉNYEK	204
1. A szakmai folyamatelem célja	204
2. A szakmai folyamatelem résztvevőkenységei.....	204
3. Dokumentumok	206
4. Kapcsolódó folyamatelemek	206
5. Alkalmazott jogszabályok	206
Mellékletek.....	207
BIZTONSÁGI ELKÜLÖNÍTŐ HASZNÁLATA	214
1. Szakmai folyamat célja	214
2. Biztonsági elkülönítésre vonatkozó szabályok követése	214
3. Dokumentumok	215
4. Kapcsolódó folyamatelemek	215
5. Alkalmazott jogszabályok	216
Mellékletek.....	217
ELBOCSÁTÁS - SZABADÍTÁS.....	220
1. A szakmai folyamat célja	221
2. Elbocsátás.....	221
3. Kapcsolódó folyamatelemek	227
4. Alkalmazott jogszabályok	227

UTÓGONDOZÓ RÉSZLEGEN VALÓ ELHELYEZÉS	228
1. A szakmai folyamat elem célja	228
2. Szakmai folyamat elem résztvevő enységei	228
3. Dokumentumok	232
4. Kapcsolódó folyamat elemek	233
5. Alkalmazott jogszabályok	233
Mellékletek.....	234
JOGSZABÁLY MÓDOSÍTÓ JAVASLATOK.....	236

BEVEZETÉS

A 2013.évi CCXL. törvény (a későbbiekben: Bv. Kódex vagy Kódex) az általános rendelkezések között rögzíti, hogy a javítóintézeti nevelés végrehajtása során a fiatalkorúval szemben emberi méltósága tiszteletben tartásával, életkori szükségletei figyelembevételével kell bánni, továbbá a törvényben meghatározott korlátozások kivételével gondoskodni kell jogai megkülönböztetés nélküli biztosításáról és védelméről.

Ennek szellemében fogalmazza meg önmagát a javítóintézet intézménye és ebben a szellemiségben határozza meg azokat a szakmai elemeket, amik végig kísérik a szakfeladat ellátását.

A javítóintézeti nevelés céljai elsősorban a gondozás – nevelés - fejlesztés egységet alkotó pedagógiai feladataiban határozhatóak meg.

Kiemelt feladata az intézeteknek a fiatalkorú kulturáltsági szintjének emelése. Ebben a zárt környezetben az életmód és a viselkedésmód módosítása eszközrendszerének alkalmazásával valósul meg a fejlesztés. A fejlesztési folyamatot elkerülhetetlenül és generációkra visszatérően befolyásolja a szocializációs folyamat hiányosságainak pótlása, illetve korrigálása. A hiányosságok pótlása a javítóintézet nevelési folyamatában főleg az életmód, életrend kialakításán keresztül valósulhat meg.

Az egyik leginkább kitartást és következetességet igénylő cél a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek fejlesztése különös tekintettel arra, hogy a növendékek jelentős része kevésbé jártas ebben a tevékenységben, ismereteik és élményeik a munkavégzéssel kapcsolatban mozaikszerűek. A javítóintézet alapvetően magával a munkafoglalkoztatással, a szakma-oktatással, a szakképzéssel, a frusztráció-tolerancia növelésével és az erkölcsi struktúrák erősítésével, a reális önbizalom és az önkontroll fejlesztését hivatott biztosítani a nevelés folyamata.

További kiemelt feladata a javítóintézeti nevelésnek a viselkedés formálása. Mindaz a folyamat, amiben részt vesz a fiatal a befogadásától az elbocsátásáig, ennek a célnak az alárendeltségében, meghatározottságában érvényesül. A személyiségformáló hatást több esetben terápiával, tréningekkel és a napi rendszerességgel megtartott fejlesztő programokkal lehet elérni. A fejlesztő folyamatnak ezek az elemei minden esetben a szűkebb-, tágabb környezet bevonásával biztosítottak.

A javítóintézeti nevelés fontos eleme a növendékek érzelmi életének fejlesztése, erkölcsi fejlődésük elősegítése. Az eredményességet befolyásolja a referencia személyek és csoport iránti viszonyulás formálhatósága. A nevelőkkel és a társakkal kialakított érzelmi kapcsolatokra hatással van, hogy az együttműködés zárt körülmények között valósul meg, a zártság napi jellemző hatásait figyelembe véve.

Az intézet a napi tevékenységek rendszeres értékelésével folyamatos hatást gyakorol a fiatal érzelmi életére, alkalmazkodó képességének, rezilienciájának fejlesztésére, így segítve normakövető és normatartó visszailleszkedését a társadalomba.

A javítóintézeti nevelés során a fiatalok gyakorlatilag kikerül a kriminalizáló környezetéből, és egy olyan zárt közegbe kerül, ahol az egyéni és a közösségi normák alapján egyaránt gondoskodnak a testi és az értelmi fejlődéséről.

A javítóintézeti gondozás – nevelés – fejlesztés folyamata során elérhető hatások hozzájárulhatnak ahhoz, hogy fékeződjön vagy megálljon a fiatal további kriminalizálódása, törvénytisztelő életmódot képviseljen, valamint a javítóintézetben szerzett szakmai ismereteivel és szakképesítésével munkavállalóvá váljon.

A Bv. Kódex szabályozása alapján a javítóintézeti nevelés célja, a fiatalok társadalmi beilleszkedésének elősegítése, ennek érdekében beilleszkedési zavarai enyhítése, pszichés állapota rendezése, iskolázottsága, szakmai képzettsége fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása, az egészséges életmódra való felkészítés.

A javítóintézetek Janus arcúsága azt a sajátos szemléletet jelenti, amiben egyszerre jelenik meg a büntetés végrehajtás követelményrendszere, valamint a gyermek- és ifjúságvédelem elvárása, szempontjai.

Jeles elődeink a jogalkotótól azt a feladatot kapták, hogy fejlesszék a gondozásukra, nevelésükre, fejlesztésükre bízott fiatal erkölcsét. A jogalkotó célja ma sem változott, az erkölcsi fejlesztés létjogosultságának igénye töretlenül meghatározó, hiszen akiről esetünkben szó van, az a gyermek.

Törvényi meghatározás alapján fiatalok azok, akik a bűncselekmény elkövetésekor a 12. életévét betöltötték, de a tizennyolcadikát még nem, továbbá a javítóintézeti nevelés tekintetében fiatalok azok is, akik a tizennyolcadik életévét betöltötték, de huszonegyedik életévét még nem érték el. A javítóintézeti nevelés végrehajtása tehát, a 12. és a 21. életév közötti növendékek esetében valósul meg.

A javítóintézetek a gyermekvédelmi rendszer részeként működnek, fenntartójuk és középírányító szervük 2013. január 1.-e óta a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság.

Értékalap a javítóintézetnek az, hogy „védett” közegben együttműködésre hívja, együttműködés által fejleszti a fiataalt. A Bv. kódex szabályozása a javítóintézet és bv. intézet nevelési programját kívánja közelíteni. Ezért valódi szakmai kihívás és dilemma előtt áll az intézmények szakmai közössége az együttműködés megvalósítása kapcsán.

A javítóintézeti nevelés az intézetbe való befogadás napján kezdődik, és időtartama - a szökés-, vagyis az intézetből történő engedély nélküli eltávozás időtartamával meghosszabbodik. A javítóintézeti nevelés megkezdése előtt az ítélelhozó bíróság halasztást engedélyezhet a javítóintézeti nevelés megkezdésére, illetőleg a bíróság a megkezdett végrehajtást fel is függesztheti.

A bv. kódex meghatározza a fiatalkorúak elkülönítésének szempontjait, ennek értelmében nemük és életkoruk szerint el kell különíteni egymástól a növendékeket. Külön intézetben kell elhelyezni a fiúkat és a lányokat, az életkoruk alapján megvalósítható a részleges elkülönítésük. Az intézetek szakmai programjaikban ezen túlmenően, a fiatalkorúak szükségleteire tekintettel, további speciális csoportokat hozhatnak létre a pedagógiai rendszer strukturálásával, és így biztosítják az egészségügyi és a nevelési szempontok megvalósulását.

Ha a fiatalkorú az intézetbe magával hozza a felügyelet nélkül maradó gyermekét, akkor törvényi lehetőség van az együttes elhelyezésükre. Ennek részletes szabályait a Rendtartás - 1/2015. (I.14.) EMMI rendelet - tartalmazza. Erre a feladatra az intézetben külön részleget kell kialakítani, attól függetlenül, hogy fiú vagy leány a javítóintézeti nevelt. A fiatalkorú nyilatkozik arról, hogy vállalja gyermeke gondozását, továbbá a gyermek törvényes képviselője is hozzájárul a gyermek javítóintézetben történő elhelyezéséhez. Ennek hiányában az együttes elhelyezés nem engedélyezhető. A javítóintézetek eddigi szakmai tevékenységét követve, ezzel a speciális eljárási szabállyal kapcsolatban egyedülálló és modell értékű eredményt ért el a Rákospalotai Javítóintézet közössége, a fiatalon elhunyt Ferenczi György igazgatása alatt. Elsőként a magyar intézettörténetben, az együttes elhelyezés biztosításával létrehozta az anya-gyerek részleget. Ebben a szokatlanul sajátos, mégis életszerű esetben egy speciális napirendet kell kialakítani a növendék részére, mivel gondoskodni kell a gyermeke felügyeletéről, amíg ő iskolai oktatáson, szakképzésen vagy más fejlesztő foglalkozáson vesz részt. Ez a szakmai elvárás ismételten rámutat a javítóintézet szakmai profiljának összetettségére, mivel a növendék személyiség fejlesztésének részévé válik az,

hogy elsajátítsa mindazt, ami által alkalmassá válhat kisgyermek önellátó és felelősségteljes gondozására, a csecsemő és a kisgyermekkorú szükségletek megfelelő kielégítésére.

A javítóintézeti nevelés alapjait meghatározó lényegi elem az oktatás és a szakmai képzés biztosítása. A fiatalok kötelezettségei tekintetében jelentős változást eredményezhet, hogy a törvényi szabályozás értelmében a növendék a javítóintézetben a tanulmányait a köznevelésről szóló törvényben meghatározott életkorig köteles folytatni. A nemzeti köznevelésről szóló törvény meghatározza, hogy a tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnél a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt. A javítóintézetek oktatási adatai alapján az elmúlt öt évben befogadott növendékek iskolai végzettsége többségében - 55-65% - nem éri el a 8. osztályt. Az általános iskola 8. osztályával nem rendelkezik a 16 éves, illetve a 16. életévét betöltött növendékek 60-70%-a, ennek ellenére ők nem tankötelesek. A fiatalok iskolázottságának, szakmai képzettségének fejlesztése, a tankötelezett életkort betöltött növendékek esetében is elengedhetetlen feladata a javítóintézeti korrigáló nevelésnek. Ugyanis azokról a fiatalokról van szó, akiknek életútja korán lejtőre került, környezetük nem volt alkalmas arra, hogy a tanulással kapcsolatos alapvető szükségleteiket felismertesse velük, számukra ez nem képezte részét az értékképzés folyamatának. Sajnálatosan ebben az örök krízis folyamatban, hogy a fiatal tevékenesen és jelentős mértékben közreműködött, megtanulta és megmutatta, mit kell tennie annak érdekében, hogy nemkívánatos személy legyen az iskolában. Ennek következményei fájdalmasan és szégyenérzettel kísérve mutatkoznak meg számára, akkor, amikor felismertetik vele, hogy funkcionális analfabéta, vagy amikor azzal kell szembesülnie, megküzdenie, hogy a tágabb környezet számára is kiderül, hogy nem tud sem írni, sem olvasni. A szégyenérzet hatásai a javítóintézeti izolációban csak szakmai, terápiás segítséggel válnak feldolgozhatóvá számára.

A javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt a fiatalok egyes jogai szünetelnek, így a szabad mozgáshoz, a tartózkodási hely szabad megváltoztatásához, a békés gyülekezéshez és a sztrájkhoz való joga.

Új korszakot nyit a javítóintézeti nevelés eddigi rendjében és rendszerében az internet használatával kapcsolatos jogosultság, miszerint hetente egy alkalommal, harminc perc időtartamban a növendék számára biztosítani kell a szűrt tartalmú internet-szolgáltatás használatát. Számos indokkal alátámasztott ennek a jogelemnek az indokoltsága, szükségessége, hiszen valóban abban a korban élünk, ahol az ügyintézés, a kommunikációt, a napi életvezetést befolyásolja, meghatározza az internet. Egy ismeretlen és új szakmai dilemma elé állította ezzel a döntésével a javítóintézetet a

jogalkotó. A kommunikáció és az információ szerzés szinte átláthatatlan és alig jó eséllyel korlátozható tere az internet. A fiatalok kommunikációja és ismeretszerzése ebben a térben, alapvető befolyással hat pszichés működésükre és személyiségük fejlődésére. Különösen érzékeny kérdés ez, a javítóintézetben végrehajtott előzetes letartóztatás során.

Törvényileg új lehetőség a javítóintézet eszköztárában a családi konzultáció és a családterápiás foglalkozás. A növendék vagy törvényes képviselője kérelmére háromhavonta engedélyezhető a családi konzultáció, amely a javítóintézetben megvalósuló kötetlen kapcsolattartási forma. A családi konzultáción a szülő, valamint az vehet részt, aki a Polgári Törvénykönyv alapján a fiataalkorúval kapcsolattartásra jogosult. A családi konzultáció és a családterápiás foglalkozás nem minősül látogatásnak, sajátossága az, hogy fiataalkorúak között is engedélyezhető. A svéd kriminálpedagógiai gyakorlat illetve kriminálpszichológiai kísérletek mutattak rá - többek között - arra, hogyha a családot is bevonjuk a bűnelkövető fiatal visszailleszkedését előkészítő folyamatba, akkor ők maguk is jelentős pozitív változáson mehetnek keresztül.

A kimenő, az eltávozás és szabadság a lehető legnagyobb adható kedvezmény a javítóintézetben. A törvényi szabályozás ezeket az elemeket beemelte a kapcsolattartás formái közé, kiegészítve a jutalom kimenő, jutalom eltávozás és jutalom szabadság bevezetésével. A javítóintézeti nevelés közismerten egyik legfontosabb eszköze a jutalmazás, amelynek pedagógiai célja a pozitív viselkedésmódnak, továbbá a hibák leküzdésére, a hiányosságok pótlására irányuló erőfeszítésnek az elismerése, megerősítése, ezáltal a fiatal helyes személyiségfejlődésének elősegítése. A szabadság, az eltávozás és a kimenő engedélyezése, bár a törvényben a kapcsolattartás elemeiként van felsorolva, megítélésünk szerint ezek továbbra is a javítóintézet jutalmazási formái.

A javítóintézeti nevelés félbeszakításának lehetőségét törvényi szabályozás a javítóintézet igazgatójának hatáskörébe utalja, ezáltal olyan joggal ruházza fel az intézmény vezetőjét, ami 2015. január 1-e előtt diszkrecionális jogként volt alkalmazható, miniszter által. A javítóintézeti nevelést fontos okból - a fiataalkorú személyi vagy családi körülményei, egészségi állapota miatt - egy évben tíz naptól három hónapig terjedő időtartamra az igazgató félbeszakíthatja. Ha a fiataalkorú egészségi állapota indokolja, akkor a félbeszakítás időtartamát a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter legfeljebb - a félbeszakítás három hónaptól egy évig meghosszabbíthatja. A félbeszakítás tartama a javítóintézeti nevelésbe nem számít be.

Teljesen új rendelkezése a bv. törvénynek a kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetősége a javítóintézetben. Kényszerítő eszköz alkalmazására abban az esetben kerülhet sor, ha a fiataalkorú a javítóintézet rendjét, biztonságát sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsít; bármely személy

életét, testi épségét, személyes szabadságát sérti vagy veszélyezteti; illetőleg, ha szökés vagy bűncselekmény megakadályozása érdekében szükséges. A fiatalkorúval szemben kényszerítő eszközként testi kényszer alkalmazható, különbséget téve a 14 éven aluliak és 14 éven felüliek esetében alkalmazott testi kényszer tekintetében.

A zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezés ellen bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be a fiatalkorú, mely új eleme a szabályozásnak, a jogorvoslatnak. A bírósági felülvizsgálati kérelmet - a törvény eltérő rendelkezése hiányában - a határozat közlésétől számított nyolc napon belül lehet a határozatot hozó végrehajtásért felelős szervhez, illetve szervezeti egységhez írásban benyújtani. A végrehajtásért felelős szerv határozata ellen a büntetés-végrehajtási bíróhoz címzett bírósági felülvizsgálati kérelemnek van helye. Felülvizsgálati kérelem benyújtására - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - az elítélt, a védő, a fiatalkorú törvényes képviselője, jogosult. A büntetés-végrehajtási bíró csak a fiatal javára változtathatja meg a végrehajtásért felelős szerv döntését. A büntetés-végrehajtási bíró végzéssel határoz, az iratnak a hozzá érkezésétől számított nyolc napon belül.

A jogalkotó a fentiekén túl olyan lényegi változásokat vezetett be, ami a javítóintézeti gondozás – nevelés – fejlesztés és korrekciós nevelés végrehajtása szempontjából új helyzetet és feladatot adott, határozott meg az intézeteknek, gyakorlatilag indirekt módon serkentve a szakterület standardjainak meghatározását.

A fegyelmi eljárásban új elemként jelenik meg a közvetítői eljárás, amelyre a fiatalkorú által, a másik fiatalkorú sérelmére elkövetett fegyelmi vétség esetén van lehetőség. A közvetítői eljárást a javítóintézet erre kiképzett szakembere folytathatja le.

A törvény által kizárt az ideiglenes elbocsátása annak a fiatalkorúnak, akinek a fegyelmi felelősségét a javítóintézet engedély nélküli elhagyása miatt legalább három alkalommal megállapították. Kivételesen a fiatalkorú megváltozott magatartására figyelemmel, az intézeti tanácsnak az ideiglenes elbocsátás esedékessége előtt két hónappal megtett előterjesztése alapján, a büntetés-végrehajtási bíró dönthet a fiatalkorú ideiglenes elbocsátásáról is.

A javítóintézetbe került fiatalok bűnelkövetését többnyire a személyiségfejlődésre közvetlenül ható bio-, pszicho-, szociális ártalmak, a szűkebb-, tágabb környezet egyéb hatásai és az alkati predispozíció tényezőinek kölcsönhatása idézi elő. Ezeknek a tényezőknek a kedvezőtlen összehatása vezet el jellemzően az antiszociális fejlődésirányhoz és a bűncselekmény elkövetéséhez. Az érzelmi szükségleteik kielégítetlensége rosszul fejlett erkölcsi struktúrát eredményez, mivel nincs kiért és miért elfogadni a társadalom normáit, így az érzelmi rétegekben gyökerező etikai

struktúrák megalapozása is elmarad náluk. Az erkölcsi fogalmak, értékek személyiségbe történő kívánatos mértékű beépülését a javítóintézetbe utalt populáció esetében nemcsak előéletük veszélyeztető elemei kérdőjelezik meg, hanem az értelmi nevelésük elhanyagolása is. A fiatakorúak fejlesztést igénylő szocializációs hiányai, zavarai, a család és az iskola, valamint a tágabb társadalmi környezet mulasztásaiból, káros hatásaiból és adottságaiból következik. A kezelendő problémák, tünetek tartósan és jellemzően a viselkedés-zavarok, a teljesítményzavarok, az iskolázottsági és a művelődésbeli elmaradottságok területen jelentkeznek.

Mindezek alapján a javítóintézeti fejlesztés olyan komplex és speciális nevelési folyamattá alakul, melynek célja az antiszociális fejlődésirányú és bűnelkövető fiatal speciális szükségletének, gyermekvédelmi szempontú, célszerű kielégítése. A szabályozás segíti a javítóintézetek küldetésének teljesítését, így a feladatait sikeresen ellátó intézményrendszer erősítésével hozzájárul a bűnelkövető fiatalok társadalmi reintegrációjához, életesélyeik növeléséhez.

Jelen tanulmány a hatályos szabályozás alapján, részletes és körültekintő szakmai tartalommal és gyakorlati tapasztalattal alátámasztott szttenderdekkel kíván segítséget nyújtani a javítóintézeti nevelés és ellátás folyamatában.

FIATALKORÚAK BEFOGADÁSA A JAVÍTÓINTÉZETBE

1. A folyamatlem célja

Az átkísért/előállított vagy önként jelentkező fiatalkorú szakmai protokoll szerinti átvétele és befogadása a bíróság által jogerősen elrendelt javítóintézeti nevelés, illetve a javítóintézetben történő előzetes letartóztatás végrehajtására.

A folyamatlem tartama: A jogerős javítóintézeti nevelés, mint intézkedés és az előzetes letartóztatás elrendeléséről szóló dokumentumok javítóintézetbe (postai úton, személyesen vagy kíséző személy által) érkezésétől, a fiatalkorú befogadó csoportba kíséréséig.

Bevezetés

A bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve a javítóintézetben előzetes letartóztatásba helyezett fiatalkorúak intézeti ellátása a gyermekvédelmi rendszer részeként, a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter felügyelete és közvetlen irányítása alatt álló javítóintézetekben realizálódik. Magyarországon jelenleg négy javítóintézet működik:

1. A Rákospalotai Javítóintézet, amely lányok részére biztosítja a bíróság által elrendelt javítóintézeti nevelést és a javítóintézetben történő előzetes letartóztatás végrehajtását
2. Az Aszódi Javítóintézet, amely fiúkat fogad be a bíróság által elrendelt javítóintézeti nevelés végrehajtására
3. A Debreceni Javítóintézet, amely fiúk részére biztosítja a bíróság által elrendelt javítóintézeti nevelést és a javítóintézetben történő előzetes letartóztatás végrehajtását
4. A Budapesti Javítóintézet, amely fiatalkorú fiúk előzetes letartóztatásának javítóintézetben történő végrehajtására kijelölt intézet.

A javítóintézetek sora 2015. évben a Nagykanizsai Javítóintézettel bővül, amely fiúk részére fogja biztosítani a bíróság által elrendelt javítóintézeti nevelést és a javítóintézetben történő előzetes letartóztatás végrehajtását.

Javítóintézeti nevelést a bíróság, bűnösséget megállapító ítéletben rendel el, ha a fiatalkorú eredményes nevelése érdekében intézeti elhelyezése szükséges. A bíróság az ítéletében meghatározza a javítóintézeti nevelés tartamát, amely egytől négy évig terjedhet. A Büntető Törvénykönyv meghatározása alapján fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor betöltötte a tizenkettedik életévét, de a tizennyolcadikat nem. A javítóintézeti nevelés végrehajtása tekintetében a büntetés-végrehajtási törvény az életkori határt kitolta, és a rendelkezés értelmében fiatalkorúként kell érteni a tizennyolcadik életévét betöltött, de huszonegyedik életévét meg nem haladott javítóintézeti neveltet is. A javítóintézet igazgatója a fiatalkorút az intézetből elbocsátja, ha

betöltötte a huszonegyedik életévét. Javítóintézeti nevelés nem rendelhető el azzal szemben, aki az ítélet meghozatalakor betöltötte a huszadik életévét

Az előzetes letartóztatás, így a javítóintézetben végrehajtott előzetes letartóztatás is, a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt alkalmazott, a terhelt személyi szabadságát elvonó kényszerintézkedés, amelynek tartamát törvényben szabályozott időközönként meg kell hosszabbítani. A fiatalkorúval szemben elrendelt előzetes letartóztatás a törvény erejénél fogva megszűnik, ha a végrehajtás kezdetétől két év, tizennegyedik életévét be nem töltött fiatalkorúval szemben elrendelt előzetes letartóztatás végrehajtásának kezdetétől egy év eltelt, kivéve az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás esetét, továbbá ha az ügyben harmadfokú bírósági eljárás vagy hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás van folyamatban.

A javítóintézeti nevelés és az előzetes letartóztatás végrehajtása során a fiatalkorúval emberi méltósága tiszteletben tartásával, életkori szükségletei figyelembevételével kell bánni, és a törvényben meghatározott korlátozások kivételével gondoskodni kell jogai megkülönböztetés nélküli biztosításáról és védelméről. A javítóintézetbe befogadott fiatalkorúak jelentős része tizennyolc év alatti, így ők az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye és a Gyvt. alapján gyermeknek minősülnek, esetükben a gyermeki jogok érvényesülését fokozottan figyelembe kell venni.

A javítóintézeti nevelés és a javítóintézetben végrehajtott előzetes letartóztatás végrehajtása során, a fiatalkorú védelme érdekében, a befogadás pillanatától fokozott figyelmet kell fordítani a fiatalkorú személyes adatainak kezelésére. A bűnügyi személyes adat és az egészségügyi állapotra, a kóros szenvedélyre vonatkozó személyes adat különleges adatnak minősül, így ezek kezelése fokozott figyelmet és titoktartást követel meg a javítóintézet munkatársai részéről. A munkatársaknak mindent el kell követnie annak érdekében, hogy a fiatalkorú tudta és akarata nélkül, egyetlen társa se jusson személyes és különleges (pl.: faji eredete, szexuális identitása, kóros szenvedélyre, egészségi állapota, bűnügyi személyes adata, stb.) adatai birtokába.

A javítóintézetbe érkező fiatalkorú (érkezzék családból, gyermekvédelmi intézményből, vagy akár büntetés-végrehajtási intézetből) minden esetben veszteséget él át. Befogadásakor kívül maradnak a számára fontos családtagok és más személyek, az eddig támpontot nyújtó kinti értékei és életmódja, az őt körülvevő megszokott környezete. A befogadás pillanatában a fiatalkorút az ismeretlenségtől, az izolációtól való félelem, a bizonytalanság, az információhiány és gyakran a kilátástalanság jellemzi. A váratlan, hirtelen megjelenő életesemény következtében a fiatalkorú krízist él át.

A fiatalkorú pszichés állapotát, a krízis mélységét a személyiségállapotán túl befolyásolhatja, hogy a befogadott fiatalkorúval szembeni büntetőeljárás milyen szakaszban van. A büntetőeljárás lezárásaként javítóintézeti nevelésre ítélt fiatalkorú a cselekménye elkövetése óta eltelt időszakban átgondolhatta tette súlyát, mérlegelhetette a várható büntetőjogi következményeket és tájékozódhatott azok mibenlétéről, felkészülhetett a javítóintézeti izolációra és ismeri a javítóintézeti nevelése megszűnésének várható időpontját. Könnyítheti a fiatalkorúnál az új helyzet feldolgozását, ha a javítóintézeti nevelés megkezdésére, a javítóintézetben végrehajtott előzetes letartóztatásából kerül átkísérésre. Váratlanságával, ismeretlenségével, a rákészülés lehetőségének hiányával és a fogvatartás tartamának kiszámíthatatlanságával nagyobb traumát okoz a fiatalkorú számára az előzetes letartóztatásba helyezés, amelynek elrendelésére rendszerint a bűncselekmény elkövetését követően, a maximum 72 órás rendőri őrizet után kerül sor.

Összességében azonban, mindkét intézet típusba kerülő fiatalkorú traumával éli meg az új élethelyzetét. A trauma, a letartóztatási sokk már a javítóintézeti befogadás előtt jelentkezik a fiatalkorúnál, és az intézeti élet első heteiben jelen van, ezért az új helyzettől való félelem, szorongás, kiszolgáltatottság érzésének minimalizálása érdekében a befogadó intézménynek már a befogadás pillanatában bizalmat kell sugároznia, biztonságot kell nyújtania, amelynek része a fiatalkorú intézeti életével kapcsolatos legfontosabb keretek, szabályok ismertetése is.

A fiatalkorúak javítóintézeti nevelésének célja, a javítóintézeti ellátás, az eszközrendszer megegyező a javítóintézeti nevelés, mint intézkedés és az előzetes letartóztatás javítóintézeti végrehajtása kapcsán, de a javítóintézeti nevelés és az előzetes letartóztatás javítóintézetben történő végrehajtásának eltérő funkciója és szabályozása miatt, már az intézetbe fogadás tekintetében is mutatkozik eltérés.

2. A javítóintézeti befogadás folyamata

1. Intézkedések a javítóintézeti nevelésre ítélt fiatalkorú megjelenése előtt
2. A fiatalkorú megjelenése a javítóintézetben
3. A befogadás alapjául szolgáló iratok és azok vizsgálata
4. A személyazonosság megállapítása
5. A befogadás megtagadása
6. Az ideiglenes befogadás
7. A fiatalkorú egészségügyi vizsgálata befogadáskor
8. A fiatalkorú ellátása befogadáskor, személyes tárgyai átvétele
9. Tájékoztatás az intézeti élet szabályairól

10. Intézkedés a fiatalkorú felügyelet nélkül maradt gyermeke esetén
11. A fiatalkorú nyilvántartásba vétele
12. Visszafogadás a javítóintézetbe
13. A befogadott fiatalkorú csoportba kísérése

2 1. Intézkedések a javítóintézeti nevelésre ítélt fiatalkorú megjelenése előtt

Javítóintézeti nevelés elrendelése esetén lehetőség van arra, hogy a bíróság megbízása alapján,

- a bíróság által megjelölt határidőn –legfeljebb 8 napon- belül,
- halasztás vagy végrehajtás felfüggesztésének engedélyezése esetén a halasztás lejárátát,
- illetve a jogerős határozat kézhezvételét követő napon

a törvényes képviselő gondoskodik a fiatalkorú javítóintézetbe szállításáról.

Ebben az esetben, a határozat végrehajtásáról gondoskodó bíróság, a végrehajtás alapjául szolgáló értesítőlappal együtt küldi meg az illetékes javítóintézet részére a fiatalkorú büntetőeljárása során rendelkezésére bocsátott dokumentumok másodpéldányát vagy fénymásolatát:

- környezettanulmány
- iskolai bizonyítvány
- iskolai vagy munkahelyi jellemzés
- szakértői vélemény
- orvosi iratok

A dokumentumok javítóintézetbe érkezése és a javítóintézeti nevelésre ítélt fiatalkorú jelentkezése közötti időszak több, a befogadást megelőző és azt segítő intézkedésre ad lehetőséget:

- a határozat és az értesítőlap tanulmányozása → hibás, hiányos kitöltés esetén kérni kell a bíróságot a kijavításra,
- csatolt dokumentumok vizsgálata → hiányzó dokumentumok esetén intézkedés azok bekérésére,
- a dokumentumok vizsgálata a fiatalkorú életkora, megelőző életútja, bűncselekménye, egészségi állapota tekintetében,
- felkészülés az újonnan érkező fiatalkorú ellátására, a befogadás feltételeinek áttekintése,
- a befogadó csoport nevelőjének tájékoztatása
- a befogadó csoport fiataljainak felkészítése az érkező fiatal fogadására,
- a bíróság által meghatározott jelentkezési határidő figyelemmel kísérése.

Előfordul, hogy a fiatalkorú nem jelentkezik a bíróság által megjelölt időben a javítóintézeti nevelése megkezdésére. Ebben az esetben a javítóintézet tájékoztatja az első fokú bíróságot, aki a rendőrség útján gondoskodik a fiatalkorú beszállításáról. (*1. sz. melléklet*)

A javítóintézetek gyermekvédelmi rendszerhez tartozása, a javítóintézeti nevelésre ítélt fiatal kora és személyisége alapján az intézetek részéről megfontolhatónak tartjuk, hogy a bíróság tájékoztatása előtt legalább egy alkalommal, az intézet a fiatakorú törvényes képviselőjének címzett levélben felhívja az érintettek figyelmét a javítóintézeti nevelés haladéktalan megkezdésére.

(2. sz. melléklet)

A javítóintézet az érintett részére küldött felhívást, illetve a bíróság részére küldött tájékoztatást követően ún. scontróba helyezi az iratanyagot, és figyelemmel kíséri a megtett vagy kért intézkedés eredményét. A javítóintézet szükség szerint, de legalább 30 naponta újabb tájékoztatást küld, intézkedést kér az illetékes bíróságtól.

2.2. A fiatakorú megjelenése a javítóintézetben

A fiatakorú javítóintézetben történő megjelenésére több módon kerülhet sor:

- a bíróság rendelkezése alapján a rendőrség átkísérésével/előállításával
- a fiatakorú büntetés-végrehajtási intézetben elrendelt előzetes letartóztatása esetén, a bv. intézet általi átkíséréssel,
- a fiatakorú javítóintézetben elrendelt előzetes letartóztatása esetén, a javítóintézet általi átkíséréssel,
- kizárólag a javítóintézeti nevelés, mint intézkedés elrendelése esetén, a bíróság megbízása alapján a törvényes képviselő által kíserve,
- kizárólag a javítóintézeti nevelés, mint intézkedés elrendelése esetén, amennyiben a fiatakorú már betöltötte a 18. életévét, úgy egyedül, önállóan is megjelenhet az intézetben.

2.3. A befogadás alapjául szolgáló iratok és azok vizsgálata

- Iratok a fiatakorú javítóintézeti nevelésének elrendelése esetén:

- a bíróság által kiállított értesítőlap a jogerősen kiszabott javítóintézeti nevelésről,
- a bíróság határozata a javítóintézeti nevelés elrendeléséről.

- Iratok a fiatakorú előzetes letartóztatásának elrendelése esetén:

- a bíróság által kiállított értesítőlap az előzetes letartóztatás elrendeléséről és javítóintézetben történő végrehajtásáról,
- a bíróság határozata az előzetes letartóztatás elrendeléséről és javítóintézeti végrehajtásáról,
- a rendelkezési jogkör gyakorlója (a bíróság tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig az ügyész, ezt követően a bíróság) által kiállított rendelvénnyel, amely rendelkezik az előzetesen letartóztatott fiatakorú
 - a) kapcsolattartásának korlátozásáról vagy ellenőrzésről,
 - b) előállításáról, a javítóintézetben való kihallgatásáról,

- c) más intézetbe való átszállításáról,
- d) elkülönítéséről az ugyanabban az eljárásban letartóztatottaktól.

A javítóintézet megvizsgálja, hogy a befogadáshoz szükséges iratok rendelkezésre állnak-e. Amennyiben a fiataikorú befogadásakor még nem áll rendelkezésre a bírósági határozat, úgy a végrehajtás alapjául szolgáló értesítés alapján a fiataikorú befogadható és intézkedni kell a hiányzó határozat beszerzése iránt.

Az intézet megvizsgálja továbbá, hogy a befogadás alapjául szolgáló iratok tartalmilag és alakilag is megfelelnek-e a jogszabályi rendelkezéseknek. Hibás, hiányos kitöltés esetén kérni kell a bíróságot, ügyészséget a kijavításra.

Az iratok vizsgálatának arra is ki kell terjednie, hogy a javítóintézetben megjelent fiataikorú a neve és a vele szemben alkalmazott intézkedés típusa alapján, a megfelelő profilú javítóintézetben jelentkezett-e befogadásra. Amennyiben az átkísért/előállított vagy önként jelentkező fiataikorú befogadáshoz szükséges bírósági iratai rendben vannak, és a fiataikorú azonos az értesítésben szereplő személlyel, de a fiataikorú a neve, illetőleg a vele szemben alkalmazott javítóintézeti nevelése vagy előzetes letartóztatása végrehajtására tévedésből, nem a Rendtartásban meghatározott funkcióval működő intézetben jelentkezett, úgy a fiataikorút vagy kísérőjét –az illetékes javítóintézet egyidejű értesítése mellett- a megfelelő javítóintézetbe kell irányítani.

2.4. A személyazonosság megállapítása

A személyazonosságot a személyazonosító igazolványon túl, minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat.

A fiataikorú személyazonosságának megállapítása a befogadás alapjául szolgáló iratok adatainak és a befogadásra megjelent fiataikorú személyazonosságát igazoló okiratban foglalt, vagy egyéb módon igazolt, illetőleg az elítélt által közölt adatoknak az összehasonlítását jelenti.

A javítóintézeti befogadás alkalmával, a fiataikorú személyazonosságának megállapítása terén előzetes és megbízható kontrollt jelent, ha a fiataikorút rendőrségi fogdából, bv. intézetből vagy javítóintézetből kísérik át, mivel az említett szervek a feladatuk teljesítése során, saját hatáskörben már vizsgálták a fiataikorú személyazonosságát.

Nagyobb odafigyelést igényel a javítóintézeti nevelés megkezdésére önállóan vagy törvényes képviselővel jelentkező fiataikorú személyazonosságának megállapítása. Ha a rendelkezésre álló személyazonosító iratok alapján nem állapítható meg kétséget kizáróan a fiataikorú személyazonossága, úgy a javítóintézet segítséget kérhet más intézettől, hatóságtól.

A fiatalok befogadása alapjául szolgáló iratok meglétének és a fiatalok személyazonosságának kétséget kizáró megállapítása a fiatalok átvételekor/befogadásakor elsősorban az intézet növendékügyi előadójának feladata. Munkaidőn túl/munkaszüneti napon történő befogadás esetén ezt a feladatot az ügyeletes vezető vagy az általa megbízott szolgálatot teljesítő munkatárs látja el.

A javítóintézeti befogadás jogszerűségének két feltétele, a befogadás alapjául szolgáló iratok megléte és a végrehajtásra átkísért/jelentkezett fiatalok személyazonosságának kétséget kizáró megállapítása. A két feltétel teljesülése esetén a fiatalok az intézetbe be kell fogadni.

A fiatalok félelmeinek, bizonytalanságának csökkentése érdekében, a növendékügyi előadó a fiatalok személyazonosságának tisztázását követően rövid, előzetes tájékoztatást ad a fiataloknak arról, hogy

- milyen céllal, milyen jellegű intézetbe került,
- a befogadása végrehajtásának kb. egy órájában milyen folyamat részese lesz, ebben a folyamatban az intézet mely munkatársaival fog találkozni és mi a fiatalok feladata.

A befogadást végző munkatárs rákérdez továbbá a fiataloknál, hogy

- a törvényes képviselője tud-e az intézetbe fogadásáról. Amennyiben nemleges választ kap, úgy saját hatáskörben, rövid úton értesíti a fiatalok törvényes képviselőjét.
- van-e gyermeke és biztosított-e a gyermek felügyelete, amennyiben igenlő válasz érkezik, úgy a 2.10. pont szerint kell eljárni.

Az iratok és a személyazonosság vizsgálatának eredményeként a javítóintézet

- a fiatalok befogadását megtagadja,
- a fiatalok ideiglenesen fogadja be,
- a fiatalok befogadja.

2.5. A befogadás megtagadása

A javítóintézet megtagadja a fiatalok befogadását, ha

- az előállított, átkísért vagy önként jelentkező személy minden kétséget kizáróan, nem azonos a bírósági értesítésben megjelölt személlyel.

A befogadás megtagadásáról és annak okáról az előállító szervet és a javítóintézeti nevelés végrehajtásáról rendelkező bíróságot haladéktalanul értesíteni kell.

2.6. Az ideiglenes befogadás

A javítóintézet ideiglenesen fogadja be a fiatalok,

- ha a személyazonossága kétséges,

- ha a javítóintézeti nevelés elrendeléséről szóló értesítés hiányos,
- ha a javítóintézeti nevelés elrendeléséről szóló bírósági értesítés hiányzik, de rendelkezésre áll a javítóintézeti nevelést elrendelő jogerős bírósági ítélet.

Ideiglenes befogadás esetén a növendékügyi előadó haladéktalanul intézkedik a fiatalkorú személyazonosságának kétséget kizáró megállapíthatóságára, a hiányok, hiányosságok pótlására, egyébiránt az ideiglenes befogadás esetében is, a befogadási protokoll szerinti eljárás alkalmazásával kell eljárni.

Az ideiglenes befogadás az arra okot adó körülmény megszűnéséig tart, de legfeljebb 15 napig.

2.7. A fiatalkorú egészségügyi vizsgálata befogadáskor

Amennyiben a növendékügyi előadó/intézet munkatársa megállapította, hogy a befogadásnak nincs akadálya és a fiatalkorú ideiglenesen vagy véglegesen befogadható, úgy a fiatalkorúnak nyilvántartási számot ad, majd a rendészeti szolgálat, ennek hiányában az intézet egyéb kijelölt munkatársa a törvényes képviselőtől illetőleg az átkísérést végző szervtől átveszi a fiatalkorút, annak magával hozott felszerelésével, személyes tárgyaival együtt, és bekíséri a javítóintézet befogadó helyiségébe. Itt az intézet egészségügyi szakdolgozója a fiatalkorút kikérdezi, megvizsgálja és elvégzi a szükséges adminisztrációs feladatokat.

A fiatalkorú kikérdezésekor és vizsgálatakor, valamint az ezt követő tisztálkodásakor, -a fiatalkorú különleges személyi adatainak védelmére és emberi méltóságának tiszteletben tartására tekintettel-, a javítóintézetnek biztosítani kell a tevékenység végrehajtásának intimitását, ugyanakkor az intézet jellegére tekintettel biztosítani kell a befogadás felügyeletét, biztonságos végrehajtását is. E kettős cél teljesülése érdekében törekedni kell arra, hogy a befogadó szobában az ápolónőn és a fiatalkorún kívül, legfeljebb a felügyeletet ellátó egy fő rendész tartózkodjon, kivéve, ha a fiatalkorú magatartása további rendészeti munkatárs jelenlétét teszi szükségessé.

Büntársak együttes átkísérése/előállítására esetében, a fiatalkorúak egészségügyi vizsgálatát, befogadását egyenkénti behívással kell végrehajtani.

Az egészségügyi vizsgálat résztvevőinek:

2. 7. 1. A rendelkezésre álló egészségügyi dokumentáció áttekintése (anamnézis)

A növendékügyi előadó/befogadást végző munkatárs az egészségügyi vizsgálat megkezdése előtt átadja az egészségügyi szakdolgozónak tanulmányozásra az orvosi dokumentációt, a fiatalkorú egészségi állapotára vonatkozó iratokat, amennyiben a fiatalkorúról azt a bíróság korábban megküldte, vagy az önként jelentkező vagy átkísért fiatalkorú azt magával hozta.

2.7. 2. Adatok, információk kérése a fiataloktól, kikérdezéssel (anamnézis)

- személyes adatai,
- egészségügyi státusza a bemutatott orvosi dokumentáció alapján
- egészségügyi státusza a fiatalok kikérdezése alapján
 - jelenlegi egészségi problémája és az arra szedett gyógyszer,
 - krónikus megbetegedései, allergiája, speciális étrendje, rendszeres gyógyszer használata,
 - volt-e műtétje, balesete,
 - tud-e a családjában örökletes megbetegedésről,
 - volt-e öngyilkossági kísérlete,
 - káros szenvedélyei, alkohol, valamint drog fogyasztási és dohányzási szokásai
 - lányok esetében: tud-e terhességéről, amennyiben igen, úgy terhességi teszt elvégzése indokolt az intézetben belül

2. 7. 3 A fiatalok vizsgálata méréssel és szemrevételezéssel, az átvételi eü. státusz (aktuális állapot):

- az ápolónő megméri a fiatalok vérnyomását, testsúlyát és testmagasságát,
- vizsgálja, hogy a fiatalok jelenlegi pszichés állapota, esetlegesen az alkohol vagy drog befolyásoltsága befolyásolja-e a csoportba helyezését,
- a fiatalok teljes levetkőzését követően az ápolónő szemrevételezéssel megállapítja, hogy a fiataloknál látható-e külsérelmi nyom, friss seb, régi heg, szemölcs, anyajegy, tetoválás (annak nagyságával és mintájával), testékszer, stb., ezek keletkezésére vonatkozóan kérdéseket tesz fel, továbbá vizsgálja, hogy észlelhető-e a fiatalok testén és hajas bőrén fertőző (rüh, ótvar, tetű, stb.) betegségekre utaló jel, észlelhető-e olyan fertőzés, amely befolyásolja a csoportba helyezést.

2. 7. 4. Dokumentáció, döntés a csoportba helyezésről, a fiatalok nyilatkozata:

Az ápolónő a 2.7.1. - 2.7.3. pontok szerinti feladatok elvégzése során nyert információkat dokumentálja és megállapítja, hogy a fiatalok a kikérdezés és megtekintés alapján közösségbe mehet, vagy nem mehet. Közegészségügyi, járványügyi kockázat esetén a fiatalok egészségügyi elkülönítéséről kell gondoskodni a befogadását követően. Döntése meghozatalánál figyelembe veszi a fiatalokkal érkező egészségügyi dokumentáció jelzéseit is. A fiatalokat nyilatkoztatni kell arra vonatkozóan, hogy kíván-e panasszal élni az előző fogvatartási helyével, illetőleg az átkíséréssel kapcsolatban. A fiatalok nyilatkozatára azért ebben a részfolyamatban szükséges sort keríteni, mivel a vizsgálatot végző egészségügyi

dolgozó a fiatalok bántalmazásáról tett jelzését össze tudja vetni a fiatalok sérülésével és szükség szerint, tisztázó kérdéseket tud feltenni. (3. sz. melléklet).

2.7.5. A fiatalok átvétele az „átkísérési utasításon”:

Az átkísérést végző szerv képviselői megvárják a fiatalok kikérdezésének, egészségügyi vizsgálatának befejezését, mivel az átkísérés elrendelésére az átvétel tényének és az átvétel idejének feljegyzése mellett jelezni szükséges, hogy a fiatalok sérülés és panaszmentesen, vagy esetleg panasszal, orvosi vizsgálatot igénylő sérüléssel vette át az intézetet.

A fiatalok befogadásának nem akadálya, ha befogadáskor az ápolónő külsérelmi nyomot észlel a fiatalon, vagy a rendőrségi fogdából, bv. intézetből vagy máik javítóintézetből átkísért fiatalok azt állítja, hogy bántalmazták. Ebben az esetben az ápolónő értesíti az intézet vezetőjét, továbbá haladéktalanul orvosi vizsgálatot kell végezni. Az orvosi vizsgálaton felvett jegyzőkönyv egy példányát, az átkísérést végrehajtó szervnek, illetve az intézet törvényességi felügyeletét ellátó ügyésznek meg kell küldeni.

2.7.6. A fiatalok tisztálkodásának biztosítása:

A fiatalok egészségügyi vizsgálatát követően biztosítani kell a befogadott fiatalok tisztálkodását. Amennyiben a fiatalok testén, hajas bőrén fertőző megbetegedésre utaló jel volt tapasztalható, úgy az ápolónő közreműködésével és felügyeletével a fiataloknak fertőtlenítős fürdetésen kell átesnie. Szükség szerint hajvágásra kerülhet sor, a hajviselet egészségügyi szempontból preventív, könnyen tisztántartható, egyéniséghez illő legyen.

2.7.7. A fiatalok egészségügyi vizsgálatának befejezése:

A fiatalok tisztasági fürdését követően az ápolónő ellátja a fiatalok alsó ruházattal, majd a befogadó helyiségben átadja a fiatalok a növendékügyi előadó részére, akinek jelzi, ha:

- a fiatalok állítása vagy a vizsgálata során észlelt külsérelmi nyom alapján haladéktalanul orvosi vizsgálatot kellett végezni. Az orvosi vizsgálatnál készült jegyzőkönyvet további ügyintézésre átadja a növendékügyi előadónak.
- a fiatalok kikérdezése alapján speciális étrendre van szüksége,
- a fiatalok fertőző megbetegedése, jelenlegi pszichés állapota, drog vagy alkohol befolyásoltsága miatt az elkülönítése javasolt.

2.8. A fiatalok ellátása befogadáskor, személyes tárgyai átvétele

2.8.1 A fiatalok étkezésének biztosítása befogadáskor

A növendékügyi előadó a fiatalok befogadásakor tájékoztatja az intézet étkeztetési szolgálatát a létszám változásáról, hogy a napirend szerinti következő étkezésnél már biztosított legyen a fiatalok étkeztetése. Jelzi, ha az egészségügyi vizsgálat során szerzett információ alapján, speciális étrendet kell biztosítani a fiataloknak.

Amennyiben a fiataluktól vagy az őt kísérő személytől az intézet munkatársa arról szerez tudomást, hogy a befogadásra kísért/jelentkezett gyermek hosszabb ideje nem jutott étkezéshez, úgy a növendékügyi előadó intézkedik arról, hogy a fiatalok a legközelebbi étkezés bevétele nélkül is ehessen.

2. 8. 2. A fiatalok ruházati ellátása

A fiatalok gyakran ápolatlanul, hiányos és elhanyagolt ruházattal érkeznek a javítóintézetbe. A büntetés-végrehajtási törvény lehetőséget ad arra, hogy a fiatalok a törvényes képviselője hozzájárulásával, és a javítóintézet igazgatójának engedélyével a saját ruháját használhassa az intézetben. Ha a fiatalnak nincs megfelelő ruházata, vagy nem kívánja a saját ruháját használni, befogadásuk el kell látni javítóintézeti ruházattal. Ehhez a fiatalok kérelemmel fordul az intézet igazgatója felé annak megjelölésével, hogy a leadott saját ruhájának intézetben belüli raktározására vagy a törvényes képviselő részére történő megküldésére tart-e igényt. (4. sz. melléklet).

Az intézet munkatársa (növendékügyi előadó/ápolónő/ruházati ellátásért felelős munkatárs/befogadást végző munkatárs) a befogadó helyiségben típus és méret szerint készletezett, az évszaknak megfelelő hétköznapi-, sport-, munka-, alsó- és hálóruházattal, cipővel, papuccsal, továbbá ágyneművel, a tisztálkodáshoz szükséges törölközővel és eszközökkel látja el a fiatalokat, a szükséges mértékben. Az intézetnek lehetősége van arra is, hogy befogadásuk csak alaruházattal, egy ún. alapsomaggal szerelje fel a fiatalokat, ami az évszaknak megfelelő alsó és felsőruházatot, papucsot, hálóruházatot, ágyneműt, törölközőt és tisztasági felszerelést tartalmaz. A Rendtartásban, valamint az intézet lehetőségeinek figyelembevételével, az intézet Házi rendjében szabályozott mértékű ruházati ellátásra ilyenkor a későbbiekben, a befogadó csoportba való helyezést követően kerül sor. Az intézet által biztosított ruházatot, felszerelést a fiatalok nevére kiállított „feltárolási jegyzék” intézet által biztosított ruházatról” nyomtatványon (5. sz. melléklet) kell tételesen feltüntetni, amelynek kiadását az intézet munkatársa, az átvételét a fiatalok igazolja az aláírásával. A fiatalok aláírásával egyidejűleg, a kioktatásuk követően azt is tudomásul veszi, hogy az intézet által biztosított ruházatért, felszerelésért kártérítési felelősséggel tartozik.

A fiatalok intézeti ruházattal történő felszerelését követően, a növendékügyi előadó/ápolónő/befogadást végző munkatárs a rendész munkatárs közreműködésével és a

fiatalkorú segítségével áttekintik a fiatalkorú által hozott ruházatot, tárgyakat, értékeket és azokat tételes felsorolással, az „átvételi elismervény letéről” nyomtatványon (6. sz. melléklet) veszi át a fiatalkorútól. A rendőrségi fogdából, bv. intézetből, másik javítóintézetből átkísért fiatalkorú letéti tárgyait tételes jegyzékben az átkísérő szerv adja át a javítóintézet munkatársának, de a fiatalkorú jelenlétében ezt is át kell vezetni az intézet letéti nyomtatványára.

A fiatalkorú érkezésekor magával hozott ruházat átvételekor, a későbbi beazonosíthatóság érdekében fel kell tüntetni a ruházat típusát, színét, márkáját. (pl.: rövid ujjú, fehér Adidas póló, 42-es piros, magas szárú Nike sportcipő). Az átvett ruházat a fiatalkorú nyilvántartási számával ellátott zsákba kerül, majd a javítóintézet gondoskodik a ruházat mosásáról, javításáról és ruházati raktárba helyezéséről. A fiatalkorú az önkiszolgáló tevékenység keretében, az intézet házirendjének előírása szerint, maga is részt vesz a ruházat mosásában, javításában.

2. 8. 3. Biztonságot veszélyeztető tárgyak átvétele

A fiatalkorú az intézetben nem tarthat magánál olyan tárgyat,

- amelynek birtoklása veszélyezteti a közbiztonságot vagy jogszabályba ütközik,
- amely veszélyezteti a javítóintézet rendjét, biztonságát, ezek fenntartását és ellenőrzését, saját vagy mások életét, testi épségét és egészségét,
- amely alkalmas arra, hogy használatával a fiatalkorú –önállóan vagy másokkal közösen – bűncselekményt kövessen el, vagy – amennyiben vele szemben büntetőeljárást folytatnak – a büntetőeljárás eredményességét veszélyeztesse.

A fentebbi kategóriákba sorolható tárgyakat a fiatalkorútól az átvételi elismervényen történő tételes felsorolással át kell venni, és gondoskodni kell annak biztonságos megőrzéséről. Amennyiben az átvett tárgyak jellegük, veszélyességük alapján rendőrség intézkedési körébe tartozhatnak, illetőleg ha a fiatalkorúnál befogadásakor fegyvernek minősülő tárgy, lőszer, kábítószer van, úgy ezeket, az átvételüket követően, tételes megjelöléssel át kell adni az intézmény székhelye szerint illetékes általános rendőri szervnek, amelyről a fiatalkorút és törvényes képviselőjét tájékoztatni kell.

2. 8. 4. A fiatalkorú iratainak átvétele

A bíróság által megküldött vagy a fiatalkorú által hozott iratokat tételes felsorolással át kell venni, az iratok típusa mellett fel kell tüntetni az okiratok, iratok azonosító számát is. (Személyi igazolvány, lakcímet igazoló hatósági igazolvány, adókártya, TAJ kártya, útleve, bankkártya,

diákigazolvány, vezetői engedély, iskolai bizonyítvány, stb.) Az átvett iratok megfelelő felhasználásáról, biztonságos tárolásáról és őrzéséről a javítóintézet gondoskodik.

A fiatalkorú vagy kísérője által hozott, a fiatalkorú büntetőeljárásával, egészségi állapotával és egyéb korábbi, pl. gyermekvédelmi ellátásával kapcsolatos iratokat befogadáskor a növendékügyi előadó/intézeti munkatárs áttekinti. Amennyiben a bemutatott iratok közül valamelyik nem áll az intézet rendelkezésére, de az a fiatalkorú befogadása, ellátása vagy büntetőeljárása kapcsán releváns információval rendelkezik, úgy az előadó az iratról másolatot készít, majd az iratot visszaadja a fiatalkorú részére.

2. 8. 5. Értéktárgyak átvétele

A befogadott fiatalkorúak egymás közötti kapcsolatára, az intézet biztonságára veszélyt jelentene, ha a fiatalok maguknál tartanák értéktárgyaikat. Az óra, gyűrű, nyaklánc, fülbevaló és egyéb testékszer viselése balesetveszélyt is jelenthet a foglalkozások megtartása, a mindennapi intézeti élet során. Az értéktárgy típusa, márkája, körülbelüli értéke megnevezésével letétbe át kell venni a fiatalkorútól a befogadásakor magával hozott értéktárgyait. A fiatalkorú kérelmére az intézet igazgatója egyes tárgyak viselését a későbbiekben, kivételesen engedélyezheti.

2. 8. 6. Készpénz átvétele

Befogadáskor át kell venni a fiatalkorútól a nála lévő készpénzt, amelyet „az átvételi elismervény letétéről” nyomtatványon számmal és betűvel kiírva kell rögzíteni.

2. 8. 7. Gyógyszerek átvétele

A fiatalkorú által befogadáskor magával hozott gyógyszereket szintén dokumentáltan kell átvenni, és azt le kell adni az egészségügyi részlegnek.

2.9. Tájékoztatás az intézeti élet szabályairól

A bíróság által elrendelt javítóintézeti nevelésre és a javítóintézetben történő előzetes letartóztatás végrehajtására befogadott fiatalkorút, a befogadása során szóban és írásban, a fiatalkorú számára érthető megfogalmazással tájékoztatni kell a javítóintézeti tartózkodásával kapcsolatos legfontosabb szabályokról, lehetőségeiről, jogairól és kötelezettségeiről. A fiatalkorú tájékoztatásának megtörténtét és annak tudomásulvételét írásban kell rögzíteni.

A fiatalok az intézetbe kerülésének váratlansága, bizonytalanságot, félelmet generáló életeseménye következtében krízist él át. Ebben a helyzetben tudata beszűkül, zavart, koncentráció képessége gyenge, mindeközben vélhetően már a befogadása eddigi folyamata is kifárasztotta. A fiatalok bizonytalanságát, információhiányát csökkenteni kell az intézeti élet szabályainak ismertetésével, de a fiatalok befogadásakor tapasztalt állapotára tekintettel, befogadásakor csak a legfontosabb és a leghasznosabb szabályok, információk átadását látjuk célravezetőnek. (7. sz. melléklet) A részletesebb tájékoztatást ennek megfelelően, a csoportba helyezést követő időszakban kell megadni.

2.10. Intézkedés a fiatalok felügyelet nélkül maradt gyermeke ügyében

A befogadás eddigi folyamatában a fiatalok önállóan vagy kérdések nyomán, már tájékoztatást adhatott a büntető ügyéről, egészségi állapotáról, megelőző életútjáról.

Ha a javítóintézeti nevelésre ítélt fiatalok, a befogadásakor arról tájékoztatja az intézetet vagy a javítóintézet igazgatója arról szerez tudomást, hogy a fiatalok gyermeke felügyelet nélkül maradt, úgy erről haladéktalanul értesíteni kell a kiskorú lakóhelye szerinti járási (fővárosi kerületi) gyámhivatalt vagy ennek hivatali idején kívül az általános rendőri szervet.

Ha az előzetes letartóztatás javítóintézeti végrehajtására átkísért fiatalok, a befogadásakor arról tájékoztatja az intézetet vagy a javítóintézet arról szerez tudomást, hogy a fiataloknak felügyelet nélkül maradt kiskorú gyermeke van, úgy az intézet, a javítóintézeti nevelésre ítéltéknél jelzett gyámhivatali értesítésen túl, értesíteni kell:

- a) a nyomozás befejezéséig a nyomozó hatóságot,
- b) a nyomozás befejezését követően, a vádirat benyújtásáig az ügyészt,
- c) a vádirat benyújtását követően a bíróságot.

2.11. A fiatalok nyilvántartásba vétele

A növendékügyi előadó befogadásakor a fiatalok

- nyilvántartásba veszi,
- személyi adatlapot állít ki, (1/2015. (I.14.) EMMI rendelethez 4. sz. melléklet)
- és fényképet készít róla.

A Rendtartás szabályozása értelmében, a befogadástól számított 5 munkanapon belül kell a fiatalokról kiállítani a rendelkezésre álló adatok alapján a Személyi adatlapot. Ennek megfelelően befogadásakor csak a legszükségesebb, főként a fiatalok beazonosításhoz szükséges adattartalmat kell a Személyi adatlapra felvezetni. A legfontosabb adatok rögzítése és a fénykép elkészítése azért

lényeges eleme a befogadásnak, mert a fiatalkorú esetleges szökése, engedély nélküli távozása esetén az intézetnek már rendelkeznie kell az intézkedés megtételéhez szükséges adatokkal.

A fiatalkorúak nyilvántartása a gyermekek védelméről szóló törvény rendelkezései szerint, az alábbi adattartalommal történik a fiatalkorú ellátásnak időszaka alatt:

- személyazonosító, valamint társadalombiztosítási azonosító jel,
- anyanyelv,
- a fiatalkorú megfelelő javítóintézeti ellátásához, neveléséhez szükséges és elégséges adatainak, így különösen a személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó adatok,
- egészségi állapotára vonatkozó adatok,
- büntetlen előéletére, valamint a vele kapcsolatos hatósági, bírósági eljárásokra, határozatokra vonatkozó adatok,
- kóros szenvedélyére vonatkozó adatok,
- áldozattá válásának körülményeire vonatkozó adat
- kapcsolattartáshoz való jogának biztosítása érdekében, a vele kapcsolattartásra jogosult személyek személyazonosító adata,
- a javítóintézet utógondozó részlegén történő ellátás biztosítása érdekében szükséges és elégséges adatainak, így különösen vagyoni helyzetére, környezetére, élelmezésére, ruházatára, lakhatási viszonyaira vonatkozó adatok.

2.12. Visszafogadás a javítóintézetbe

Ha a bíróság elrendelte az ideiglenes elbocsátott fiatalkorú javítóintézeti nevelésének folytatását vagy ideiglenes fogamatba vételét, a fiatalkorút az az intézet fogadja vissza, amelyikből elbocsátották.

A visszafogadással kapcsolatos eljárásra a fiatalkorú befogadására vonatkozó rendelkezéseket és szakmai protokoll szerinti folyamatlemléket kell alkalmazni.

2.13. A befogadott fiatalkorú befogadó csoportba kísérése

A fiatalkorú javítóintézeti befogadásának folyamata, a fiatalkorú befogadó csoportba kísérésével zárul. A büntetés-végrehajtási törvény. rendelkezése alapján, a javítóintézet befogadó csoportot működtet, ahol a fiatalkorú a végleges csoportba helyezéséről szóló döntés meghozataláig tartózkodik.

A javítóintézeti nevelésre és az előzetes letartóztatás javítóintézetben történő végrehajtására kijelölt, kettős profillal működő javítóintézeteknél előfordulhat, hogy az azonos időben, huzamosan alacsonyabb ellátotti létszám, továbbá az elkülönítési szabályok figyelembevétele miatt, nem működik folyamatosan befogadó csoport. A működtetés lehetőségét, célszerűségét befolyásolhatja a javítóintézetbe befogadottak életkorának törvényben biztosított szélesebb sávja, a befogadásra újonnan érkező fiatalok hullámszerű és egyben kiszámíthatatlan száma, valamint a befogadó csoportban tartózkodás jogszabályban maximalizált mértéke.

A javítóintézetbe befogadott fiatalok intézetbe, csoportba helyezésénél figyelembe kell venni az elkülönítési szabályokat, amelyek:

- A javítóintézeti nevelés végrehajtása során
 - elkülönítendő a fiúk a lányoktól,
 - a fiatalok elkülöníthetők, csoportosíthatók életkoruk, egészségügyi állapotuk és nevelési szempontok alapján,
 - elkülönítendő egymástól a tizenhatodik életévüket be nem töltött és a tizenhatodik életévüket betöltött fiatalok, kivéve, ha az igazgató a fiatal érdekében ettől eltérően rendelkezik.
- Az előzetes letartóztatás végrehajtása során, a fentiekén túlmenően
 - a rendelkezési jogkör gyakorlójának rendelkezése alapján el kell különíteni egymástól az ugyanabban az eljárásban letartóztatott fiatalokat.

A befogadó csoport helyett, végleges nevelési csoportba kell helyezni a befogadott fiatalot, ha:

- az adott időben nem működik az intézetben befogadó csoport,
- működik befogadó csoport, de az nem a bírói döntésben meghatározott intézkedés/kényszerintézkedés végrehajtásához illeszkedő profillal működik,
- a fiatalot az életkora alapján el kell különíteni,
- a rendelkezési jogkör gyakorlójának utasítása alapján el kell különíteni egymástól a bűntársakat.

A befogadási folyamat végén, az állapota rendeződéséig nem kerülhet csoportba tovább a fiatal, akinek az egészségügyi vizsgálata alapján, az intézet egészségügyi részlegén való elhelyezése, elkülönítése indokolt.

3. Dokumentumok

1. sz. melléklet - Tájékoztatás bíróság részére
2. sz. melléklet – Felhívás a javítóintézeti nevelés megkezdésére
3. sz. melléklet – Kimutatás a fiatalok egészségügyi állapotáról átvételkor
4. sz. melléklet – Kérelem intézeti ruha használatához
5. sz. melléklet – Leltári jegyzék intézet által biztosított ruházatról
6. sz. melléklet – Átvételi elismervény letételről
7. sz. melléklet – Tájékoztatás az intézeti élet főbb szabályairól
8. sz. melléklet – Segédanyag a Személyi adatlap személyleírás részének elkészítéséhez

4. Kapcsolódó folyamatok

- Ellátás
- Jutalmazás
- Fegyelemsértés, kártérítés
- Csoportba helyezés

5. Alkalmazott jogszabályok

- Btk. 105. § (1) bek. :120. §
- Be. 129. § : 455. § : 465. §. :
- Gyvt. 15. § (5) bek. : Gyvt. 135. § (2) bek. d) pontja és 139/A §.:
- Bv. tv. : 36. § (3) – (4) bek., 343. § (1) és (6) bek., 344. § : 345. § (1). bek. : 347-348. § : 350. § (1) bek., 354.§-355.§, 381. § : 382. § (1) bek. : 416. §,
- 2011. CXII. tv. az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról: 2 -3. §
- 1/2015. (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról: 1.§, 2.§, 13- 16. §., 18-19. §., 22-24. §. 51. §., 55. §., 3. és 4. sz. melléklet,
- 9/2002. (IV.9.) IM rendelet, a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szerekre háruló feladatokról: 1.-4. §, 128.-130. §., 1. és 14. sz. melléklet

Iktatószám:

Ügyintéző:

Tárgy: Tájékoztatás

I. fokú bíróság megnevezése

Címe

Hivatkozási szám: (az I. fokú ítélet száma)

Tisztelt Bíróság!

Tájékoztatom, hogy a fenti hivatkozási számú,év hónapján jogerőre emelkedett ítélettel javítóintézeti nevelésre ítélt

.....**(név)**

/sz:, an:

fiatalkorú, a javítóintézeti nevelése megkezdésére a mai napig sem jelentkezett intézetünkben.

Kérem, hogy a szükséges intézkedést megtenni szíveskedjen.

Hely, dátum.....

Tisztelettel:

PH.

.....

igazgató

Iktatószám:

Ügyintéző:

Tárgy: Tájékoztatás

Törvényes képviselő neve

Címe

Tisztelt Szülő/Gyermekvédelmi gyám!

.....(név)

/sz:, an:

fiatalkorút a Bíróság, a számú,
.....napján jogerőre emelkedett ítéletével javítóintézeti nevelésre
ítélte.

A bíróság értesítése alapján, a fiatalkorúnaknapján kellett volna
intézetünkben jelentkeznie a büntetése megkezdésére, de ennek a mai napig sem tett eleget.

Kérem, hogy a fiatalkorú **haladéktalan jelentkezéséről gondoskodni** szíveskedjen. Ennek
elmaradása esetén, a fiatalkorú intézeti megjelenésének biztosítása és büntetése megkezdése
érdekében, a bírósághoz fordulok.

Hely, dátum.....

Tisztelettel:

PH.

.....

igazgató

Kimutatás
a fiatalok egészségügyi állapotáról befogadáskor

TKSZ:

Név:, (sz. hely, idő:
an:)

Érkezett: 20 év hó nap

Honnan:

I. Anamnézis:

Eü. státusza a bemutatott orvosi dokumentumok alapján:

.....
.....
.....
.....

Egészségügyi státusza a fiatalok kikérdezése alapján:

(jelenlegi egészségi problémája és az arra szedett gyógyszer, krónikus megbetegedései, allergiája, speciális étrendje, rendszeres gyógyszer használata, volt-e műtétje, balesete, tud-e a családjában örökletes megbetegedésről, volt-e öngyilkossági kísérlete, alkohol, valamint drog fogyasztási és dohányzási szokásai, lányok esetében esetleges terhesség)

.....
.....

II. Aktuális állapot (átvételi egészségügyi státusz):

Vérnyomás: Testsúly: Testmagasság:

Fogazat:

(A fiatalok jelenlegi pszichés állapota, esetlegesen az alkohol vagy drog befolyásoltsága befolyásolja-e a csoportba helyezését : A fiatalok teljes levetkőzését követően az ápolónő szemrevételezéssel megállapítja, hogy a fiatalok látható-e külsérelmi nyom, friss seb, régi heg, anyajegy, szemölcs, tetoválás, testtű, stb.. Ezek keletkezésére vonatkozóan kérdéseket tesz fel,

továbbá vizsgálja, hogy észlelhető-e a fiatalkorú testén és hajás bőrén fertőző (rüh, ótvar, tetű, stb.) betegségre utaló jel, észlelhető-e olyan fertőzés, amely befolyásolja a csoportba helyezést.)

.....
.....

Fertőző betegsége nincs, közösségbe mehet/nem mehet. *(a megfelelő rész aláhúzással)*

Hely, dátum.....

.....

átvevő aláírása

A fiatalkorú nyilatkozata:

Az előző fogvatartási helyemmel, az átkísérésemmel kapcsolatban panasszal élek/nem élek.

Hely, dátum.....

.....

a befogadott fiatalkorú aláírása

Kérelem
intézeti ruha használatához

Alulírott(név), (sz.: , an:)
kijelentem, hogy a javítóintézeti tartózkodásom időszaka alatt, nem kívánom a civil (saját) ruhámat
használni.

Kérem a Tisztelt Igazgató urat, hogy részemre intézeti ruházatot biztosítani szíveskedjen. Kérem
továbbá, hogy a leadott saját ruházatom

- intézeten belüli raktározásáról
- a törvényes képviselő részére történő megküldéséről

intézkedni szíveskedjen.

Hely, dátum.....

.....

kérelmező

Az intézeti ruha használatát engedélyezem, a saját ruha fentebb megjelölt módon történő kezelésére
intézkedtem.

Hely, dátum.....

.....

igazgató

Leltári jegyzék
intézet által biztosított ruházatról

Név:		TKSZ:
Ruházat megnevezése és jellemzőik		Megjegyzés

Tudomásul veszem, hogy az intézet által biztosított ruházatért, felszerelésért kártérítési felelősséggel tartozom.

.....
befogadott fiatalok

.....
átadó intézeti munkatárs

Átvételi elismervény letétéről

NÉV: TKSZ: Befogadás időpontja:	
LETÉTI PÉNZ: Ft., azaz Ft.	
LETÉTI	TÁRGYAK
LETÉTI	RUHÁZAT

.....
 befogadott fiatalok, mint átadó aláírása

.....
 befogadó munkatárs, mint átvevő aláírása

Tájékoztatás az intézeti élet főbb szabályairól

A javítóintézetbe befogadottak jogai:

- Javítóintézeti tartózkodása alatt joga van az életkori szükségleteihez igazodó ellátásra, gondozásra és felügyeletre.
- Joga, hogy személyiségét, emberi méltóságát tiszteletben tartsák, és védelmet kapjon a fizikai és lelki erőszakkal szemben.
- Jogosult a személyi biztonságának és a tulajdonhoz fűződő jogainak a védelmére.
- Joga, hogy az intézet rendje szerint kapcsolatot tartson a hozzátartozóival, ismerőseivel.
- Joga, hogy gyakorolja vallását, részt vegyen az intézet hitéletében.
- Joga, hogy tanulmányait folytathassa, tanulásához, személyisége fejlődéséhez megfelelő segítséget kapjon szakembereinktől.
- Joga van a sportoláshoz, a szabadidős foglalkozásokon, szakkörökön való részvételhez, szabad levegőn tartózkodáshoz.
- Joga, hogy az intézet munkatársaitól segítséget, tanácsot kérjen, nehézségei megoldásához támogatást kapjon.
- Joga, hogy jó magatartása és teljesítménye alapján jutalmazásban részesüljön.
- Esetleges bántalmazása, sérelme, ellátásával kapcsolatos panasza miatt joga van az intézet vezetőitől segítséget kérni. Panaszjogával élve közvetlenül vagy a kihelyezett panaszládán keresztül közvetve fordulhat az intézet igazgatójához vagy az ügyészhez.

A javítóintézetbe befogadottak kötelezettségei:

- Köteles az intézet munkatársainak utasításait betartani, az intézet rendje szerinti képzésben, munkafoglalkoztatásban, mentálhigiénés fejlesztésében, a szervezett programokban legjobb tudása szerint részt venni.
- Köteles az egészségügyi vizsgálatokon részt venni, a gyógykezelésnek magát alávetni, ügyelni az egyéni ápoltságára, önkiszolgáló tevékenység keretében részt venni környezete tisztán tartásában.
- Köteles az intézet munkatársai iránt tiszteletet tanúsítani, velük a nevelése, gondozása, felügyelete kapcsán együttműködni.
- Fiatalkorú társaival szemben viselkedjék kulturáltan, szóban és tettben egyaránt mellőzze a durvaságot, segítse őket feladataik teljesítésében.

- Nem fogyaszthat, illetve használhat egészségét károsan befolyásoló szereket, amennyiben dohányzik, maga is törekedjék a dohányzás mértékének csökkentésére.
- Óvja, környezetét, felszerelését, az intézeti létesítményeket, berendezéseket, ezáltal is törekedjék takarékosságra.
- Kötelességei megszegése esetén fegyelmi felelősségre vonható, az általa szándékosan vagy gondatlanul okozott kárért kártérítési felelősséggel tartozik.
- Köteles az intézet igazgatója által kijelölt csoportban nevelkedni, tartózkodni. A kijelölt nevelési csoportját, a javítóintézetet engedély nélkül nem hagyhatja el.
- A javítóintézet engedély nélküli elhagyása - javítóintézeti nevelés esetén az engedély nélküli távolmaradás is - szökésnek minősül, amely az intézetben lefolytatott fegyelmi eljárást és bírósági hatáskörbe tartozó büntetőjogi felelősségre vonást von maga után, amely
 1. javítóintézeti nevelésnél kötelezően a fiatalkorú ideiglenes elbocsátásból való kizárását jelenti,
 2. előzetes letartóztatás végrehajtásánál 3 évig terjedő szabadságvesztés büntetés kiszabását eredményezheti.

(a megfelelő szövegrész aláhúzendó)

Kijelentem, hogy a javítóintézeti élet legfontosabb szabályairól, különösen a szökés várható jogkövetkezményeiről a mai napon szóban és írásban tájékoztatást kaptam, amelyet megértettem és tudomásul vettem.

A „Tájékoztatás” egy példányát átvettem.

Hely, dátum.....

.....
befogadott fiatalkorú aláírása

SZEMÉLYLEÍRÁS

A növendék neve: _____ Tksz.: _____

Anyja neve: _____ szül. hely, idő: _____

Beutaló bíróság, határozat száma, kelte, bűncselekmény megnevezése: _____

Szülő neve, címe: _____

1. Testmagassága: _____

2. Testalkata: sovány, kövér, félvállas, csapott, egyenes, felhúzott váll, egyéb: _____

3. Haja: _____

4. Feje, sapka szerinti mérete: _____

5. Homloka: hátrahajló, előrehajló, egyenes, alacsony, keskeny, széles, kifejezett felső szemgödrök
egyéb: _____

6. Arca: beesett, kerek, hosszúkás, széles, szögletes, ragyás, vörös, szeplős, himlőhely, májfolt,
szemölcs, egyéb, éspedig: _____

7. Szeme: beesett, kerek, műszem, kidülledt, bal-jobb, egymáshoz feltűnően közel, vagy távol
elhelyezkedő szemek, szürke, kék, barna, fekete, felemás, foltos, _____
Szemöldöke: széles, keskeny, összenőtt, ívelt, kiszélesedő stb. _____

8. Füle: kicsi, nagy, _____

állása: elálló, fejhez simuló,

fülcimpa: felnőtt, szabad, kicsi, nagy stb.,

süket: bal- jobb

9. Orra: egyenes, befelé hajló, törtvonalú, hullámos orr él, lefelé hajló orrlap, tág nagy orrlyuk, stb.
feltűnően nagy orr. _____

10. Szája: kicsi, nagy, nyitott, zárt ajkak, előre álló felső ajkak, vastag, vékony, nyúlajak, ferde,
egyenes, ívelt száj, egyéb éspedig: _____

11. Fogazata: hiánytalan fogsor, kiálló apró, nagy fogak, foghiány: _____

12. Különös ismertetőjelek: tetoválás, szemölcs, műtéti heg, sebhely, anyajegy, stb.: _____

CSOPORTBA HELYEZÉS, A BEFOGADÓ CSOPORT IDŐSZAKA

1. A folyamatelem célja

A fiatalkorú befogadását megelőző időszakról információ gyűjtése, előzményi iratok beszerzése, ezek feldolgozása és értékelése, a fiatalkorú egészségügyi állapotának, képességeinek, személyiségének és pszichés állapotának, szocializációs szintjének felmérése és elemzése, ennek alapján a fiatalkorú fejlesztésének, deficitjei csökkentésének az irányait és feladatait meghatározó dokumentumok és szakértői javaslat elkészítése, a javítóintézeti szabályok megismertetése, a beilleszkedés elősegítése, a fiatalkorú büntetőügyével, befogadásával kapcsolatos adminisztratív feladatok szakszerű elvégzése.

A folyamatlem tartama: A fiatalkorú befogadó csoportba kísérésétől, a végleges csoportba helyezéséről szóló döntés meghozatalát követő, az intézet Szakmai Programja szerint működő végleges csoportba helyezéséig.

Bevezetés

A büntetés-végrehajtási törvény rendelkezése alapján, a javítóintézet befogadó csoportot működtet, ahol a fiatalkorú a végleges csoportba helyezéséről szóló döntés meghozataláig – legfeljebb azonban egy hónapig – tartózkodik.

A „Fiatalkorúak befogadása a javítóintézetbe” folyamatlemnél jelzett okok miatt előfordulhat, hogy a fiatalkorú a befogadó csoport helyett, egyből végleges csoportba kerül a befogadását követően. A javítóintézet szakembereinek biztosítaniuk kell, hogy a fiatalkorúak ezekben az esetekben is ugyanazokban a szakmai programokban, képzésben, intézeti életre való felkészítésben részesüljenek és szakértői vizsgálaton, szocializációs folyamaton essenek át, mint a befogadó csoportba helyezett társaik.

A befogadó csoportban végzett tevékenység elemeit nem lehet szoros időrendbe állítani, mivel ezek végzése egyrészt folyamatos (pl.: a beilleszkedés segítése, a jogok és kötelezettségek, a házirend szabályainak megismertetése, a fiatalkorú motivációjának felkeltése, erősítése), másrészt például kiszámíthatatlan, hogy a fiatalkorú befogadás előtti életútjának feltérképezéséhez mikor érkeznek meg a bekért előzményi iratok vagy a fiatalkorút ért befogadási krízis, mikor realizálja a szakértői csoport pszichológiai vizsgálatát. Erre tekintettel a befogadó csoport időszakának folyamatlemét, mint a fiatalkorú javítóintézeti csoportéletének első állomását, a cselekvések időrendje nélkül, tevékenység típusonként, illetve a javítóintézet szakmai egységeinek tevékenységeként értelmezve

mutatjuk be. A javítóintézet szakmai egységeinek a fiatalok javítóintézeti tartózkodásának teljes időszakában összehangoltan, szoros együttműködésben és kölcsönös támogatásban kell teljesíteniük a feladataikat. Különösen igaz ez, a fiatalok befogadó csoportban töltött időszaka.

2. A befogadó csoport időszakában végzett tevékenységek

A fiatalok befogadása és várható végleges és ideiglenes elbocsátása időpontjának meghatározása, a befogadásról szóló értesítések megküldése, az értesítéssel egy időben a hiányzó, illetőleg az előzményi iratok beszerzése, továbbá az értesítendő szervek jogszabályok által elkészítendő dokumentumainak elkészítése és beszerzése a növendékügyi előadó feladatkörébe tartozik.

2. 1. A befogadás és a várható elbocsátás időpontjának meghatározása

A növendékügyi előadónak a befogadást követően olyan időpontban kell megállapítania a befogadás és az elbocsátás várható időpontját, hogy az erről szóló tájékoztatás és értesítések megküldése is 8 napon belül realizálódjon.

A javítóintézeti nevelés a fiatalok javítóintézetbe való befogadásának első napjával kezdődik és a bíróság által meghatározott időtartam kitöltésének utolsó napjáig tart.

- Az elbocsátás várható végleges időpontjának, a befogadás napjától, a bíróság által meghatározott, teljes javítóintézeti nevelés időtartama szerint számított utolsó nap tekinthető. A befogadás és az elbocsátás idejét napokban kell meghatározni.
- Az ideiglenes elbocsátás legkorábbi várható időpontja a bíróság által alkalmazott javítóintézeti nevelés felének letöltésekor esedékes, de az időpont meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy a fiatalok csak akkor bocsátható el ideiglenesen, ha a büntetéséből legalább egy évet eltöltött a javítóintézetben, továbbá az ideiglenes elbocsátás tartamának azonosnak kell lennie a javítóintézeti nevelés hátralévő részével, aminek legalább egy évnek kell lennie.

A végleges és az ideiglenes elbocsátás időpontjának kiszámításánál figyelembe kell venni a bíróság rendelkezését, a határozata jogerős meghozatalát megelőzően alkalmazott kényszerintézkedések, javítóintézeti nevelés tartamába történő beszámításáról. Egy napi javítóintézeti nevelésnek egynapi őrizet vagy előzetes letartóztatás, illetőleg három nap házi őrizet kényszerintézkedés felel meg.

A javítóintézet végleges és az ideiglenes elbocsátásnak csak a várható időpontját tudja megjelölni az értesítendő hatóságok és a fiataikorú részére, mivel a javítóintézeti nevelés tartama alatt, az elbocsátás előzetesen számított időpontja több okból is módosulhat. Ilyenek lehetnek:

- A javítóintézeti nevelés fontos okból – a fiataikorú személyi vagy családi körülményei, egészségi állapota – történő félbeszakítása. A félbeszakítás tartama nem számít be a javítóintézeti nevelésbe, így a javítóintézeti nevelés tartama meghosszabbodik.
- A fiataikorú javítóintézetből történő engedély nélküli eltávozása, távolléte. A szökésben töltött idővel meghosszabbodik a javítóintézeti nevelés tartama, mert az nem számít be a javítóintézeti nevelés idejébe.
- A végleges elbocsátás vonatkozásában, a fiataikorú törvényben szabályozott ideiglenes elbocsátásának lehetősége.
- A fiataikorú a javítóintézeti nevelés tartama alatt betöltötte a 21. életévét, ezért véglegesen elbocsátandó a javítóintézetből.

A fiataikorú motiváltságának felkeltése érdekében már a végleges és ideiglenes elbocsátás időpontjáról való tájékoztatás alkalmával célszerű a növendékügyi előadó részéről kihangsúlyozni, hogy az intézetben nyújtott jó teljesítmény, a fiatalokkal és a felnőttekkel történő kiegyensúlyozott együttműködés alapja lehet az ideiglenes elbocsátásra tett intézeti javaslatnak. Ugyanakkor a javítóintézetből való esetleges engedély nélküli távollét, szökés a javítóintézeti nevelés tartamát meghosszabbítja, továbbá kizárt az ideiglenes elbocsátás lehetősége, amennyiben a fiatal fegyelmi felelősségét a javítóintézet engedély nélküli elhagyása miatt legalább három alkalommal megállapították. Kivételesen a fiataikorú megváltozott magatartására tekintettel Bv- bírói döntés alapján, három engedély nélküli távollét esetében is lehetséges az ideiglenes elbocsátás.

A fiataikorú büntetőeljárása során elrendelt előzetes letartóztatás végrehajtása a fiataikorú javítóintézetbe kísérésének és befogadásának napjával kezdődik. Az előzetes letartóztatás tartamát, az elbocsátás várható időpontját nem lehet a javítóintézeti nevelés elrendeléséhez hasonlóan konkrétan meghatározni, mivel az előzetes letartóztatás szükségességéről és jogszerűségéről, törvényben meghatározott időközönként és keretek között a bíróság dönt. A növendékügyi előadó a befogadás időpontjáról adott tájékoztatása alkalmával azonban röviden ismerteti a fiataikorúval, hogy a törvényi rendelkezések alapján az előzetes letartóztatása fenntartásának szükségességét milyen időközönként kell felülvizsgálnia és meghosszabbítania a bíróságnak, és milyen esetekben és mikor szűnik meg az előzetes letartóztatás. A fiataikorúval szemben elrendelt előzetes letartóztatás megszűnésének egyik oka, ha a végrehajtás kezdetétől két év, tizennegyedik életévét be

nem töltött fiataalkorúval szemben elrendelt előzetes letartóztatás végrehajtásának kezdetétől egy év eltelt, kivéve az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás esetét, továbbá ha az ügyben harmadfokú bírósági eljárás vagy hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás van folyamatban.

2. 2. Értesítések megküldése

2. 2. 1. A fiataalkorú befogadásáról és várható elbocsátásáról szóló tájékoztatás és az értesítések megküldése

Az időpontok megállapítását követően, a javítóintézeti nevelés kezdő napjáról és az elbocsátás – ide értve az ideiglenes első lehetséges időpontját is – várható időpontjáról, előzetes letartóztatott fiataalkorú esetében a befogadás időpontjáról, a befogadást követő 8 napon belül a javítóintézet köteles erről:

- tájékoztatni a fiataalkorút,
- írásban értesíteni a befogadás megtörténtéről való értesítéssel egyidejűleg:
 - a bíróságot (jav. nevelés esetén az elsőfokú bíróságot), (*1. sz. melléklet*)
 - a fiataalkorú lakóhelye szerint illetékes járási (fővárosi kerületi) gyámhivatalt,
 - a nevelésbe vett, illetve az ideiglenes hatállyal elhelyezett fiataalkorú nevelésbe vételét vagy ideiglenes elhelyezését elrendelő járási (fővárosi kerületi) gyámhivatalt,
 - a fiataalkorú törvényes képviselőjét (szülő, gyám, gyermekvédelmi gyám),
 - a nevelésbe vett, illetve ideiglenes hatállyal elhelyezett fiataalkorú szülőjét, kivéve, ha szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette,
 - a nevelésbe vett fiataalkorú esetében a gondozását, nevelését végző gyermekotthont vagy nevelőszülőt,
 - a fiataalkorú számára kirendelt pártfogó felügyelőt (a lakóhely szerint illetékes, pártfogó felügyeletet ellátó igazságügyi szervet),
 - a bűnügyi nyilvántartást vezető Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalát.

Az előzetesen letartóztatott fiataalkorúak esetében a fentiekén túlmenően:

- az előzetes letartóztatást elrendelő bíróságot, (*2. sz. melléklet*)
- a fiataalkorú lakó- vagy tartózkodási helye szerint illetékes rendőrkapitányságot,
- az ügyészt, a vádirat benyújtásáig.

Amennyiben az értesítendő hatóságoktól nem kell iratot, tájékoztatást kérni a javítóintézetnek, úgy az 1. és a 2. sz. mellékletben jelzett – alap – értesítést kell csak megküldeni hatóságoknak.

2. 2. 2. Az értesítésekkel egyidejűleg adott tájékoztatások, hiánypótlás kérések és iratok bekérésének köre:

- Ha a bíróság nem küldte meg az elrendelésről szóló értesítést/határozatát vagy a javítóintézeti nevelést elrendelő bíróság a befogadásról szóló értesítés megküldéséig nem küldte meg az intézet részére másodpéldányban vagy fénymásolatban a fiatalkorúról készített környezettanulmányt, az iskolai bizonyítványt, az iskolai vagy munkahelyi jellemzést, a szakértői véleményt, orvosi iratokat, úgy a javítóintézet az értesítéssel egyidejűleg kéri a bíróságtól azok haladéktalan megküldését. *(3. sz. melléklet)*
- A nevelésbe vett fiatalkorú esetében a javítóintézet, az értesítésével egyidejűleg kéri a nevelésbe vételt elrendelő járási (fővárosi kerületi) gyámhivatalt, hogy küldje meg a fiatalkorúról készített pedagógiai és pszichológiai véleményt, valamint az egészségi állapotára vonatkozó adatokat, ezzel egyidejűleg tájékoztatást kér a javítóintézet a fiatalkorú eddigi életútjáról és családi kapcsolatairól. *(4. sz. melléklet)*
- A fiatalkorú lakóhelye,- tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjének, illetve a járási (fővárosi kerületi) gyámhivatalnak a megkeresése egy naprakész környezettanulmány elkészítése és megküldése végett. *(5. sz. melléklet)*
- A lakó,- vagy tartózkodási hely szerint illetékes pártfogó felügyeletet ellátó igazságügyi szerv értesítésével egyidejűleg információt kell kérni arra vonatkozóan, hogy az érintett fiatalkorú szerepel-e a nyilvántartásukban, továbbá, ha a fiatal pártfogás, megelőző pártfogás alatt állt, úgy kérni kell, hogy tájékoztassanak a fiatalkorúnak a pártfogolás, megelőző pártfogás alatt tanúsított magatartásáról. Figyelemmel arra, hogy a fiatal más ügyében történő pártfogó felügyelete nem mindig ismert, így minden befogadás esetében szükséges az illetékes pártfogó felügyelői szolgálatot megkeresni. *(6. sz. melléklet)*
- A szülőt, törvényes képviselőt az értesítéssel egy időben tájékoztatni kell az őket érintő legfontosabb rendszabályokról, így az intézet elérhetőségéről, a kapcsolattartás szabályiról, a fiatalkorú eltávoztása, szabadságra menetele lehetőségéről. Tájékoztatást kell tőlük kérni a fiatalkorú esetleges egészségi problémáiról, korábbi gyógykezeléséről, továbbá kérni kell, hogy postán vagy személyes átadás (pl.: az első látogatás alkalmával) útján a fiatalkorú intézeti életéhez, ellátásához szükséges iratokat, dokumentumokat bocsássa az intézet rendelkezésére (személyazonosító igazolvány, TAJ kártya, iskolai bizonyítvány, egészségügyi dokumentáció, stb.) *(7. sz. melléklet)*. Az értesítéssel egyidejűleg célszerű

megkérni a szülőtől, a kapcsolattartáshoz szükséges adatok kezeléséhez való hozzájárulást (8. sz. melléklet).

A folyamatlemhez csatolt mellékletek minta jellegűek. A javítóintézeti nevelésre ítélt fiatalkorú befogadásáról és az elbocsátása várható időpontjáról szóló és az előzetes letartóztatásba helyezett fiatalkorú befogadásáról kiállított értesítés tartalma, a fentebb írtakra tekintettel kiegészülhet a címzettek hatás,- és feladatkörébe illeszkedő dokumentumok és információk bekérésével, a javítóintézet által nyújtott tájékoztatással. Megkereséseinket adekvát módon, a fiatalkorú befogadását megelőző helyzetéhez (pl.: családban élt/gyermekvédelmi ellátásból érkezett), a jogszabályok nyújtotta lehetőségeinkhez és az elérni kívánt aktuális célhoz igazítva, a szükséges mértékű tartalommal kiegészítve kell elkészíteni és megküldeni, különös figyelemmel arra, hogy a fiatalkorú javítóintézeti nevelés vagy előzetes letartóztatás végrehajtására lett a javítóintézetbe lett befogadva.

2. 3. A fiatalkorú befogadását követően, rövid határidővel elvégzendő további feladatok

- A fiatalkorútól a befogadásakor átvett, rendőrség intézkedési körébe tartozó veszélyes tárgyak illetőleg az átvett fegyvernek minősülő tárgy, lőszer, kábítószer tételes átadása az intézmény székhelye szerint illetékes általános rendőri szervnek.
- A fiatalkorú nyilatkozatának beszerzése a folyamatban lévő büntetőeljárási ügyeiről, kábítószer eltereléséről, pártfogó felügyeletéről. (9. sz. melléklet)
- A fiatalkorú kikérdezése arra vonatkozóan, hogy kikkel kíván kapcsolatot tartani. (10. sz. melléklet)
- Árvaellátás megigénylése, amennyiben a befogadott fiatalkorú árva.
- Családi pótlék megigénylése, amennyiben a fiatalkorú gyermekvédelmi gondoskodásban átmeneti vagy tartós nevelt, és ezzel egyidejűleg a családi pótlék folyósításáról szóló jogszabályban meghatározott tanulói jogviszonnyal rendelkezik. Az igénylés a Magyar Államkincstár nyomtatványán történik.
- Az intézet oktatási vezetőjével együttműködve a fiatalkorú korábbi oktatási intézményének megkeresése, az iratok bekérése, beiskolázás
- Amennyiben a bíróság a megküldött iratokkal együtt nem küldte meg a fiatalkorú személyazonosító igazolványát, és azt a fiatalkorú sem hozta magával az intézetbe, úgy intézkedni kell annak beszerzéséről.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a növendékügyi előadónak a befogadástól számított 5 munkanapon belül ki kell töltenie a Személyi adatlapot (Rendtartás 4.sz. melléklete)

- A javítóintézeti nevelésre befogadott fiatalokóról a befogadástól számított nyolc napon belül, a befogadáskor készített arcképmással ellátott, a Rendtartás 5. sz. mellékletében meghatározott tartalmú „azonosító kártyát” kell kiállítani. *(11. sz. melléklet)* Az azonosító kártya igazolja a fiatalokórú személyazonosságát, biztosítja a fiatalokórú intézetbe történő ki- és belépésének ellenőrzését. Előzetesen letartóztatott fiatalokórúról nem kell azonosító kártyát kiállítani.
- Amennyiben a fiatalokórú kérte, hogy a saját ruháját viselhesse az intézetben és ehhez megérkezett a törvényes képviselője hozzájárulása is, az igazgató engedélyezheti a saját ruha használatát. Az engedélyezést követően a fiatalokórú a csoportjába viheti az engedélyezett saját ruháját, amely a fiatalokórú letétjéből átvezetésre kerül a „letári szelvény a fiatalokórú civil ruházataról” nyomtatványra *(12. sz. melléklet)* Szükség szerint, a megfelelő dokumentálás mellett, az időjáráshoz igazítottan ki kell egészíteni a fiatalokórú intézeti ruházatát.
- A fiatalokórú javítóintézeti iratanyagának összeállítása, rendezése, a nyilvántartások számítógépes rögzítése.

A nevelő-gondozó munkát segítő növendékügyi előadónak kiemelt szerepe van a fiatalokórú javítóintézeti életében. Kapcsolati központot jelent - a fiatalok és kapcsolattartóik, a fiatalok és az ügyeiben érintett hatóságok, szervezetek, a nevelők és a fiatalok ügyeiben eljáró harmadik személyek, a fiatalok és az intézet magasabb vezetői között, - a javítóintézetben ellátott fiatalokórúak ügyeinek intézésében, vitelésében. Fontos, hogy a növendékügyi előadó és a befogadott fiatalokórú, valamint annak törvényes képviselője között, a befogadás pillanatától bizalmon, kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolat alakuljon ki.

2. 4. A fiatalokórú egészségügyi ellátása a befogadó csoportban

A fiatalokórúak javítóintézeti ellátásának fontos eleme az egészségügyi ellátás biztosítása. A javítóintézetekben kötelezően kell foglalkoztatni általános orvost, de az intézetek szakorvosokat (pszichiáter, addiktológus, bőrgyógyász, fogorvos) is foglalkoztathatnak. Ennek előnye, hogy a javítóintézetbe befogadott fiatalokórúak vizsgálata és ellátása nagyobb biztonságot nyújtóan teljesebb és a területileg illetékes szakrendelőbe történő kísérés, kiszállítás, az ottani várakozás elkerülésével helyben realizálható.

A fiatalokórú javítóintézeti befogadásakor átesett egy, az intézet egészségügyi szakdolgozója által végzett egészségügyi vizsgálaton, amely elsősorban kikérdezésen, mérésen és szemrevételezésen

alapult. Az ápolónő a vizsgálata eredményét a „Kimutatás a fiatalok egészségügyi állapotáról befogadáskor” nyomtatványon rögzítette annak megállapításával, hogy a fiatalok közösségbe mehet/nem mehet.

A befogadást követő rövid időn belül el kell végezni a fiatalok orvosi vizsgálatát is. Ez a vizsgálat a befogadáskor is megtörténhet, amennyiben ott és akkor rendelkezésre áll az intézet orvosa. Az általános orvosi vizsgálat elvégzése kötelező, a fiatalok egyéb, intézetben belüli szakorvosi vizsgálata olyan körre terjed ki, amilyen szakorvossal a javítóintézet szerződésben áll.

A javítóintézet által foglalkoztatott orvos a befogadott fiatalok vizsgálatának eredményét a fiatalokról felvett „Egészségügyi törzslapon” rögzíti. A fiatalok egészségügyi dokumentációjának alapját az intézet rendelkezésére bocsátott korábbi orvosi iratok, a befogadáskor felmért egészségügyi állapotot rögzítő „Kimutatás” és az orvos által vezetett „Egészségügyi törzslap” képezik. Az orvos javaslata alapján a javítóintézet biztosítja:

- a külső egészségügyi intézményben történő kivizsgálást, kezelést,
- a megelőző és gyógyító egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás lehetőségét,
- a fiatalok számára előírt gyógyszerekhez és gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutást,
- a speciális étrendet,
- fertőző betegség esetén a fiatalok elkülönítését,
- az orvos által jelzettek alapján, hogy a fiatalok az egészségi állapotának megfelelő sport tevékenységben, munkafoglalkoztatásban vegyen részt

Az intézet orvosa egyben az intézetben működtetett szakértői csoport tagja is, így a fiatalok egészségi állapota feltárásának eredményét figyelembe veszi a fiatalok végleges nevelési csoportba helyezési javaslat elkészítésénél.

2. 5. A javítóintézet szakértői csoportjának tevékenysége, a kihelyezési értekezlet

2. 5. 1. A szakértői csoport tevékenysége:

A javítóintézet a fiatalok személyiségének, neveltségi szintjének, értelmi képességeinek, egészségi állapotának feltárása érdekében szakértői csoportot működtet, melynek pszichológus, gyógypedagógus, orvos tagja, a saját szakmai protokolljuknak megfelelően végzi el a szükséges vizsgálatokat. A szakértői csoport a vizsgálat eredményei alapján javaslatot tesz az igazgatónak a végleges csoportba helyezésre és jelzi, ha a fiatalok fogyatékosága miatt gyógypedagógiai nevelésre szorul vagy személyiségzavara, egészségi állapota miatt sajátos nevelést, oktatást, gyógyítást igényel.

A szakértői csoport tagjai munkájuk során áttekintik a fiatalkorúról beérkezett előzményi iratokat (szakvélemények, orvosi dokumentációk, a fiatal családi körülményeiről, megelőző életútjáról készült jelentések, stb.), továbbá számba veszik a fiatalkorúval kapcsolatos egyéni megfigyeléseiket, tapasztalatukat és a befogadó csoport nevelőinek észrevételeit, jelzéseit (ld.2.6. pont).

2. 5. 2. A szakértői csoport vizsgálatának célja:

- feltárni a fiatalkorú állapotát, személyiségbeli és mentális zavarait, egészségügyi problémáit,
- javaslatot tenni a fiatal sérülés specifikus támogatására, egyéni és csoportos terápiájára, fejlesztésére, kezelésére,
- javaslatot tenni a tanulási folyamat módszerét illetően a tanulási képességzavar esetén a korrekció, a fejlesztés vonatkozásában,
- személyre és az egyéni szükségletekre szabott elhelyezési javaslat megtétele.

2. 5. 3. A szakértői csoport gyógypedagógusának kompetenciája:

- vizsgálja a fiatal korábbi iskolai teljesítményeit, tudását és taníthatóságát,
- a teljesítmény vizsgálata annak tükrében, hogy a fiatal milyen iskolai pedagógiai kedvező/kedvezőtlen hatások érték korábban
- vizsgálja a különleges gondozás szükségességét,
- a kedvező fejlesztési/nevelési-oktatási/terápiás szintér, módszer lehetőségeinek vizsgálata,
- meghatározza a kompenzáció, korrekció, felzárkóztatás cselekvési irányait, lehetőségeit,
- részt vesz a szakértői csoport team munkájában, a szakértői csoport összegző véleményének kidolgozásában.

2. 5. 4. A szakértői csoport orvosának kompetenciája:

- a fiatalkorú aktuális egészségi állapotának vizsgálata,
- megállapítja a fiatalkorú egészségügyi státuszát, és szükség szerint meghatározza a fiatal mindennapi intézeti élete korlátozásának mértékét,
- vizsgálja a kóreredetet, feltárja a fiatal szomatikus és idegrendszeri állapotát, amelynek érdekében:

- áttekinti a gyógypedagógus-pszichológus által felvett anamnézist és kiegészíti az orvosi szempontból szükséges (kóreredetre, a gyermek biológiai - környezeti fejlődési feltételeire utaló) információkkal; tanulmányozza a korábban bekért/hozott orvosi vizsgálati dokumentumokat (pl. a gyermekkel kapcsolatos kórházi zárójelentéseket); elvégzi az „alap” (a gyermek egészségi státuszával kapcsolatos) vizsgálatokat, illetve az „alap” neurológiai-pszichiátriai státusz leírásához szükséges vizsgálatot.

2. 5. 5. A szakértői csoport pszichológusának kompetenciája:

- az előzményi iratok megismerése,
- a vizsgálatok során gyűjtött adatok pszichológiai szempontú értelmezése,
- a pszichológiai próbamódszerek alkalmazása,
- a próbamódszerek minőségi értékelése,
- a teljesítményprofilok értelmezése,
- a teljesítmények mögött álló pszichés mechanizmusok megismerése,
- javaslat pszichoterápiás kezelésre,
- részt vesz a szakértői csoport team munkájában, a szakértői csoport összegző véleményének kidolgozásában.

Amennyiben a szakértői csoport pszichológusának vizsgálata alapján az állapítható meg, hogy a fiatalkorúnak egyéni pszichológiai gondozásra van szüksége, úgy a pszichológus egyéni gondozási tervet készít.

A szakértői csoport pszichológusa egyben az intézet mentálhigiénés szakembere, akinek folyamatosan kezdeményeznie, segítenie kell az intézet munkatársai, elsősorban a fiatalkorúakkal közvetlenül foglalkozó szakemberek és a növendékek interakciójának optimális kialakítását. A fiatalkorú személyiségén túl ismernie kell a befogadó csoport, később a végleges nevelési csoportok összetételét, hogy a szakértői csoport tagjaként megalapozottabban tudjon javaslatot tenni arra vonatkozóan, hogy a fiatalkorú a csoportok dinamikája, összetétele alapján melyik végleges nevelési csoportba helyezhető, illeszthető optimálisan. A pszichológus nyújtson segítséget a fiatalkorúval kapcsolatban lévő pedagógusok számára a fiatal pszichés állapotának pontos megértésében, a megfelelő attitűd kialakításban.

2. 5. 6. A szakértői csoport vizsgálatának eszközrendszere:

a, A rendelkezésre álló dokumentumok elemzése

b, Kikérdezés

- anamnézis
- a jelen állapot

c, Megfigyelés

- megjelenés
- magatartás/viselkedés spontán és irányított helyzetben
- beszéd
- mozgás

d, Személyiségprofil elkészítése

Projektív tesztek: Rorschach, Szondi

e, Tanulékonyiságot meghatározó bázisképességek vizsgálata

Figyelem, észlelés, emlékezet, gondolkodás

Vizsgáló eljárások: Piéron, Bender B, Sindelár-Zsoldos, Kósáné: Fejlődéslélektakni

vizsgálatok

f, Alapvető iskolai teljesítmények vizsgálata (mérőlapok)

Írás, olvasás, számolás, szövegértés, helyesírás

Osztályfoknak megfelelő tantárgyi minimum

2. 5. 7. A szakértői csoport összegző véleménye, javaslata elkészítése (13. sz. melléklet)

A szakértői csoport tagjai vizsgálatuk során támaszkodnak a nevelési napló „IV. Pszichológiai állapotfelmérés” fejezetében foglaltakra, és annak kitöltésével segítik a nevelő tevékenységét. A vizsgálatot követően minden befogadott fiataikorúról komplex, írásos szakértői vélemény készül, amely tartalmazza a diagnosztikai módszerek eredményeit és a diagnózist. A szakértői csoport tagjai munkájuk végzése során folyamatosan konzultálnak egymással és együttesen fogalmazzák meg javaslatukat az intézet igazgatója részére arra vonatkozóan, hogy a fiataikorút melyik végleges csoportba javasolják kihelyezni. Javaslatukkal egy időben jelzik, ha a fiataikorú a fogyatékosága

miatt gyógypedagógiai nevelésre szorul, vagy személyiségzavara, egészségi állapota miatt sajátos nevelést, oktatást, gyógyítást igényel. Javaslatukban megfogalmazzák a fiatalok fejlődésének területeit, az iskolai osztályfokot, a fiatalok kondíciói, képességei alapján a foglalkoztatása korlátait, a munkaterületet, a szociabilitás mértékét és a viselkedéskorrekciónak irányát.

2. 5. 8. A kihelyezési értekezlet

A hatályos jogi szabályozás alapján, az intézet által működtetett szakértői csoport tesz javaslatot az igazgató részére a fiatalok végleges csoportba helyezéséről. A szakértői csoport elsődlegesen, az elvégzett vizsgálati eredmények alapján teszi meg javaslatát. Az iskolai és nevelési csoportok, valamint a munkafoglalkoztatási helyek létszáma, összetétele, dinamikája, az ide beosztott munkatársak felkészültség,- és személyiségbeli különbözősége a szakértői csoport vizsgálatának eredményeiből levont, végleges csoportba helyezésre vonatkozó javaslatot jelentős mértékben befolyásolhatják. Ezért indokolt a fiatalok végleges csoportba helyezéséről komplexebb módon, több információ felhasználásával, szélesebb körben, több szempont figyelembe vételével, multidiszciplináris döntést hozni, amely a kihelyezési értekezlet keretében realizálódik.

Ennek megfelelően, a szakértői bizottság a fiatalok végleges csoportba helyezéséről szóló, igazgatói döntést előkészítő javaslata, két pilléren áll:

1. a szakértői bizottság vizsgálati eredményeken alapuló javaslata,
2. a kihelyezési értekezlet megállapításai.

A kihelyezési értekezlet résztvevői:

- a szakértői csoport vezetője,
- a fiatalok vizsgálatát végző orvos, pszichológus, gyógypedagógus,
- az otthonvezető,
- az iskola/oktatási egység vezetője, vagy egy iskolai pedagógus,
- a munkafoglalkoztatási részleg vezetője,
- a befogadó csoport vezetője,
- a szakértői csoport által javasolt végleges nevelési csoport vezetője/nevelője,
- a növendékügyi előadó.

A kihelyezési értekezlet tartalmi elemei:

- előzményi iratokból nyert információk, befogadást megelőző életút rövid értékelése,

- milyen a fiatal személyiségállapota, milyen okok, tünetek, jellemző viselkedési és viszonyulási zavarok mutatkoznak, mik ennek okai, melyek a speciális problémák, ezek kezelésére vonatkozó javaslatok,
- milyen a fiatal egészségügyi állapota, korábbi vagy jelenlegi betegségei, kezelésre, további kivizsgálásra váró problémái, káros szenvedélyei, öngyilkosságra való hajlama,
- a fiatal viselkedése, felnőttekhez, társakhoz való viszonya, szokásrendszere, érték,-normák tapasztalható torzulásai, az önkiszolgálás, a foglalkozásokon való aktivitás, családi körülményei és kapcsolatai, szerepe a csoportban,
- ismeret- és tudásszint, a lemaradás mely területeken észlelhető és milyen fokú. Az oktathatóság elemei, ha fogyatékos annak paraméterei, tanulási –és részképesség zavarok.
- a foglalkoztathatóság elemei–jártasságok, készségek, különleges képességek, érdeklődés, kezűgyesség stb.
- fentiek alapján az egyéni nevelési terv célkitűzései, eredmények felülvizsgálatának újabb nevelési célok kitűzésének várható ideje,
- a javítóintézeti nevelésre/ előzetes letartóztatás elrendelésére okot adó cselekménye, folyamatban lévő ügyei,
- a szökésveszély mértéke,
- az intézetben tartózkodás várható időtartama.

A kihelyezési értekezlet döntésének elemei:

- a végleges nevelőotthoni csoportba sorolás
- az intézet szakmai programja szerint működő „speciális” csoportba helyezés, az onnan való kihelyezés felülvizsgálatának ideje,
- az iskolai csoportba, osztályba sorolás
- a munkafoglalkoztatási hely megnevezése
- az esetleges tanfolyami képzés típusának kijelölése
- a rendelkezési jogkör gyakorlójának rendelkezése alapján
 - a kapcsolattartás szabályozása
 - a bűntársaktól való elkülönítés
- az őrzés-biztonság speciális igényei

Kihelyezési értekezletet a befogadott fiatakorúak létszámának függvényében, de legalább havi egy alkalommal kell tartani. A végleges csoportba helyezésről az intézet igazgatója vagy az e feladattal

megbízott helyettese dönt. A szakértői csoport és a kihelyezési értekezlet szakemberei, a javaslatuk megfogalmazásánál, az igazgató a döntése meghozatalánál figyelembe veszi a végleges nevelési csoportok Szakmai Programban meghatározott struktúráját, specializációját.

2. 6. A befogadó csoport gondozási-nevelési-fejlesztési tevékenysége

A fiatalok a végleges csoportba helyezéséről szóló döntés meghozataláig – legfeljebb azonban egy hónapig – tartózkodnak a befogadó csoportban. A befogadó csoportot a funkciójából és jogszabályban meghatározott maximált tartamából következően, sajátos struktúra és dinamika jellemzi. A csoportba fogadás és elengedés intenzitása miatt, ez az időszak folyamatosan a „viharzás” időszaka. A fiatalok összetétele heterogén (életkor, fizikai és szellemi képességek, szocializációs szint), a kölcsönös ismeretlenségből következően kiszámíthatatlan cselekedetek, agresszív magatartás jelentkezhet. Elengedhetetlen a folyamatos, fokozott felügyelet. Jellemzőnek mondható még, hogy a befogadás miatt megélt krízis, gyakrabban vezet a szökés, öngyilkosság gondolatának megszületéséhez, ami nagyobb odafigyelést igényel a fiatalokkal foglalkozó szakemberek részéről.

A fiatalok befogadó csoportban töltött idejét a különböző szakemberekkel való találkozás, az intenzív tanulás és a befogadó csoportban megszerzett ismeretek gyakorlása jellemzi. A folyamatos visszajelzés és korrekció érdekében a csoporthoz beosztott nevelők és intézeti szakemberek napi szinten értékelik az egyén és a csoport tevékenységét.

2. 6. 1. Első lépések

a, Bemutakozás

A fiatalok a befogadó csoportba kísérésekor a csoport nevelője fogadja, aki – ha a körülmények megengedték – már a meglévő csoporttársakat is tájékoztatta a fiatal érkezéséről. A csoporthoz beosztott munkatársak bemutatkozását követően lehetőséget kell adni arra, hogy az újonnan érkező fiatal is bemutatkozzon néhány szóban, majd a csoport tagjai is bemutatkoznak. Ügyelni kell arra, hogy a fiatal szenzitív adatairól ne essen szó, különösen, ha az elkövetett bűncselekmény típusa ellenérzést, kiközösítést vonhat maga után. A bemutatkozás, a nevek rögzítése, egymás megismerése a későbbiekben csoportfoglalkozáson, játékos formában is történhet.

b, Elhelyezés

A csoport nevelője bemutatja a befogadó csoport körletét és kijelöli a fiatalok hálóját, ágát, szekrényét és megmutatja a személyes ruházat, felszerelési tárgyak elhelyezésének rendjét, segítséget nyújt a személyes élettér kialakításához. Az elhelyezésnél figyelemmel kell lenni a fiatalok esetleg fogyatékoságára (pl. mozgássérült, látássérült).

2. 6. 2. A befogadó csoport célja és feladatai:

a, Cél: A növendékek megismerése, képességeinek feltérképezése, készségeinek és képességeinek fejlesztése, jogainak és kötelezettségeinek, az intézeti élet szabályainak megismertetése, segítségnyújtás a megváltozott életkörülményeihez, javítóintézeti élethez való alkalmazkodás elsajátításához, a későbbi végleges nevelési csoportba helyezés sikeressége érdekében. A befogadó csoportban eltöltött időszak kiemelt feladata a fiatalok családi kapcsolatainak fenntartásának, erősítésének elősegítése.

A befogadó csoport munkatársai a célok elérése és a feladatok hatékony végrehajtása érdekében, szorosan együttműködnek a javítóintézet szervezeti egységeinek szakembereivel.

b, Feladat:

- Megismerés: (14. sz. melléklet)
 - a rendelkezésre álló dokumentumok elemzése,
 - egyéni beszélgetés, kikérdezés – gyermekvédelmi ellátás, család, szociális háttér, korábbi és jelenlegi bűncselekmények, káros szenvedély, kapcsolattartás, iskola, stb.
 - megfigyelés (magatartás/viselkedés spontán és irányított helyzetben, beszéd, mozgás, megjelenés, aktivitás, foglalkozásokon nyújtott teljesítmény, stb.)
 - érzelmi beállítódás, motiváció
 - ismeretek, készségek, képességek
 - a szakértői csoport tagjainak találkozása a befogadottal, vizsgálati eredményeik

- Szabályok megismertetése

A fiatalokat szóban és írásban számára érthető megfogalmazással az anyanyelvén vagy az általa ismert más nyelven tájékoztatni kell:

- a javítóintézeti nevelés/előzetes letartóztatás végrehajtásának rendjéről,
- a házirend szabályairól,
- jogairól, azok gyakorlásának módjáról és kötelezettségeiről

- Bv. tv. 12.§. -ban meghatározottokról,
- jutalmazás rendjéről
- a javítóintézet engedély nélküli elhagyásának Bv. tv. 377.§ és 380. § (2) bek. szerinti következményeiről
- a javítóintézeti nevelés, szabadságvesztésre történő átváltoztatásának a Btk.122.§ – ban foglalt szabályairól.

Ha a fiataikorú nem tud olvasni, úgy a szóbeli tájékoztatás megtörténtének tényét és a tájékoztatásban foglaltak tudomásulvételét – két tanú jelenlétében – írásban kell rögzíteni.

A szabályok megismertetése, elsajátíttatása hosszabb folyamat, amelynél figyelembe kell venni a befogadott fiataikorú értelmi képességét, előzetes ismereteit, morális értékrendjét, továbbá a folyamatosan változó létszámot és csoport összetételt.

A szabályok megismertetésének módszereit, a fiatalok és a csoport sajátosságaihoz igazítottan, differenciáltan alkalmazzuk:

- megismerés egyénileg, (egyéni olvasás – a súlyos olvasási nehézséggel küzdők esetén felolvasás, nevelői segítségnyújtás)
- feldolgozás frontális oktatási módszerrel, a fogalmak pontosítása
- szabályok megismerése, feldolgozása interaktív módon, gyakorlatias példákkal
- a megismert szabályok gyakoroltatása, rögzítése, számonkérése, értékelése
- a fiatalok szabálykövetésének folyamatos figyelemmel kísérése, a szabályok betartatásának, megszegésének következetes visszajelzése, korrekciók megtétele
- napi rendszeres értékelés, a szabályszegések körülményeinek, következményeinek elemzése, megbeszélése a fiatalok bevonásával
- a közösségben elvárható, elfogadható viselkedési minták közvetítése, erősítése

A szabályok elsajátítása és tudatos alkalmazása fejleszti a fiataikorú szabálytudatát, ezzel az alapvető erkölcsi normák elfogadását, az alkalmazkodási, beilleszkedési képességeit, kialakítja benne az intézeti szabályoknak megfelelő szokásrendet, így elősegíti a csoport közösségbe, majd a tágabb intézeti közösségbe való beilleszkedést.

- Ismeretek közvetítése, strukturált foglalkozások
 - tantárgyi ismeretek nyújtása az intézet oktatási egységében vagy a befogadó csoport helyiségében,
 - felzárkóztatás, korrepetálás, tanulási képesség
 - jogi ismeretek, állampolgári ismeretek

- kommunikáció, konfliktuskezelés,
- egészségügyi ismeretek, személyes higiénia, környezetünk rendje, környezettudatosság, baleset megelőzés
- munkafoglalkoztatás típusai, rendje, díjazása, munkafoglalkoztatási helyek bemutatása
- sportfoglalkozások, szabadidő kulturált eltöltése
- szakkörök, készségfejlesztő foglalkozások
- hitélet, lelki egészségfejlesztés
- egyéni és csoportfoglalkozások pszichológussal, gyógypedagógussal, terapeutákkal
- családi életre, párkapcsolatra való felkészítés
- napi és heti értékelés

A foglalkozásokat nem csak a befogadó csoporthoz beosztott nevelők tarthatják. Pl.: egészségügyi ismereteket az ápolónő, jogi ismereteket a növendékügyi előadó is közvetíthet, készségfejlesztő foglalkozást a terapeuta is tarthat.

- A fiatalok befogadó csoportban tartózkodásának értékelése

2. 6. 3. A fiatalok végleges nevelési csoportba helyezése

A szakértői csoport és a kihelyezési értekezlet javaslata alapján, az igazgató dönt a fiatalok végleges csoportba helyezéséről. A döntés megszületését követően a fiatalok a végleges nevelési csoportjába kell kísérni. Átadásra kerül a fiatalokról a befogadási csoportban készült dokumentáció, valamint jegyzék szerint a fiatalok ruházata, felszerelése, személyes tárgyai.

3 . Dokumentumok

1. sz. melléklet – Értesítés javítóintézeti nevelt befogadásáról bíróságnak
2. sz. melléklet - Értesítés előzetesen letartóztatott javítóintézeti befogadásáról bíróságnak
3. sz. melléklet - Értesítés javítóintézeti nevelt befogadásáról bíróságnak, irat bekérésével
4. sz. melléklet – Járási gyámhivatal értesítése és irat bekérése
5. sz. melléklet – Önkormányzat jegyzőjének értesítése és környezettanulmány bekérése
6. sz. melléklet – Pártfogói szolgálat értesítése és tájékoztatás kérése
7. sz. melléklet – Szülő értesítése befogadásról, tájékoztatás kérése, irat bekérése
8. sz. melléklet – Szülő nyilatkozatának bekérése kapcsolattartáshoz

- 9. *sz. melléklet* – Nyilatkozat elterelésről és pártfogó felügyeletről
- 10. *sz. melléklet* – Engedély kérése kapcsolattartásra
- 11. *sz. melléklet* – Azonosító kártya javítóintézeti neveltről (Rendtartás 5. sz. melléklete)
- 12. *sz. melléklet* – Leltári jegyzék a fiatalok civil ruházatáról
- 13. *sz. melléklet* – Fiatalok végleges csoportba helyezése - Kihelyezési javaslat
- 14. *sz. melléklet* – Fiatalok megismerése a befogadó csoportban (Nevelési napló- II. és V.fejezet)
- 15. *sz. melléklet* – A befogadott fiatalok jogai és kötelezettségei

4. Kapcsolódó folyamatok

- Befogadás
- Ellátás
- Kapcsolattartás
- Nevelés
- Oktatás-képzés
- Juttatás
- Fegyelemsértés, kártérítés

5. Alkalmazott jogszabályok

- Btk.: 120. § (2) : 121. §, 122.§, 125. § (1) és (2) bek.
- Bv. tv. : 12.§, 343. § : 347. § : 349. § : 350. § 355. §, 357.§, : 371. § : 377. § : 380. § (2) és (4) bek. : 382. §
- 1/2015. (I.14.) EMMI rendelete: 12. § : 15-18. § : 20. § : 22--24. § : 26.§-29.§. , 37.§, 54-56. § ;

Intézeti fejléc

1. sz. melléklet

Iktatószám: (a javítóintézet által adott)

Ügyintéző: (név és beosztás)

Bíróság (I. fokú) megnevezése

Bíróság címe

Hivatkozási szám: (a fiataalkorú ítéletének száma)

Tárgy: Értesítés befogadásról

Tisztelt Bíróság!

Értesítem, hogy

X Y (sz:hely, idő, an:
lakcíme:.....)

fiataalkorút, aBíróságszámú,

..... év hó ... napján jogerőre emelkedett ítéletével kiszabottév javítóintézeti nevelése
végrehajtásáraév hónapján, javítóintézetünk befogadta.

Végleges elbocsátásának várható időpontja:év hónap.

Ideiglenes elbocsátásának legkorábbi időpontja:évhó nap.

.....,dátum

PH

Tisztelettel:

Aláírás

/:igazgató neve géppel:/

igazgató

Kapják: I. fokú bíróság

Illetékes gyámhivatal

..... Gyermekotthon

Törvényes képviselő

Pártfogó felügyelői szolgálat

.....Önkormányzat Polgármesteri Hivatala, jegyző

KEKK Hivatala

Intézeti fejléc

2. sz. melléklet

Iktatószám: (a javítóintézet által adott)

Ügyintéző: (név és beosztás)

Bíróság megnevezése

Bíróság címe

Hivatkozási szám: (a bírósági Értesítés száma)

Tárgy: Értesítés befogadásról

Tisztelt Bíróság!

Értesítem, hogy

X Y (sz:hely, idő, an:
lakcíme:.....)

fiatalkorút, aBíróságszámú,
..... év hó ... napján kelt értesítése alapján, az előzetes letartóztatás végrehajtásáraév
..... hónapján, javítóintézetünk befogadta.

Nevezett az előzetes letartóztatását további intézkedésig az intézetünkben tölti.

.....,dátum

PH

Tisztelettel:

igazgató

Kapják: Előz. letart. elrendelő bíróság

Ügyészség

Illetékes rendőrkapitányság

Illetékes gyámhivatal

..... Gyermekotthon

Törvényes képviselő

Pártfogó felügyelői szolgálat

.....Önkormányzat Polgármesteri Hivatala, jegyző

KEKK Hivatala

Intézeti fejléc

3. sz. melléklet

Iktatószám: (a javítóintézet által adott)

Ügyintéző: (név és beosztás)

Bíróság (I. fokú) megnevezése

Bíróság címe

Hivatkozási szám: (a fiatalkorú ítéletének száma)

Tárgy: Értesítés befogadásról, irat bekérése

Tisztelt Bíróság!

Értesítem, hogy

X Y (sz:hely, idő, an:
lakcíme:.....)

fiatalkorút, aBíróságszámú,
..... év hó ... napján jogerőre emelkedett ítéletével kiszabottév javítóintézeti nevelése
végrehajtásáraév hónapján, javítóintézetünk befogadta.

Végleges elbocsátásának várható időpontja:év hónap.

Ideiglenes elbocsátásának legkorábbi időpontja:évhó nap.

A Rendtartás 17. § (3) bekezdésére hivatkozással kérem a T. Bíróságot, hogy a fiatalkorú büntetőeljárása során készült környezettanulmány másolati példányát részemre megküldeni szíveskedjen.

.....,dátum

PH

Tisztelettel:

igazgató

Intézeti fejléc

4. sz. melléklet

Iktatószám: (a javítóintézet által adott)

Ügyintéző: (név és beosztás)

.....**Járási Gyámhivatala**

Címe

Tárgy: Értesítés befogadásról és iratok bekérése

TiszteltJárási Gyámhivatal!

Értesítem, hogy

X Y (sz:hely, idő, an:
lakcíme:.....)

fiatalkorút, aBíróságszámú,
..... év hó ... napján jogerőre emelkedett ítéletével kiszabottév javítóintézeti nevelése
végrehajtásáraév hónapján, javítóintézetünk befogadta.

Végleges elbocsátásának várható időpontja:év hónap.

Ideiglenes elbocsátásának legkorábbi időpontja:évhó nap.

A Rendtartás 17. § (5) bekezdésére hivatkozással kérem a T. Címet, hogy pedagógiai munkánk segítése érdekében, a nevelésbe vett fiatalkorúról készült pedagógiai és pszichológiai véleményt részemre megküldeni, a fiatalkorú eddigi életútjáról és családi kapcsolatairól tájékoztatni szíveskedjen.

.....,dátum

PH

Segítő együttműködését megköszönve, tisztelettel:

igazgató

Intézeti fejléc

5. sz. melléklet

Iktatószám: (a javítóintézet által adott)

Ügyintéző: (név és beosztás)

.....Önkormányzat Polgármesteri Hivatala

.....jegyző részére

Címe

Tárgy: Értesítés befogadásról és irat bekérése

Tisztelt Jegyző Úr!

Értesítem, hogy

X Y (sz:hely, idő, an:
lakcíme:.....)

fiatalkorút, aBíróságszámú,
..... év hó ... napján jogerőre emelkedett ítéletével kiszabottév javítóintézeti nevelése
végrehajtásáraév hónapján, javítóintézetünk befogadta.

Végleges elbocsátásának várható időpontja:év hónap.

Ideiglenes elbocsátásának legkorábbi időpontja:évhó nap.

A Rendtartás 17. § (4) bekezdésére hivatkozással kérem a T. Címet, hogy a fiatalkorúról készített
naprakész környezettanulmány elkészítésével és intézetünk részére történő megküldésével, a
pedagógiai munkánkat segíteni szíveskedjen.

.....,dátum

PH

Segítő együttműködését megköszönve, tisztelettel:

igazgató

Intézeti fejléc

6. sz. melléklet

Iktatószám: (a javítóintézet által adott)

Ügyintéző: (név és beosztás)

.....**Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat**

Pártfogó Felügyelői Osztály

Címe

Tárgy: Értesítés befogadásról, irat bekérése

Tisztelt Cím!

Értesítem, hogy

X Y (sz:hely, idő, an:
lakcíme:.....)

fiatalkorút, aBíróságszámú,
..... év hó ... napján jogerőre emelkedett ítéletével kiszabottév javítóintézeti nevelése
végrehajtásáraév hónapján, javítóintézetünk befogadta.

Végleges elbocsátásának várható időpontja:év hónap.

Ideiglenes elbocsátásának legkorábbi időpontja:évhó nap.

Kérem, szíveskedjen tájékoztatni, hogy nevezett szerepel-e a nyilvántartásukban. Kérem továbbá,
hogy amennyiben a fiatalkorú pártfogolás vagy megelőző pártfogás alatt állt, úgy az időszak alatt
tanúsított magatartásáról tájékoztatni szíveskedjen.

.....,dátum

PH

Tisztelettel:

igazgató

Iktatószám: (a javítóintézet által adott)

Ügyintéző: (név és beosztás)

Szülő/Törvényes képviselő

Címe

Tárgy: Értesítés befogadásról és nyilatkozat megküldése

Tisztelt X Y !

Értesítem, hogy

X Z (sz:hely, idő, an:
lakcíme:.....)

fiatalkorút, aBíróságszámú,
..... év hó ... napján kelt értesítése alapján, az előzetes letartóztatás végrehajtásáraév
..... hónapján, javítóintézetünk befogadta. Nevezett az előzetes letartóztatását további
intézkedésig az intézetünkben tölti.

Tájékoztatom, hogy a hatályos törvények alapján, az intézetünkben előzetes letartóztatásban lévő,
fentebb megjelölt fiatalkorúval csak abban az esetben engedélyezhető a kapcsolattartás,
amennyiben a kapcsolattartóként megjelölt személy, a személyes adatai (családi és utónév, lakcím,
telefonszám, kapcsolattartói minősége) intézetünkben történő **nyilvántartásához hozzájárulását
adja**. Fentiekre tekintettel kérem, hogy a kitöltött és aláírt **nyilatkozatot postafordultával
visszaküldeni szíveskedjen**, mivel ennek hiányában a kapcsolat (formái: levelezés,
telefonbeszélgetés, csomagküldés, látogatás) felvételére nincs lehetőség.

Tájékoztatom továbbá, hogy amennyiben a kapcsolattartóként megjelölt személy nem tartozik a
Büntető Törvénykönyvben szabályozott hozzátartozói kategóriába, úgy a részünkre visszaküldött
nyilatkozat alapján intézetünknek, a rendelkezési jogkör gyakorlója felé még további intézkedést
kell tennie a kapcsolattartás engedélyeztetésére.

Intézetünk a kapcsolattartást előre meghatározott időpontban, felügyelet mellett tudja biztosítani.

Kérem, hogy munkánk segítése érdekében a fiatalkorú TAJ kártyáját és a korábbi pszichiátriai
kezeléséről készült orvosi iratokat, részemre megküldeni szíveskedjen.

Csatolva: 1 db Kapcsolattartási nyilatkozat (visszaküldendő)

.....,dátum

Tisztelettel:

igazgató

NYILATKOZAT

Nyilatkozatommal hozzájárulok, hogy intézetük a kapcsolattartás engedélyezéséhez szükséges, alábbi személyes adataimat nyilvántartásba vegye.

Családi és utónév:

Lakcím irányítószámmal:

Telefonszám:

Hozzá tartozói/ kapcsolattartói minőség:

(A „kapcsolattartói minőség” alatt a hozzátartozói/kapcsolati jelleget kell feltüntetni (pl.: apa, nagymama, testvér, bejegyzett élettárs, nevelt gyermek, barátnő, barát, stb).

Dátum:

.....

aláírás

Név: Tksz:.....

NYILATKOZAT

Alulírott, a következő nyilatkozatot teszem:

1. Befogadáskor tájékoztatást kaptam arról, hogy az intézetben lehetőség van – önkéntes vállalás alapján – **drogprevenciós** /elterelés/ ellátásban részesülni.

A terápiás kezelésben való részvételt önkéntesen vállaltam, melyet az erre vonatkozó rendőrségi, illetve ügyészségi határozatok rögzítettek /rögzíteni fognak/:

- a. az elterelést igénybe kívánom venni /már van erre vonatkozó vállalásom
határozat száma:/
- b. nem kívánom igénybe venni.

2. Pártfogói felügyelet alatt állok:

a. igen

b. nem

Pártfogó neve:.....

Címe:.....

Telefonszáma:.....

Az illetékes igazságügyi szolgálat megnevezése:

Címe:

Telefonszáma:.....

Budapest, év hó nap

.....

fiatalkorú

Név : Tksz :

ENGEDÉLY KÉRÉSE KAPCSOLATTARTÁSRA

Kérem a T. Igazgató urat, hogy az alább felsorolt **hozzátartozóimmal** a kapcsolattartást engedélyezni szíveskedjen.

Családi és utónév	Hozzátartozói minőség	Lakcíme irányítószámmal	Telefonszám

Kérem továbbá, hogy az alább felsorolt személyekkel, **a rendelkezési jogkör gyakorlójának engedélyével** a kapcsolattartást engedélyezni szíveskedjen előzetes letartóztatás esetén.

Családi és utónév	Kapcsolattartói minőség	Lakcíme irányítószámmal	Telefonszám

--	--	--	--

A kapcsolattartás rendjéről a tájékoztatást megkaptam, azt megértettem.

....., 20..... év hó ... nap

.....

előzetesen letartóztatott

Engedélyezem:

.....

igazgató

Intézeti fejléc

11. sz. melléklet

(Tervezett méret: 7 x 10 cm)

Sorszám:

A javítóintézet neve, címe:

Azonosító kártya
javítóintézeti ellátott fiatalok számára

Fénykép

Neve

Születési helye, ideje:

Anyja neve:

Lakóhelye:

Kiállítás helye:

Kelte:

P.H.

.....
aláírás

Érvényes visszavonásig.

Intézeti fejléc

12. sz. melléklet

Leltári jegyzék

a fiatalok civil ruházatáról

Név:		TKSZ:
Ruházat megnevezése és jellemzőik		Megjegyzés
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		

.....
átadó intézeti munkatárs

.....
befogadott fiatalok

Fiatalok végleges csoportba helyezése

Név:....., **TKSZ:**

Születési hely és idő:

Befogadás időpontja:

Bűncselekmény jellege:

I. A Bv. tv. 350. § alapján működtetett szakértői csoport a fent nevezett növendék vizsgálatait elvégezte, melynek eredményeként az alábbi összegző véleményt adja:

A szakértői csoport javaslata a végleges csoportba helyezésről:

....., 20..... hónap

.....
szakértői csoport vezetője

II. Kihelyezési értekezlet megállapításai, javaslata a végleges csoportba helyezéséről:

III. Igazgató döntése a fiatalok végleges csoportba helyezéséről:

Végleges nevelési csoport:

Munkaterület:

Kihelyezés időpontja:

....., 20..... hónap

.....

igazgató

II. HELYZETELEMZÉS (Befogadó csoport nevelője tölti ki)

1. A növendék nevelési színterei:

2. Szülők, nevelőszülők jellemzői, szociális háttér:

Szociális jellemzők:

Család (összetétele, szociális és kulturális háttér, családon belüli kötődések):

Környezet:

Anyagi viszonyok:

Társas kapcsolatok (barát, barátnő, élettárs, gyermek stb.):

3. Gyermekvédelmi gondoskodásra vonatkozó adatok (családgondozás, ideiglenes hatályú elhelyezés, védelembe vételi családgondozás, nevelésbe vétel, gyámra, gondozási helyre vonatkozó adatok, pedagógiai jellemzés, szakértői vélemény összegzése):

4. Bűncselekmény(ek)re vonatkozó adatok (a növendék által elkövetett bűncselekmények, folyamatban levő ügyek, elterelés, pártfogásra vonatkozó adatok) :

V. BEFOGADÁSI IDŐSZAK

(Befogadó csoport nevelője tölti ki)

Első benyomások, beilleszkedés:

A megfigyelések, felmérések eredményei

Magatartás (jutalmazás, büntetés, fegyelemértés, nevelői irányítás, segítség elfogadása/elutasítása):

Szerepstátusz (csoportban elfoglalt hely, társakhoz való viszony, asszertivitás):

Szabadidő (kivel, hogyan, mivel tölti szívesen, különleges képességek):

Oktatás (a beiskolázás tapasztalatai, együttműködés, motiváltság):

Külső kapcsolatok (családdal való kapcsolat-kapcsolattartás minősége, mennyisége, együttműködési szint, az első látogatás tapasztalatai):

Érzelmi élet:

Tájékozottság (praktikus ismeretek):

Önkiszolgáló tevékenysége:

Befogadó csoportban jelentkező egészségügyi probléma:

Egyéb megjegyzés:

A javítóintézetbe befogadott fiatalok jogai

Az intézetbe felvett fiatal joga, hogy korosztályának megfelelően, szükségleteihez igazodó ellátásban, gondozásban, nevelésben és oktatásban részesüljön. Az intézet biztosítja továbbá a fiatalok felügyeletét, munkafoglalkoztatását, az ügyeivel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat. A törvényben meghatározott korlátozások kivételével az intézet gondoskodik jogai megkülönböztetés nélküli biztosításáról, védelméről.

Ennek keretében joga, hogy

- Javítóintézeti tartózkodása alatt joga van az életkori szükségleteihez igazodó ellátásra, gondozásra és felügyeletre, az anyanyelvének használatára.
- Joga, hogy intézeti befogadáskor megismerje jogait és kötelezettségeit, az intézeti élet szabályait.
- Joga, hogy személyiségét, emberi méltóságát tiszteletben tartsák, és védelmet kapjon a fizikai és lelki erőszakkal szemben. Személyiségi jogainak védelmét a végrehajtásban közreműködő vagy azt segítő személyeknek, szervezeteknek is biztosítaniuk kell.
- Jogosult a személyi biztonságának és a tulajdonhoz fűződő jogainak a védelmére.
- Joga az engedélyezett kapcsolattartás formákkal (levél, telefon, csomag, látogatás) élni, az intézet rendje szerint kapcsolatot tartani a hozzátartozóival, valamint harmadik személyekkel, szervezetekkel. Kapcsolattartását az intézet igazgatója engedélyezheti. Előzetes letartóztatás esetén nem engedélyezhető a kapcsolattartás, ha azt a rendelkezési jogkör gyakorlója korlátozta.
- Joga van szűrt tartalmú internet-szolgáltatás használatára, hetente egy alkalommal, harminc perc időtartamban.
- Joga, hogy lelkiismereti vagy vallási meggyőződését szabadon megválassza, azt kinyilvánítsa és gyakorolja. Joga van lelki gondozásra, az intézet hitéletében való részvételre
- Joga, hogy munkavégzésének mennyisége és minősége alapján, a Rendtartásban szabályozott módon díjazásban részesüljön és azt az egyéni szükségleteire fordítsa.
- Joga, hogy tanulmányait folytathassa, tanuláshoz, személyisége fejlődéséhez megfelelő segítséget kapjon szakembereinktől. A tanulmányaiban hátránnyal rendelkező, illetve

lassabb ütemben haladó tanuló egyéni fejlesztő foglalkozásokon, valamint a nevelőotthoni foglalkozások korrepetálásain segítséget kapjon tanulásához, tudásszintjének fejlesztéséhez.

- Joga van a sportoláshoz, a szabadidős foglalkozásokon, szakkörökön való részvételhez, minimum egy óra szabad levegőn tartózkodáshoz.
- Joga, hogy az intézet munkatársaitól segítséget, tanácsot kérjen, nehézségei megoldásához támogatást kapjon.
- Joga, hogy megismerje az intézet jutalmazási rendjét, jó magatartása és teljesítménye alapján különböző szintű elismerésben, jutalmazásban részesüljön. A jutalmazás legmagasabb mértéke az igazgatói dicséret, a tárgyjutalom,
 - javítóintézeti neveltek esetében kimenő, eltávozás, szabadság,
 - előzetes letartóztatás esetében rendkívüli látogatás engedélyezése.
- Esetleges bántalmazása, sérelme, ellátásával kapcsolatos panasza miatt joga van az intézet vezetőitől segítséget kérni. Panaszjogával élve közvetlenül vagy a kihelyezett panaszládán keresztül közvetve fordulhat az intézet igazgatójához vagy az ügyészhez.
- Joga, hogy a befogadását követő nyolc munkanapon belül az intézet értesítse felvételéről szüleit, illetve törvényes képviselőjét (külföldi állampolgár esetén joga van a konzuli hatóságok értesítéséhez).
- Joga, hogy szakszerű egészségügyi ellátásban és mentálhygiénes gondozásban részesüljön, egészségügyi dokumentációjába betekinthessen.
- Joga, hogy az általános illem és udvariasság keretei között véleményt nyilvánítson a személyét érintő minden kérdésben. Személyére vonatkozóan minden olyan kérdésben tájékoztatást kapjon, amelyet jogszabály nem tilt.
- Joga, hogy az ellene folyó büntetőeljárás kapcsán megfelelő védelemben részesüljön, beleértve a védőjével való korlátozás és ellenőrzés nélküli kapcsolattartást. A személyével és az ellene folyó eljárással kapcsolatos iratokat kézhez kapja, azokat tanulmányozhassa, értelmezéséhez segítséget kapjon.

A javítóintézetbe befogadott fiataikorú kötelezettségei

Az intézetbe befogadott fiatal kötelezettsége, hogy eredményes fejlődése és nevelkedése érdekében működjön együtt nevelőivel, az intézet munkatársaival, végrehajtsa azok utasításait, maradéktalanul teljesítse a neki kiszabott feladatokat, betartsa a reá vonatkozó végrehajtási és intézeti szabályokat.

Ennek keretében kötelezettsége, hogy

- Köteles az intézet munkatársainak utasításait betartani, az intézet rendje szerinti képzésben, munkafoglalkoztatásban, mentálhigiénés fejlesztésében, a szervezett programokban legjobb tudása szerint részt venni,.
- Intézeti élete alatt törekedjék tanulmányi kötelezettségének teljesítésére. Felkészülten és aktívan vegyen részt az oktatáson.
- Pontosan tartsa be az intézeti napirendet, tevőlegesen vegyen részt a csoportfoglalkozásokon, kapcsolódjon be szakköri tevékenységbe, szabadidős tevékenységét hasznosan, kulturáltan, nevelője utasításának figyelembe vételével töltsse.
- Köteles az intézet munkatársai iránt tiszteletet tanúsítani, velük a nevelése, gondozása, felügyelete kapcsán együttműködni, az intézet szabályait, az előírt házirendet betartani.
- Fiatalkorú társaival szemben viselkedjék kulturáltan, szóban és tettben egyaránt mellőzze a durvaságot, segítse őket feladataik teljesítésében.
- Köteles az egészségügyi vizsgálatokon részt venni, megbetegedése esetén haladéktalanul szóljon a felügyeletét ellátó felnőttnek, szükség esetén orvosi vizsgálaton vegyen részt, maradéktalanul tartsa be a gyógykezelésére vonatkozó utasításokat.
- Nem fogyaszthat, illetve használhat egészségét károsan befolyásoló szereket, amennyiben dohányzik, maga is törekedjék a dohányzás mértékének csökkentésére.
- Maradéktalanul tartsa be az intézet működési szabályzatából a munkavédelmi, tűzvédelmi valamint az egészségügyi előírások növendékekre vonatkozó szabályait.
- Óvja, valamint önkiszolgáló tevékenység keretében tartsa tisztán és rendben környezetét, felszerelését, az intézeti létesítményeket, berendezéseket, ezáltal is törekedjék takarékosagra.
- Köteles magát alávetni az intézetbe való felvételekor, illetve az igazgató által előírt más időpontban egészségügyi és biztonsági ellenőrzéseknek.
- Köteles az intézet igazgatója által kijelölt csoportban nevelkedni, tartózkodni. A kijelölt nevelési csoportját, a javítóintézetet engedély nélkül nem hagyhatja el.
- A javítóintézet engedély nélküli elhagyása - javítóintézeti nevelés esetén az engedély nélküli távolmaradás is - szökésnek minősül, amely az intézetben lefolytatott fegyelmi eljárást és bírósági hatáskörbe tartozó büntetőjogi felelősségre vonást idéz elő. Javítóintézeti nevelt esetében három engedély nélküli távollét az ideiglenes elbocsátásból való kizárást vonja maga után,.
- Köteletségei megszegése esetén fegyelmi felelősségre vonható, az általa szándékosan vagy gondatlanul okozott kárért kártérítési felelősséggel tartozik. A fegyelemsértése mértékétől

függően, különböző szintű fegyelmi büntetés alkalmazható vele szemben. A legsúlyosabbak egyike az igazgatói megrovás, továbbá

- javítóintézeti nevelés esetén a kimenő megvonása, az eltávozás megvonása, soron következő szabadságból történő kizárás, zárt részlegben történő elhelyezés,
- előzetes letartóztatás esetében, súlyos fegyelemsértés esetén a végrehajtási hely megváltoztatásának lehetősége is fennáll.
- Köteles közreműködni a katasztrófhelyzet elhárításához szükséges tevékenységben.

ELLÁTÁS BIZTOSÍTÁSA

1. A szakmai folyamat célja:

A fiatalkorú testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetés, ruházattal való ellátás, egészségügyi ellátás, lakhatás biztosítása.

A javítóintézet a fiatalkorú részére a gyermekek védelméről szóló törvény és végrehajtási rendeletei szerint teljes körű ellátást biztosít, melyet az intézetek Házi rendjei és szabályzatai tartalmaznak.

2. A szakmai folyamat leírása:

2.1. *Elemei:*

- étkezés
- ruházattal való ellátás
- egészségügyi ellátás
- lakhatás, elhelyezés biztosítása
- önkiszolgáló tevékenységek
- zsebpénz

2.1.1. *Étkezés biztosítása*

A fiatalkorú részére napi ötszöri étkezést biztosít a javítóintézet (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna, vacsora) a hatályos közétkeztetési jogszabályok szerint, figyelemmel egészségügyi állapotára, vallási szokásaira.

Ebből legalább egyszeri alkalommal meleg étel kerül kiadásra.

A csoport teakonyhájában a fiatalkorúak –az önálló életre való felkészülés segítése érdekében– egyszerű ételt maguk is készíthetnek az intézet által biztosított, vagy saját beszerzésű nyersanyagból.

Az utógondozói elhelyezettek intézeten kívüli elfoglaltságuk függvényében az élelmet (reggeli, tízórai, uzsonna) csomagoltan is kaphatják, az ebéd pedig közétkeztetést biztosító helyen is befizethető.

2.1.2. *Ruházattal való ellátás*

Az intézet biztosítja a fiatalkorúak számára a ruházatot, mely megfelel a végzett tevékenységhez és igazodik az évszakokhoz is. Ennek megfelelően felső ruházat, fehérnemű, sportruházat, munkaruha, a szükséges védőruha és védőfelszerelés, ágynemű, hálóruga, törölköző, lábbelik, papucs kerül leltár szerint átadásra, melyet elbocsátáskor le kell adni a raktárba. Hiány esetén kártérítés kerül

megállapításra, melynek mértékét az igazgató határozza meg. Szociális juttatásként, elbocsátáskor az igazgató engedélyezheti az intézet által biztosított, korábban intézetben használt ruházat fiatalkorú számára történő átadását. A ruházatot rendeltetésszerűen kell használni, azok állapotát, meglétét, tisztaságát folyamatosan ellenőrizni kell. Az önkiszolgáló tevékenység keretében a fiatalkorú kötelessége a ruházat megóvása, a fehérnemű mosása, a szekrényrend megtartása. A ruházat és ágynemű mosását az intézet biztosítja, azok javításáról is gondoskodik, amely tevékenységbe a növendékeket bevonhatja.

Az intézet a tisztálkodási és testápolási szereket illetve a takarításhoz szükséges eszközöket, tisztítószereseket is biztosítja.

2.1.3. Egészségügyi ellátás

Az egészségügyi szolgálat/orvos, ápoló/ biztosítja:

- Befogadáskor az orvosi alapvizsgálatot; időközben alkalmassági vizsgálatot, szükséges esetben a szakorvosi ellátás elrendelését, a növendék elkülönítését;
- a megbetegedett illetve a tünetekről panaszkodó növendékek orvosi ellátását intézetben belül és kívül;
- az orvos által elrendelt gyógyszeres kezelést, gyógykezelést, az alap gyógyszerkészlet beszerzését;
- a fiatalkorúak rendszeres és időközi alkalmassági és szűrővizsgálatát;
- a rendszeres higiénés ellenőrzést, közegészségügyi szabályok betartását;
- ápolói gondozást a betegek ellátása érdekében.

A megelőző tevékenység körében:

- Esetismertetésekkel és tematikus előadásokkal az egészséges életmódra való felkészítést, az alkohol, a droghasználat és a szexuális élettel kapcsolatos felvilágosítást és egyéb az orvos által lényegesnek ítélt témákban.
- Mentálhigiénés okok miatt a részlegben elhelyezett növendék foglalkoztatását, felügyeletét.

2.1.4. Lakhatás biztosítása, elhelyezés

A **fiatalkorúak elhelyezése** 12-16 és 16-21 éves korcsoportban elkülönítetten történik. A csoportokban elhelyezett növendékek létszáma maximum 12 fő, a speciális csoport létszáma maximum 8 fő. A csoportok kialakítása, nagysága, a csoportlétszámok meghatározásával, a normák szerinti módon valósítandó meg. Az elhelyezés tárgyi feltételrendszerének a korcsoportok sajátosságaihoz kell alkalmazkodnia, amely háló- és tanulószobákból, közös nappali szobából, valamint vizesblokkból áll. A lakóegységhez konyha is tartozhat. A lakóegységet a mindennapi

élethez szükséges bútorokkal, berendezésekkel, eszközökkel el kell látni. A fiatalok számára a lakóegységen belül külön fekvőhelyet és önálló szekrényt vagy szekrényrészt kell biztosítani. Ki kell alakítani a fiatalok iskolai oktatásához, szakképzéséhez szükséges tantermetek, továbbá a munkafoglalkoztatáshoz a megfelelő berendezésekkel, gépekkel, eszközökkel felszerelt foglalkoztató helyiségeket. További helyiségek mellyel az intézetnek rendelkeznie kell: orvosi-, betegszoba, konyha, közös étkező, könyvtár, szakköri helyiség, tornaterem, sportpálya, terápiás csoportszoba, látogatók fogadására alkalmas hely, vallásgyakorlásra kialakított helyiség, szabadlevegőn tartózkodásra alkalmas terület.

A fiatalok és gyermekek együttes elhelyezése:

A fiatalok kérelmére gyermekek vele együtt elhelyezhető az erre kialakított részlegen, melyről az igazgató dönt. A javítóintézetben együttes elhelyezésben nevelkedő gyermek teljes körű ellátásban részesül. Együttes elhelyezés esetén a fiatalok gyermekek számára biztosítani kell a gyermek életkorának megfelelő ellátásához szükséges eszközöket, ruhaneműt, tisztálkodási és testápolási szereket, valamint textíliákat, továbbá gyermekenként három váltás ágyneműt. A lakóegységet a gyermek korosztályának megfelelő szükséges és célszerű berendezéssel, tárgyakkal és eszközökkel kell ellátni. Meg kell szervezni a gyermek folyamatos felügyeletét, orvosi, védőnői szolgáltatás elérését.

A fiatalok számára, ha élethelyzete indokolja, az intézet igazgatója utógondozói részlegen való elhelyezést biztosíthat.

2.1.5. Önkiszolgáló tevékenységek

Az önkiszolgáló tevékenységek elsajátítása, gyakoroltatása egy olyan tevékenységi terület melyet mindennapos tevékenységnek tekintünk. A javítóintézeti nevelésre ítélt fiatalok szociokulturális különbségei, szocializációs szintjük, széles korcsoporti eloszlásuk mindenképpen igényli az önkiszolgáló tevékenységek elvégzését, ellenőrzését. A munkára nevelés, a munkával való nevelés folyamatos cselekvési színtere ez.

Jellemző tevékenységek:

- higiénia (takarítás, tisztálkodás, bőr- és hajápolás, borotválkozás, sminkelés....)
- alapvető konyhai tevékenységek (egyszerűbb és bonyolultabb ételek készítése, kávé, tea főzése...)
- kulturált étkezés, tálalás
- ruházat karbantartása, tisztítása, tárolása
- lábbelik ápolása
- műszaki cikkek használata
- idő kontrollálása

- pénzkezelés, stb

Ezek megvalósítása érdekében a fiatalkorú részt vesz környezete, ruházata, az általa is használt helyiségek tisztántartásában, takarításában. A tevékenységeket a házirend szerint köteles elvégezni, amiért díjazás nem illeti meg. Az önkiszolgáló tevékenység végeztetésével munkára is nevelünk, mely során a fiatalkorú értéket teremt saját maga és környezete számára. A rendszeresség, gyakoroltatás, a hetirend, napirend alkalmazásával segíti az önálló életre nevelés programját.

2.1.6. Zsebpénz

Zsebpénz jár a jogerős javítóintézeti nevelés intézkedés hatálya alatt álló a javítóintézetben tartózkodó fiatalkorú részére. Engedély nélküli távollét idejére zsebpénz nem jár. A zsebpénz összegét a nevelő javaslata alapján az igazgató havonta határozza meg, a fiatalkorú magatartása, szorgalma alapján differenciálható.

A zsebpénz legalacsonyabb összege a nyugdíjminimum 15%-a, legmagasabb összege a nyugdíjminimum 20%-a.

A fiatalkorú zsebpénzéből, letéti pénzből vásárolhat. A zsebpénz kezelése a zsebpénzkezelési szabályzat szerint történik.

3. Dokumentumok

1. sz. melléklet – Zsebpénz – nyilvántartás (Rendtartás 6.sz. melléklete)

4. Kapcsolódó folyamat elemek

Befogadás

Nevelés

Oktatás, képzés

Intézeti Tanács

Utógondozás

5. Alkalmazott jogszabályok

2013. évi CCXL. törvény 350-351.§

1/2015.(I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 9.§., 13.§, 21-25.§,

KAPCSOLATTARTÁS

1. A fiatalkorú kapcsolattartásának célja:

A kapcsolattartásra jogosult személyekkel, jogosult hozzátartozóival megfelelő kapcsolatot tartson annak érdekében, hogy a kapcsolat ne szakadjon meg a családdal vagy egyéb a nevelését, gondozását ellátó hellyel, és lehetőség szerint segítse a fiatalkorú társadalmi beilleszkedését elbocsátása után.

A családtól külön élő növendékek helyzete nehezített, az ő esetükben is fontos adott intézménnyel, gyámmal, pártfogóval, utógondozóval, rokonnal való szoros kapcsolattartás a növendék érdekében. Ennek módja leginkább levél, vagy telefon formájában valósul meg, de személyes találkozás lehetősége is indokolt lehet. A befogadás időszakában kiemelten fontos kialakítani a további együttműködés alapjait.

2. A kapcsolattartás leírása, folyamata:

A fiatalkorú kapcsolattartásra jogosult hozzátartozójával, szülői felügyeletet ellátó szülővel, törvényes képviselővel, ha a kapcsolattartást kizáró ok nem merül fel.

A fiatalkorú ellenőrzés nélküli kapcsolattartásra jogosult:

- védővel
- hazája diplomáciai képviselőjével
- gyermekvédelmi gyámmal / nevelésbe vétel esetén /
- pártfogó felügyelővel
- alapvető jogok védelmére feljogosított szervezet tagjaival
- hitéleti szolgálatot hivatásszerűen ellátó személlyel vallásgyakorlás céljából

A javítóintézeti ellátás időtartama alatt a fiatalkorú kérelmére az igazgató a fenti személyeken túl is engedélyezhet kapcsolattartást, melyet korlátozhat is a fiatalkorú fejlődése, nevelése érdekében. Az előzetes letartóztatott fiatalkorú hozzátartozói körön kívüli kapcsolattartásához a rendelkezési jogkör gyakorlójának hozzájárulása is kell. A kapcsolattartásra jogosult személyeket a fiatalkorúak nyilvántartásában rögzíteni kell.

A javítóintézetben a fiatalkorúak részére különböző kapcsolattartási formák biztosítottak: látogatás, levelezés, csomagküldés, telefonbeszélgetés, családi konzultáció, kimenő, eltávozás, szabadság. A hivatalos találkozások a kapcsolattartásba nem számítandók be. Az előzetes letartóztatott fiatalkorúak esetében kimenő, eltávozás, szabadság nem adható.

2.1. Látogatás

A javítóintézeti fiatalok részére biztosított a kapcsolattartás **látogatás** formájában is. A látogatások elsődleges célja a családi kapcsolatok erősítése, megtartása, de lehetőséget teremt a növendék együttműködési motivációjának fenntartására a család, támogató magatartásával. A látogatást az igazgató engedélyezi azon személyekkel, akikkel a növendék kapcsolattartási engedéllyel rendelkezik, melynek időpontját egyeztetni kell. Egyházi jogi személy, civil szervezet vagy karitatív szervezet képviselője részéről a fiatalok hetente egyszer jogosult látogató fogadására. A családtól külön élő fiatalok helyzete nehezített, az ő esetükbe is fontos adott intézménnyel, nevelőszülővel, gyermekvédelmi gyámmal, pártfogóval, fellelhető rokonokkal való kapcsolattartás a növendék érdekében. Ennek módja leginkább levél, vagy telefon formájában valósul meg a kevesebb számú látogatás mellett. A látogatást kéthetente kell egy alkalommal biztosítani legalább 30 perc és legfeljebb 2 óra időtartamban. A fiatalokat egy időben négy fő látogathatja. A látogatás részletes szabályait a Házi rend tartalmazza. Az előzetesen letartoztatott fiatalok látogatása kizárólag ellenőrzés mellett történhet.

2.2. Levelezés

A levelezés korlátlan számban és terjedelemben történhet, melyet szűrőpróbaszerűen ellenőrizni lehet. Az ellenőrzés lehetőségéről a fiatalokat tájékoztatni kell. Az ellenőrzés célja a fiatalok biztonsága, az intézmény biztonságos működésének fenntartása. Ha az ellenőrzés arra indokot ad a levél továbbítása, átadása megtagadható, melyről a fiatalok tájékoztatást kap. Védővel, alapvető jogok biztosával, hatóságokkal, nemzetközi szervezetekkel, mely az emberi jogok érvényesülésére jött létre való levelezés tartalmilag csak különös indok alapján ellenőrizhető.

2.3. Csomagküldés

A fiatalok korlátlanul kaphat csomagot, melyet a nevelő jelenlétében kell felbontani és nem tartalmazhat saját vagy társai egészségére ártalmas terméket, az intézet rendjét, biztonságát veszélyeztető illetve a tiltó listán szereplő tárgyat. A csomagból a nem engedélyezett termékeket és tárgyakat el kell távolítani és ezután kerülhet átadásra.

2.4. Telefonbeszélgetés

A fiatalok az intézet által kijelölt készüléken heti két alkalommal, minimum tíz perc időtartamban jogosult telefonálni. A telefonbeszélgetés ellenőrizhető, indokolt esetben megszakítható melyről a fiatalokat tájékoztatni kell. Részletes szabályozását a Házi rend tartalmazza.

3. Dokumentumok:

1. sz. melléklet - Látogatási engedély

4. Kapcsolódó folyamatok:

Befogadás

Befogadó csoport

Kényszerítő eszköz alkalmazása, biztonsági intézkedések

Jutalmazás

5. Alkalmazott jogszabályok:

1/2015.(I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 37-38., 60.§

2013. évi CCXL. törvény 357-361. §

_____Tksz. _____Csop.

LÁTOGATÁSI ENGEDÉLY

Engedélyezem, hogy _____ növendéket 201 _____ án

1. _____ (lakcím) _____

2. _____ (lakcím) _____

3. _____ (lakcím) _____

4. _____ (lakcím) _____

meglátogassa. (Ezt a látogatási engedélyt feltétlenül hozza magával!)

Hely, dátum.....

.....

igazgató

Az 1/2015.(I.14.) EMMI rendelete 37. §-a és a 2013. évi CCXL. tv. 361.§-a alapján, a látogatásokat az alábbiak szerint szabályozom:

1. Látogatni a növendéket csak érvényes látogatási engedéllyel lehet.
2. Alkalmanként maximum 4 fő látogathat.
3. A látogatók ellenőrzött ételmen kívül egyéb tárgyat csak engedéllyel adhatnak át a fiatalok részére.
5. A látogatás ideje alatt a dohányzás és a telefon használata tilos!
6. Látogatni ittas, bódult állapotban tilos!
7. A látogatás ideje alatt a látogatót nem fogadó növendékek felügyelet nélküli mozgása tilos!
8. A látogatók csomagját, látogatási engedélyét az intézet munkatársa köteles ellenőrizni, a látogatókról nyilvántartást vezetni és meggyőződni arról, hogy az engedélyen szereplő személy azonos-e a látogatóval.
9. A látogatás félbeszakítható, ha a növendék vagy látogatója a látogatás rendjét megsérti.

CSALÁDI KONZULTÁCIÓ, CSALÁDTERÁPIA A JAVÍTÓINTÉZET NÖVENDÉKEIVEL ÉS CSALÁDJAIKKAL

1. Családi konzultáció célja:

A családi konzultáció során célunk, hogy az együtt élő családtagok családi életciklusukhoz igazodva segítséget kapjanak abban, hogy nyíltan és őszintén beszéljenek egymással a problémákról, együttműködés és hatékony kommunikáció alakuljon ki közöttük. Képesek legyenek feltárni saját belső erőforrásaikat, majd ebből táplálkozva pozitív változást hozzanak létre az életükben.

1.1. A családi konzultáció folyamata, leírása:

A családi konzultációt a fiataikorú vagy a törvényes képviselő kérelmére az igazgató engedélyével három havonta lehet engedélyezni, mely kötetlen kapcsolattartási forma. A családi konzultáció eredetileg családokkal folytatott, főleg gyermekvédelmi szempontú szociális munka egy formája, mely jól beilleszthető a javítóintézeti nevelés eszköztárába.

A konzultáción elsősorban azok vesznek részt a növendék családjából, akikkel együtt él és a mindennapokban szoros a kapcsolata, akik leginkább hatással vannak rá, az intézet oldaláról szükség szerint a pszichológus mellett nevelők, egyéb, a növendékkal foglalkozó személyek is részt vehetnek. Az első konzultáció alkalmával az otthonvezetők, munkaközösség vezetők részvétele és a család az intézetben való körbe vezetése erősítheti a család biztonság és bizalom érzetét.

A javítóintézeti családi konzultáció indoka lehet:

- a javítóintézet részéről a befogadás időszakában a növendék családjának általános tájékoztatása a javítóintézeti nevelésről, elvárásokról, pedagógiai programról, büntetés-jutalmazás rendszeréről, kedvezményekről, elérhető célokról, a család részéről a növendék és életkörülményeinek, valamint a család viszonyrendszerének, értékrendjének, a családban esetlegesen meglévő **támogató erőforrások feltárása**
- általános tájékoztatás a növendék egyéni fejlesztési tervéről, aktuális státuszáról, elérendő célok egyeztetése
- a növendék egyéni fejlesztési tervében történő nagyobb változások (pl. tovább tanulás lehetősége)
- a növendék ítéletével kapcsolatos eljárások
- a növendéket érintő rendkívüli események

- nagyobb szabadság előtt a család és a növendék felkészítése az otthon tartózkodás időtartamára, magatartási szabályok megbeszélése
- a család és a növendék felkészítése adaptációs szabadságra, elbocsátásra
- családi élethelyzetek, konfliktusok kezelése, melyek érintik a növendéket

A konzultáció eredményesebbé tételének egyes elemei:

Szükség esetén a család utazási költségét az intézet átvállalhatja.

A családi konzultáció rendszerességét befolyásolhatja a növendék itt eltöltendő idejének hossza, egyéni élethelyzete, a probléma összetettsége, a résztvevők kötelezettségei. Ezek alapján a családi konzultáció szervezhető egyszeri, vagy többszöri alkalommal is.

A családi konzultáció nem azonos a látogatással, az az engedélyezett kapcsolattartáson kívüli találkozásnak számít, hétköznapi is megtartható.

Mivel a konzultációra a család nem kötelezhető, a hozzátartozók motivációja meghatározó, az ő motiválásuk feladat lehet az indokolt eseteknél.

A 14. életévüket be nem töltött növendékek esetén fokozottan érdemes a támogató családi erőforrások felkutatása, de ez is a család motivációs bázisától függ.

2. Családterápia célja:

A családterápia célja, hogy a családnál és annak tagjainál jelentkező működési zavarok tüneteinek elemzésével, a rendszerszemléletű megközelítés segítségével új egyensúlyba kerüljön a család működése.

2.1 A családterápia folyamata:

A családterápia elkülönül a családi konzultációtól. A javítóintézetben családi konzultációról beszélhetünk leginkább, mivel a terápiához szükséges feltételek egy része, mint például az időbeli gyakoriság a családok részéről földrajzi okok miatt nehezen vállalható. Amennyiben a családok vállalják a szükséges feltételeket és a terápiás beavatkozás indokolt, úgy létre jöhet a családokkal végzett rendszerszemléletű pszichoterápiás beavatkozás.

A családterápia az intézeten kívül, a fiatalok számára vonatkozó egyéb rendelkezések figyelembe vételével elképzelhető a fiatal lakhelyén, családsegítő központban vagy gyermekjóléti szolgálatnál. A családterápiás ülések számát és gyakoriságát a terápiás szükségletek határozzák meg (amely a gyakorlat szerint legalább kéthetenkénti időpontot jelent).

A javítóintézeti családterápián a növendék és azok vesznek részt elsősorban a növendék családjából, akikkel együtt él és a mindennapokban szoros a kapcsolata, akik leginkább hatással

vannak rá. Az intézeti résztvevő a növendék pszichológusa és egy koterapeuta társ, akik lehetőség szerint családterapeuta végzettségűek.

A javítóintézeti családterápia indoka lehet:

- a növendék családjának diszfunkcionális működése a fiatal személyiségfejlődését a jelenben is nagymértékben befolyásolja és rendszer szintű változás szükséges ennek oldásához
- ha a növendéket trauma éri, krízisbe kerül, egyéb rendkívüli események negatívan befolyásolják a pszichés státuszát és az egyéni pszichológiai segítségnyújtás nem elégséges, valamint tudva levő, hogy családja támogatóan hat rá, akkor érdemes a családi erőforrások mozgósítása

3. Alkalmazott jogszabályok:

2013. évi CCXL tv. 365.§

NEVELÉSI FOLYAMAT, FEJLESZTÉS

1. Az önálló életre nevelés

1.1. Cél:

A javítóintézeti nevelés célja: a fiatalok társadalmi beilleszkedésének elősegítése, ennek érdekében beilleszkedési zavarai enyhítése, pszichés állapota rendezése, iskolázottsága, szakmai képzettsége fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása, az egészséges életmódra való felkészítése. A nevelés során kiemelten kell foglalkozni az alkohol és a kábítószer veszélyeivel, a szexuális élet problémáival. A konstruktív életvezetés kialakítása a fiataloknál, a végső, idealizált cél az autonóm erkölcsiség kialakítása a sikeres társadalmi visszailleszkedés érdekében.

2. A szakmai folyamat leírása:

2.1. Fogalmak:

Konstruktív életvezetés: Olyan életvitel, amely szociálisan értékes, de ugyanakkor egyénileg is eredményes. Egyfelől közösségfejlesztő jellegű, másrészt az egyén fejlődését is elősegíti, vagyis egyben önfejlesztő jellegű is. A konstruktív életvezetés a konstruktív tevékenységformákban nyilvánul meg (pl. munka-, tanulásszeretet, segítőkészség). A konstruktív tevékenységformákat megerősítjük (jutalom, dicséret); a destruktív magatartás- és tevékenységformákat megpróbáljuk visszaszorítani, leépíteni (büntetés, kedvezmény megvonása).

Autonóm erkölcsiség: A társadalom által elvárt magatartási formákat, tevékenységeket az egyén nem külső hatásra, hanem belső késztetésből végzi.

2.2. Egyes szociális és életviteli kompetenciák kialakítása:

Önállóság, felelősség: irányítás nélkül végezze kötelezettségeit, pénzzel való gazdálkodás

Önkiszolgáló tevékenységek: étkezés, takarítás, mosás, személyi higiéné, vásárlás

Kötelezettségek végrehajtása: időben induljon iskolába, munkába...

Rendszeresség: napirend, hetirend, időben aludni-felkelni...

Érzelmek, identitás, együttműködés, szabálykövetés, problémakezelés, önértékelés

Kompetenciák (köznevelési):

1. anyanyelvi kommunikáció,
2. idegen nyelvi kommunikáció,
3. matematikai kompetencia és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén,
4. digitális kompetencia,
5. a tanulás megtanulása,

6. interperszonális, interkulturális es szociális kompetencia, valamint állampolgári kompetencia,
7. vállalkozói kompetencia, valamint
8. kulturális kifejezőkészség.

Személyi szabadság korlátozása alatt álló fiatalok motiválatlan lehet a büntetett helyzetben, ezért meg kell nyerni őt az együttműködésre. Mivel? Tisztázzuk, milyen előnye származik belőle, miért lesz érdekelt a programban való részvételben. Az élethelyzetében hasznosítható ismeretek és kapcsolati tőke biztosításával, azok használatával segítséget lehet nyújtani. A felsorolt kompetenciák közül a praktikus, személyre szabott tartalom meghatározása a célszerűség és motiválhatóság okán elengedhetetlen. Ki kell választani a célcsoportra megfelelően hasznos kompetenciákat.

Az általános iskolai hiányokat pótolni szükséges.

Szakképzési programok biztosításával a fiatalok munkaerő piaci esélyei növelhetők:

Képzés és foglalkoztatás, gyakorlat megszerzése teljes munkaidőben ipari, mezőgazdasági területeken. Önkiszolgáló tevékenységek gyakoroltatása. Keresetet és létfenntartást eredményező tevékenységek tanítása, alkalmazása. Ismeretközlő, gyakoroltató tematikus beszélgetéseket és foglalkozásokat kell tervezni. Kompetencia fejlesztő és szociális készségfejlesztő tréningek biztosítása sikerélményt és fejlődést eredményezhet a fiataloknál.

A nevelési folyamat során személyes példamutatásra, hatékony mintaadó személyekre van szükség. A nevelőnek, a tanárnak, a szakoktatóknak, a gyermekfelügyelőknek a nevelés-oktatás mellett konstruktív tevékenységformákat kell bemutatniuk.

„Ennek feltétele, hogy szuggesztív hatású személyiség legyen (ez biztosítja számára az *élményforrás* jelleget). Csak ekkor figyelnek rá, ekkor vesznek át tőle mintákat. Ebből következően a pedagógusnak szinte kötelező magát szuggesztív egyéniséggé alakítania. A szuggesztivitás kialakítható, megszerezhető tulajdonság. A szuggesztivitás feltétele, hogy az egyén főlényhelyzetben legyen környezetéhez viszonyítva; ehhez az kell, hogy az egyén személyes többletekkel rendelkezzen a személyi környezettel szemben¹.”

A **szocializációs szintek program** egy olyan eszköz a nevelőtestület kezében, mely alkalmas a javítóintézeti nevelés céljainak megvalósítására, az önálló életre való nevelés elősegítésére is. A program kiegészíthető „kiút-ház” csoporttal, ahol az intézeti tartózkodás utolsó szakaszában minimális felügyelet alatt kell a fiataloknak megfelelnie a házirend szabályainak.

Az eredményesség egyes feltételei:

¹ Dr. Bábosik Z. Neveléstan

A program során pontos, egyértelmű értékelést, visszajelzést adni a fiataloknak a követelmények vállalásuk teljesítésével kapcsolatban. Havi értékelés rendszeresen, egyéni és közösségi szinten.

A nevelési folyamatban résztvevők pontos információ cseréje, a nevelési folyamatot összefogó, koordináló nevelő tájékoztatása a fiatalok eredményeiről, hiányosságairól.

Fontos a segítők bevonása a környezetből, ahová visszakerül a fiatalok: támogató család, gyermekvédelmi szakellátás intézményei, pártfogó, gyermekvédelmi gyám, intézményi segítő.

Az élethelyek feltérképezése, reális lehetőségek feltárása a szociokulturális környezetnek megfelelően a csalódás, bizalomvesztés, kudarc elkerülése érdekében.

Az önálló életvezetés, élet tárgyi feltételrendszerének megismertetése, megteremtésének lehetőségei, módja.

A programot nevelő és utógondozó segíti.

Karl Rogers a humanisztikus pszichológia nagy egyénisége négy követelményt támaszt minden emberekkel bántó, segítő foglalkozású szakember elé:

Elfogadás Ha nem is feltétel nélkül, de mindenkit fogadj el olyanak, amilyen!

Empátia Éld bele magad a fiatalok helyzetébe!

Kongruencia Légy hiteles, őszinte! Azt tedd, mondd, amit érzel, gondolsz.

Altruizmus Légy segítőkész, ne manipulálj, motiválj!

És nem feledkezhetünk meg a *következetesség* fontosságáról, eredményességéről sem.

3. Dokumentumok:

Nevelési Napló

1. sz. *melléklet* - Szocializációs szintek program/tematika/

2. sz. *melléklet* - Havi értékelés

4. Kapcsolódó folyamat elemek:

Oktatás képzés

Munkafoglalkoztatás

Utógondozási ellátás

Elbocsátás

5. Alkalmazott jogszabályok:

1/2015. (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 26-31.§

TEMATIKA:

1. Szocializációs szintek program tematikája

„A közösségben történő egyéni fejlesztést támogató eszközökkel szocializációs szintekre épülő rendszer működtetésével követelményeket támasztunk a növendékek (= fiatalok) elé.

A követelmények egymásra épülnek, - kumulált hatást gyakorolva, - a magasabb szinteknek megfelelően egy magasabb szocializációs értékeket feltételeznek, melyek mind inkább megközelítik a többségi társadalom által elfogadott értékeket, normákat, és ezzel támogatják a társadalmi reintegráció sikerességét.

A fokozódó követelménytámasztással párhuzamosan nő a növendékek döntési szabadsága, felelőssége, asszertivitásának lehetősége, valamint szélesedik az elérhető kedvezmények köre.

Meghatározó a növendékek rendszeres értékelése, amely csoportszinten a havi értékelő foglalkozásokon történik, a csoportnevelők egyetértésével.

A pedagógiai rendszer folyamatos együttműködést és információáramlást igényel a különböző nevelési szintek között. Az értékeléseknél figyelembe kell venni a növendékek foglalkozó tanár, osztályfőnök, szakoktató, éjszakai gyermekgondozó véleményeit. Rendkívüli esetben a szolgálatban lévő csoportnevelő hoz határozatot, erről értesíti munkatársát. A helyettesítő nevelő a kedvezményes jogokat korlátozhatja.

A szocializációs szintekre épülő pedagógiai program elősegíti hogy:

- a növendékek a normakövető magatartás elsajátításához hasznos készségeket és magatartásformákat tanuljanak meg
- olyan személyiségjegyek (pl. önismeret, önellenőrzési képesség) fejlődjenek ki, melyek elősegítik a normakövető és jogkövető alkalmazkodás és magatartási szokások kialakulását
- a tanulás- és munkamotiváció kialakuljon, ill. fennmaradjon
- a növendékek alkalmassá váljanak az önálló munkavégzésre
- a növendékek képessé váljanak alkalmazkodni a közösséghez

A növendék teljes nevelési időtartama időszakokra tagolódik.

Az időszakrendszer három lépcsős, az alapszint az első időszak (szint).

Minden a csoportba be- vagy visszakérülő növendék az első szintről indul.

Az időszakok közötti mozgást – előre ill. visszalépés – időminimum és a meghatározott követelmények teljesítése határozza meg.

A követelménytámasztás dimenziói – az értékelés területei:

iskola – munkahely – otthon

- iskolai teljesítmény, szorgalom
- munkafoglalkoztatás során nyújtott teljesítmény
- csoportban végzett tevékenység
- közös munkában való részvétel
- közösségi munkavégzés
- a növendék fegyelmi helyzete
- együttműködési készség – empátia, tolerancia, szolidaritás, a feladatok egymás közti megosztása stb.
- környezethez való viszony
- konfliktuskezelés – vitakészség, véleményalkotás és kifejezés
- személyes higiéné – igényesség
- értékelő készség
- kommunikációs készség
- környezet rendben tartása

Az időszak megállapítás fő módszertani elemei:

- befektetett munka- elért eredmény (képességek alapján)
- következetesség
- fokozatosság
- ösztönzés
- kritériumok alapján történik
- kedvezmény megvonás
- személyre szabott”

A vázlat alapján a szakmai programokhoz igazodó módszertani anyag készíthető.

HAVI ÉRTÉKELÉS

/módszertani segédlet/

A foglalkozás két fő napirendje:

1. Értékelés
2. Célkitűzések meghatározása

1. Értékelés

Az értékelés kritériumokra, követelményekre orientált.

Az értékelés szakaszában a feladatok elvégzésének eredményeképpen megmutatkozó teljesítményt összevetjük a célokkal és az elvárt teljesítményt megfogalmazó követelményekkel.

Az értékelés folyamata:

- a) információgyűjtés - a hónap folyamán már megszerzett információk és a havi értékelésen elhangzó információk – tanárok, osztályfőnök, szakoktatók, gyermekfelügyelők részéről – a növendékekkel foglalkozóktól
- b) önértékelés – a növendék önmagát értékeli a saját célkitűzéseinek figyelembevételével
- c) információk értelmezése
- d) az összegyűjtött információkat az adott időszak követelményeihez viszonyítjuk
- e) a viszonyítást követően megállapítjuk a növendék aktuális időszakát (szocializációs szint 1,2,3)

Az értékelés alapszempontjai:

- az oktatás és a munkafoglalkoztatás területén a százalékos értékelés dominál – érdemjegy, százalék rendelése a teljesítményhez
- szóbeli és írásos értékelés – minden nevelési szintér vonatkozásában

1. időszakos növendék esetén az értékelés fő célja az, hogy az erőfeszítést jutalmazzuk, a növendék további fejlődését ösztönözzük.

2. időszakos növendék esetén részben ajánlott, hogy az erőfeszítést jutalmazzuk, a növendék további fejlődését ösztönözzük és ajánlott a kompetitív szempontú értékelés is, vagyis, hogy a növendék elérte-e az adott szempontokból az elvárt követelményeket.

3. időszakos növendék esetén kizárólagosan ajánlott a kompetitív szempontú értékelés, vagyis, hogy a növendék elérte-e az adott szempontokból az elvárt követelményeket.

Értékelési alapelvek:

- tisztázzuk előre, hogy mit akarunk mondani
- az értékelést a pozitívumokkal kezdjük
- az értékelés specifikus (konkrét) legyen
- a viselkedésre, együttműködésre fókuszált legyen – a cselekedeteket minősítsük
- megváltoztatható viselkedésre utaljon
- negatív visszajelzés esetén fogalmazzuk meg, hogy a növendéktől mit várunk el – alternatívák, perspektívák nyújtása
- győződjünk meg arról, hogy a növendék megérti-e gondolatainkat

2. Célkitűzések meghatározása

Célkitűzéseinkkel befolyásoljuk a növendék motivációját és teljesítményét. A célkitűzés motivációs alapot képez és ez kölcsönhatásba kerül a növendék általános motiválhatóságával.

Az értékelést követően a növendékek írásban rögzítik a következő hónapra kitűzött céljaikat: magatartás, szorgalom, tanulás, munka.

A célokat a nevelő kiegészíti, megerősíti, lebontja feladatokra, amelyek segítik azok elérését a növendék számára.

SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉGEK INTÉZETEN BELÜL ÉS KÍVÜL

1. A szakmai folyamat-elem célja:

A szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségei teret adnak a növendékek fejlesztésére, ismereteik bővítésére és nem utolsósorban új élmények, tapasztalatok megszerzésére.

1.1. Bevezetés:

Az intézetekben nevelkedő fiatalok számára a szabadidő fogalma nem kapcsolódik össze, az ismeretszerzésre, pihenésre, kirándulásra felhasználható idővel. Számukra minden idő szabadidő, amit nem kell az iskolapadban tölteni. Az események, amik ilyenkor történnek velük, céljukat tekintve kimerülnek az idő kellemes és zajos eltöltésével. A szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó tevékenységeket nem ismerik, mintákat erre környezetükben nem láttak. Az iskolai karrierjüket figyelve megállapítható, hogy az oktatási intézmények, nyújtotta szabadidős tevékenységek számukra nem voltak vonzóak. Tanulási kudarcuk inkább távolítja őket az iskolától. Tapasztalataink szerint ők azok, akik nem vesznek részt az osztály kirándulásokon, egyrészt kimaradnak ezekből a programokból magatartásuk miatt, másrészt a családok jelentős része nem tudja megfizetni a kirándulásokat, erdei iskolákat, táborokat.

Igen ritkán kerül intézetekbe olyan növendék, aki tagja lett volna valamilyen sportegyesületnek, iskola sportkörének, vagy szakkörének. Növendékek közül többen, mint magántanulók végeztek tanulmányaikat, előfordult, - hogy már alsó tagozatban is. Így az iskola, mint a szabadidős tevékenységekre mintát adó terep életükből teljesen hiányzik. A családok életvitele sem tartalmazza a szabadidő hasznos eltöltésének mintáit.

A szabadidő hasznos eltöltésének feltétele, hogy a fiatal olyan tevékenységet végezzen, ami nem csak a program idejére köti le figyelmét, hanem valóban érdekes élményt nyújt számára.

Nagyon fontos a fiatalok öntevékenységének fejlesztése, ötleteik megvalósításának támogatása. Ezen az elven működhet például az intézeti újság szerkesztése.

A programok szervezésénél fontos, hogy a javítóintézeti neveltek minél több külső programon vegyenek részt, az előzetes letartóztatott növendékek számára pedig hangsúlyos a változatosabb, szélesebb körű "belső" ajánlat.

A szabadidős tevékenységek szervezésénél kiemelt szerepet kapnak a hétvégi programok, az intézetekben hosszú évek óta hagyományként működő programok, és a növendékek képzéséhez kapcsolódó programok.

2. Tevékenység leírás

2.1. Intézetben belüli programok:

2.1.1. Sport:

Az egyik talán legfontosabb szabadidős tevékenység. Fontosságát jelzi, hogy külön kiemelt fejezet szól róla.

2.1.2. Lakókörnyezet díszítése:

A növendékek jelentős részének az otthon szegényes környezete nem adta meg annak a lehetőségét, hogy saját tárgyakkal vegyék körül magukat. A megszerzett tárgyaknak értékük legyen, és ne csak pénzben kifejezhető áruk, ami megegyezik megszerzésük lehetőségével. A saját maguk által készített tárgyak, nevelt virágok, díszített nappali értéke már kifejezhető az elvégzett munkával, az értük tett fáradozással. A közös cél érdekében végzett tevékenységek haszna jól ismert minden pedagógus számára. Ez a haszon megsokszorozódik, hiszen olyan fiatalok tanulnak meg együtt dolgozni, elfogadni a másik gondolatát, a saját pillanatnyi érdekeit visszaszorítani, akik számára ezek nem mindennapi tevékenységek. Megtanulják, hogyan lehet egy szobából otthonos hálókörnyezetet varázsolni, a nappaliból pedig hangulatos és kényelmes zugot, ahol lehet játszani, tévézni, beszélgetni. A csoportok berendezése és felszerelése része az intézetben folyó nevelési munkának. Így kiemelt területnek tekintendő az eszközök helyes használatának tanítását, a takarékoság és környezetünk megóvásának gyakorlatát. Az igényes környezet nevelő hatása fokozható, ha a növendékek felelősek környezetükért, munkájukat értékeljük, irányítjuk.

Dekorációs verseny:

Évente több alkalommal rendezhető meg a csoportok közötti dekorációs verseny. Karácsony, húsvét, farsang és az évszakok témaköreiben. A dekorációs versenyeken a csoportok közös helyiségeit és a hálósobákat díszítik az aktuális témának megfelelően. A növendékek közösen gondolják ki és valósítják meg az elképzeléseiket.

Ehhez kérhetnek segítséget a tanműhelyi foglalkozásokon, a kertészetben, a szakkörökön. A dekorációs versenynek nem célja, hogy a csoportok alkalomszerűen kivirágozzanak, díszekben pompázzanak.

Célja viszont, hogy az év minden napján tiszta, rendezett és barátságos környezet vegye körül a fiatalokat, ahol megbecsülik egymás munkáját és ügyelnek az őket körülvevő tárgyak értékének megmaradására.

2.1.3. Kézműves foglalkozások, szakkörök

A manuális tevékenység mindig megnyugtató hatású, tehát terápiás jellege miatt is fontos.

A növendékek megismerkedhetnek alapvető kézműves technikákkal, fogásokkal, műhelytitkokkal.

A technikák részben nehézségi fok szerint változnak, de időnként - az új növendékek miatt - ismétlődnek is. A tárgykészítési akciók nemcsak a birtoklási lehetőség miatt válhatnak sikeresekké (amit a növendék elkészít, az az övé), hanem lehetőség nyílik arra, hogy ízlésüket, szín- és formaérzéküket, kezűgyességüket, fantáziájukat fejleszteni lehessen. A foglalkozások némelyike folyamatos, heti rendszerességű, mások alkalomhoz, ünnepekhez, évfordulókhoz kötöttek. (Pl.: adventi koszorúkészítés, mézeskalács-sütés, tojásfestés,...)

Ajánlott kézműves foglalkozás típusok:

festés-rajzolás, papírmunkák, filmmunkák, fonalmunkák hímzés, nemezelés, textilmunkák, bőrmunkák, agyagozás, fazekasság, ajándéktárgy készítés, üvegfestés, szőnyeg-szövés, kosárfonás, stb.

2.1.4. Intézeti hagyományok

„Hagyomány alatt általában az elődök örökségéből azokat a cselekvéseket, dolgokat értjük, amelyeket nemzedékről nemzedékre változatlan formában tesznek és készítenek az adott társadalom tagjai szociokulturális öröklés (beleszületik az egyén az adott társadalomba és tovább viszi ősei hagyományait) alapján.”

Hagyományok nélkül szürkék lennének a hétköznapijaink. A hagyományok, adják meg az ország, egy család, egy munkahely, egy intézet karakterét, megadják a napok ritmusát. Miféle hagyományai lehetnek egy zárt intézetnek, ahol a növendékek nem jó szántukból élnek több évet. Pedig, nemcsak a nagyhírű iskoláknak, de egy javítóintézetnek is lehetnek,- vannak- olyan hagyományai, amelyekre emlékeznek a régiek, és amit várnak az új növendékek, események, amelyek csak ehhez a házhoz kötődnek. A már működő javítóintézetek mindegyike rendelkezik olyan hagyománnyal, amely csak rá jellemző (Roma nap, Szavalóverseny, Kulturális –és sporttalálkozó, stb.)

2.1.5. Ünnepek

Fontos az összes olyan ünnep megtartása, amely talán természetes mindenki számára, de növendékeink sokszor életükben először vesznek részt ezeken.

(Karácsony, Adventi vasárnapok, farsang, Húsvét, gyermeknap, Mikulás)

2.1.5.1. Nemzeti ünnepek

A növendékek számára a nemzeti ünnepek eddig megegyeztek a szünetek napjaival. Ők nem szoktak szavalni, énekelni ezeken az eseményeken. Az, hogy ezt most mégis ezeken az alkalmakon megtehetik nagy izgalommal töltheti el őket. Tudják, hogy jutalom az intézet dolgozói és növendékei előtt szavalni, a himnusz éneklő kórusban szerepelni. Az ünnepek mivel ők is részesei, más tartalmat nyernek, számukra is érthetőbbek lesznek. Fontos, hogy

minél több fiataalt vonjunk be a műsorba, hacsak a programot osztja ki, vagy a vendégeket köszönti is. Az ünnepekhez természetesen hozzátartozik a készülődés, díszítés is. Így nem csak egy munkaszüneti nap lesz az ünnep számukra. A megemlékezések szervezése kapcsolódhat az intézet oktatási –képzési egységéhez.

2.1.5.2. Csoport ünnepek

Mindenki által várt ünnepek a születésnapok, amiről nem hiányozhatnak az egymásnak készített ajándékok, és a születésnap tortája sem. Hasonlóan nagy ünnep a búcsúztatás, amelyre a távozó növendék meghívja azokat a növendékeket, illetve felnőtteket, akik hozzá közelebb álltak, tőlük apróbb emlékeztető ajándékot kap.

2.1.6. Hétvégi közösségformáló programok, rendezvények

A hétvégi programokban jelen kell, hogy legyenek a sportversenyek, kosár, -röplabda, focibajnokságok, sport- és kulturális vetélkedők. Ezeknek a programoknak a pedagógiai haszna mindenki előtt ismert. Nemcsak tartalmas vidám programokról van szó, hanem arról is, hogy a növendékek e versenyek közben megtanulnak szépen nyerni és veszíteni. Más módon tapasztalják meg és gyakorolják be a szabálykövetést, a csapatjátékot, az egymásra figyelmet.

2.2. Intézetén kívüli programok

Intézetén kívüli program kizárólag a javítóintézeti nevelésre ítélt fiatalok esetében engedélyezhető, az előzetes letartóztatott fiatalok esetében nem. Fontosnak tarjuk, hogy a zárt térből a javítóintézeti nevelésre ítélt növendék időnként kilépjenek, és a kinti világ élményeiből töltsenek. Ezek a helyzetek nyújtanak lehetőséget arra, hogy olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyekhez kortársaik nyilvánvalóan hozzájutnak. Sokan először részesülnek egy színházi előadásban, a hozzá tartozó külsőségeknek, viselkedési szokásoknak. Ki kell emelni a szervezés alaposságát. Elengedhetetlen az előre megszervezett, végig gondolt jó program. Kerülni kell a spontaneitást, az ad hoc jelleget.

2.2.1 Kirándulások

A növendékek jelentős hányadának a kirándulás, a természetjárás nem tartozik a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségei közé. Lakóhelyüket ilyen céllal nem hagyták el, sokszor még a városuk nagyobb nevezetességeit sem látták. Nem csak a kirándulás fogalma, hanem az ilyen helyzetben elvárható viselkedés sem ismert a fiatalok számára. Az ismeretlen környezet bizonytalanná teszi őket és ez az érzés sokszor el is távolítja fiataljainkat az ilyen programoktól. Nem tekintjük feladatunknak, hogy a javítóintézeti nevelt fiatalok kilépve az intézet kapuin minden hétfőjét a

múzeumban töltsenek, de fontosnak tartjuk, hogy megismerjék a helyi nevezetességeket, megtapasztalják a múzeumok hangulatát és tudják mi az a kirándulás, hegymászás. Az intézeti motivációs rendszer egyik alap pillére lehet a programokon való részvétel lehetősége. A múzeumlátogatás, a csoportos kimenő vagy a tanulmányi kirándulás mind-mind jutalom, amit következetes munkával lehet elérni

2.2.1.1. Tanulmányi kirándulás

Évente legalább egy alkalommal szerencsés az intézmény iskolájának/oktatási-képzési egységének tanulmányi kirándulást szervezni. Ezek általában egy napos kirándulások, melyek köthetők az elsajátítandó tananyaghoz.

2.2.1.2. Táborok

Az egy-egy napos tanulmányi kirándulások mellett évente legalább egy alkalommal, több napos program is szervezhető. Ilyenkor lehetőségünk nyílik felmérni valójában mit is értünk el. A mindennapos következetes nevelés során mindig gondosan összeállított programmal kell útnak indulniuk. Fontos, hogy olyan helyre menjünk, ahol nem vagyunk elzárva a világtól, ahol lehetőség van másokkal való találkozásra is. A programban szerepelhet éjszakai és nappali túra, múzeumlátogatás, szállás egy turistaszállóban, a felnőttekkel közös program a táborban pl. foci, játék, sport vetélkedő.

2.2.1.3. Csoportos kimenők

A nevelők által szervezett programok a csoportélet szerves részét képezik. A vasárnap délutáni kimenők, séták hacsak egy-két órák is fontosak a növendékek számára, a bizalom érezhető megnyilvánulásai ezek. Vannak azonban rendszeres programjai is a csoportos kimenőknek, ilyenek lehetnek a város nevezetességeinek látogatása, rendezvényein való megjelenés, és számos más rekreációs program.

2.2.1.4 Természetjárás

A csoportos kirándulások mellett jó gyakorlat a nagyobb teljesítményt igénylő túrák szervezése. Ez sokkal tudatosabb szervezést igényel. A legmeghatározóbb cél talán természeti környezetünk egy-egy szegmensének felvillantása és a természettel való együttélés fontosságának felismerése.

A tapasztalati úton szerzett tudás jobban rögzül, ezért egy kirándulás során rengeteg konkrét földrajzi, biológiai, ökológiai és környezetvédelmi ismeret átadására, elmélyítésére van lehetőség. A helyszín és a túra hosszának megválasztásánál figyelembe kellett vennünk

meglepően gyenge erőnlétüket. Fokozatos terheléssel azonban fel lehet készülni hosszabb gyaloglásokra is. Ez a fajta szabadidő-eltöltés sokszor elég távol áll a növendékektől, és nehezebben megfogható, a motiváció is nehezebb, ezért ezt a teljesen ismeretlen tevékenységet népszerűsíteni kell.

2.2.2. Kinti kulturális programok:

A város kulturális eseményeinek látogatása, illetve ezeken való részvétel lehetőségét erősen meghatározza, hogy a javítóintézet melyik településen található. A ma már működő javítóintézetek és az újonnan épülő nagykanizsai intézmény is mint a fővárosban, illetve nagyobb városokban található. Ezekben a városokban általában színes, pezsgő, kulturális élet folyik. Sok ingyenes rendezvény van, amely vonzó lehet akár az intézmény, vagy a csoport számára is.

Szerencsés megoldás, ha az intézmény fölveszi a kapcsolatot, majd együttműködik a helyi művelődési házakkal, kulturális központokkal.

A társintézmények kulturális, szabadidős programjain (szavalóverseny, Vadvirág Fesztivál, Szüreti Multság, Roma Nap, Tanulmányi- és Műveltségi Vetélkedő) való szerepelés mindig izgalommal tölti el a növendékeket, jó alkalmat teremt a szereplésre, az izgalmas felkészülésre.

2.3. A szakmai folyamat

A program megszervezésében, lebonyolításában segítséget nyújt, ha arról foglalkozási tervet, vagy projekttervet készítünk:

2.3.1. Tervezés

2.3.2. Megvalósítás

2.3.3. A program zárása értékelése

3. Dokumentumok /melléklet

1. sz. *melléklet* - Projektterv

2. sz. *melléklet* - Foglalkozási Terv

4. Kapcsolódó folyamatok

Oktatás - Képzés

Jutalmazás

Utógondozás

5. Alkalmazott jogszabályok

- 1/2015. (I.14.) EMMI rendelete a Javítóintézetek Rendtartásáról, 3.§, 5.§, 22.§, 26.§ (3) bek.

PROJEKTTERV

- A projekt címe
- Megvalósítója
- Résztevők köre, száma
- A projekt leírása
- A projekt előlétele, szükségessége
- A megvalósítás helye, célja

3.1.2. A projekt feladat- és időterve

Tevékenység	Felelős	Résztevő	Módszerek/ Eszközök	Időterv	Dokumentumok	Erőforrás
Előkészületek: Program meghirdetése, Információszerzés, esetleg szállásfoglalás, Növendékek felkészítése, Előre kiadandó feladatok, Anyag-és eszközkészlet felmérése, beszerzése						
Megvalósítás/ lebonyolítás						
Utómunkálatok: Élménybeszámolók, Rajzok, Elszámolás, Beszámoló						

3.1.3. A projekt eredményessége, fenntarthatósága

FOGLALKOZÁSI TERV

- foglalkozás típusa
- foglalkozás témája
- foglalkozás időkerete
- foglalkozás módszere
- foglalkozás cél- és feladatrendszere

Foglalkozás feladat és időterve

Egységenkénti Időtartam	Témák, feladatok Részletes kifejtése	Módszerek, Munkaformák	Szükséges tárgyi eszközök, anyagok	Megjegyzések

A TESTNEVELÉS, A SPORTTEVÉKENYSÉGEK SZEREPE A JAVÍTÓINTÉZETI NEVELÉSBEN

1. A javítóintézeti sporttevékenység jogszabályi meghatározottsága

A javítóintézetekben folyó nevelés célja a fiatalok társadalmi beilleszkedésének elősegítése, ennek érdekében beilleszkedési zavarai enyhítése, pszichés állapota rendezése, iskolázottságának, szakmai képzettségének fejlesztése, az alapvető erkölcsi normák elfogadtatása, az egészséges életmódra való felkészítés.

A befogadott fiataloknak joga van a megfelelő sport- és kulturális vagy egyéb szabadidős foglalkozás biztosítására. A nevelés során, intézeten belüli és kívüli programokkal kell elősegíteni a fiatalok műveltségi szintjének emelését, ismereteinek bővítését, képességeinek kibontakoztatását, a szabadidő hasznos és kulturált eltöltését. Gondoskodni kell a fiatalok egészséges fejlődését biztosító, mozgásigényét kielégítő sportolási lehetőségekről. Ehhez az intézetben ki kell alakítani sportolásra alkalmas termet és sportpályát, biztosítani kell a fiatalok számára megfelelő sportruházatot és sporteszközöket.

2. A testnevelés és sport tevékenységek javítóintézeti alkalmazásának szakmai alapjai

Az intézeti fiatalokra a kortársaktól való lemaradás jellemző. A javítóintézetekbe kerülő fiatalokat többek között a kitartás hiánya, a rossz kommunikáció, az elégtelen, illetve nem megfelelő irányú érdekképviselés, a nagyon rossz konfliktuskezelés, az agresszióba torkolló rivalizáció, a közösségi együttműködések hiánya jellemzi, amely sajátosságokat a pedagógiai munka tervezésénél figyelembe kell venni. A gondozási, nevelési, fejlesztési célkitűzések szerint a szocializációs deficitekkel, a szociális alkalmazkodás zavaraival küzdő fiatalokkal a reszocializációt, reintegrációt segítő kompenzáló, korrigáló nevelést kell folytatni.

A javítóintézeteknek a fenti célok elérése érdekében sokrétű, eszközrendszerében gazdag szakmai programokat kell kialakítani. Ennek elengedhetetlen eleme az egészséges életmódra való felkészítés, a testnevelés, a sportolás rendszeres, lehetőség szerint mindennapi biztosításához szükséges feltételrendszer kialakítása.

A testnevelés és a sport, mint nevelési eszköz egyre kiemeltebb figyelmet kap a köznevelési intézményekben a mindennapos testnevelés bevezetésével, a tömegsport támogatásával. A Nemzeti Alaptanterv (NAT) testnevelésre és sportra vonatkozó elvei és meghatározásai irányadóak a javítóintézetek ezzel kapcsolatos nevelési programjának kialakításánál is.

Mozgásos tevékenység lévén, a testnevelés és sport — ismeretrendszerével, értékeivel, illetve funkciójával – sajátosan összetett műveltségi terület. Az intézeti testnevelés és sport

megkülönböztetett részét képezi a növendékek testi, motoros, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését szolgáló teljes körű egészségfejlesztésének és tehetséggondozásának. Kiemelt cél, hogy a rendszeres fizikai aktivitás minden növendék életében jelentős szerepet kapjon, hogy a növendékeket az élethosszig tartó, egészségtudatos, aktív életvezetésre szocializálja. Az életkornak, érdeklődésnek és fizikai állapotnak megfelelő rendszeres fizikai aktivitás igényt teremt az öntevékeny testedzésre, önálló sportolásra, önkifejezésre, az önismeretben és önértékelésben fontos szerepet játszó saját testkép megismerésére, a testtudat kialakítására.

A testnevelés és sport műveltségterület NAT szerinti kiemelt céljai:

- A mozgáskészség fejlesztése, edzettségi szint fejlesztése, amely szoros kapcsolatban áll a rendszeres preventív fizikai aktivitással (természetes mozgások és motoros képességek fejlesztése, táplálkozás és egészségmegőrző szokásrendszer fejlesztése).
- A motoros képességek, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése, amelyek a sportági készségek kialakítását eredményezik (technika, taktika).
- A testnevelési és sportági tevékenységhez kötődő ismeretek fejlesztése (játékokkal és sportágakkal kapcsolatos szabályismeretek, sporttörténeti ismeretek).
- Személyiségfejlesztés, szociális és érzelmi képességek fejlesztése, erősítése (siker és kudarc, győzelem és vereség feldolgozása, szociális kapcsolatrendszer fejlesztése, alkalmazkodás, konfliktuskezelés, a csapathoz tartozás érzelmei, az együvé tartozás erősítése).
- Preventív és egészségtudatos szokások fejlesztése (egészséges életvitel szükségleteivel kapcsolatos értékek és szokások, sporttevékenységgel kapcsolatos egészségügyi szokások, megismerése).²

A testnevelési órán szerzett élmények, tapasztalatok, ismeretek – kiegészülve a családban, és a szabadidőben szerzettekkel – alapozzák meg azokat a szokásokat, amelyek az életmód részévé válnak, segítve az egészséges életmód kialakítását és fenntartását. Az egészséges életmód elképzelhetetlen megfelelő mennyiségű mozgás nélkül. Az élményt adó, önként vállalt mozgáshoz viszont megfelelő mozgásismeret szükséges. Nehezen képzelhető el, hogy élvezetesen üzzön valaki olyan sportágat, amit sohasem próbált, amiben legalább átlagos szinten nem jártas. A mozgástanuláshoz nélkülözhetetlen képességek és készségek fejlesztése, illetve a sportmozgások

² Nemzeti alaptanterv – 2012, Testnevelés és sport,
<http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=8&ved=0CFcQFjAH&url=http%3A%2F%2Fregi.ofi.hu%2Ftestnevel-es-sport&ei=oYipVOTSBsmuU6GZgaAL&usg=AFQjCNGqv9RXwklM2wwV0FZ3jULIr8q98w&sig2=wG15BRGLfeFwL2uj5FgQaw&bvm=bv.82001339,d.bGQ>, letöltés: 2014. december 10.

alapjainak megismerése elsősorban a köznevelési intézmények (óvoda, iskola) keretében történik, kiegészülve a már önként választott rendszeres verseny és/vagy tömegsporttal.

A javítóintézetekbe kerülő fiatakorúak szocializációs deficitjei a sporttal való tevékenységekben is megmutatkoznak, hasonlóan, mint általában a kortársaik körében természetes szabadidős tevékenységekben.

A javítóintézeti fiatalok számára a szabadidő nem kapcsolódik össze az ismeretszerzésre, pihenésre, kirándulásra, sportolásra felhasználható idővel. Számukra minden idő, amit nem iskolapadban kell tölteni az szabadidő, amit kitöltenek az együttlét kevésbé tudatosan alakított eseményeivel, cselekményeivel. Sem felnőtt környezetük, sem az iskola nyújtotta szabadidős tevékenységek számukra általában nem voltak vonzóak, nem vagy ritkábban vettek részt az iskola szervezte programokon. Kimaradtak egyrészt magatartásuk miatt, másrészt a programok költségeit sem tudták megfizetni. Kevés olyan javítóintézetbe érkező fiatal van, aki tagja lett volna kluboknak, sportegyesületeknek.

A testnevelés és sport kitüntetett területe a személyiségfejlesztésnek, a tanulási nehézségek kezelésében – a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek fejlesztésében – és társadalmi integrációban betöltött szerepe hangsúlyos. A testnevelés és sport a motoros cselekvések során a problémamegoldó és kritikus gondolkodás, valamint a kreativitás fejlesztésében is jelentős szerepet vállal. Fejleszti a növendékek személyes készségeit, képességeit, így az önismeretet, az önkontrollt, a szabálykövető magatartást, a küzdeni tudást, a sikerorientáltság mellett a stressz- és monotónia tűrést. A testnevelés és sport fejleszti és gazdagítja a társas készségeket, az együttműködést, a közös célokért küzdelmet, így lehetővé teszi a közösségi sikerek együttes megélését. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén a növendékek könnyebben elviselik a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket, illetve stabilan képesek követni a szabályokat, elfogadni a normákat és mintákat, a megmérettetést és az értékelést.

A testnevelés és sporttevékenységek révén a növendékek gyakorlatias és a mindennapokban is hasznosítható tudást szereznek a rendszeres fizikai aktivitás előnyeiről és hatásairól, ezáltal fejlődik egészségi és edzettségi állapotuk, illetve megbecsülik a teljesítményekhez szükséges erőfeszítéseket.

A testmozgás és sporttevékenység hatásai megmutatkoznak a reális önismeret, önértékelés fejlődésében, az együttműködések erősítő, közösségi fejlesztő hatása van az alábbiak szerint:³

³ Sportelméleti ismeretek szerk.: dr. Rétsági Erzsébet <http://www.jgypk.u-szeged.hu/dok/tamopsport/Nadori-Dancs-Retsagi-Ekler-Gaspar%20-%20Sportelméleti%20ismeretek/sportelmélet.html#d5e939>, letöltés: 2014. december 10.

A testmozgásban, sporttevékenységben az ember teljes testi-lelki valójában, teljes személyiségével vesz részt. Így természetes, hogy a sporttevékenység személyiségalkító hatású is. A sportolás jelentős mértékben hozzájárul önmagunk hiteles megismeréséhez, a direkt visszacsatolás révén: az azonnali visszajelzések az eredményességről szembesítenek minket önmagunkkal. A reális *önismereten* alapuló helyes *önértékelés* segít olyan célok kitűzésében, amelyekért a siker reményében érdemes erőfeszítéseket tenni. A mozgás rövidtávú jótékony hatásán kívül – kognitív funkciókat mérő tesztekkel és MRI vizsgálatokkal – hosszú távú hatásuk is kimutatható. A rendszeres testmozgás hatására az idegsejtek szerteágazóbbakká válnak, több kapcsolatot építenek ki. Ez hosszú távon is pozitívan befolyásolja a tanulási képességeket, javítja a memóriát, ami természetesen bármilyen tárgyú tanulási/gondolkodási folyamatban kamatoztatható.

A testnevelés, a mozgásos tevékenység nem csak az egyes emberekre kifejtett hatása miatt jelentős a nevelés szempontjából, hanem fontos szerepet tölt be az emberek közötti kapcsolatok kialakításában is. A közös gyakorlás, az együttes munka, a közös célok eléréseért való tevékenység kollektív magatartást igényel, kommunikatív hatású, közösségteremtő erő. A teljesítmény, a teljesítmény elérésében az egyéni felelősség a sporttevékenység szerves része. A helyes *önértékelés* nem csak az egyéni fejlődés fontos eleme, hanem hozzásegít a közösségbe való beilleszkedéshez is. Egy sikeresen megoldott sportbeli feladat változást hozhat a közösségi kapcsolatrendszerben is. A sporttevékenységben megmutatkozhat az egyéni teljesítmény közösségi értéke, ami megerősítheti az *önbecsülést*. Ezek a hatások – jól kiválasztott mozgásokkal, sporttevékenységgel – nevelési célzattal, tudatosan is kiválthatók.

Egy jól összehangolt, pszichikailag jól kapcsolódó, együtt sportoló csoportban a közös sikerek, élmények motiváló és élményszerző hatása nagyobb, míg a kudarcok értékelése és feldolgozása könnyebb. Az egyes sporttevékenységek jellege szerint változik a *közösségfejlesztő* hatás. A játékok és csapatsportágak, – a csak közösen elérhető cél miatt – a szabályok betartására, a csapaton belüli *együttműködésre* tanítanak. Ez alkalmazkodóképességet, egymáshoz való tudatos igazodást, esetleg a másik hibájának korrigálását is jelenti. Mindezek nagyfokú önuralmat, önfegyelmet igényelnek. A sporttevékenység fűtött érzelmi közegében a közösségi problémahelyzetek nagyon intenzíven jelentkeznek. Ennek megfelelően ezek megoldásának, a konfliktuskezelésnek is jó gyakorló terepe. A sport nevelési lehetőségei ezen a téren egyértelműek és világosak: bünteti a szabálysértést, a normaszegő viselkedést és segíti a szabálykövető magatartás viselkedésbe épülését.

Az intézmények különleges sporteseményei (évfordulók, házibajnokságok, „tanár-diák meccsek”, intézmények közötti bajnokságok) alkalmat adnak hagyományok kiépítésére, amelyek tovább

erősítik a közösséget. A fizikailag is aktív közös tevékenység kialakítja a közösség tagjaiban az elfogadottság, a baráti közösségbe tartozás érzését, fejleszti a kapcsolatteremtő képességet, a szolidaritást, a toleranciát.

A magyar és nemzetközi sport hagyományai és értékei, illetve az élsportolók példaértékű teljesítményének megismerése segítheti az emberi teljesítmény elismerését, a hazai és világversenyek figyelemmel kísérése támogatja a morális értékek megtapasztalását, a fair play szellemének érvényesülését.

A mozgás során szerzett pozitív élmények természetes módon javítják az önértékelést, de a változások biológiailag is megmagyarázhatók. A fizikai aktivitás valójában stresszt jelent a szervezetnek, de ha sikerül beállítani a megfelelő intenzitást és gyakoriságot, az agy alkalmazkodik ehhez a visszatérő stresszhez és több olyan anyagot kezd termelni, amelyek részt vesznek a stresszválaszban (pl.: noradrenalin és szerotonin). Ezek a hormonok pedig antidepresszáns hatásúak, vagyis a kitartóan végzett sport egyfajta természetes gyógyszernek tekinthető a hangulatzavarban.⁴

A testmozgás, sportolás, a rendszeres testedzés fontos szereppel bír a stressz enyhítésében, levezetésében, és a depresszió csökkentésében. Ezáltal egy igen fontos mentális egészségvédő faktor, egyszerre preventív és protektív tényező, adott esetben kiegészítő terápiás intervencióként is hatékony lehet. A testmozgás, sport, a rendszeres testedzés olyan komplex, egyszerre több szálon futó kapcsolatban van a mentális egészséggel, melyek mindegyike pozitívan befolyásolja azt. A mozgás, a testedzés és a sport fentiek értelmében dopamin alapú függőséghez hasonló, mozgásörömmel jutalmazó állapotokat hozhat létre. A mozgás, rendszeres testedzés tehát - a szó szoros értelmében is – öröm, mozgásöröm forrása, és dopamin mechanizmuson alapuló /jó értelemben vett/ szolid függőséghez, mozgásfüggőséghez vezethet. A testedzés és sport így jól illeszkednek a természetes mentális örömforrások sorába. A biopszichoszociális egészségkonceptió értelmében meghatározható az a mozgásmennyiség, amire az embernek szüksége van ahhoz, hogy az egészségét fenntarthassa, megőrizhesse. Ez a mozgásmennyiség a mozgásminimum, legalább heti 5 napon, legalább 30 percig tartó testmozgás. A mentális egészséget tekintve a hatások megnyilvánulnak az egészség - pszichológiai dimenziójában, mint - érzelmi, - kognitív, - viselkedéses válaszok. A pszichológiai hatások is lehetnek azonnali hatások és késői hatások. A testedzés és sport azonnali mentális egészségi hatásai közé sorolhatók: szorongásoldás, stressz levezetés, enyhítés, depresszió csökkenése és megelőzés, hangulat emelése, önértékelés javítása, önbizalom növelése, tanulási képesség javulása, memória javulása, koncentráció képesség javulása, munkakedv növekedése, kreativitás javulása, jobb, pihentetőbb alvás. Ezek a hatások mindjárt a

⁴ http://hvg.hu/plazs/20110905_antidepresszans_mozgas/, letöltés: 2014. december 10.

testedzés befejeztével jelentkeznek. A legtöbb hatás tartóssá válásához azonban a rendszeres testedzés folyamatos fenntartása szükséges.⁵

3. A testnevelés és sport konkrét megjelenési formái a javítóintézeti nevelésben

3. 1. A testnevelés és a sport megjelenési formái a javítóintézetekben:

- testnevelési órák (kötelező)
- rendszeres, a csoporttevékenységhez kötött sportolásban való részvétel (kötelező vagy szabadon választott)
- rendszeres csoporton kívüli csapatsportban vagy közösségi sportban való részvétel (szabadon választott)
- rendszeres egyéni sportolás (szabadon választott)
- kötetlen szabadidős sporttevékenységben való részvétel (szabadon választott)
- intézményen kívül szervezett sporttevékenységek (szabadon választott)
- gyógytorna (kötelező)
- sporteseményeken való részvétel (kötelező vagy szabadon választott)
 - intézményen belüli versenyek, bajnokságok
 - intézmények közötti versenyek, bajnokságok
 - sport és/vagy egészségnapok
 - fiatakorúak és munkatársak közötti „tanár-diák” mérkőzések
 - intézményen belüli, kívüli sportesemények megtekintése
- kiemelkedő eredményt elért sportolókkal való találkozások (közös sportolás, élménybeszámoló)

A javítóintézeti feladatok között megjelenik az oktatási, képzési tevékenység biztosítása, mely történhet alapító okirat szerinti iskolarendszerű képzés keretében, illetve köznevelési intézményekkel kötött szerződések keretei között biztosítva. Így közvetlenül vagy közvetetten az oktatási, képzési tevékenységek keretében biztosítani kell a testnevelésre irányadó előírásokat, ennek megfelelően a testnevelési órákat. A testnevelési órák keretében a NAT előírásai szerinti képzést kell biztosítani, illetve a teljesítmény-értékelést, osztályozást elvégezni. A kvázi testnevelés

⁵ Dr. Petrika Erzsébet: Rendszeres testedzés hatása a mentális egészségre és az életminőségre fiatal felnőtteknél, doktori értekezés, https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/132063/Petrika_Erzsebet_Ertekezes-t.pdf?sequence=5&isAllowed=y

óráként megjelenő tevékenység a javítóintézetek sajátos szervezettsége miatt azonban nem feltétlenül az oktatási egység munkájához kötötni kell, hogy a mindennapokban megjelenjen, így a napi testnevelés a délutáni csoportprogramokhoz is köthető.

A testnevelés és sporttevékenység ezen túlmutató lehetőség, hiszen egyrészt megjelenhet terápiás jellegű foglalkozásként és mozgással járó feszültség levezetés eszköze is lehet, illetve a szabadidős tevékenységeknek is része.

A javítóintézetek strukturált tevékenységei a jogszabályokon alapulva, a szakmai programokban determináltak, az éves tervekhez igazodva a heti-és napirendek keretében jelennek meg, amelyet az intézetek Házi rendjei tartalmaznak. A napirendek kötöttek és minden fiataalkorú számára kötelezőek. A napirendben jelennek meg az oktatási, képzési, munkafoglalkoztatási, önkiszolgálási feladatok időkeretei, a mindennapi tevékenységek időkeretei, illetve a kötött és kötetlen szabadidős tevékenységek időkeretei.

A foglalkozások között megkülönböztetünk: állandó, illetve időszakos foglalkozásokat, kötött, illetve kötetlen témájú foglalkozásokat, kötött vagy kötetlen szabadidős foglalkozásokat.

A tevékenységek főbb típusai:

- **sportfoglalkozások**
- egészséges életmódra nevelés
- manuális, kreatív tevékenységek
- közművelődési, közismereti tevékenységek, általános műveltséget fejlesztő foglalkozások
- praktikus ismereteket nyújtó foglalkozások
- szociális készségfejlesztő programok
- tanulás segítése, tanulás korrekció
- ünnepek
- hitéleti tevékenység
- intézeti szintű programok

A fenti tevékenységek közül a sporttevékenységek többféle formában megjelennek a nevelők által kialakított heti - vagy más rendszeresített időegységben meghatározott - rendszeres programok között. Ezek közül a nevelők által meghatározottan lehetnek kötelező programok és szabadon választható sportprogramok is.

A csoportstruktúra mellett, az intézményekben lehetőség van a több csoportból jelentkezők számára egyes sportágakban (pl. futball, kosárlabda, kézilabda, kosárlabda) csapat foglalkozásokat (edzéseket tartani). Ez a forma hasonlít leginkább a nem intézeti keretek között választható sporttevékenységhez (versenysporthoz). Az intézetek különböző sportágakban és szinteken

szervezhetnek csapatokat, amelyek lehetővé teszik az intenzív fejlesztést, továbbá az intézmények közötti (előzetes letartóztatottak esetében nem) versenyek, közös rendezvények lebonyolítását.

A csoport keretein belül és kívül egyaránt realizálódhat a fiatalok részéről olyan sporttevékenység kiválasztása, amely az intézet heti rendjébe illeszkedően, rendszeresen megszervezésre kerül (pl.: karate vagy más küzdősportok, kondicionáló terem használata, tömegsport jellegű tevékenységek, mint pl.: aerobik, zumba).

Kivételesen lehetséges egyes sporttevékenységekben való egyéni részvétel, de ebben az esetben is ellenőrzött feltételek között (pl.: kondicionáló terem használata).

A kötetlen szabadidős programok keretében az intézetek, a sporteszközök használatának biztosításával segíthetik egyéb, mozgásos tevékenységek megvalósítását (pl.: ping-pong, tollaslabda). Ezek a mozgásos tevékenységek szervezett keretek között is megvalósulhatnak, ugyancsak alkalmat adva a sport tanulására, a játékokra, a vetélkedésre.

A javítóintézeti neveltek esetében (előzetes letartóztatottnál nem) megvalósíthatóak intézményi kereteken kívül történő rendszeres sportoktatások vagy egyedi sportolási alkalmak (pl.: úszás, jégkorcsolya).

A javítóintézetekben is figyelemmel kell lenni arra, hogy orvosi javaslatra a fiatalok számára, gyógytorna lehetőségét kell biztosítani.

Az intézeti közösségi élet szervezésének lehetőségei, a különböző sportrendezvények szervezése.

Az intézeten belüli sportversenyek és bajnokságok mind az előzetesen fogvatartottak, mind a javítóintézeti neveltek körében megszervezhetőek. A javítóintézeti neveltek esetében lehetőség van a fiataloknak intézmények közötti (pl.: javítóintézeti, speciális gyermekotthoni vagy más szakellátási intézményi körben) versenyeken, bajnokságokon részt venni.

A teljes intézetet érintő programok között szerepelhetnek a sportnapok, amelyek lehetnek egyes sportágakhoz kötődő bajnokságok, mozgásos, ügyességi vetélkedők, „akadályversenyek”, valamilyen sporttevékenységhez köthető bemutatók, ismeretterjesztő, népszerűsítő programok.

A teljes intézetet érintő tematikus programok körében a sporttevékenységek kombináltan megjelenhetnek más, de témájában ehhez közel álló tevékenységek mellett (pl. egészségmegőrzéssel kapcsolatos tematika, drogprevenció, stb.).

A sportoláshoz köthető nevelő, fejlesztő munkában lehetőség a sportban kiváló eredményeket elért sportolók meghívása, akár élménybeszámoló tartására, akár közös sportolásra. Az ilyen jellegű találkozásnak a fiatalok részére motiváló, pozitív élményt és mintát nyújtó hozama van.

3. 2. A sporthoz köthető tevékenységek megjelenései formái lehetnek javítóintézetekben:

- kirándulások,
- élménypedagógiai programok intézeten belül és kívül,
- kalandtúrák,
- egészségmegőrző előadások (témák lehetnek pl.: testedzés elméleti alapjai, egészséges táplálkozás, higiénés szokások, fertőző betegségek),
- drogprevenciós programok,
- mozgás-és táncterápiák.

3. 3. A sportolás megvalósításának tárgyi és személyi feltételei a javítóintézetekben:

- megfelelő, zárt sportolásra alkalmas terek
 - tornaterem labdajátékokra alkalmas eszközökkel (felfestés, palánk, stb.) és sportoláshoz alkalmas eszközökkel (pl.: tornaeszközök, labdák)
 - kondicionáló terem
- megfelelő, szabadlevegőn sportolásra alkalmas terek
 - udvari sportpálya, labdajátékokra alkalmas eszközökkel (felfestés, palánk, stb.)
- sporteszközök
- sportoláshoz szükséges ruházat
- sportoláshoz szükséges védőfelszerelések
- testnevelő tanár
- különböző sportágakhoz képzett vagy alkalmas tudással rendelkező belső vagy külső munkatárs

A javítóintézetekben való sportolás feltétele a rendszeres orvosi vizsgálat és a balesetvédelmi oktatás.

4. Felhasznált irodalom

- Nemzeti alaptanterv – 2012, Testnevelés és sport,
<http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=8&ved=0CFcQFjAH&url=http%3A%2F%2Fregi.ofi.hu%2Ftestneveles-sport&ei=oYipVOTSBsmuU6GZgaAL&usg=AFQjCNGqv9RXwklM2wwV0FZ3jULIr8q98w&sig2=wG15BRGLfeFwL2ujsFgQaw&bvm=bv.82001339,d.bGQ>, letöltés: 2014. december 10.

Sportelméleti ismeretek szerk.: dr. Rétsági Erzsébet <http://www.jgypk.u-szeged.hu/dok/tamopsport/Nadori-Dancs-Retsagi-Ekler-Gaspar%20-%20Sportelméleti%20ismeretek/sportelmélet.html#d5e939>, letöltés: 2014. december 10.
http://hvg.hu/plazs/20110905_antidepresszans_mozgas/,

- Dr. Petrika Erzsébet: Rendszeres testedzés hatása a mentális egészségre és az életminőségre fiatal felnőtteknél, doktori értekezés,
https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/132063/Petrika_Erzsebet_Ertekezés-t.pdf?sequence=5&isAllowed=y, letöltés: 2014. december 10.

5. Alkalmazott jogszabályok:

- 1/2015 (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásról 9. § (5) bek. d.) : 22. § (3) bek. : 23. § (1) bek. a.) és f.) pontja : 26. § (1) bek. : 27. § (2) bek.
- Bv. tv. 344. § : 350. § (6) bek. : 355. § (1) bek. i) pontja : 373. § (2) bek. e) pontja

VALLÁSGYAKORLÁS

1. A szakmai folyamatok célja

Mindenkinek joga van a lelkiismeret és a vallás szabadságához.

A lelkiismereti és vallásszabadság joga magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa.

A lelkiismereti és vallásszabadság gyakorlását az oktatási, egészségügyi, szociális, család-, gyermek- és ifjúságvédelmi intézményben ellátott, valamint a büntetés-végrehajtási intézetben fogva tartott számára egyéni és közösségi szinten is lehetővé kell tenni.

2. A szakmai folyamatok résztevékenységei

2.1. A javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt a fiatalok jogosult lelkiismereti vagy vallási meggyőződésének szabad megválasztására, annak kinyilvánítására és gyakorlására az intézményen belül és kívül is. Jogosult a hitéleti szolgálatot ellátó egyházi személy és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást végző tagja részéről lelki gondozásra.

2.2. Az előzetesen letartóztatott fiatalok számára vallásgyakorlás céljából az ellenőrzés nélküli érintkezés lehetőségét kell biztosítani – az intézet házirendje szerint – a fiatalok és az egyházi személy között.

2.3. A javítóintézetekben az intézet belső életének rendjét, a házirendet úgy kell kialakítani, hogy abban helyet kapjon a vallásgyakorlásra való önálló rész is, ami tehát kötelező eleme a javítóintézet házirendjének. Ennek érdekében a javítóintézetnek rendelkeznie kell vallásgyakorlásra alkalmas helyiséggel, elősegítve ezzel azt, hogy a fiatalok az általa választott vallását gyakorolni tudja egyéni, vagy csoportos formában.

2.4. Befogadásakor a fiatalok kapjon tájékoztatást a hitélettel kapcsolatos jogokról és lehetőségekről.

2.5. A nevelési folyamat részeként – akár jutalmazás formájában – a javítóintézeti nevelés tartama alatt a fiataloknak legyen lehetősége az intézeten kívül is vallását gyakorolni.

2.6. A javítóintézeti nevelés céljainak minél sikeresebb megvalósulása érdekében az intézet segítse elő és támogassa a hitéleti szolgálatot ellátó vagy vallási tevékenységet végző személyek és a fiatalok kapcsolattartását.

3. Dokumentumok-

4. Kapcsolódó folyamatok

Befogadás

Gondozás, nevelés, felügyelet

Jutalmazás

Kapcsolattartás

5. Alkalmazott jogszabályok:

1/2015. (I.14) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 9.§ (5) bek. e.); 28.§ (1) bek. a.);

2013.évi CCXL tv. 355.§ (1) bekezdés e.); 419.§ (2) bekezdés d.);

2011.évi CCVI tv. 1.§ és 3.§

SZÜRT INTERNETHASZNÁLAT

1. A szakmai folyamat elem célja

Olyan médiatartalom kiszűrése, amely súlyosan károsíthatja a javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt álló fiatalok szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését különösen azáltal, hogy meghatározó eleme az erőszak, illetve a szexualitás közvetlen, naturális ábrázolása.

A tartalomszűrés részleteit (módját, végrehajtását, ellenőrzését, felelősök megnevezését) célszerűnek látszik az adott javítóintézet helyi sajátosságait figyelembe vevő igazgatói utasítással szabályozni.

Általános cél: a fiatalok kizárólag a javítóintézet igazgatója által meghatározott és engedélyezett tartalmakat tekinthetik meg.

2. A szakmai folyamat elem résztevékenységei

2.1. Internet hozzáférés a csoportban, szabadidőben

2.2. Internet hozzáférés az oktatás-képzés során

3. Dokumentumok -

4. Kapcsolódó folyamat elemek

Nevelés

Oktatás és képzés

Kapcsolattartás

5. Alkalmazott jogszabályok:

2013. évi CCXL. tv. 355.§ (3) bekezdés;

2001. évi CVIII. tv. 4/A.§ (1) bekezdés;

2003. évi C. tv. 149/A. § (1) bekezdés;

OKTATÁS – KÉPZÉS

1. Az oktatás célja:

Az oktatás az egyik legfontosabb eszköze a javítóintézet szocializációs, reszocializációs céljainak megvalósulására.

A fiatalok oktatásának célja a hiányzó ismeretek pótlása, a tanulás iránti motiváció felkeltése, magasabb iskolai végzettség megszerzése, a továbbtanulás előkészítése, megvalósítása. Ezen túlmenően célunk a fiatalok érdeklődési körének szélesítése, figyelmük felkeltése, együttműködésük ösztönzése.

2. A javítóintézetben történő oktatást meghatározó tényezők:

A javítóintézetben tanuló fiatalok jellemzői:

- hosszabb-rövidebb időszak kihagyása után kerülnek ismét iskolapadba
- a tudásuk általában nem éri el a megszerzett bizonyítvány alapján elvárható szintet
- a tanulás iránti motivációjuk alacsony
- megelőző iskolai előmenetelük kudarcokkal, negatív élményekkel terhelt
- saját képességeik megítélésében nem reálisak, inkább alulértékelik magukat
- az iskolai végzettség megszerzését nem tartják a jövőbeli életük meghatározó elemének
- a kinti iskolákban is, mint túlkoros tanulók voltak jelen
- az írás, az olvasás és a számolás alapműveletei még a felső tagozatos végzettséggel rendelkezőknek is komolya nehézséget jelentenek
- szüleik alacsony iskolai végzettségűek

A javítóintézetben történő oktatás során ezekre a specifikumokra kell választ adni. Ennek érdekében az oktatás megszervezésénél a továbbiakat kell szem előtt tartani:

- Az intézetbe kerülés nem igazodik a tanítás megszokott szeptember – június ritmusához, a tanév bármely hónapjában érkezhet új tanuló a csoportba.
- Nem csak a bekerülés, a távozás időpontja sem igazodik a tanévhez, ezért ezt figyelembe véve kell az egyéni oktatási terveket meghatározni.
- Az intézmény jellegéből adódóan a tanulók nyáron is bent tartózkodnak, a jellemzően nagy lemaradások miatt ezt az időt is ki kell használni az ismeretek pótlására, egyéni felzárkóztatásra, korrepetálásra.
- Ezért az iskola folyamatos működése szükséges.

- Az iskolai életre való szocializálással célunk a tanulás sikerének megismertetése, ami későbbiekben szülőként erősítheti az iskolába vetett bizalma.
- A folyamatos érkezés miatt javasolt a témakörös rendszerű oktatás, ami lehetőséget nyújt az egyéni ütemű haladásra, hogy a következő osztályfokba lépés a tanuló teljesítményének függvénye.

Az oktatás feladata, a magasabb iskolai végzettséghez való juttatáson túl, a fent említett együttműködésre ösztönzés és új élmények nyújtása, új szabadidős programok megismertetése. Ennek érdekében a tanórák ki kell, hogy egészüljenek színház, mozi, múzeumlátogatásokkal, tanulmányi kirándulásokkal. Az iskolai élet fontos részét képezik a nemzeti ünnepekről való megemlékezések, tanulmányi versenyek, szavaló versenyek, a tudománnyal, kultúrával, sporttal kapcsolatos programok. Ezek az eszközök a kinti iskolákban is jelen vannak, de megítélésem szerint egy zárt intézményben ezekre sokkal nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk. A fiataljaink nagy része az előző iskolájukban ezeken a rendezvényeken általában nem kíváncsi személyek voltak, így életükből ezek kimaradtak. Feladatunk ezen élmények visszaadása, pótlása is.

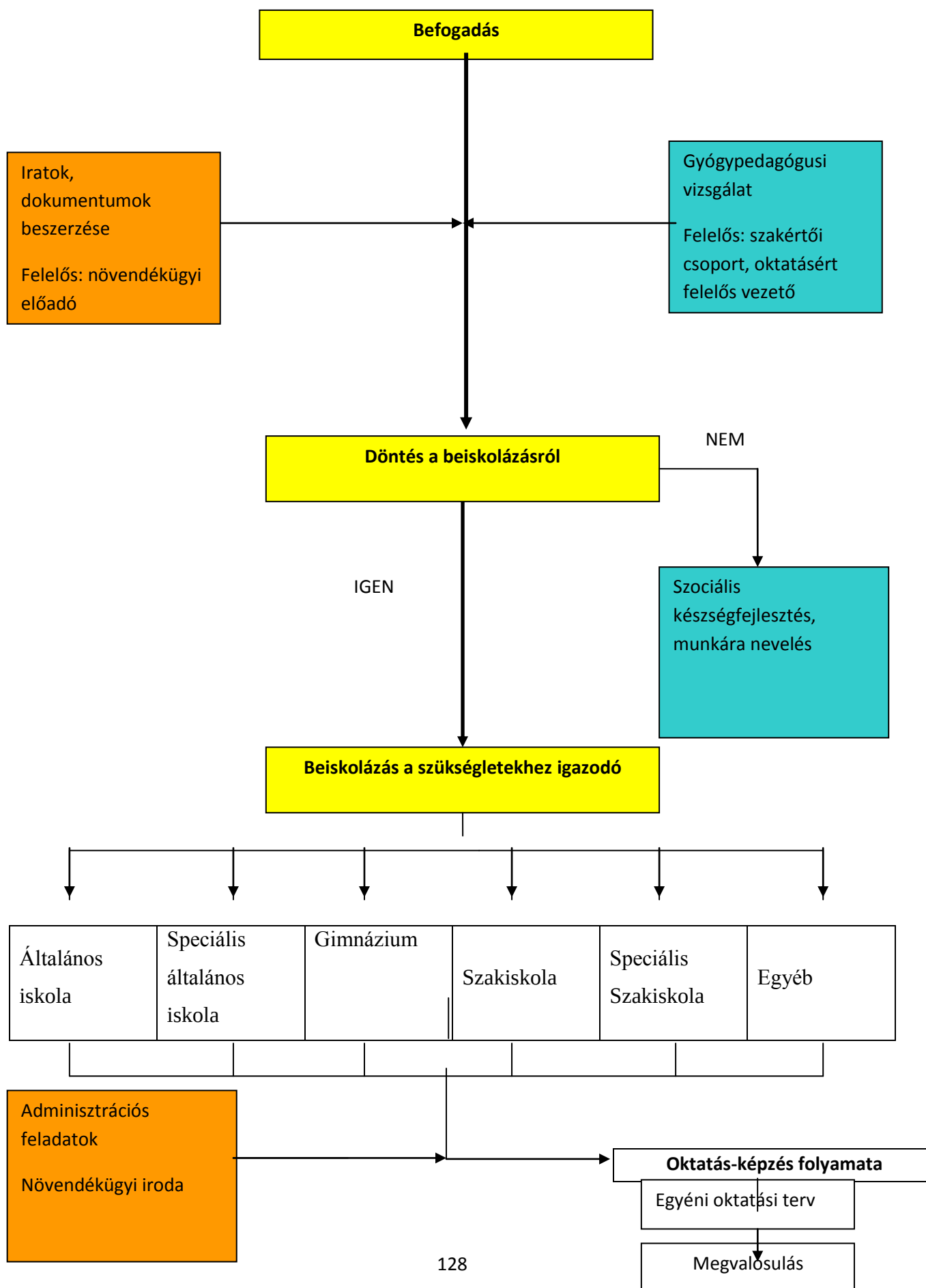
A javítóintézeti nevelés céljainak eléréséhez fontos, hogy az intézmény a bekerülő fiatalok szükségleteihez legjobban igazodó képzési lehetőségeket tudja biztosítani. Így az általános iskolai oktatást, szakmatanítást (iskolarendszeren belül, vagy kívül), tehetséggondozást, középiskolai oktatást, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztését is. A tanulási lehetőségeket minél szélesebb körben, a nem tanköteles tanulók számára is biztosítani kell, együttműködésüket ösztönözve. A fiatalok tanulói jogviszonya lehet nappali tagozatos, magántanuló, vagy egyéni tanrend szerinti is.

Az oktatás megvalósítása történhet az intézmény belső iskolájában, ennek hiányában az intézmény oktatási képzési feladatait ellátó részlegében, illetve javítóintézeten kívül (külső iskola).

A javítóintézetek oktatási, képzési feladataik ellátása során kapcsolatban állnak a köznevelési intézményekkel együttműködési megállapodások alapján illetve a tanulók szükségletei szerint eseti megállapodások szerint is.

A javítóintézetek azon fiatalok számára, akik a szervezett oktatásból kimaradnak (egészségügyi állapotuk, személyiség állapotuk, életkoruk miatt), munkafoglalkoztatásuk mellett szociális készség fejlesztő foglalkozásokat biztosít. Ezeknek célja, hogy a javítóintézeti neveltek gyakorlati tudását gyarapítsák a mindennapi élet terén (családi gazdálkodás, ügyek intézése, életvezetési kompetenciák erősítése).

3. Az oktatás

3.1. Az oktatási folyamat előkészítése

- 3.1.1.** A fiatalok befogadását követően a növendékügyi előadó, az oktatásért felelős vezetővel egyeztetve kitölti az iskolai adatlapot (1. számú melléklet).
- 3.1.2.** Megkeresi az előző iskolát, bekéri a szükséges adatokat.(2. számú melléklet)
- 3.1.3.** A szakértői csoport a tanulási képességre vonatkozó vizsgálata alapján elkészíti javaslatát a beiskolázásról.
- 3.1.4.** A szakértői csoport és az oktatásért felelős vezető véleménye alapján az igazgató dönt a fiatal beiskolázásáról, oktatásáról, tanulócsoportba helyezéséről.
- 3.1.5.** A növendékügyi előadó a döntésnek megfelelően megkezdi a tanuló beiskolázásához szükséges intézkedések megtételét
 - 3.1.5.1.** Szülő/törvényes képviselő valamint a tanuló (amennyiben nem tanköteles) hozzájárulásának/kérelmének beszerzése (3. számú melléklet)
 - 3.1.5.2.** A növendékügyi előadó beiskolázza a tanulót. (Dokumentumok beszerzése, beíratás, dokumentumok vezetése, tárolása)

3.2 Az oktatás folyamatai

- 3.2.1.** A meglévő tudás feltérképezése a gyógypedagógus segítségével.
- 3.2.2.** Az osztályfőnök/tanulócsoport vezető a gyógypedagógus és a szakértői csoport véleményét figyelembe véve elkészíti az egyéni oktatási tervet. A terv tartalmát a tanulónak és a tanuló csoportnevelőjének is meg kell ismernie.
- 3.2.3.** Az oktatás szervezeti kereteinek biztosítása (osztályok, tanulócsoportok, órarend, fejlesztő foglalkozások)
- 3.2.4.** Az egyéni oktatási terv szerint: hiányzó ismeretek pótlása, fejlesztések, gyakorlás, felkészítés, számonkérés.
- 3.2.5.** Az oktatást, képzést, felkészítést végző munkatársak részt vétele team üléseken, intézeti tanácsban.
- 3.2.6.** A tanulók napi magatartásának, szorgalmának értékelése, feladataik ismertetése a déli átadások/értékelő nagy csoportok alkalmával.
- 3.2.7.** Az eredmények havi értékelése az osztályfőnök/tanulócsoport vezetője által, a tanuló és a csoportnevelő számára.
- 3.2.8.** A tanulók jutalmazása, büntetése az intézmény házirendje alapján.
- 3.2.9.** Az egyéni oktatási terv megvalósulásának értékelése, a tovább lépés lehetőségei (osztályismétlés, következő osztályfok, tovább tanulás).
- 3.2.10.** Pályaorientációs foglalkozás biztosítása.

3.2.11. Az iskolai életéhez kapcsolódó, tanítási órán kívüli tevékenységek szervezése, lebonyolítása (a szakmai program szerint: színház és múzeumlátogatás, kirándulások, tanulmányi verseny, iskolai ünnepélyek, intézeti rendezvények, tematikus/projekt hét) Előzetes letartóztatottak esetében külső program nem szervezhető.

4. Dokumentum

1.sz. mell. Adatlap a növendékről

2.sz. mell. Az előző oktatási intézmény megkeresése.

3/a., 3/b. sz mell. A törvényes képviselői hozzájárulás

5. Kapcsolódó folyamat elemek

Befogadás

Csoportba helyezés, befogadó csoport időszaka

Kapcsolattartás

Ellátás

Nevelés

Jutalmazás

Fegyelemsértés, kártérítés.

Elbocsátás, szabadítás.

Utógondozás

6. Alkalmazott jogszabályok:

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról 343.§ (2), (4), 344.§, 350.§, 355.§, 356. § (1) d pontja

1/2015. (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 5.§ a.), 8.§ (1)-(2) bek., 29.§-31.§

ISKOLAI ADATLAP

Név: _____

Az intézetbe befogadás dátuma: _____

Az elbocsátás dátuma: _____

Befogadó részleg: Javítóintézeti nevelés Előzetes letartóztatás

Oktatási azonosító _____

Születési hely és idő: _____

Anyja neve: _____ Apja neve: _____

Túlkoros: 1 évvel, 2 évvel, 3 évvel, több évvel

Az bekerülése előtti utolsó iskola, ahova járt (neve, címe):

Iskola	Osztály	Elérhetőség

Az utolsó osztály, amelyet eredményesen befejezett, (az intézetbe kerülése előtt) osztály,

dátum: _____

Az intézeti nevelése alatt befejezett osztályai:

Iskola	Osztály	Dátum

Egyéb (magántanulóság, felmentések, osztályismétlések):

INTÉZETI FEJLÉC

Ikt.sz.

Előadó:

Tárgy: Beiskolázáshoz

szükséges
dokumentumok megkérése

Iskola neve:

Igazgató neve: Igazgató Úr/Úrhölgy részére

Iskola címe:

E-mail:

Tisztelt Igazgató Úrhölgy / Úr!

Tájékoztatom, hogy (nevű),
..... (született)
.....(anyja neve)

..... év... hónap..... napján intézményünkbe befogadásra került.

Kérem, hogy az oktatással, beiskolázással kapcsolatos további intézkedések elősegítése érdekében, hivatalos felhasználásra, küldje meg részünkre az alábbi adatokat, illetve a felsorolt dokumentumok fénymásolatát:

- A tanuló oktatási azonosító száma
- Bizonyítványának első és utolsó bejegyzett oldala, vagy annak hiányában az anyakönyv másolata az utolsó bejegyzett évfolyamról
- A folyó év, vagy az utolsó év osztálynaplójának anyakönyvi és osztályozó részének másolata
- A gyermekre, ismert életkörülményeire, családi helyzetére, tanulmányi előmenetelére, gyermekvédelmi ellátására vonatkozó tartalommal, pedagógiai jellemzés
- Amennyiben a gyermek sajátos nevelési igényű, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság áthelyezési határozata

Kelt,:

Tisztelettel:

.....

igazgató

INTÉZETI FEJLÉC

3/a. sz. melléklet

Gyámi engedély beiskolázáshoz és továbbtanuláshoz

Alulírott, mint (sz.:
.....; an.:) nevű gyermek törvényes képviselője,
engedélyezem fent nevezett gyermek beiskolázását/továbbtanulását a
..... nevű,
székhelyű iskolába.

Amennyiben a gyermek szakiskolában tanul tovább és oktatása ezt megkívánja, kérem, aláhúzással
jelölje szándékát:

1. Engedélyezem a tanulmányaihoz szükséges külső gyakorlati helyen való részvételét.
2. Nem engedélyezem a tanulmányaihoz szükséges külső gyakorlati helyen való részvételét

Dátum:

.....

Törvényes képviselő

MAGÁNTANULÓI KÉRELEM

Iskola:

.....

.....

.....

Igazgató részére

Tisztelt Igazgató Úr/Asszony!

Alulírott, mint az Önök iskolájában jelenleg
osztályban tanuló nevű gyermek (sz.:; an.:
.....) törvényes képviselője, azzal a kéréssel fordulok Önhöz, hogy
engedélyezze a gyermek részére, sajátos személyiségállapota és élethelyzete miatt, hogy
tanulmányait magántanulóként folytathassa az Önök intézményében.

Dátum:

Köszönettel:

.....

Törvényes képviselő

MUNKAFOGLALKOZTATÁS

1. A szakmai folyamat célja:

A tervszerű pedagógiai munka során a fiatal tapasztalatokat szerezzék a munka világáról. Az általa ismert kritériumok alapján visszajelzést kapjon tevékenységéről, munkájának értékéről.

Az előzetes letartóztatásban lévő fiatalok a munkafoglalkoztatás során megkereshető munkadíj által jövedelemhez jussanak.

1.2. Bevezetés: A munka világa, a munkanélküliség

A munkavégzés megteremti az alapot az egyén szükségleteinek biztosításához és kapcsolatát a társadalommal. A munka, a munkavégzés fontossága minden ember számára kiemelt fontossággal jár:

- a munkának döntő szerepe és jelentősége van az egyén életében, a munka hiánya megbetegít, vagy betegséget jelez.
- a munkából szerzett jövedelem biztosítja az élet fenntartásához szükséges anyagiakat, amely a szociális, egzisztenciális biztonság alapja
- biztosítja az ember szociális kapcsolatait
- a munka az önmegvalósítás lehetséges módja, amelyben az egyén képességei, adottságai realizálódhatnak
- stimulálja a személy fejlődését, mert fizikai, intellektuális és szociális értelemben folyamatos teljesítményre motivál
- a foglalkozási szerep az egyén önmeghatározásának, identitásának lényeges része, mely jelentősen befolyásolja a társadalmi és gazdasági státusát a társadalmi hierarchiában

Az ENSZ Nemzetközi Munkaügyi Szervezete (International Labour Organization - ILO) című jelentése szerint néhány regionális különbségtől eltekintve, a globális ifjúsági munkanélküliségi ráta tovább emelkedik, és előrejelzések szerint 2018-ra eléri a 12,8 százalékos eredményeket. A romló adatok mögött aggasztóbb jelenségek is meghúzódnak:

- az elhúzódó munkanélküliség,
- az ideiglenes foglalkoztatási formák elterjedése,
- a fiatalok reményvesztése a fejlett gazdaságokban,
- valamint a rossz minőségű, informális, rendkívül alacsonyan fizetett állások a fejlődő országokban.

A munkanélküliség által leginkább veszélyeztetettek, akiknek eddig is alacsony volt a társadalmi presztízszük, vagyis a szegények, a romák, a büntetett előéletűek, és általában a nők, a fiatalok, a betegek. Ezek azok a csoportok, amelyek származásuk, szocializációs hátrányaik, szakképzetlenségük, életkoruk, nemük, családi szerepeik miatt a munkaerő piaci versenyhelyzetben alulmaradnak. Az egyéb szempontból is hátrányos helyzetűeknek definiált társadalmi csoportok számára az elhúzódó munkanélküliség végzetes folyamatot indíthat el.

A fiatalok, fiatal felnőttek világában a hagyományos munkaerő - piaci nehézségek mellett a hátrányos helyzet további negatívan befolyásoló tényező. A hátrányos helyzet definíciója sokféle és rendkívül összetett. A foglalkoztatáspolitikai szempontjából röviden úgy lehet összefoglalni a hátrányos helyzet lényegét, hogy hátrányos helyzetűek azok, akiknek munkaerő-piaci esélyeik az átlagnál alacsonyabbak. Ezen belül az egyes csoportokat számtalan szempont szerint lehet szegmentálni. A szegmentáció általában a kialakult helyzet szerint történik, s kevésbé foglalkozik azzal, hogy az egyén önhibáján kívül került hátrányos helyzetbe, vagy milyen mértékben felelős azért. A hátrányos helyzet kialakulhat a munkaerőpiacon. A hátrányos megkülönböztetés a munkaerőpiacon kialakulhat:

- minden politikai, társadalmi törekvés ellenére jelen lévő negatív diszkrimináció miatt, mint faj, nem, kor, nemzetiség, vallás stb. szerinti megítélés,
- piaci szempontból tényleges jellemzők alapján, mint például az egyén fogyatékosága, alacsony iskolai végzettség, szakképzettség hiánya, a gyakorlat hiánya pl. a pályakezdőknél és így tovább.
- az egyén - éppen az előbb említett hátrányokból fakadóan- tartósan távol kerül a munka világától, s már pszichésen is problémát jelent a munkavállalás.

Az életminőség és a foglalkoztatottság szorosan összefüggő kategóriák társadalmi és egyéni szinten egyaránt. A munkanélküliség által leginkább sújtott rétegek - ide tartoznak nagy részben a növendékeink családjaik - nem támaszkodhatnak megtakarításaikra, a jövedelem kiesése komoly gondokat okoz a családok életében. Ebben az életkorban különösen romboló hatása van a munkanélküliségnek. Az alakuló fogékony személyiség kudarcok sorozatával találja szembe magát. A mások által való megbecsülés iránti igényei kielégítetlenek maradnak. Hasznosságérzésük, önbecsülésük hiánya rányomja bélyegét további életük egészére. Az alsó társadalmi rétegek fiataljaiban pedig a depriváció életérzését erősíti, az elszigeteltség és kirekesztettség igazolását látják maguk körül.

A munkaerőpiacon is verseny uralkodik, s a versenyben számtalan tényező jelenthet előnyt, vagy hátrányt. A társadalmi kohézió, mint célkitűzés magában foglalja az esélyegyenlőséghez szükséges feltételek javítását, a társadalmi polarizálódás csökkentését. Ma már mindenki számára világossá

vált, hogy növendékeink esetében is a munkaerő piaci helyzet javításának kulcsa az oktatásban rejlik. Ezért kiemelt feladata a javítóintézeti nevelésnek a bekerülő fiatalok munkaerő piaci esélyének növelése.

A munkaerő piaci esélyek növelésének lehetősége több aspektusból is tekinthető folyamat. Egyrészt a munkaerő piaci esélyek növelésének módja az általános iskolai tanulmányok befejezése és a piaci igényeknek megfelelő szakképzettség megszerzése, ezt a javítóintézetekben folyó oktatás biztosítja. Másrészt a fiataloknak ismereteket kell szerezni a munka világáról, hiszen szocializációjuk során legtöbbjüknek éppen ezek az ismeretek hiányoznak. Sok esetben több generáción keresztül munkanélküliség sújtotta a családot.

Pályaválasztási elképzeléseik beszűkültek, szakmaismeretük szegényes, ezért munkavállalási esélyeiket pályaaorientációs foglalkozásokkal, munkaerő piaci ismeretek átadásával és a munkára neveléssel is tudjuk növelni.

2. A tevékenység leírása:

2.1. A növendékek foglalkoztatását a Munkafoglalkoztatási Szabályzatban kell meghatározni, amely a Házirend melléklete.

2.1.2. Az intézményekben meg kell határozni, hogy mely munkák jelentik az önkiszolgáló tevékenységet és mely munkák tartoznak a munkafoglalkoztatásba.

2.1.3. A fiatakorú az önkiszolgálás keretében - a házirendben foglaltak szerint - gondoskodik a háló-, tanulószobák, a közös nappalik, a hozzájuk tartozó folyosók és fürdőhelyiségek takarításáról, épületeken belüli, illetve épületen kívüli környezete rendben tartásáról. Az önkiszolgáló tevékenységet a fiatakorú díjazás nélkül végzi. Az önkiszolgáló tevékenységen kívül tartósan és folyamatosan ellátandó munkafeladatokat lehet kijelölni, melyért a fiatakorút díjazásban kell részesíteni. Ezek a munkafeladatok a javítóintézetek sajátosságaitól függenek, lehetnek pl. kert- és parkgondozás, épületek – nem a közösen használt – nagytakarítása, stb.

2.1.4. A javítóintézet biztosíthatja a fiatal számára a munkavégzést:

- az intézmény működési körén belül
- más gazdálkodó szervezetnél
- az intézet vállalkozási tevékenységében

Az előzetes letartóztatott fiatakorú javítóintézeten kívüli munkafoglalkoztatásban, illetve a javítóintézetben elhelyezett 14 év alatti növendékek munkafoglalkoztatásban nem vehetnek részt.

2.1.5. A szabályzatban a munkafoglalkoztatás idejét is meg kell határozni:

- 16 éven aluli fiataikorú esetében nem haladhatja meg a heti 20 órát
- 16 éven felüli fiataikorú esetében nem haladhatja meg a heti 40 órát
- A fiataikorú nem osztható be éjszakai munkára

2.1.6. A fiataikorút a munkavégzésért díjazásban kell részesíteni. A díjazás óránkénti mértéke nem lehet kevesebb a kötelező legkisebb órabér 30%-nál.

2.1.7. A munkafoglalkoztatási szabályzatban kell kitérni a munkadíj elszámolásra és annak felhasználására.

- A díjazás mértékéről a munkavégzést felügyelő munkatárs dönt. A munkavégzés befejezését követően azt feljegyzi és aláírásával igazolja. (1. sz. melléklet).
- A kéthetes munkafoglalkoztatási egység befejező napja után a díjazás javaslattal már ellátott mellékletet egy-egy másolat példányban le kell adni a csoportnevelőnek / szakoktatásért felelős vezetőnek / otthonvezetőnek.
- Minden növendéknek külön egyéni munkafoglalkoztatási díj elszámolás lapot kell vezetni, feltüntetve, hogy mikor milyen tevékenységet, milyen időtartamban végzett, s ezért mennyi díjazásban részesül.
- Az elszámolást minden hónap végén a csoportvezető nevelő összesíti és legkésőbb a következő hónap 3.-ig a munkafoglalkoztatásért felelős vezetőnek átadja. (2. sz. melléklet)
- Az igazolt összesítés szerinti díjigényt a gazdálkodásért felelős szervezetnek (önálló gazdálkodó szerv/Gyermekvédelmi Szolgáltató Központ)
- A munkafoglalkoztatási díjat a csoportvezető nevelő veszi fel az intézet házipénztárából, az összegek átvételét a növendékek a munkadíj nyilvántartási lapon aláírásukkal igazolják.
- A munkafoglalkoztatási díj pénzügyi dokumentálását a pénzügyi koordinátor látja el.
- A munkafoglalkoztatási díj felhasználásáról a csoportvezető nevelő nyilvántartást vezet. A nyilvántartásba minden bevételt és kiadást tételesen, naprakészen be kell vezetni és azt a növendékek aláírásukkal igazolják. (3. sz. melléklet)
- A munkafoglalkoztatási díjból a növendékek szükségleti cikkeiket (édesség, üdítő, tisztálkodási cikkek, boríték, bélyeg, telefonkártya stb.) fedezik.
- A vásárlás az intézeten kívül, havonta egy alkalommal, a csoportnevelő vagy a gyermekfelügyelő közreműködésével történik.

- A munkafoglalkoztatási díjból történő vásárlás elszámolásához áfás számlát nem szükséges felmutatni.
- Egy növendék csoportban tartható pénzösszegének nagyságát, illetve azoknak őrzését az intézet Pénzkezelési Szabályzatában kell meghatározni.
- A munkafoglalkoztatási díj felhasználását az igazgatóhelyettes/otthonvezető hathavonta ellenőrizni köteles.

2.2.A fiatalok felkészítésének a munkavégzés kezdete előtt meg kell történnie.

2.2.1. A fiatalokat ki kell oktatni munka -, tűz -, és balesetvédelmi szabályokra.

2.2.2. Az oktatáson kívül a fiataloknak részt kell vennie az első foglalkoztatást megelőzően egy a feladatra felkészítő oktatáson, melyet a munkavégzést felügyelő munkatártnak a munka- és tűzvédelmi felelősnek, valamint az egészségügyi szolgálat munkatársának kell tartania.

2.2.3. A munkafeladatokhoz szükséges eszközöket, védőruházatot, védőfelszerelést a munkavégzést felügyelő munkatártnak kell biztosítania, ezeket külön helyiségekben kell őrizni.

2.3. A munkafoglalkoztatás során biztosítani kell az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit.

3. Dokumentumok

1. sz. melléklet - Munkafoglalkoztatási díj elszámolás lap

2. sz. melléklet - Munkafoglalkoztatási díj összesítő

4. Kapcsolódó folyamatok

Oktatás-képzés

Ellátás

5. Alkalmazott jogszabályok

1/2015. (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 5.§ a.) és j.), 7.§ (2) bek. e.) és f.), 9.§ (6) bek., 23.§ (1) bek. b.), 32-34.§

Bv. tv. 350.§ (6) bek., 355.§ (1) bek., f.), 356.§ (2) bek., 417.§

Munkafoglalkoztatási díj elszámolás lap

..... (időtartam) év, hónap

Növendék neve:

TKSZ: Csoport:

Csoportvezető nevelő:

	Munkavégzés dátuma	Feladatvégzés megnevezése	Elszámolt óra szám	Díjazás mértéke (ft)	Díjat megállapító aláírása	Növendék aláírása
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
	Díjazás összesen (Ft)					

Dátum:

.....

Csoportvezető nevelő

Munkafoglalkoztatás díjösszesítő**Csoport:****Időpont:**év hó.**Csoportvezető nevelő:**

Srsz.	Díjazott neve	Díjazás összege	Növendék aláírása	Csoportvezető nevelő aláírása
	Összesen			

Igénylés dátuma:

.....

csoportvezető aláírása

.....

igazgató/igazgatóhelyettes

NAPIREND SZERINTI ÁTADÁS – ÁTVÉTEL, SZAKMAI INFORMÁCIÓCSERE

1. A szakmai folyamat célja:

A javítóintézetben elhelyezett fiatalok létszám és név szerinti átadása-átvétele a foglalkoztatást végző személyek között a napirendhez kapcsolódóan és az egyes fiatalokhoz kapcsolódó fontos információk cseréje a hatáskör és illetékesség szerint a szakemberek között azért, hogy a fiatalok gondozása, nevelése, fejlesztése szakszerűen valósuljon meg.

2. A szakmai folyamat leírása:

A átadás, átvétel, szakmai információcseréhez minden intézet saját maga által rendszeresített dokumentumot használ.

A nevelésben résztvevő szakemberektől tudatos tervezést és folyamatos elemzést igényel a fiatalok szocializációjának befolyásolása. A tudatos tervezés, mint szakmai igény elengedhetetlen a javítóintézeti nevelésben résztvevő szakemberrel szemben.

Szakmai módszertani kapcsolat célja az, hogy a tanár, a szakoktató, a munkaoktató, a gyermekfelügyelő hozza összhangba fejlesztési tervét, elképzelését a nevelőtanár által megfogalmazott fejlesztési programmal.

Pedagógiai szakmai részlegeinek hatásmechanizmusai egymásra épülnek, kiegészítik egymást és kapcsolatban állnak egymással.

A nevelő az, aki a javítóintézet, mint rendszer képviselőjeként döntéseivel befolyásolja a növendék személyiségfejlődésének folyamatát.

A rendszerben a hatás nemcsak átsugárzik a rendszeren, hanem vissza is hat, és változtatást eredményez. A rendszerben minden működés eredményessége, befolyásolja a rendszer más részeinek hatékonyságát.

Az ellenőrzés és az információk cseréje gyakran elegendőek ahhoz, hogy megváltozzon egy elégtelen működés.

A reszocializáció komplex hatását csak rendszerszemléletű megközelítésben lehet biztosítani. A cél az, hogy a részterületek szakembereivel a nevelőtanár olyan információs rendszert működtessen, ami arra teszi alkalmassá, hogy a növendéke érdekében időben tudja meghozni döntését. Hatékonyságát az adja, hogy a nevelési tervek a diagnosztikus adatok alapján kiválasztott elsődleges fejlesztési hangsúlyokra és módszerekre épülnek.

2.1 Feladatok a szakmai kapcsolatrendszer működéséhez:

Nevelő

A nevelő az egyéni fejlesztési tervet a tanár/oktatást, képzést végző munkatárs, a szakoktató, a munkaoktató, a pszichológus, a gyógypedagógus, az orvos, az utógondozó, a gyermekfelügyelő véleményét figyelembe véve készíti el, melynek alapján a gondozási, nevelési, fejlesztési folyamatok zajlanak. A napi információkat figyelembe veszi az egyéni nevelési terv végrehajtásához, szükség szerint a fejlesztési programot módosítja.

A tanár/oktatást, képzést végző munkatárs

A fiatalok intellektuális képességeinek megismerése után a tanulási képességének állapotát felmérve az előrehaladás ütemének megfelelően határozza meg a felzárkózás mértékét, a fejlesztés irányát és erről folyamatosan konzultáljon a nevelővel, valamint oktatási - képzési tervéhez vegye figyelembe a **nevelő** által feltárt szocializációs elképzeléseket.

A szakoktató, munkaoktató

A fiatalok munkavégzési képességének megfelelően határozza meg a fejlesztés irányait. A képességek, jártasságok mértékében, a munkaidő munkáltatással történő kihasználásával fokozza a szakmai fejlesztés ütemét, figyelembe véve a **nevelő** által irányított szocializációs folyamatot.

A gyermekfelügyelő

A csoporttal kapcsolatos **nevelői** szakmai elvárásoknak feleljen meg, segítse ezzel a fiatalok szociális szükségleteinek kielégítését. Jelezzen minden csoporttörténést, dokumentálja azokat az eseményeket amik a napirendtől és a napi gyakorlattól eltérnek.

A pszichológus, gyógypedagógus

Konzultál a **nevelővel** és az egyéni terápiában résztvevő növendékekkel kapcsolatos információit folyamatosan biztosítsa részére. A klinikai esetet azonnal jelezze, szükséges esetekben kezdeményezze a fiatalok neurológiai vizsgálatát, egyidejűleg fogalmazza meg a nevelőnek az általa indokoltnak tartott beavatkozási javaslatát. A nevelő az általa észlelt problémát jelezze a pszichológusnak, gyógypedagógusnak.

Az orvos

Végezze el a fiatalok vizsgálatát, időszakos felülvizsgálatát és a szükséges kezelését, erről időben tájékoztassa a **nevelőt**, aki az általa észlelt változási tüneteket időben jelzi az orvosnak.

A fejlesztő programban résztvevő kollégáktól közös és egyéni szakmai felelősséget igényel a fiatalra célzottan irányuló és ellenőrzött szakmai elképzelések megvalósítása.

2.2. A napirendhez kapcsolódó átadás átvétel:

A foglalkozási helyeken, elhelyezési szintereken létszám és névszerinti nyilvántartás kell vezetni az erre rendszeresített nyomtatványon, naplóban. Ezen dokumentumokban kell rögzíteni az adott időszakban fontos történéseket melyek a közösségi és egyéni magatartás, szorgalom, együttműködési szint szempontjából fontosak.

Az átadás- átvétel általános időpontjai és a résztvevő szakemberek:

	átadó	átvevő
reggel	gyermekfelügyelő	tanár, oktatást, képzést végző szakember, szakoktató, gyermekfelügyelő
délben	tanár, oktatást, képzést végző szakember, szakoktató, gyermekfelügyelő	nevelő, gyermekfelügyelő
este	nevelő, gyermekfelügyelő	gyermekfelügyelő

3. Dokumentumok:

Intézetenként rendszeresített dokumentumok (pl. napló)

4. Kapcsolódó folyamatlemek:

Oktatás képzés

Munkafoglalkoztatás

Nevelés

Szállítás

5. Alkalmazott jogszabályok:

2013.évi CCXL tv. 353-354.§

JUTALMAZÁS

1. A szakmai folyamatelem célja

A fiatal magatartásának, tanulmányi munkájának, munkakedvének és alkotókészségének fokozása, pozitív megerősítése.

A pozitív viselkedésmódnak, továbbá a hibák leküzdésére, a hiányosságok pótlására irányuló erőfeszítésnek, a rendkívüli helyzetben tanúsított helytállásnak az elismerése és megerősítése, ezáltal a fiatalok helyes irányú személyiségfejlődésének elősegítése.

A jutalmazás igazodik a fiatalok életkorához, személyiségéhez, értelmi színvonalához és arányban áll a jutalmazandó magatartással.

A jutalmazás formái

1. Egyéni (szóbeli, írásbeli, tárgyi) jutalom
2. Csoportos (szóbeli, írásbeli, tárgyi) jutalom

2. A szakmai folyamatelem résztevékenységei

2.1. Egyéni jutalmazás

1. szint:

- nevelői dicséret
- tanári/fejlesztő pedagógusi dicséret
- szakoktatói, munkavezetői dicséret
- érvényben lévő első szintű fegyelmezési célú intézkedés eltörlése.

A jutalmazás feltételei lehetnek:

- a) a Házi rend szabályainak folyamatos betartása
- b) a képességekhez mértén aktív részvétel a kötelező foglalkozásokon
- c) a csoportban és a külső körleteken kiemelkedően, a közösség érdekében elvégzett munka
- d) a fiatal önmagához viszonyított fejlődő tendenciája
- e) a szabadidő aktív és hasznos eltöltése
- f) folyamatosan végzett kiemelkedő munka elismerése (vagy adott területen, vagy mindhárom területen).

Az 1. szintű jutalmazás fiatalokkal közvetlenül foglalkozó felnőttek (nevelő, szakoktató, munkaoktató, tanár, fejlesztő pedagógus) saját hatáskörében dönthet, értékeléskor különválasztható a munka és a magatartás. A jutalmazási javaslatot nem kell a vezetőnek leadni. A gyermekfelügyelő kollégák az általuk jutalmazandó fiatalokra természetesen javaslatot tehetnek és nevelői hatáskörben fent leírtak alapján járhatnak el.

2. szint:

- tantestületi dicséret
- szakoktatás részlegvezetői dicséret

- otthonvezetői dicséret
- igazgatóhelyettesi dicséret
- korábban kiszabott fegyelmezési célú intézkedés eltörlése,

A jutalmazás feltételei lehetnek:

- folyamatosan végzett kiemelkedő munka elismerése (vagy adott területen, vagy mindhárom területen)
- 6-7 db-nál több 1. szintű jutalom esetén magasabb szintű jutalomként
- átlagon felüli (egyszeri) teljesítményért
- házi rendezvényeken való szereplésért, részvételért
- hosszabb ideje tartó kiemelkedően pozitív és tisztelettudó magatartásért, a csoportban és a külső körleteken kiemelkedően, a közösség érdekében elvégzett munka.

A 2. szintű jutalmazás a fiatalokkal közvetlenül foglalkozó felnőttek javaslatára történik, az adott terület vezetőjének illetve az igazgatóhelyettesek jóváhagyásával, engedélyével.

3. szint

- igazgatói dicséret
- tárgyjutalom (szabadon választható tárgyjutalomhoz „pénzjutalom” rendelése
- egyéni vagy csoportos kulturális vagy sport rendezvényen való részvétel engedélyezése (külső program csak a javítóintézeti nevelt fiatal esetében)
- kimenő, eltávozás, szabadság engedélyezése (csak javítóintézeti nevelt fiatal esetében)
- jutalomlátogatás, jutalom telefon
- a látogatási idő meghosszabbítása
- korábban kiszabott fegyelmezési célú intézkedés, fegyelmi büntetés eltörlése vagy enyhítése

A jutalmazás feltételei lehetnek:

- maximálisan kiemelkedő egyéni teljesítmény esetén
- intézeti rendezvényeken és az azon kívüli rendezvényeken nyújtott kiemelkedő teljesítmények esetén
- egy fejlődési folyamat részeként
- a jutalom kimenő havonta egyszer legfeljebb tizenkét óra időtartamban, a jutalom eltávozás évente két alkalommal legfeljebb öt napra, a jutalom szabadság évente egy alkalommal legfeljebb tíz napra adható
- a jutalom kimenő, eltávozás és szabadság a rendes kimenő, eltávozás és szabadság tartamán felül adható, és a javítóintézeti nevelés tartamába beszámít

A 3. szintű jutalmazás engedélyezése a fiatalokkal közvetlenül foglalkozó felnőttek javaslatára történik, amely az igazgató jogköre.

2.2 Csoportos jutalmazás

Lehetnek többek között:

- adott csoportban fénykép elkészítése
- lefekvés idejének eltolása maximum egy órával
- klubszoba – biliárd használata
- játékszoba használata
- közös rendezvények (pl.: főzés, szalonnasütés, intézeti mozi, intézeten kívüli színvonalas előadások, stb.)
- csoporton belüli DVD használata szórakozás és a szabadidő eltöltése céljából (szabadon választható program)
- csoportos tárgyjutalom

A csoportos jutalmazás engedélyezése a fiatalokkal közvetlenül foglalkozó felnőtt javaslatára a terület vezetőjének egyetértésével az igazgatóhelyettesek és az igazgató jogköre.

A jutalmazási nyomtatvány azonos az egyéni nyomtatvánnyal, csak jelezni kell rajta, hogy egy csoportra vonatkozik.

2.3. Kimenő engedélyezése

Hetente egyszer, legalább két óra és legfeljebb tizenkét óra időtartamban engedélyezhető. Feltétele, hogy a fiatakorú legalább egy hónapja az intézetben tartózkodik.

Jutalom kimenő havonta egyszer legfeljebb tizenkét óra időtartamban adható.

2.4. Eltávozás engedélyezése

Eltávozás egy évben összesen harminc nap terjedelemben, alkalmanként legalább két napra, de legfeljebb öt napra engedélyezhető, melybe az utazás időtartama is beszámít. Az első eltávozásra a befogadást követő második hónap után kerülhet sor.

Jutalom eltávozás évente két alkalommal legfeljebb öt napra adható.

2.5. Szabadság engedélyezése

Évente két alkalommal adható:

- iskolai téli szünet idején legfeljebb tiz nap időtartamban
- iskolai nyári szünet alatt legfeljebb huszonegy nap időtartamban

Feltétele: a fiatakorú legalább két hónapja az intézetben tartózkodik

Engedélyezése előtt be kell szerezni:

- fogadó szülő, gyám vagy más hozzátartozó nyilatkozatát a lakhatás, ellátás és felügyelet biztosításáról és az utazás költségeinek vállalásáról

- gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló fiataikorú vér szerinti szüleikhez az illetékes gyámhivatal hozzájárulásával engedhető szabadságra

A szabadság engedélyezéséről tájékoztatni kell a fiataikorú lakóhelye szerinti járási (fővárosi kerületi) gyámhivatalt.

Jutalom szabadság évente egy alkalommal legfeljebb tíz napra adható.

A jutalom eltávozás és a jutalom szabadság engedélyezése jutalmazási formát a nevelő, az osztályfőnök vagy a szakoktató együttes javaslata alapján alkalmazza az intézet igazgatója.

Kimenő, eltávozás, szabadság sem kapcsolattartásként, sem jutalomként nem adható az előzetes letartóztatásban lévő fiataikorú számára.

2.6. Személyazonosság és intézeten kívüli tartózkodás jogosságának igazolása

Azonosító kártyával, valamint az intézet írásbeli engedélyével történik.

3. Dokumentumok

1.sz. melléklet jutalmazási javaslat

4. Kapcsolódó folyamatok:

Kapcsolattartás

Nevelés

5. Alkalmazott jogszabályok:

1/2015.(I.14.) EMMI rendelet 15.§ (2) bek., 35.§;

2013.évi CCXL tv. 347.§., 362-364.§; 373.§,

Ikt.szám:

1.sz. melléklet

JUTALMAZÁSI JAVASLAT

.....csoport

Fk..... (szül.:.....

An.:.....) jutalomban való részesítését az

Alábbiak szerint javaslom:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Debrecen, 201..... év..... hó..... nap

.....
aláírás

Nevelői vélemény:

.....
.....
.....

Debrecen, 201...év.....hó.....nap

.....
nevelő

Határozat:

.....
.....

Debrecen, 201...év.....hó.....nap

.....
igazgató

A FEGYELEMSÉRTÉS, FEGYELMI ELJÁRÁS

1. A szakmai folyamat célja

A fegyelmi büntetés célja a fiatalok magatartásának helyes, szabálykövető irányba való terelése, mely nem lehet megszégyenítő, megalázó. A fegyelmi büntetés nem cél, hanem eszköz.

2. A fiatalok fegyelmi büntetésének leírása

Fegyelmi vétséget követ el az a fiatal, aki a kötelességét neki felróható módon nem teljesíti, megszegi a javítóintézeti rendtartást vagy a javítóintézeti házirendet. Aki a javítóintézetből megszökik szintén fegyelemsértést követ el. Fegyelmi büntetések: nevelői figyelmeztetés, az igazgatói megrovás, az egyes társas szórakozástól, programtól vagy rendezvénytől eltiltás, amely legfeljebb egy hónapra vonatkozhat, a kimenő megvonása, amely legfeljebb két hónapra vonatkozhat, az eltávozás megvonása, amely legfeljebb három hónapra vonatkozhat, a soron következő szabadságból való kizárás, zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezés.

A fegyelmi eljárás szabályai

A fegyelmi vétséget elkövető fiatalokkal szemben három tagú bizottság folytatja le a fegyelmi eljárást. Az eljárás során meg kell hallgatni az elkövetőt, az érintett felnőtteket és az esetleg érintett más fiatalokat. A bizottság tagjai: igazgatóhelyettes /otthonvezető/, növendékügyi előadó, nevelő.

Az eljárást a fegyelmi vétség felmerülésétől / szökés esetén a visszaszállítás napjától / számított három napon belül meg kell kezdeni és öt napon belül be kell fejezni.

A fegyelmi büntetésnek arányosnak és a fokozatosság elvét is figyelembe vevőnek kell lenni. A beismerést és megbánást is figyelembe kell venni.

Kollektív büntetés nem alkalmazható.

A javítóintézetből történő engedély nélküli eltávozás /szökés/ A szökés fegyelmi vétség.

Szökésnek minősül:

- a javítóintézetből való engedély nélküli eltávozása,
- az engedélyezett távollétról, az intézetből felügyelettel történő eltávozásról / egyéni, csoportos / való vissza nem térés,
- az engedélyezett távollét kijelölt tartózkodási helyének engedély nélküli elhagyása.

Szökés esetén végrehajtandó feladatok:

- jelentés készítése az igazgatónak a szökés körülményeiről,
- előterjesztés készítése a bv. bírónak a körözés vagy elfogatóparancs kibocsátására,

- a szökés után fegyelmi eljárást kell indítani,
- A fegyelmi eljárás határozatát a törvényes képviselő részére kézbesíteni kell.

A szökésben töltött idő a javítóintézeti nevelés idejébe nem számít be. A szökést követően a fiataalkorú kettő hónapig nem részesíthető kimenőben, eltávozásban, szabadságban.

Ha az **előzetesen letartóztatott fiataalkorú** tartósan szembeszegül a javítóintézet rendjével, társai vagy a javítóintézeti dolgozók testi épségét, illetve a javítóintézet biztonságát súlyosan veszélyeztető magatartást tanúsít, az igazgató az ügyésznél kezdeményezheti az előzetes letartóztatás végrehajtási helye megváltoztatásának indítványozását.

Az előzetesen letartóztatottal szemben alkalmazható büntetések:

- *nevelői figyelmeztetés*
- *igazgatói megrovás*
- *egyes társas szórakozástól, programtól való eltiltás.*

Súlyos vagy többszöri súlyosabb fegyelemsértés esetén az előzetes letartóztatottak esetében lehetőség van a végrehajtási hely megváltoztatásának kezdeményezésére.

3. Kapcsolódó folyamatok:

Intézeti Tanács működése

Zárt intézeti részlegen való elhelyezés

Közvetítői eljárás

Előzetes letartóztatás végrehajtási helyének megváltoztatása

Rendkívüli események

4. Dokumentumok:

1. sz. *melléklet* - Fegyelmi kivizsgálási jegyzőkönyv

2. sz. *melléklet* - Fegyelmi bizottság Határozata

3. sz. *melléklet* - Intézeti Tanács javaslata zárt intézeti részlegen való elhelyezéshez

4. sz. *melléklet* - Zárt részlegbe helyező igazgatói Határozat

5. Alkalmazott jogszabályok:

1/2015. (I.14.) EMMI rendelet 40.§., 41-44.§, 49.§, 62.§

2013.évi CCXL tv. 374-379.,414.§ (1)., 415.§

INTÉZMÉNY NEVE
CÍME

Ügyszám:

FEGYELMI KIVIZSGÁLÁSI JEGYZŐKÖNYV

amely készült az (intézet) Fegyelmi Bizottságának Ülésén a 2013. évi CCXL. törvény 375. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak szerint.

A Fegyelmi Bizottság ülésének tárgya: fegyelmi vétség (a 2013. évi CCXL. törvény 374. § (1) bekezdése szerinti fegyelmi vétség kivizsgálása).

A fegyelmi vétség elkövetésével gyanúsított növendék:

..... (név)

(szül.:, a.n.:)

..... (Tksz) (csoport)

A Fegyelmi Bizottság ülésének helyszíne: az hivatalos helyisége

A Fegyelmi Bizottság ülésének időpontja: (év) (hónap) (nap)

A Fegyelmi Bizottság Ülésén elhangzottak: (fegyelmi vétség elkövetésének oka, módja, körülményei, fegyelmi eljárás alá vont növendék indítékai)

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

k.m.f.

.....

növendék

.....
a fegyelmi ügyben meghallgatott

.....
a fegyelmi ügyben meghallgatott

.....
a fegyelmi meghallgatott

A 2013. évi CCXL. törvény 376. §- ban biztosított közvetítői eljárásban részt kívánok venni/nem kívánok részt venni.

.....
növendék

.....
sértett

.....
jegyzőkönyvvezető

.....
jegyzőkönyv hitelesítő

Mivel a növendék a 2013. évi CCXL. törvény 376. §-ban biztosított közvetítői eljárásban részt kíván venni, a fegyelmi eljárást felfüggesztem/nem függesztem fel:

Dátum.....

.....
igazgató

INTÉZMÉNY NEVE
CÍME

Ügyszám:

A Fegyelmi Bizottság a 2013. évi CCXL. törvény 374. § (1) és (4) valamint a 375. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakra tekintettel meghozza az alábbi

HATÁROZATOT

1. növendék felelőssége a vétség elkövetésében nem állapítható meg, ezért az eljárást fegyelmi büntetés kiszabása nélkül lezárjuk.
2. növendék felelőssége a vétség elkövetésében megállapítható, ezért a növendékkel szemben a 2013. évi CCXL. törvény 374. § (2) és (3), valamint a 375. § (3) és (4) bekezdéseiben foglaltakkal összhangban az alábbi fegyelmi büntetés(ek)e)t alkalmazzuk:

- *nevelői figyelmeztetés*
- *igazgatói megrovás*
- *egyres társas szórakozástól, programtól vagy rendezvénytől eltiltás időtartamra* (legfeljebb egy hónapra vonatkozhat),

Továbbá csak javítóintézeti nevelés esetén:

- *kimenő időtartamra való megvonása* (legfeljebb két hónapra vonatkozhat)
- *eltávozás időtartamra való megvonása* (legfeljebb három hónapra vonatkozhat),
- *a soron következő szabadságból való kizárás*
- *zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezés* egyben a 2013. évi CCXL. törvény 378. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel indítványozzuk az Intézeti tanács összehívását.

Indokolás:

.....
.....
.....

.....
.....

Hely, (év) (hónap) (nap)

.....
a fegyelmi bizottság tagja

.....
a fegyelmi bizottság tagja

.....
a fegyelmi bizottság tagja

A Fegyelmi Bizottság által hozott határozatot részemre kihirdették.

A határozattal kapcsolatban panasszal kívánok élni /nem kívánok élni.

A zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezés ellen bírósági felülvizsgálati kérelmet kívánok benyújtani/nem kívánok benyújtani.

A panasz/bírósági felülvizsgálati kérelem kapcsán az alábbiakat kívánom előadni:

.....
.....

Dátum:.....

.....
növendék aláírása

INTÉZETI TANÁCS /IT/ MŰKÖDÉSE

1. A szakmai folyamat célja javaslatétel

- az igazgatónak: - zárt részlegbe helyezésről,
 - utógondozói ellátásra,
- a bv. bírónak: - az ideiglenes elbocsátásra vonatkozóan

Az Intézeti Tanács a legmagasabb döntés előkészítő fórum. A tanács munkájában részt vevő munkatársak a növendék magatartását, elért eredményeit, jutalmait, büntetéseit, együttműködését értékelik a javaslat megtételéhez szükséges részletességgel. A tanács ülése, az egyik legerősebb pedagógiai szituációvá válhat a növendék meghallgatásával. A személyes közlő – meghallgató helyzet képes meghatározó pozitív motivációt adni a fiatal további fejlődéséhez, magatartásának javulásához, elbocsátása utáni életvezetésének támogatásához.

A növendék a határozat kihirdetésekor elmondhatja gondolatait, észrevételeit az elhangzottakkal kapcsolatban, észrevételt, panaszt fogalmazhat meg.

Az Intézeti Tanács tagjai: elnöke az igazgató; kötelező tagok: valamennyi igazgatóhelyettes, növendékügyi irodavezetője, utógondozó, fiatalkorú nevelője, osztályfőnöke, szakoktatója vagy munkavezető; továbbá tagja lehet: az otthonvezető, a munkafoglalkoztatás vezető, a szakértői csoport vezetője, az orvos és a pszichológus.

2. A tevékenység leírása:

2.1. Bv. bírói meghallgatás és az előterjesztés megírása céljából a bírói meghallgatás előtt 3 hónappal meg kell kezdeni az IT. előkészítését. Ha szükséges a bv. bírónál kezdeményezni lehet a pártfogó által javasolt magatartási szabályok meghatározáshoz a pártfogó felügyelői vélemény beszerzését. Az előírt magatartási szabályt a bv bíró döntése szerint az ideiglenes elbocsátásról szóló végzés tartalmazza. A pszichológus, és a nevelő - a szakoktató és az osztályfőnök véleményének figyelembevételével - véleményt ír a növendékről. Tartalmi követelmény: a bv. bírói elvárások, a pedagógus életpálya portfólióban szereplő nevelői, pszichológiai vélemény tartalmi elemei (1-2. sz. melléklet).

Az elkészült jegyzőkönyvet és előterjesztést (3.,4. sz. melléklet) a bv. bíró részére két hónappal a meghallgatás előtt el kell juttatni.

2.2. Fegyelmi bizottság javaslatára a növendék meghallgatása és az elkészült jegyzőkönyv (*Fegyelmi eljárás rész melléklete szerint*) felhasználásával javaslat tétel a zárt részlegen történő

elhelyezésre az igazgató részére (*Fegyelmi eljárás rész melléklete szerint*). A javaslatához a nevelő és pszichológus véleménye szükséges. Az IT. javaslatát (5. sz. *melléklet*) az igazgató részére eljuttatja, aki határozatot hoz (8. sz. *melléklet*) a zárt részlegbe helyezésről.

A növendék kérdést, észrevételt, panaszt fogalmazhat meg, illetve bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be a elhelyező határozattal szemben, mely jegyzőkönyvezésre kerül.

2.3. A fiatakorú utógondozási kérelmének elbírálásához az Intézeti Tanács javaslatot készít az igazgatónak a növendék a lakhatási és életfenntartási körülményeinek vizsgálatával, a nevelő és az utógondozó véleményének figyelembevételével.

3. Az Intézeti Tanács összehívása:

Bv. bírói előterjesztéshez: A növendékügyi előadó kigyűjti az intézkedésben foglalt időtartam felét letöltő vagy végleges elbocsátásra kerülő növendékek névsorát és két héttel az IT. előtt közli az érintett nevelővel, pszichológussal, az IT tagjaival a növendékek névsorát és az ülés időpontját, melyet az elnök határoz meg és értesíti a tagokat.

Zárt részlegben történő elhelyezéshez javaslat: A fegyelmi bizottság javaslata alapján az IT. elnöke határozza meg az ülés időpontját, értesíti a tagokat.

Utógondozói részlegben való elhelyezéshez javaslat: Az IT elnöke kijelöli az ülés időpontját, értesíti a tagokat.

4. Folyamatok elemei:

Bv. bírói előterjesztés esetén:

1. Növendékügyi előadó havonta folyamatosan elkészíti azon növendékek névsorát, akik bírói meghallgatása 3 hónap múlva esedékes.
2. Az IT. elnöke kijelöli az ülés időpontját, melyre a nevelő és a pszichológus elkészíti véleményét.
3. Az IT. lebonyolításra kerül, a növendéket az elnök tájékoztatja az IT. javaslatáról.
4. A növendékügyi előadó elkészíti az előterjesztéseket a bv. bírónak és két hónappal a meghallgatás előtt eljuttatja részére.
5. Kihirdetésre kerül szóban és írásban a bv. bírói meghallgatás időpontja.
6. A bírói döntéseknek megfelelően az utógondozó és a nevelő megkezdí az elbocsátás előkészítését.

Zárt intézeti részlegbe helyezési és megszüntető javaslat esetén:

1. Az IT. elnöke kijelöli az ülés időpontját és értesíti az IT. tagjait. A tanács meghallgatja a növendéket. A fegyelmi bizottság dokumentumainak értékelését, az eset összes körülményeinek vizsgálatát követően, javaslatot fogalmaz meg az igazgatónak az elhelyezéssel kapcsolatban.
2. Az ülést követően az igazgató a határozatát közli a növendékkel.
A növendék az elhelyező határozattal kapcsolatban bírósági felülvizsgálati kérelmet jelenthet be a kihirdetéskor. Erről a növendékügyi előadó értesítést küld a bv. bírónak, aki a szükséges intézkedéseket megteszi és az elhelyező határozatot a törvényes képviselőnek megküldi.

Utógondozói részlegen való elhelyezés kérelem esetén:

1. Az utógondozó a beérkezett kérelemről tájékoztatja az IT. elnökét, aki kijelöli az ülés időpontját és értesíti az IT. tagjait.
2. Az ülésen a kérelem megvitatását követően az IT. javaslatot tesz az igazgatónak az utógondozói részlegen való elhelyezéssel kapcsolatban.

5. Dokumentumok/ melléletek/:

1. sz. melléklet - Nevelői vélemény - tartalmi ajánlás
2. sz. melléklet - Pszichológiai vélemény - tartalmi ajánlás
3. sz. melléklet - Intézeti Tanács jegyzőkönyv /Bv. bírói/
4. sz. melléklet - Előterjesztés a Bv. bírónak
5. sz. melléklet - Intézeti Tanács javaslata zárt részlegben való elhelyezésről
6. sz. melléklet - Zárt intézeti részlegbe helyezési határozat

6. Kapcsolódó folyamat elemek:

Fegyelmi eljárás
Utógondozási ellátás
Elbocsátás

7. Alkalmazott jogszabályok:

- 1/2015. (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 44.§
2013. évi CCXL. törvény a büntetések és intézkedések végrehajtásáról 69.§ (1), 378.§ (2)-(4) bek. 380.§ (2)-(3) bek.
1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről 66/O.§, 66/N.§ (3) bek., (4) bek.

Gyermekvédelmi szakellátási intézmény, javítóintézet - nevelői vélemény (nevelő)

A vélemény készítésének indoklása (milyen céllal, milyen megkeresés alapján készül).

A nevelői vélemény két részre tagolódik:

Előzményi összefoglaló (a jelenlegi gondozási helyre, javítóintézetbe kerülés időpontjáig a folyamatot áttekintve) a vélemény készítésének céljához kötötten, különösen

- a vérszerinti szülők szociális körülményei, a család életvitele, az ellátott családban elfoglalt helye, rokoni kapcsolatok;
- az ellátott osztályfoka, helyzete a nevelési-oktatási intézményben, korábbi gondozási helyen/javítóintézetben, az ellátott életének jelentősebb eseményei, a gondozási-nevelési tervben, egyéni fejlesztési tervben foglalt feladatok és azok megvalósulása, az ellátásba bevont személyek és intézmények beavatkozásai, a beavatkozások típusai, hatósági eljárások (ha voltak ilyenek), az eljárás kezdeményezésének indokai, kimenetele, az eredménytelenség okai);
- a korábban alap- és/vagy szakellátásban keletkezett információk értékelése, összegzése (a veszélyeztetettség oka(i), a szülő, az ellátott és a korábbi nevelői/nevelőszülői, valamint gondozási hely közötti együttműködés jellemzői;
- speciális ellátási szükséglet felmerülése esetén az információk értékelése, összegzése (a korábbi kórházi, pszichiátriai és egyéb kezelések eredményei, drogambulanciák javaslati, rendőrségi eljárásokra vonatkozó adatok, pártfogói vélemény tartalma);
- különleges ellátási szükséglet felmerülése esetén az információk összegzése (különböző szakértői és rehabilitációs bizottsági szakértői vélemények megállapításai, a magasabb összegű családi pótlékra jogosultságot igazoló dokumentum megállapításai); Jelenlegi helyzet összefoglalása az előzményekhez képest, a vélemény készítésének céljához kötötten, értékelve a jelenlegi gondozási helyen, javítóintézetben történő változásokat, különösen
- a szülő, az ellátott és a gondozási hely/javítóintézet együttműködésének jellemzői, a vérszerinti szülők szociális körülményei, életvitele, az ellátott családban elfoglalt helye, az ellátott családhoz való viszonyulása, rokoni kapcsolatok, a kapcsolattartás értékelése;
- az ellátott beilleszkedése, a csoportban, az intézményben elfoglalt helye, az ellátott nevelőihez, társaihoz való viszonyulása, a nevelési módszerek hatása az ellátott fejlődésére;

az ellátott osztályfoka, iskolai teljesítménye, nevelési-oktatási intézménybe való beilleszkedése, az ott elfoglalt helye, tanáraihoz, társaihoz való viszonya;
az ellátott munkához való hozzáállása, munkavégzésével kapcsolatos tapasztalatok;
az ellátott önálló életkezdésre való felkészülése, felkészültsége, felkészítése;
az ellátott életének aktuális jelentősebb eseményei; Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez Gyermekvédelmi és javítóintézeti nevelés

Az emberi erőforrások minisztere által 2014. március 13-án elfogadott kiegészítő tájékoztató anyag.

a gondozási-nevelési tervben, egyéni fejlesztési tervben foglalt feladatok és azok megvalósulása;
az ellátott gondozási, nevelési, fejlesztési szempontból meghatározó jellemzői: pl. a megjelenés - alkat, ápoltság, szomatikus érettség-, a magatartás aktuális állapota, kapcsolatteremtés, együttműködés, irányíthatóság, feladathoz, feladathelyzethez való viszony, aktivitás, koncentráció, figyelem, élénkség, impulzivitás, motiváció, önszabályozás -, az értelmi állapot - helyzetek megértése, érdeklődés, praktikus tanulás, kreativitás, találékonyság, fantázia, a kommunikáció minősége és tartalma, önkiszolgálás, önellátás, életrend, önelfoglaltság szervezése, önirányítás, önszabályozás mértéke, játéktevékenység, szociális viszonyulások - aszimmetrikus és szimmetrikus kapcsolatok, kötődések, alkalmazkodás a személyközi helyzetekben, empátia -, szokatlan viselkedéselemek, énkép, önértékelés, jövőkép, szocializációs szint;
az ellátásba bevont személyek és intézmények beavatkozásai, a beavatkozások típusai, hatósági eljárások (ha voltak ilyenek), az eljárás kezdeményezésének indokai, kimenetele, az eredménytelenség okai);
speciális ellátási szükséglet felmerülése esetén az információk értékelése, összegzése (a korábbi kórházi, pszichiátriai és egyéb kezelések eredményei, drogambulanciák javaslatai, rendőrségi eljárásokra vonatkozó adatok, pártfogói vélemény tartalma);
különleges ellátási szükséglet felmerülése esetén az információk összegzése (különböző szakértői és rehabilitációs bizottsági szakértői vélemények megállapításai, a magasabb összegű családi pótlékra jogosultságot igazoló dokumentum megállapításai);
egyéb a nevelő által, a fentiekén kívül fontosnak ítélt információk értékelése, összegzése.

Gyermekvédelmi szakellátási intézmény, javítóintézet - pszichológiai vélemény gyermek, utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt esetében (pszichológus)¹⁴

- a vizsgálat során alkalmazott diagnosztikai módszerek és eljárások feltüntetése;
- anamnézis a rendelkezésére bocsátott adatok függvényében (a terhesség és a szülés körüli információk, trauma a várandósság alatt, a szülés körül/után, szoptatás ideje, esetleges nehézségei, az ellátott jellemzői újszülött/csecsemőkorban, pszichomotoros fejlődés, szobatisztaság, a közösségbe való beilleszkedés ideje, módja, egyéb, az ellátott magatartása iskoláskorban, kamaszkorban, eddigi nehézségek, traumák, a vizsgáló által fontosnak ítélt anamnesztikus adatok);
- heteroanamnézis a rendelkezésére álló lehetőségek függvényében (lehetőség szerint az ellátott nevelőjétől, családjától, hozzátartozóitól szerzett információk összegzése az ellátott állapotára vonatkozóan);
- saját vizsgálat elemei (megjelenés, kapcsolatteremtő képesség, szociális alkalmazkodó képesség, szocializációs szint, tájékozódás térben, időben, figyelem, érzékelés, mimika, gesztussajátosságok, verbális kommunikáció, szokatlan viselkedési elemek, motiváció, a cselekvés ésjáték sajátosságai, mentális fejlettségi szint, feladattudat, feladattartás, kontrollműködés, viselkedésszabályozás, énkép, énídeál, önértékelés, elsődleges kapcsolatok, kötődési mintázatok, azok zavarai, hangulati és érzelmi élet jellemzői, igénybevehetőség, személyiségfejlődési deficitek, egyéb, a vizsgálatot végző által, a fentiekén kívül vizsgált területek);
- a pszichológus véleménye, javaslata (az ellátott aktuális személyiségállapota, fejlettségi és pszichés állapota, pszichés szükségletei, javaslat a korrekciót igénylő lemaradásokra, zavarokra, a korrekció módjára, pozitív személyiségjegyek, erősségek, tehetséggondozás megjelenítése, javaslat);
- egyéb javaslatok: a pszichológus által, a fentiekén kívül fontosnak ítélt egyéb tennivalók, információk az ellátottakkal kapcsolatban (pl.: kapcsolattartás, kötődések, testvérkapcsolatok hangsúlyozása, stb.)

J E G Y Z Ó K Ö N Y V

amely készült az XY Intézeti Tanács Ülésén.

Az IT ülés helyszíne: az hivatalos helyisége (cím)

Az IT ülés időpontja:

Az IT ülés tárgya: (név) (tksz) (cs) növendék
ideiglenes elbocsátása.

Az IT ülésen jelen vannak:

- igazgató/ az IT elnöke
-igazgatóhelyettes, az IT tagja
-a növendékügyi előadó, az IT tagja;
-utógondozó, az IT tagja;
- csoportnevelő, az IT tagja;
- osztályfőnök, az IT tagja;
- szakoktató/ munkavezető az IT tagja;
-
-

Az Intézeti Tanács Ülésén elhangzottak:

.....
.....
.....
.....
.....

Az Intézeti Tanács javaslata:

- A növendék ideiglenes elbocsátását javasoljuk.
- A növendék ideiglenes elbocsátását nem javasoljuk.
- A növendék ideiglenes elbocsátását nem javasoljuk, de az előterjesztés későbbi,időpontban történő megismétlését javasoljuk.
- A növendéket 1 éves ítéletének kitöltése alapján 20..... (év) (hó) (nap) az intézet bocsátja el.
- A növendéket 19. életévének betöltése folytán 20..... (év) (hó) (nap) az intézet bocsátja el.
- A növendéket 21. életévének betöltése folytán 20..... (év) (hó) (nap) az intézet bocsátja el.

Jelen jegyzőkönyv mellékletei:

- nevelő által írt nevelői vélemény
- tanár által írt osztályfőnöki vélemény
- oktató által írt szakoktatói vélemény
- pszichológiai vélemény

Jelen jegyzőkönyv 2 oldalból áll.

k.m.f.

.....			
(IT elnöke)	(IT tagja)	(IT tagja)	(IT tagja)
.....			
(IT tagja)	(IT tagja)	(IT tagja)	(IT tagja)

Az IT ülésen elhangzottakkal, illetve az elbocsátásom tárgyában tett javaslattal kapcsolatban panasszal kívánok élni /nem kívánok élni. *(A kívánt rész aláhúzendő!)*

.....
növendék

Jelen jegyzőkönyvben foglaltakat tudomásul véve

.....
igazgató

Emberi Erőforrások Minisztériuma

XY Intézete

CÍM

ELŐTERJESZTÉS

fiatalkorú javítóintézeti nevelésből való ideiglenes elbocsátása tárgyában.

Személyi adatok:

Név:

Szül. helye, ideje:

Anyja neve:

Apja neve:

Szülők együttélése esetén lakcím:

Szülők külön élése esetén tv-es képviselő neve:

Özvegy esetén szülő lakcíme, neve:

Gyermekvédelmi gondozott esetén TEGYESZ neve:.....

Gyermekvédelmi gyám neve, címe:

Javítóintézeti nevelést megállapító ítélet, melyet a növendék tölt:

..... Járásbíróság kelt sz. alatt év

javítóintézeti nevelésre ítélte.

Jogerő napja:

Kényszerintézkedések beszámítása, részletezve:

.....
.....

Intézeti befogadás napja:

Fogamatba vétel napja:.....

Engedély nélküli távolt töltött idő részletezve:

.....
.....

Engedély nélkül eltöltött idő összesen:

.....

.....

Legkorábbi elbocsátás ideje: Letöltés napja:19/21 éves:

Korábbi bv. bírói meghallgatás időpontja, végzés száma:

Intézeti Tanács véleménye:

.....

.....

Intézet igazgatójának véleménye:

Az Intézeti Tanács véleményével egyetértek.

Hely, dátum

.....

I.T. vezetője

.....

igazgató

.....

növendékügyi h.

INTÉZMNY NEVE
CÍME

Ügyszám:

J E G Y Z Ó K Ö N Y V

(Zárt jellegű intézeti részlegbe helyezésről)

amely készült az XY Intézeti Tanácsának Ülésén a 2013. évi CCXL. törvény 378. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak szerint.

Az Intézeti Tanács ülésének tárgya:

..... (név)

(szül.:, a.n.:)

..... (Tksz) (csoport)

növendék

Zárt jellegű intézeti részlegen történő elhelyezése.

Az Intézeti Tanács ülésének helyszíne: az hivatalos helyisége

.....

Az Intézeti Tanács ülésének időpontja: (év) (hónap) (nap)

Az Intézeti Tanács megállapítása:

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Az Intézeti Tanács javaslata:

.....
.....
.....

k.m.f.

.....
(IT tagja) (IT tagja) (IT tagja)

.....
(IT tagja) (IT tagja)

.....

INTÉZMÉNY NEVE
CÍME

Ügyszám:

Az Intézeti Tanács hozzám benyújtott javaslata és a 2013. évi CCXL. törvény 378. § (2) bekezdésében foglaltak alapján meghozom az alábbi

H A T Á R O Z A T O T

..... (név)

(szül.:, a.n.:)

..... (Tksz) (csoport) növendéket

a csoportból a Zárt jellegű intézeti részlegbe helyezem át

..... időtartamra.

A behelyezés napja:

Aszód, (év) (hónap) (nap)

.....

(igazgató)

A határozatot előttem kihirdették, tudomásul vettem.

A határozattal kapcsolatban panasszal kívánok élni /nem kívánok élni.

A zárt jellegű javítóintézeti részlegben való elhelyezés ellen bírósági felülvizsgálati kérelmet kívánok benyújtani/nem kívánok benyújtani.

A panasz/bírósági felülvizsgálati kérelem kapcsán az alábbiakat kívánom előadni:

k.m.f.

.....
.....
.....
.....

.....

KÖZVETÍTŐI ELJÁRÁS / Mediáció, Jóvátételi eljárás /

1. Szakmai folyamat célja:

A közvetítői eljárás (mediáció) célja, hogy a terhelt az általa elkövetett bűncselekménnyel okozott kárt vagy sérelmet jóvátegye, és a sértettel egy olyan megállapodást kössön, amely a sérelem helyreállítását, illetve annak módját szabályozza.

2 .Bevezetés:

Magyarországon közvetítői eljárás lefolytatására 2007. január 1. óta van lehetőség a büntetőeljárás keretében. 2015. január elsejétől javítóintézetben is alkalmazható a növendékek közötti fegyelemsértések estében.

A Btk 29. §-ában szabályozott közvetítői eljárással kapcsolatosan az alábbiakat rögzíti a jogszabály:

2.1 Nem büntethető, aki - az élet, testi épség és az egészség elleni,

- az emberi szabadság elleni,
- az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni,
- a közlekedési,
- a vagyon elleni,
- a szellemi tulajdonjog elleni vétség vagy háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűntett elkövetését a vádemelésig beismerte, és közvetítői eljárás keretében - vagy azt megelőzően, de a közvetítői eljárás keretében született megállapodásban jóváhagyva - a sértett által elfogadott módon és mértékben a bűncselekménnyel okozott sérelmet jóvátette.

2.2 A büntetés korlátlanul enyhíthető, ha az elkövető a fentiekben meghatározott bűncselekmények esetében az ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűntett elkövetését a vádemelésig beismerte, és közvetítői eljárás keretében - vagy azt megelőzően, de a közvetítői eljárás keretében született megállapodásban jóváhagyva - a sértett által elfogadott módon és mértékben a bűncselekménnyel okozott sérelmet jóvátette.

Fiataikorúak ellen indult eljárásban, eredményes közvetítői eljárás a büntethetőség megszüntetéséhez vezethet.

2.3 Az (2.1) és (2.2) pontokban meghatározottak alkalmazásának nincs helye, ha az elkövető

- a) többszörös vagy különös visszaeső,
- b) a bűncselekményt bünszervezetben követte el,
- c) bűncselekménye halált okozott,
- d) a szándékos bűncselekményt a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaideje alatt vagy a szándékos bűncselekmény elkövetése miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítéltése után, a szabadságvesztés végrehajtásának befejezése előtt, illetve próbára bocsátás vagy vádemelés elhalasztásának tartama alatt követte el, vagy
- e) korábban szándékos bűncselekménye miatt közvetítői eljárásban vett részt, és ennek eredményeként vele szemben az (1) vagy (2) pontban meghatározottakat alkalmazták, feltéve, hogy az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésétől az újabb szándékos bűncselekmény elkövetéséig két év még nem telt el.

A 2015. január 1-től hatályos Bv. törvény 376. §-a egy új szabályozást tartalmaz, miszerint a javítóintézeti fegyelmi eljárásba behozza a közvetítői eljárás lehetőségét.

3. A közvetítői eljárás tevékenységének leírása:

3.1. A fiatalkorúak közvetítői eljárásban való részvétele fegyelmi vétség esetén

A közvetítői eljárás

- 1) Közvetítői eljárásra a fiatalkorú által másik fiatalkorú sérelmére elkövetett fegyelmi vétség esetén van lehetőség.
- 2) A közvetítői eljárást a javítóintézet erre kiképzett tagja folytathatja le.
- 3) Az elkövetőnek fegyelmi eljárás keretében kell nyilatkoznia mediációs eljárásban való részvételi kérelméről és ha a fegyelmi bizottság tagjai ezt megalapozottnak tartják, felfüggesztik az eljárást és megkezdődik a közvetítés.
- 4) A közvetítői eljárás csak a fegyelmi vétség sértettje és az elkövető önkéntes hozzájárulásával folytatható le.
- 5) A közvetítői eljárás a mindkét fél nyilatkozata alapján írásbeli kérelemre indul.
- 6) Az eljárásban a felek egyenrangúak, az eljárás során bármikor visszavonhatják a részvételre vonatkozó hozzájárulásukat és minden egyezségre önként kell jutniuk.
 - Kizárt a közvetítői eljárás a korábban közvetítői eljárásban részt vevő növendék esetében, amennyiben a korábbi közvetítői eljárás befejezése óta 2 hónap nem telt el.
- 7) A közvetítő a felkérést összeférhetetlenség esetén köteles visszautasítani, de akadályoztatás esetén is visszautasíthatja.
- 8) A közvetítő nem járhat el, ha

- bémelyik félnek hozzátartozója,
 - ha az ügyben tőle elfogulatlan eljárás bármely okból nem várható
- 9) Az első, előkészítő megbeszélésen a közvetítő tájékoztatja a feleket a közvetítés alapelveiről, a közvetítői eljárás főbb szakaszairól, a megegyezés folyamatáról, A tájékoztatáshoz tartozik annak közlése is, hogy a közvetítő az egyik féltől kapott információkat közölheti a másik féllel, kivéve, ha a felek ezt kizártnak minősítik.
- 10) Az eljárásban a közvetítőnek egyenlő elbánásban kell részesítenie a feleket, s lehetőséget kell adnia számukra, hogy kifejthessék az álláspontjaikat.
- 11) A közvetítői eljárásban a felek kérésére más személy is meghallgatható.
- 12) A közvetítői eljárásban arra kell törekedni, hogy a fegyelmi vétség sértettje és az elkövető között - az elkövető tevékeny megbánását megalapozó - megállapodás jöjjön létre, amely nem lehet megszegényítő, megalázó, jogszabályba ütköző vagy ésszerűtlen.
- 13) A közvetítői eljárás kiemelt mozzanata a befejezés.

Befejezés történhet

- a megállapodás aláírásával,
 - úgy, hogy az egyik fél közli a másik féllel és a közvetítővel, hogy az eljárást befejezettnek tekinti,
 - ha a felek a közvetítő előtt egybehangzóan kérik az eljárás befejezését.
- 14) A felek együttes jelenlétében megköthető megállapodást a közvetítő írásba foglalja, amit a közvetítőnek és a feleknek alá kell írniuk.
- 15) A közvetítőt titoktartási kötelezettség terheli minden olyan tény és adatot illetően, amelyről a közvetítői tevékenységgel összefüggésben szerzett tudomást. E titoktartási kötelezettség a közvetítői tevékenység megszűnése után is fennáll.
- 16) A fegyelmi eljárást, vagy a fegyelmi büntetés végrehajtását folytatni kell, ha
- a hozzájárulását akár a fegyelmi vétség sértettje, akár az elkövető visszavonja,
 - nem jön létre megállapodás,
 - az elkövető nem teljesíti a megállapodásban foglaltakat.
- 17) A fegyelmi eljárások során kiemelt figyelmet kell fordítani a sértettre, hogy számára is elfogadható legyen az elkövetővel szembeni eljárás és annak következménye, valamint a szükséges segítség, támogatást is megkapja az esetleges trauma feldolgozásához.

3.2. Mediáció /mediátor/

Mediáció alatt azt az eljárást kell érteni, amelynek során egy semleges harmadik fél segítséget nyújt a feleknek vitájuk rendezésére, anélkül azonban, hogy maga döntené el a vitát. Ez az eljárás teljesen informális és békítő jellegű, célja, hogy segítse a feleket egy kölcsönösen elfogadható egyezség létrehozásában.

A mediáció egy speciális konfliktuskezelési módszer, amelynek lényege, hogy két fél vitájában mind a két fél közös beleegyezésével egy semleges harmadik fél (mediátor) jár közben. „A közvetítői eljárást a javítóintézet erre kiképzett tagja folytathatja le.” - Javítóintézetek közötti mediátor „áramlás” biztosíthatja a teljes elfogulatlanságot.

A mediáció folyamata:

- a mediátor felkérése
- összeférhetetlenség vizsgálata a mediátor és a felek között
- előkészítő beszélgetés (konfliktus, annak oka, megoldási módok)
- mediációs tárgyalás - írásbeli *megállapodás*
- a megállapodás határidejében újra találkoznak és értékelik, átbeszélnek a betarthatóságot, annak tovább lendítését

A mediátor: - oldja a feszültséget, szorongást

- megfogalmazza a problémákat
- tisztázza az érdekeket
- kordában tartja az indulatokat
- fenntartja a megegyezés és megbékélés kulturált kereteit
- megtalálja a mindkét fél számára előnyös megoldásokat
- diszkréten kezeli a problémákat, professzionálisan oldja meg azokat,

ha nincs nagy erőbeli egyenlőtlenség (műveltség, befolyás...) a felek között!

3.3 A jóvátételi eljárás /facilitátor/

A „Szemtől szembe” program resztoratív - jóvátételi/helyreállító - szemléletmódon alapuló konfliktusmegoldó eljárás, amelynek központi eleme, hogy a létrejött konfliktusokat az abban érintettek oldják meg, és úgy legyenek képesek erre, hogy a megoldás erőszakmentes, a felek érdekeit és igényeit kölcsönösen tiszteletben tartó legyen, amely egyben a megbékélését és a jóvátételt is szolgálja.

A program kulcsfogalma a helyreállítás. Nem terápiás módszer és nem elnéző a vétiségekkel, kihágásokkal, bűncselekményekkel szemben: helyteleníti a nem megfelelő viselkedést és

cselekedeteket, de támogatja és értékeli a tett elkövetőjének belső értékeit. Végso soron az a cél, hogy a társadalom, illetve a közösség többi része felszabaduljon a szabályszegők diktálta kontroll alól.

A jóvátételi szemléletű megbeszéléseken a facilitátor együtt dolgozik a vétkesekkel, elkövetőkkel, szabályszegőkkel, közvetlenül bevonva őket a megoldáskeresés folyamatába, amelyben szerepet kapnak az áldozatok, károsultak, a családtagok, barátok, a közösség is és mindenki, akire az elkövető viselkedése valahogyan hatással volt.

A jóvátételi eljárás egy olyan fórum, amely lehetőséget, helyet ad az embereknek, hogy jóvátegyék azt az ártalmat, konfliktust vagy kárt, ami velük megtörtént. Minden résztvevőnek legyen az a szó klasszikus értelmében elkövető, vagy áldozat, alkalma van kifejezni érzéseit, és ami a legfontosabb, mindenkinek van beleszólása a megbeszélést lezáró egyességbe, mely az okozott kár jóvátételét szolgálja. A megbeszélések teljesen demokratikus légkörben zajlanak, ahol azok, akiket leginkább érintett a probléma, eldöntik, hogy mi módon reagáljanak a velük történetekre. A facilitátor semmilyen esetben nem befolyásolja a beszélgetést vagy hoz döntést, viszont lehetőséget nyújt a jelenlévőknek az önkifejezésre és arra, hogy megtalálják a saját kreatív megoldásaikat.

A megbeszélés folyamatában a megbeszélés kezdetekor, a résztvevők válaszolnak facilitátor által feltett kérdésekre. Hangot adnak érzelmeiknek. A harag, aggodalom, félelem, érzése csökkennek, azok megosztásával egy időben. Az áldozatok is, és az elkövetők, illetve az őket támogatók köre is meglepődnek azon, amit hallanak, hiszen megértik a mögöttes tartalmakat, a motivációkat és szembesülnek azokkal a következményekkel is, melyekre nem számítottak. Jellemző, hogy az empátiás készség mobilizálódik, a résztvevők komfort-érzete nő. Amikor a megbeszélés a megállapodás fázisába kerül a résztvevők általában pozitív érzelmeiket fejezik ki. Az érzelmek kifejezésében és a szégyenérzet leküzdésében a megbeszélések legalább olyan fontosak az áldozatok számára, mint az elkövetőknek.

A megbeszélések levezetését a facilitátor által használt forgatókönyv segíti. A forgatókönyv arra épül, hogy az embereknek szükségük van arra, hogy kifejezzék, majd feldolgozzák a negatív eseményeket, helyreállítsák az elszenvedett sérelmeket és rendezzék konfliktusaikat. A forgatókönyv könnyen követhető segíti a facilitátort, hogy még a leginkább érzelm dús pillanatokban is koncentrálni tudjon. Szilárd pszichológiai és szociológiai elméleteken alapszik. Egy egyszerű modell mely széles körben alkalmazható bűncselekményeknél, konfliktusoknál és más problémás szituációkban egyaránt.

A jóvátételi, helyreállító (resztoratív) eljárás működése:

A megbeszélés résztvevői: - áldozat (ok), - elkövető (k), - mindkét oldal támogatói, - a közösség tagjai, - facilitátor.

Facilitátorok: szakemberek, a napi munkájuk részeként használva a módszert; külön szakértők; kiképzett önkéntesek; kortárscsoporthoz tagjai; „*A közvetítői eljárást a javítóintézet erre kiképzett tagja folytathatja le.*” - Javítóintézetek közötti facilitátor „áramlás” biztosíthatja a teljes elfogulatlanságot.

4. A megbeszélés folyamata:

A facilitálás szakaszai:

1. Először az elkövető elmondja, mi történt....
2. Ezután a többiek mondják el, hogy ez hogyan hatott rájuk.....
3. Végül, a megegyezési fázisban a résztvevők eldöntik, hogy mi történjen a kár jóvátétele érdekében. *Megállapodás.*

5. Kapcsolódó folyamatok elemek:

Fegyelmi eljárás

6. Dokumentumok:

Fegyelmi Bizottsági jegyzőkönyv

Fegyelmi határozat

1. sz. *melléklet* - Megállapodás / jóvátételi egyezség/melléklet

7. Alkalmazott jogszabályok:

1/2015. (I.14.) EMMI rendelete 42.§ (2) bek B.), c.), (6) , (7) bek. 43.§ (1) bek. c.), (2)-(4) bek.

2013. évi CCXL tv. 376. §

Megállapodás

- Jóváételti egyezség a Bv. törvény 376. §-ában szabályozottak alapján -

A kialakult helyzetért felelős(ök) neve:

.....

.....

.....

Érintettek neve:

.....

.....

.....

.....

Esetleírás (hol, mikor, mi történt, kik vettek részt benne):

[illegible]

A résztvevők az alábbi jóvátételben állapodnak meg, amelyekben egyezsége jutottunk jelen megbeszélésen:

- személyes bocsánatkérés a helyzet által sérelmet szenvedett féltől
- írásbeli bocsánatkérés a helyzet által sérelmet szenvedett féltől
- szimbolikus vagy materiális jóvátétel
- egyéb, éspedig:

.....

.....

.....

.....

A teljesítés végső határideje:

A megállapodásban foglaltak nem-teljesítése esetén az alábbi következményekkel kell számolni:

.....

.....

A fentieket vállalom: (a felelős személy)

Tanúsítom és elfogadom: (a sérelmet elszenvedett fél)

Tanúsítom:..... (egyéb résztvevő)

..... (egyéb résztvevő)

..... (egyéb résztvevő)

A megállapodásban foglaltak teljesítését ellenőrzi:

A megállapodás létrejöttének időpontja:

.....

a felelős személy

.....

a sérelmet elszenvedett fél

.....

facilitátor/mediátor

KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZ ALKALMAZÁSA, BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEK

1. A kényszerítő eszköz alkalmazásának célja:

A fiatalkorúval szemben alkalmazható kényszerítő eszköz kizárólag a testi kényszer lehet. Alkalmazásának célja a javítóintézet rendjét, biztonságát, bármely személy életét, testi épségét, személyes szabadságát sértő vagy veszélyeztető, vagy ön-és közveszélyes magatartás, szökés vagy bűncselekmény megakadályozása.

2. A szakmai folyamat leírása:

A fenti célok elérése érdekében a fiatalkorúval szemben a javítóintézeti rendész a következő testi kényszert alkalmazhatja, a fiatalkorú intézkedéssel szembeni ellenállásának megtörésére:

14 éven alul csak

- megfogás,
- lefogás,

14 éven felül

- megfogás,
- lefogás
- ellökés,
- elvezetés,
- önvédelmi fogás is.

Testi kényszer az igazgató vagy az ügyeletes vezető rendelkezése alapján alkalmazható.

Ha az eset körülményei lehetővé teszik a kényszerítő intézkedés alkalmazására az érintettet figyelmeztetni kell.

Az ellenszegülés, az ellenállás megtörése esetén a kényszerítő eszköz további alkalmazásának nincs helye.

Nem alkalmazható kényszerítő eszköz magatehetetlen személlyel szemben.

A kényszerítő eszköz használatát az igazgatónak haladéktalanul jelenteni kell, aki annak jogszerűségét megvizsgálja.

Ha a kényszerítő intézkedés jogszerűtlen volt, a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészt nyolc napon belül, ha a kényszerítő eszköz használata testi sérülést vagy halált okozott, haladéktalanul értesíteni kell.

3. Biztonsági intézkedések

A fiataikorúval szemben biztonsági intézkedésként

- a.) biztonsági ellenőrzés, vizsgálat és szemle, személyes használati tárgyainak és ruházatának átvizsgálása, csomag átvizsgálása, valamint elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazható
- b.) biztonsági elkülönítés rendelhető el.

A biztonsági intézkedések során is figyelemmel kell lenni arra, hogy az nem lehet embertelen és megalázó.

3.1. Biztonsági ellenőrzés, vizsgálat és szemle

Célja: A javítóintézet rendjét, biztonságát megfelelő szinten tartani, ellenőrizni, hogy tiltott tárgyak, termékek ne forduljanak elő a fiataikorúaknál. A biztonsági ellenőrzésnek és szemlének nem kifejezetten célja, de segíti a csoportokban a környezeti kulturáltság szintjének emelését.

A biztonsági ellenőrzés mind az előzetes, mind a javító részleg csoportjában kötelező. Végrehajtása váratlan, alkalomszerű.

Az ellenőrzésen tapasztaltakról, és a fiataikorú csoportjában, szobájában megtalált nem engedélyezett és elkobzott tárgyakról jegyzőkönyv készül.

A javítóintézet rendjét, biztonságát, valamint ezek fenntartását és az ellenőrzését veszélyeztető tárgyat, illetve azokat a tárgyakat, amelyek a fiataikorú saját vagy mások életét, testi épségét és egészségét veszélyezteteti, valamint azokat, amely bűncselekmény elkövetésére alkalmas vagy az ellene folyó büntetőeljárás eredményességét veszélyezteteti, el kell kobozni. A megtalált tiltott tárgyak a rendészetre kerülnek. A megtalált tárgyak megsemmisítésre kerülnek az igazgató döntése szerint a fiataikorú jelenlétében.

Amennyiben a fiataikorúnál a közbiztonságot veszélyeztető vagy jogszabályba ütköző tárgyat találnak, azt az intézet székhelye szerinti rendőrségnek át kell adni.

Amennyiben az a fiataikorú tulajdona, csak nem megfelelő helyen tartotta (pl. a szekrényben a raktár helyett), az a csoportnevelő előtt visszaadásra kerül beazonosításra, majd annak további tárolásáról a nevelő gondoskodik.

A csoportok, szekrények ellenőrzése közben a rendészet a szekrények tartalmát a székekre, asztalokra teszik, azok visszahelyezéséről a fiatalok kötelesek gondoskodni.

Igény esetén a csoportnevelők is jelen lehetnek az ellenőrzésnél. A panasszal a vezetőség felé jelezni kell.

3.2. A ruházatátvizsgálás szabályai

A rendészet dolgozói a fiatalkorúak ruházatát a nap bármely szakában biztonsági szempontból ellenőrizhetik. A ruházat átvizsgálást azonos nemű munkatársnak kell elvégeznie, így, ha a rendészet munkatársai között nincs, úgy az átvizsgálásra alkalmas más személyt az igazgatónak/ügyeletes vezetőnek ki kell jelölni.

A ruházatátvizsgálás történhet:

- fémkapu (detektoros) segítségével
- fémkereső készülékkel
- kézzel, a fiatalkorú ruházatának megtapogatásával, zsebek kiforgatásával, ruhák, cipők kirázásával.

Rendkívüli esemény esetén: háttal állítani, lábak terpeszben, karok oldalt kinyújtva, felülről lefelé kézzel végigtapintani, és vigyázni arra, hogy ne tudjon támadni vagy menekülni.

A fiatalkorú minden esetben köteles alávetni magát a ruházatátvizsgálásnak. A ruházatátvizsgálást a rendész minden alkalommal köteles végrehajtani különösen az alábbi esetekben:

- külső munkaterületről történő bevonulás,
- tanműhelyből való levonulás,
- sportfoglalkozásról történő bevonulás,
- látogatás megkezdése és befejezése,
- rendkívüli események esetén,
- intézetén kívüli programról, kimenőről, eltávozásról, szabadságról történő visszatérés után.

Minden esetben a rendész vagy a nevelő dönti el helyzettől függően, hogy az átvizsgálás melyik módszerét alkalmazza, alkalmaztatja.

3.3. A csomagok, küldemények kezelése

Az intézetbe csak átvizsgált, biztonságilag megfelelő csomag kerülhet be.

A csomag átvételéről és átvizsgálásáról jegyzőkönyv készül, melyet átvételkor a fiatalkorú aláír. A fiatalkorú részére át nem vehető tételleket, meg kell semmisíteni (romlandó élelmiszer), vagy vissza kell postázni, vagy látogatás alkalmával hozott csomagból a hozzátartozó részére azt vissza kell adni.

Ha a postán érkezett tiltott tárgy visszapostázását nem kéri, vagy arra nincs anyagi fedezete, azokat meg kell semmisíteni. A megsemmisítésről jegyzőkönyvet kell készíteni, melyen a fiataikorú hozzájárul a megsemmisítéshez.

Tiltott tárgyak különösen:

- ön- és közbiztonságra veszélyes eszközök
- dezodor spray/ és egyéb hajtógázos termékek/
- romlandó ételek, italok
- szeszes italok
- telefon
- gyógyszerek, kábítószer
- mindazok, melyet a jogszabályok és belső szabályok tiltott tárgynak minősítenek.

Fiataikorú részére pénzküldemény vagy telefonkártya is érkezhet postán, levélben, csomagban befogadáskor, tárgyaláson a szülőtől, más hozzátartozótól. Ennek átadásáról-átvételéről szintén jegyzőkönyvet kell készíteni.

3.4. Elektronikai rendszerek

Ezek a következők: kamerák, érzékelők, beléptető rendszer, monitorszoba eszközei, riasztórendszerek, elektromos kapuk. Működtetésük belső szabályzat alapján történik.

3.5. Biztonsági elkülönítés

Külön a 6. standard pontban szabályozva.

4. Kapcsolódó folyamat elemek:

Biztonsági elkülönítő használata

Fegyelemsértés, fegyelmi eljárás

Végrehajtási hely megváltoztatása

5. Dokumentumok:

1.sz melléklet - Feljegyzés kényszerítő eszköz alkalmazásáról

6. Alkalmazott jogszabályok:

2013. évi CCXL tv.368- 369.§

Feljegyzés kényszerítő eszköz alkalmazásáról

Fiatalkorú neve: **tksz.**

szül.(hely, idő) **anyja neve:**

A kényszerítő intézkedést elrendelő neve, beosztása:

A kényszerítő intézkedést végrehajtó neve, beosztása:

Kényszerítő eszköz alkalmazásának időpontja, oka, a körülmények leírása:

Időpontja:

Ok:

- a) a javítóintézet rendjét, biztonságát sértő vagy veszélyeztető magatartás
- b) bármely személy életét, testi épségét, személyes szabadságát sértő vagy veszélyeztető magatartás
- c) szökés vagy bűncselekmény megakadályozása

/ a megfelelő aláhúzendó/

Leírás:

.....
intézkedést végrehajtó

.....
intézkedést elrendelő

Alkalmazott testi kényszer: */ a megfelelő aláhúzendó/*

megfogás, lefogás, ellökés, elvezetés, önvédelmi fogás,

Az igazgatónak tett jelentés időpontja:

A kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét megvizsgáltam,

ami: **jogszerű/jogszerűtlen** volt. */ a megfelelő aláhúzendó/*

Dátum:
igazgató

ZÁRT INTÉZETI RÉSZLEG

1. A részleg működésének célja, feladata:

Az elhelyezett növendékek szorosabb felügyelet alatt speciális és intenzív nevelésben részesüljenek ezzel elősegítve, hogy ők a nevelőintézet és a nyílt csoport életébe normatartó magatartásukkal beilleszkedjenek.

A részleg munkatársainak kiemelt feladatai:

Figyeljék meg a beutaláskor jelzett magatartás - viselkedés zavarokat.

A probléma ok-okozati összefüggéseit pszichológus, gyógypedagógus, segítséggel tárják fel. Kísérjék figyelemmel a jelzett adaptációs probléma megnyilvánulás módjait. Segítsék elő pedagógiai, pszichológiai, gyógypedagógiai-terápiás értékű hatásmechanizmusok működtetésével a nehezen tolerálható magatartászavarok, devianciák korrekcióját.

A részlegesen meghatározott pedagógiai program befejezése után irányítsák vissza a növendéket csoportjába. Amennyiben pedagógiai szempontból célszerű, a csoportnevelők és az otthonvezető egyeztető megbeszélése után kezdeményezhető az igazgatónál más csoportba helyezést.

2. A részleg személyi és tárgyi feltételei:

Személyi feltételek:

Tekintettel arra, hogy a részlegben az aktuálisan legproblémásabb növendékek nyernek elhelyezést, a szükségletnek megfelelő nevelői, szakoktatói és gyermekfelügyelői létszámot az igazgató, a részleg vezetőjének javaslata alapján, külön beosztás szerint biztosítja.

Tárgyi feltételek:

A zárt részlegben a helyiségek ablakainak védelmét biztosítani kell. A részleg berendezésénél alapvető szempont a célszerűség.

Ruházatban, szabadidős tevékenységre alkalmas eszközökben, egyéb kiegészítő felszerelésben a többi csoporthoz képest nincs megkülönböztetés.

3. A zárt intézeti részleg működésének folyamata:

A növendék részlegbe utalása:

Ha a növendék az intézet rendjét súlyosan megsértette kötelességét neki felróható módon megszegi, illetőleg vét az intézet házirendje ellen, fegyelmi vétséget követ el.

A fegyelmi vétséget elkövetővel szemben kiszabható egyik büntetés a zárt jellegű intézeti részlegben való elhelyezés. A részlegbe való áthelyezést elsősorban és meghatározóan a növendék nevelője kezdeményezheti.

Az elhelyezést az igazgató határozatban rendelheti el, a fegyelmi bizottság és az Intézeti Tanács írásba foglalt javaslata alapján. Az elhelyezésről az igazgató dönt, távollétében az ügyeletes vezető.

A növendék különösen az alábbi magatartásformák miatt helyezhető el a részlegben:

Gyakori, vagy hosszantartó szökés.

Ideiglenes elbocsátás után történő "visszafogadás".

Intézeti nevelésének időtartama alatt bűncselekmény elkövetése.

Növendéktárs(ak) bántalmazása.

Munkatársak felé irányuló fizikai agresszió, támadás.

Az együttműködés többszöri megtagadása.

Az intézeten belül nagy értékre elkövetett, szándékos károkozás.

Alkoholfogyasztás.

4. Felvétel a részlegbe:

Határozott idejű beutalás: 1-30 nap

A határozott idejű beutalás meghosszabbítható, vagy határozatlan idejűvé módosítható abban az esetben, ha a befogadáskor közölt követelményeknek, normáknak, a növendék nem tesz eleget.

Határozatlan idejű beutalás: 1 hónaptól 2 hónapig.

A beutalási időt az igazgató egy alkalommal, egy hónappal meghosszabbíthatja az Intézeti Tanács javaslata alapján, ismételt nevelői és pszichológusi vélemény beszerzése mellett.

A zárt jellegű intézeti részlegben elhelyezett növendék viselkedéséről a részleg csoportnevelője kettő hetenként nevelői véleményt készít, amelyben javaslatot tesz az Intézeti Tanácsnak az elhelyezés meghosszabbítására vagy megszüntetésére.

A részlegben való elhelyezést meg kell szüntetni, ha a növendék feladatait teljesítette, s magatartása reményt nyújt arra, hogy a nyitottabb körülmények között is normatartó magatartást tanúsít!

5. A részlegbe való helyezés:

A határozatban előírt időben a növendéket a nevelője a részlegbe kíséri.

A befogadáskor jegyzőkönyv szerint átadja a részleg nevelőjének a növendék részére kért ruházatát (munkavégzés, sport és szabadidős tevékenység, iskolalátogatás, alvás céljára), zsebpénzkartonját, zsebpénzét, nevelési naplóját. A részlegbe való behelyezés és kihelyezés időpontját a növendék törzskönyvi kartonján fel kell tüntetni.

6. A részleg munkatársainak feladata:

Általános feladatok:

A részleg nevelőire, munkatársaira hárul az a feladat, hogy normatartó irányba befolyásolják a részlegben elhelyezett növendékek személyiségét. Elő kell segíteniük, hogy antiszociális megnyilvánulásaik csökkenjenek és így lehetővé váljon a növendékcsoportba való visszahelyezésük.

Ennek legfőbb eszköze a közösségi normák betartatása mindenkor, mindenkivel egységesen.

Mindezek érdekében naponta kell ellenőrizni a normák betartásának mértékét. Hetente értékelni kell a növendékekkel a személyiségében, viselkedésében beállt változásokat. A folyamatos tanulmányi előrehaladás érdekében biztosítani kell az iskolai tanulást, az esetleges egyéni felkészítést az általános iskolai jártasságok, készségek pótlását.

Kéthetente értékelni kell a növendékeket, erről tájékoztatni kell az igazgatót, indokolt esetben javasolni a kihelyezést.

Kiemelt feladatok:

Intenzív - folyamatos egyéni fejlesztés, tanulás, tanulmányi felzárkóztatás, munkával, terápiás foglalkozásokkal normatartó magatartás megkövetelése.

Naponta figyelemmel kell kísérni és értékelni a megnyilvánuló devianciákat, az informális szerveződéseket (antiszociális kiscsoportok, esetleges vezéregyenységek megjelenése), ezek ellenőrzése, befolyásolása érdekében haladéktalanul intézkedni kell egyeztetve a pszichológussal.

A pszichológus, gyógypedagógus javaslatainak, instrukcióinak figyelembe vétele.

A részlegvezető intézkedéseinek betartása, betartatása.

Az igazgató intézkedéseinek betartása, betartatása.

7. A részleg életrendje, napirendje:

A részleg életrendje, napirendje megegyezik az intézet általános élet-, illetve napirendjével.

A növendékek munkatevékenységüket és tanulmányaikat a kijelölt helyen végzik. A délelőtti foglalkozások befejezésével tisztálkodás és ebéd után a növendékek beszámolnak tevékenységükről.

Tisztálkodás, és az ebéd a részlegen belül történik. Minden nap egy óra időtartamban biztosítani kell a növendékek szabad levegőn tartózkodását.

Körültekintően gondot kell fordítani a csoporthelyiségek tisztántartására. A házimunkát napi váltással kell megszervezni. Minden takarítási műveletben minden növendék vegyen részt.

A károkozást és rongálást azonnal téríttetni kell, s fegyelmi vétségként kell kezelni. A részlegben tisztségviselők nincsenek. A növendékek a részleget csak részlegvezetői engedéllyel hagyhatják el, nem beutalt növendékek a részlegben csak részlegvezetői engedéllyel tartózkodhatnak.

8. Kedvezmények, jutalmak, büntetések:

A kedvezmények és jutalmazási lehetőségek a 2013.évi CCXL tv. 373.§,a Rendtartás, az intézet Házirendje és szerint adhatók, a részlegben elhelyezettekre vonatkozó különleges szabályok figyelembe vételével. Kimenő eltávozás, szabadság nem adható. A növendékcsoport tagjai az intézet területét nem hagyhatják el. Rendkívüli esetekben - kihallgatás, tárgyalás, kórházi ellátás -, igazgatói engedéllyel hagyhatják el az intézetet.

A növendékcsoport vagy egyes növendékek érdem szerint igazgatói engedéllyel részt vehetnek az intézet közös rendezvényein.

Pénzt kaphat a szülőktől, hozzátartozóktól

Csomagot korlátozás nélkül kaphat.

Látogatót fogadhat a házirendben meghatározottak szerint.

Jó munkavégzés és eredményes tanulás esetén jutalom adható részükre.

Büntetések:

Amennyiben a növendék a csoport fegyelmét, a folyamatos munkavégzést, a normák teljesítését szabotálja, a részleg nevelőtestületének javaslatára a határozott időtartamú beutalási idő meghosszabbítható. A beutalási idő meghosszabbításáról (legfeljebb egy hónap) a részleg nevelőinek írásbeli véleménye és az Intézeti Tanács javaslata alapján az igazgató dönt.

9. A részlegből való visszahelyezés eredeti csoportjába:

A részleg vezetője kezdeményezi a növendék kihelyezését az igazgatóhoz benyújtott jelentésében. A részlegben való elhelyezés megszüntetésére az igazgató ad engedélyt. Az igazgató határozatában megjelölt időben a növendéket nevelője kiviszi a részlegből a behelyezés szerinti átadás-átvétel szabálya és elemei szerint. Amennyiben pedagógiai szempontból célszerű és a növendék szükséglete indokolja, érdeke megkívánja, a csoportnevelők és az otthonvezető egyeztető megbeszélése után kezdeményezhető az igazgatónál más csoportba helyezése.

10. Kapcsolódó folyamatok:

Fegyelemsértés, fegyelmi eljárás,

Intézeti Tanács működése

11. Dokumentumok:

- 1. sz. melléklet* – Jegyzőkönyv, zárt részlegbe helyezési javaslat
- 2. sz. melléklet* - Zárt részlegbe helyező határozat
- 3. sz. melléklet* - Nevelői vélemény (zárt nevelője)
- 4. sz. melléklet* - Elhelyezést megszüntető javaslat és határozat
- 5. sz. melléklet* - Feljegyzés ruházat átadás-átvételről

12. Alkalmazott jogszabályok:

1/ 2015 (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 5.§ (1) bek. n.) 44.§,
2013. évi CCXL. törvény a büntetések és intézkedések végrehajtásáról 374-379. §

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

(Zárt intézeti részlegbe helyezésről)

amely készült az..... **Javítóintézet Intézeti Tanácsának Ülésén** az 1/2015 (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 44.§. -ban **foglaltak szerint**.

Az Intézeti Tanács ülésének tárgya:

..... (név) (Tksz) (csoport) növendék ügyében Zárt jellegű intézeti részlegben történő elhelyezése.
--

Az Intézeti Tanács ülésének helyszíne: az hivatalos helyisége

Az Intézeti Tanács ülésének időpontja: 2 0 1.... (év) (hónap) (nap)

Az Intézeti Tanács megállapítása:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Az Intézeti Tanács javaslata az igazgatónak:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

k.m.f.

.....

bizottsági tag *bizottsági tag* *bizottsági tag*

.....

bizottsági tag *bizottsági tag*

.....

IT elnök *növendékügyi előadó*

Az Intézeti Tanács javaslata és az 1/2015 (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról
44.§. –ban meghatározottak alapján meghozom az alábbi

HATÁROZATOT

..... (név) tksz.
(szül.:, a.n.:)

növendéket

a csoportból a Zárt jellegű intézeti részlegbe helyezem át,.....időtartamra.

A behelyezés napja:

Az elhelyezés ideje alatt az 1/2015 (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 44.§. –
ban foglaltak az irányadók.

Hely, idő

.....

(igazgató)

A határozatot előttem kihirdették, tudomásul vettem. A határozattal kapcsolatban panasszal kívánok
élni /nem kívánok élni.

A panasz kapcsán az alábbiakat kívánom előadni:

.....
.....

Hely, dátum

.....

növendék

Zárt Intézeti Részleg
(Intézmény neve)

NEVELŐI VÉLEMÉNY

az 1/2015 (I.14.) EMMI rendelete a javítóintézetek rendtartásáról 44.§. alapján.

.....nevű,.....tksz.-ú.....csoport
növendékéről, aki 201....év.....hó.....napján a(z)számú
igazgatói határozat alapján került a zárt intézeti részlegbe az Intézeti Tanács részére az alábbi

j a v a s l a t o t

terjesztem elő a részlegben való elhelyezés meghosszabbítására vagy megszüntetésére:

Indoklás:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

nevelő

Intézeti Tanács javaslata:

(Intézmény neve)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

az Intézeti Tanács vezetője

Igazgató határozata:

.....

.....

.....

Hely, 201

.....

igazgató

Tksz.:

Intézmény neve

Címe

MEGSZÜNTETŐ HATÁROZATI JAVASLAT

(1/2015 (I.14.) EMMI rendelete 44.§.értelmében)

Nevelői vélemény a 2014 .év hónap.....nap,.....időre Zárt intézeti
részlegbe került..... növendékről (szül:19.....év.....hó
.....nap, an:.....).....tksz.

.....

munkaközösség vezető

HATÁROZAT

A zárt részleg mk. vezetőjének pedagógiai véleménye figyelembe vételével, nevezett zárt
részlegben való elhelyezését megszüntetem, s a részlegből való kihelyezését elrendelem. A
növendéket a..... növendékcsoportba kell elhelyezni.

A kihelyezés ideje:.....

Hely, dátum:.....

.....

igazgató

A határozatot előttem kihirdették, tudomásul veszem:

Hely, dátum:.....

.....

növendék

FELJEGYZÉS

A mai naponnevűtksz-úcsoport növendékét az alábbi ruházattal,értéktárgyakkal,zsebpénzkartonon:.....,-Ft azaz:,-Ft összeggel átadom:

1. Munkás nadrág db
2. Munkás kabát db
3. Munkás ing db
4. Póló db
5. Pizsama alsó db.
6. Pizsama felső db
7. Bakancs pár.
8. Törölköző db, fürdőlepedő db
9.
10. Nevelési napló.....pénzkarton

Hely, dátum

.....

Zárt csoport nevelője

.....

átvevő nevelő

Lássák:

Igazgató/h.

Otthonvezetők.....

Átadó és átvevő nevelők.....

Növendék.....

Kapják:

Növendékügy.....

Utógondozók

Növendék.....

AZ ELŐZETES LETARTÓZTATÁS VÉGREHAJTÁSI HELYÉNEK EGVÁLTOZTATÁSA

1. A folyamatelem célja

A bíróság által elrendelt előzetes letartóztatás végrehajtási helyének megváltoztatása.

2. A folyamatelem végrehajtását befolyásoló rendelkezések

A fiatalkorúakra vonatkozó speciális anyagi,- eljárásjogi és végrehajtási szabályok kihatással vannak a fiatalkorúak előzetes letartóztatása végrehajtási helyének meghatározására, illetőleg a kényszerintézkedés végrehajtási helyének megváltoztatási lehetőségére is.

A 2013. július 1. napján hatályba lépett új Büntető Törvénykönyv alapján fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor a tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem, továbbá csak intézkedés alkalmazható azzal szemben, aki a bűncselekmény elkövetésekor a tizennegyedik életévét nem töltötte be. Az életkorhoz kötöttség alapján azok az előzetesen letartóztatott fiatalkorúak, akik a bűncselekmény elkövetésekor még nem töltötték be a tizennegyedik életévüket, akkor sem helyezhetők át bv. intézetbe, ha az előzetes letartóztatás ideje alatt töltik azt be, mivel a büntetőeljárás során, a cselekmény elkövetésekor betöltött életkor figyelembe vételével kell eljárni, így velük szemben csak intézkedés alkalmazható.

A büntetőeljárásról szóló törvény alapján a bíróság a fiatalkorú személyiségére vagy a terhére rótt bűncselekmény jellegére tekintettel dönt arról, hogy a fiatalkorú előzetes letartóztatását javítóintézetben vagy büntetés-végrehajtási intézetben kell végrehajtani, de a bűncselekmény elkövetésekor tizennegyedik életévét be nem töltött fiatalkorú előzetes letartóztatása kizárólag javítóintézetben hajtható végre.

Az előzetes letartóztatás tartama alatt a bíróság, az előzetes letartóztatás végrehajtásának helyét

- az ügyész,
- a terhelt
- vagy a védő

indítványára megváltoztathatja, biztosítva ezzel a két intézmény típus közötti, szükség szerinti átjárhatóságot.

A végrehajtási hely megváltoztatásának indítványáról a tárgyalás előkészítése során hozott határozatig az előzetes letartóztatást elrendelő bíróság, azt követően az a bíróság határoz, amelyik előtt a büntetőeljárás folyik.

Fentiek alapján az előzetes letartóztatás végrehajtási helye megváltoztatásának általános feltételei:

- a fiatalkorú büntetés-végrehajtási intézetben vagy javítóintézetben végrehajtott előzetes letartóztatása
- a fiatalkorú a bűncselekmény elkövetésekor már betöltötte a tizennegyedik életévét
- az előzetes letartóztatás tartama alatt az ügyész, a terhelt vagy a védő indítványa a bíróság részére.

3. A végrehajtási hely megváltoztatásának lehetséges irányai és okai

A büntetés-végrehajtási törvény lehetőséget nyújt arra, hogy a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet, illetőleg a javítóintézet igazgatója is kezdeményezhesse az ügyésznél a fiatalkorú előzetes letartóztatása végrehajtási helyének megváltoztatását.

a) Büntetés-végrehajtási intézetből → javítóintézetbe

A végrehajtási hely megváltoztatásának ügyész általi indítványozására a fiatalkorút fogvatartó intézet is javaslatot tehet, „*ha a fiatalkorú érdekében szükséges*”. A gyakorlati tapasztalatok alapján a bv. intézet a fiatalkorú testi, fizikai fejlettségére, pszichés állapotára, a bv. intézeti rendbe illeszkedésének zavaraira, a kapcsolattartás elősegítésére tekintettel szokott végrehajtási hely megváltoztatási javaslattal élni az ügyészség felé. Jellemzően a terhelt vagy a védő is ugyanezen okokra hivatkozással kéri a bíróságtól a végrehajtási hely megváltoztatását.

Amennyiben a bíróság az indítványnak helyt ad, úgy az előzetes letartóztatást a továbbiakban, javítóintézetben kell végrehajtani, a fogvatartott átszállításról a bv. intézet gondoskodik.

a) Javítóintézetből → büntetés-végrehajtási intézetbe

Az előzetes letartóztatás javítóintézetből büntetés-végrehajtási intézet irányába történő végrehajtási hely megváltoztatására is érvényes a büntetőeljárás törvény szabályozása, miszerint az előzetes letartóztatás tartama alatt a bíróság az előzetes letartóztatás végrehajtásának helyét az ügyész, a terhelt vagy a védő indítványára változtathatja meg.

A terhelt vagy védő kezdeményezése a végrehajtási hely megváltoztatására:

A javítóintézetben végrehajtott előzetes letartóztatás a fiatalkorúak számára kedvezőbb kereteket, lehetőségeket nyújtanak az elhelyezés, ellátás és a velük való foglalkozás tekintetében, ennek ellenére előfordul, hogy a terhelt/védő kéri, hogy az előzetes letartóztatást a továbbiakban, büntetés-végrehajtási intézetben hajtsák végre. Indítványukat közvetlenül nyújthatják be a bíróság részére.

Előfordul, hogy a fiatalkorú közvetlenül a javítóintézet igazgatójához juttatja el írásban megfogalmazott kérelmét. Büntetés-végrehajtási intézetbe kerülési szándékuk háttérében általában, a következő megfontolások állnak:

- Közelebb kerülni családjuk lakhelyéhez, ezzel megkönnyíteni a kapcsolattartást.
- Hozzá tartozójuk vagy barátjuk a bv. intézetben van, így a közelükben jobban éreznék magukat.
- Korábban már voltak bv. intézetben és úgy ítélik meg, hogy oda már sikerült beilleszkedniük, illetve ott kevesebb feladatnak, elvárásnak kellett eleget tenniük.
- Konfliktusban vannak a társaikkal, és úgy ítélik meg, hogy a bv. intézetbe történő áthelyezés megoldást jelenthet a problémájukra.
- A fiatalkorú hosszabb ideje tölti előzetes letartóztatását a javítóintézetben és biztos, hogy a bűncselekménye miatt hosszabb idejű szabadságvesztés kiszabására számíthat, ezért úgy gondolja, hogy előnyösebb számára, ha minél hamarabb sikerül beilleszkednie a bv. intézet életébe, rendjébe.

A fiatalkorú fentebbi indokai alapján, közvetlenül az intézet igazgatója részére továbbított kérelme lehetőséget nyújt arra, hogy ismételten felhívjuk a fiatalkorú figyelmét a javítóintézeti végrehajtás előnyeire, tájékoztatást adjunk a végrehajtási hely megváltoztatásával kapcsolatos bírói gyakorlatról, időt biztosítsunk kérelme átgondolására, másokkal való átbeszélésére. Amennyiben a fiatalkorú a végrehajtási hely megváltoztatási kérelmét fenntartja, úgy az intézet köteles azt eredetben továbbítani az illetékes bíróság felé. Jó gyakorlat, ha a javítóintézet igazgatójához benyújtott kérelem, az igazgató által írt levél csatolmányaként kerül továbbításra. A levélben célszerű jelezni, hogy a fiatalkorú annak ellenére tartotta fenn elhatározását, hogy felhívták a figyelmét az előzetes letartóztatása javítóintézeti keretek közötti végrehajtásának előnyeire, indokoltságára. A fiatalkorú intézet által ismert személyes körülményeire tekintettel (pl.: a kapcsolattartása miatt a lakhelyéhez közelebb szeretne kerülni), célszerű a döntéshozót „a kérelmet támogatom/nem támogatom” jelzéssel tájékoztatni.

A javítóintézet igazgatója által kezdeményezett végrehajtási hely megváltoztatása:

A javítóintézetben elrendelt előzetes letartóztatás végrehajtási helye megváltoztatásának ügyész általi indítványozását a fiatalkorú negatív intézeti magatartására, cselekedeteire tekintettel, a javítóintézet igazgatója is kezdeményezheti, ha a fiatalkorú:

- tartósan szembeszegül a javítóintézet rendjével,
- társai, illetve az intézeti dolgozók testi épségét súlyosan veszélyeztető magatartást tanúsít,
- az intézet biztonságát súlyosan veszélyeztető magatartást tanúsít.

A végrehajtás helyének megváltoztatására irányuló javaslattal a javítóintézet igazgatója a fiatalkorú huzamos időn keresztül tanúsított normaszegése vagy egyszeri, kiemelkedően súlyos fegyelemsértése miatt, egyaránt élhet.

4. A javítóintézet igazgatója által kezdeményezett végrehajtási hely megváltoztatásának folyamata

4. 1. A kezdeményezés indokoltságának vizsgálata

A negatív magatartást tanúsító fiatalkorúval szemben, a végrehajtási hely megváltoztatásának indítványozását a javítóintézet igazgatója „kezdeményezheti” az ügyésznél, vagyis az igazgató a fiatalkorú életkora, személyisége, pszichés állapota, korábban tanúsított magatartása és fegyelmi büntetése(i), az előzetes letartóztatás várható tartama alapján széleskörűen mérlegelheti, fontolóra veheti a kezdeményezése megtételének szükségességét, indokoltságát.

4. 2. A javaslat elkészítése

Amennyiben a fiatalkorú magatartása alapján a javítóintézet igazgatója az összes körülményt mérlegelve úgy ítéli meg, hogy indokolt kezdeményezni az előzetes letartóztatás végrehajtási helyének megváltoztatását, úgy erről értesíti a fiatalkorú büntetőügyében eljáró ügyészt, és kéri az előzetes letartóztatás végrehajtási helye megváltoztatásának indítványozását.

A javaslatnak alaki és tartalmi követelményeknek egyaránt meg kell felelnie. A javaslat terjedelme, lehetőleg ne legyen több egy oldalnál. A javaslatot a javítóintézet hivatalos levelezési nyomtatványán kell elkészíteni (1. sz. melléklet).

4. 3. Mellékletek csatolása

Mellékletként célszerű megküldeni azoknak a dokumentumoknak a másolatát, amelyek alátámasztják, erősítik a javaslat indokoltságát. Ilyenek lehetnek például: pszichológiai vélemény, fegyelmi határozat, büntető feljelentés.

4. 4. A javaslat megküldése

A javítóintézet az előzetes letartóztatás végrehajtási helye megváltoztatásának indítványozására, a fiatalkorú büntetőügyében eljáró ügyésznek küldi meg javaslatát. Amennyiben az ügyészség az igazgató javaslatát megalapozottnak tartja, úgy megteszi indítványát a bíróság részére.

4. 5. A fiatalkorú átszállítása a büntetés-végrehajtási intézetbe

Amennyiben a bíróság az ügyészi indítványnak helyt adott és elrendelte a fiatalkorú előzetes letartóztatása végrehajtási helyének megváltoztatását, a javítóintézet a székhelye szerinti rendőrkapitányságnál intézkedik a fiatalkorú átszállítása érdekében.

Átszállításkor az intézet a fiatalkorú előzetes letartóztatására vonatkozó iratokat, a fiatalkorútól átvett tárgyakat, értéktárgyakat, személyazonosító igazolványt is átadja a rendőri szervnek a büntetés-végrehajtási intézet részére történő továbbítás céljából.

5. Dokumentumok

1. sz. melléklet - A javítóintézet igazgatójának kérelme a fiatalkorú előzetes letartóztatása végrehajtási helyének megváltoztatására

6. Kapcsolódó folyamatlemek

Rendkívüli események kezelése

Fegyelemsértés, kártérítés

Biztonsági elkülönítő használata

Elbocsátás

Szállítás

7. Alkalmazott jogszabályok

Be. 454. § (2), (3), (4) és (5a) bekezdései

Btk. 105. § (1) bek., 106. § (2) bekezdése

2013. évi CCXL. tv. 413. § (3) bek., 415. §

1/2015. (I.14.) EMMI rendelete 62.§

XY Javítóintézet

Iktatószám: (a javítóintézet által adott)

Ügyintéző: (név és beosztás)

Ügyészség megnevezése

Ügyészség címe

Hivatkozási szám: (a fiatalkorú büntetőügyének száma)

Tárgy: Végrehajtási hely megváltoztatásának kérelme

Tisztelt X Ügyészség!

A megszólítás után következik a levél tartalmi része, amelyet értelemszerűen tagolni kell!

Bevezető rész: Az érintett fiatalkorú és az előzetes letartóztatása elrendelésére okot adó büntetőügye legfontosabb adatai:

- a fiatalkorú neve, születési helye és ideje, anyja neve
- az előzetes letartóztatást elrendelő bíróság megnevezése és határozatának száma
- az intézeti befogadás időpontja

Indokolás rész: Részletesen kell indokolni, hogy a fiatalkorú milyen magatartási problémái tették szükségessé a javaslat megtételét, ezért célszerű röviden kitérni az alábbiakra:

- a fiatalkorú befogadása előtt volt-e már javítóintézetben, büntetés-végrehajtási. intézetben és mennyi ideig
- befogadása óta mutatott teljesítményének, magatartásának általános megítélése
- korábbi normaszegései, fegyelmi büntetései, az ezek kapcsán tett intézkedések (pl.: másik csoportba helyezés, fegyelmi büntetései)
- a fiatalkorú korábbi életútjából (pl.: környezettanulmány, egészségügyi dokumentáció) rendelkezésre álló, továbbá az intézet szakemberei által (pl.: szakértői bizottság véleménye, pszichiáter, nevelő véleménye) készített, a javaslat szempontjából releváns információk
- milyen segítséget, támogatást nyújtottak a javítóintézet szakemberei ahhoz, hogy a fiatalkorú változtatni tudjon a korábbi negatív magatartásán, csökkenjenek szocializációs deficitjei

- a javaslat megtételét indokoló fegyelemsértése és annak hatásai, következményei a többi fogvatartott fiatalok és az intézet életére
- rendkívüli eseményként jelentés, feljelentés megtételének jelzése
- a javaslat tartalmának összefoglaló mondata arról, hogy miért indokolt a továbbiakban a javítóintézet helyett, büntetés-végrehajtási intézetben végrehajtani az előzetes letartóztatást.

Befejezés:

Fentiekre tekintettel javaslatomat a T. Ügyészségnek megküldöm és kérem, hogy **fk. X Y** előzetes letartóztatása végrehajtási helyének megváltoztatását indítványozni szíveskedjen.

keltezés

Tisztelettel:

P.H.

igazgató

Melléklet:

(a darabszám és a melléklet típusának megjelölésével,

Pl.: - 1 db fegyelmi határozat

- 1 db pszichológiai vélemény)

Cím:Postacím:

Telefon: FAX:..... e-mail:.....

RENDKÍVÜLI ESEMÉNYEK

1. A szakmai folyamatok célja

A javítóintézeti nevelés és a javítóintézetben végrehajtott előzetes letartóztatás során bekövetkezett *rendkívüli eseményről* haladéktalanul értesíteni kell a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős minisztert, valamint a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó illetékes gyermek- és ifjúságvédelmi ügyészt, továbbá az intézmény fenntartóját.

Rendkívüli eseménynek az alábbiak minősülnek:

Minden olyan esemény, amely a javítóintézet rendjét súlyosan sérti vagy veszélyezteti, így különösen:

- A fiataalkorú szökése⁶
- az intézet területén elkövetett bűncselekmény
- a fiataalkorú biztonsági elkülönítése
- a fiataalkorú öngyilkossági kísérlete
- a fiataalkorú balesete
- a fiataalkorú halála

2. A szakmai folyamatok résztvevőinek

2.1. Elsődleges értesítési feladat

A rendkívüli eseményt észlelő javítóintézeti munkatárs a lehetséges kármentéssel egyidejűleg értesíti az ügyeletes vezetőt, aki szükség szerint értesíti az illetékes hatóságot, és a javítóintézet igazgatóját.

2.2. A rendkívüli eseményről az igazgató vagy az általa megbízott személy jelentést készít.

A jelentés fő tartalmi elemei:

- a bejelentés tevő nevét, beosztását, telefonszámát

⁶ Szökésnek minősül: a javítóintézetből való engedély nélküli eltávozás, az engedélyezett távollétról, az intézetből felügyelettel történő eltávozásról való vissza nem térés, az engedélyezett távollét kijelölt tartózkodási helyének engedély nélküli elhagyása.

- a rendkívüli esemény helyét, időpontját
- a rendkívüli esemény leírását, és
- a rendkívüli esemény elhárítására tett legfontosabb intézkedéseket.
- fiatalkorú természetes személyazonosító adatai,
- büntetőhatározatot hozó bíróság megnevezése és határozatának száma, kelte.

A rendkívüli esemény jellegére tekintettel további adatok közölhetők, pl.:

- a fiatalkorú személyleírása és vélt feltalálási helye,
- a szökés körülményei,
- a fiatalkorú fényképe,
- a megtett intézkedések.

2.3. Szökés esetében a rendkívüli eseményről szóló jelentés megküldésével egyidejűleg az intézet igazgatója haladéktalanul előterjesztést tesz a javítóintézeti nevelt fiatalkorú esetében székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónak, előzetes letartóztatásban lévő fiatalkorú esetében a székhelye szerint illetékes rendőri szervnek a körözés vagy elfogatóparancs kibocsátására a fiatalkorúval szemben.

Az előzetes letartóztatásban lévő fiatalkorú szökése esetén haladéktalanul értesíteni kell továbbá azt az illetékes főügyészséget, amelynek területén a fiatalkorúval szemben a büntetőeljárás folyamatban van, és a rendelkezési jogkör gyakorlóját.

Az előzetes letartóztatott fiatalkorú esetében indokolt lehet a végrehajtási hely megváltoztatásának kezdeményezése.

2.4. A fiatalkorú javítóintézetbe való önkéntes visszatéréséről, illetve az intézkedés általi visszatérésről a szökés miatt értesített hatóságokat, intézményeket haladéktalanul értesíteni kell.

2.5. A megszökött fiatalkorúval szemben fegyelmi eljárást kell indítani.

2.6. A szökésben töltött idő a javítóintézeti nevelés időtartamába nem számít be; szökés esetén a fiatalkorúnak a javítóintézetbe visszakерülésétől számított két hónapig nem engedélyezhető kimenő, eltávozás vagy szabadság.

3. Dokumentumok

1. sz. melléklet – Jelentés rendkívüli eseményről

2. sz. melléklet – javítóintézeti nevelését töltő fiatalokkal szemben körözés vagy elfogató parancs kibocsátásra

3. sz. melléklet - Értesítés engedély nélküli eltávozásról

4. sz. melléklet - Értesítés javítóintézeti nevelését töltő fiatalok engedély nélküli eltávozásáról szóló bejelentés visszavonásáról

5. sz. melléklet - Értesítés engedély nélküli eltávozásból történt visszatérésről

6. sz. melléklet - Értesítés engedély nélküli eltávozásból történt visszatérésről

7.sz. melléklet – Értesítés fogolyszökésről

4. Kapcsolódó folyamatok

Nevelés

Ellátás

Fegyelemsértés, fegyelmi eljárás

Előzetes letartóztatás végrehajtási helyének megváltoztatása

5. Alkalmazott jogszabályok:

1/2015.(I.14.) EMMI rendelet 11.§; 59.§;

2013.évi CCXL tv. 370.§; 377.§

Iktatószám:

Előadó:

Értesítendő (külön megkeresésben)

Bv törvényességi felügyeletét ellátó ügyész

gyermek-és ifjúságvédelemért felelős miniszter

JELENTÉS

rendkívüli eseményről

Az 1/2015 (I.15.) EMMI rendelet 11.§-a alapján értesítem, hogyjavítóintézetbenévhónapórákor rendkívüli esemény történt.

A jelentés fő tartalmi elemei:

- a bejelentés tevő nevét, beosztását, telefonszámát
- a rendkívüli esemény helyét, időpontját
- a rendkívüli esemény leírását, és
- a rendkívüli esemény elhárítására tett legfontosabb intézkedéseket.
- fiatakorú természetes személyazonosító adatai,
- büntetőhatározatot hozó bíróság megnevezése és határozatának száma, kelte.

A rendkívüli esemény jellegére tekintettel további adatok közölhetők, pl.:

- a fiatakorú személyleírása és vélt feltalálási helye,
- a szökés körülményei,
- a megtett intézkedések.

Hely, dátum.....

.....
igazgató

2.sz. melléklet

Iktatószám:

Előadó:

XY Törvényszék

Büntetés-végrehajtási Csoport

ELŐTERJESZTÉS

javítóintézeti nevelését töltő fiatalkorúval szemben

körözés vagy elfogató parancs kibocsátásra

A Bv. tv. 377.§ (2) bek. alapján értesítem, hogy abírósz.
napján jogerős ítélete alapján javítóintézeti nevelést töltő

név:.....

an.....

szül., hely, idő:.....

lakóhely.....

.....évhónap.....megszökött.

Elkövetett bűncselekmény megnevezése:

Javítóintézeti nevelés időtartama:

Javítóintézetbe történő befogadás napja:

A szökés körülményei:

Kérem nevezett elítélt felkutatása, előállítás és a javítóintézetbe történő visszaszállítása érdekében a körözés vagy elfogatóparancs kibocsátását.

Hely, dátum.....

igazgató

Iktatószám:

Előadó:

ÉRTESÍTÉS

engedély nélküli eltávozásról

A Bv. tv. 377.§ (2) bek. alapján értesítem, hogy abírószágsz.
napján jogerős ítélete alapján javítóintézeti nevelést töltő

név:.....

an.....

szül., hely, idő:.....

lakóhely.....

.....évhónap.....megszökött.

Nevezett felkutatása, előállítása, és a javítóintézetbe történő visszaszállítása érdekében a szükséges intézkedést megtettem.

Hely, dátum.....

.....

igazgató

Erről értesülnek:

1./ Járási Gyámhivatal

2./ X m-i. Korm. hiv. Iű-i Szolgálat

3./ X.Y. (szülő)

(Amennyiben ismeri gyermeke tartózkodási helyét, kérem, segítse elő visszatérését)

5./ Irattár

Iktatószám:

Előadó:

Hiv.sz: Bv.

XY Törvényszék

Büntetés-végrehajtási Csoport

cím

ÉRTESÍTÉS

javítóintézeti nevelését töltő fiatalokú engedély nélküli eltávozásáról szóló előterjesztés
visszavonásáról

A Bv. tv. 377.§ (2) bek. alapján értesítem, hogy abírószágsz.
napján jogerős ítélete alapján javítóintézeti nevelést töltő

név:.....

an.....

szül., hely, idő:.....

lakóhely.....

fiatalkorú szökésével kapcsolatban -én tett előterjesztésünket a mai nappal

v i s s z a v o n o m .

Indokolás:

Nevezettén önként / rendőrség / szülő / intézetünk / által* visszakerült /
visszajött * intézetünkbe.

Hely, dátum.....

.....

igazgató

Iktatószám:

Előadó:

Értesítendő (külön megkeresésben)

**Bv törvényességi felügyeletét ellátó ügyész
gyermek-és ifjúságvédelemért felelős miniszter**

JELENTÉS

javítóintézeti nevelését töltő fiataalkorú szülő bejelentés

visszavonásáról

A Bv. tv. 377.§ (2) bek. alapján értesítem, hogy a hogy abíróóságsz.
napján jogerős ítélete alapján javítóintézeti nevelést töltő

név:.....

an.....

szül., hely, idő:.....

lakóhely.....

fiataalkorú szökésével kapcsolatban -én tett előterjesztésünket a mai nappal

v i s s z a v o n o m .

Indokolás:

Nevezettén önként / rendőrség / szülő / intézetünk / által* visszakerült /
visszajött * intézetünkbe.

Hely, dátum.....

igazgató

.....

Iktatószám:

Előadó:

É r t e s í t é s

*engedély nélküli eltávozásból történt
visszatérésről*

A Bv. tv. 377.§ (2) bek. alapján értesítem, hogy abírósz.
napján jogerős ítélete alapján javítóintézeti nevelést töltő

név:.....

an.....

szül., hely, idő:.....

lakóhely.....

fiatalkorú szökésével kapcsolatban-én tett bejelentésünk **visszavonására**
a mai nappal

i n t é z k e d t e m .

Indokolás:

Nevezett-én önként / **rendőrség** / szülő / intézetünk / **által* visszakerült** /
visszajött * intézetünkbe.

Hely, idő

.....

igazgató

Erről értesülnek:

- 1./ Járási Gyámhivatal
- 2./ X m-i. Korm. hiv. Iű-i Szolgálat
- 3./ X.Y. (szülő)
- 5./ Irattár

7.sz. melléklet

Iktatószám:

Előadó:

**Rendelkezési jogkör gyakorlója/
javítóintézet székhelye szerinti rendőrség/
bűncselekmény elkövetése szerinti főügyészség**

ÉRTESÍTÉS
fogolyszökésről

A 1/2015 (I.14.) EMMI r. 59.§-a alapján értesítem, hogy abíróság
.....SZ. napján kelt értesítése alapján javítóintézetben végrehajtandó előzetes
letartóztatást töltő

név:.....

an.....

szül., hely, idő:.....

lakóhely.....

.....évhónap.....megszökött.

Nevezett felkutatása, előállítása, és a javítóintézetbe történő visszaszállítása érdekében a szükséges intézkedést megtettem.

Hely, dátum.....

.....

igazgató

A BIZTONSÁGI ELKÜLÖNÍTŐ HASZNÁLATA

1. A szakmai folyamat célja:

A fiatalkorú ön- és közveszélyes magatartásának megnyugtató rendeződéséig biztonságos körülmények közötti elhelyezése.

A biztonsági elkülönítő működtetésének szakmai indokolása:

A biztonsági elkülönítő kialakításának szükségét az előzetes letartóztatásba helyezett és a javítóintézeti növendékek esetében több problémakör is indokoltá teszi. A fiatalkorúak gyakran pszichés tünetekkel, pszichoaktív szerek használatát követően kerülnek az Intézetbe. Sokan nem rendelkeznek adekvát eszközökkel a konfliktusok megoldását illetően, többen számolnak be korábbi agresszív viselkedésükről, illetve több fiatal speciális gyermekotthonból kerül az Intézetbe. Ezeknek megfelelően önmagukra vagy akár másokra nézve súlyosan veszélyessé válhatnak, melynek következtében - amennyiben más módon nem szüntethető meg a fiatalkorú magatartása - az elkülönítés szükséges eszköz lehet, ahol folyamatos megfigyelés mellett önmagában sem tud kárt tenni az említett fiatal.

Az előzetes letartóztatásban lévő fiatalok érzelmi labilitása, agresszióra való hajlama jelen zárt körülmények között könnyebben vezet agresszív viselkedéshez, melyet nem képesek kontrollálni. Egyrészt az Intézet zárt életében, csoportban zajló folyamatok, másrészt az otthoni történések miatt érzett aggodás, családról érkező hírek, félelmek feszültséghez vezetnek, melyet nem minden esetben tudnak megfelelő módon kezelni. Ezen helyzetekben egy rövid idejű elkülönítés mind önmagukra, mind a csoportra nézve jótékony hatással lehet, amíg a bennük lévő feszültség csökken és képesek újra kapcsolatba lépni a velük foglalkozó felnőttekkel – pszichológussal, pszichiáterrel, nevelővel. Előfordulnak olyan konfliktussal terhelt helyzetek is, amikor nincs jelen az Intézetben olyan személy, aki megfelelően tudná kezelni a fiatal indulatait.

Ezeknek megfelelően, az előzetes letartóztatásba helyezett és javítóintézeti növendékek számára hasznos eszköz lehet a biztonsági elkülönítő, az autoagresszív és heteroagresszív megnyilvánulások azonnali megakadályozásában.

2. Biztonsági elkülönítésre vonatkozó szabályok követése:

A biztonsági elkülönítés az erre rendszeresített biztonsági elkülönítő szobában történik.

- 2.1.)** Az ön-vagy közveszélyes magatartást tanúsító fiatalkorút biztonsági okból el kell különíteni, ha magatartása más módon nem szüntethető meg.

- 2.2.) Az elkülönítést a fiatalkorú felügyeletét ellátó dolgozó kezdeményezésére az igazgató, illetve távollétében az ügyeletes vezető rendeli el és intézkedik a szükséges ápolónői, illetve orvosi vizsgálat elrendeléséről.
- Haladéktalan intézkedés esetén az ügyeletes vezetőt azonnal értesíteni kell. A biztonsági elkülönítés elrendeléséről az intézmény vezetője értesíti a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt.
- 2.3.) A biztonsági elkülönítő szobában a növendék folyamatos felügyelet alatt áll, melyet az erre a feladatra kijelölt munkatársak (nevelők, gyermekfelügyelők, rendészek, ápolónők) végzik.
- 2.4.) A biztonsági elkülönítés elrendeléséről, az elkülönítés alatt történt eseményekről, valamint az elkülönítés megszüntetéséről feljegyzést (1. sz. melléklet) kell vezetni. A fiatalkorú aktuális állapotát folyamatosan figyelemmel kell kísérni és erről 30 percenként írásos feljegyzést készít a felügyeletet ellátó munkatárs.
- 2.5.) Az elkülönítés az orvos által szükségesnek tartott ideig, de legfeljebb 24 óráig tarthat. Amennyiben a fiatalkorú magatartása ezt követően sem rendeződik pszichiátriai kezelését fekvőbeteg ellátó intézményben kell folytatni. Előzetesen fogvatartott fiatalkorú esetében ezzel egyidejűleg kezdeményezni kell a végrehajtás helyének megváltoztatását. E feladat végrehajtásának megszervezéséért az igazgató felelős.
- 2.6.) Az elkülönített fiatalkorú jelzésére biztonsági okokból csak 2 fő felnőtt felügyeletével történhet a biztonsági elkülönítő nyitása, a gyermek átengedése a vizesblokkba, illetve étkeztetése.
- 2.7.) Mindenkor törekedni kell a lehető legrövidebb időtartamú szabadság korlátozására.
- 2.8.) Az elkülönítés során bármely rendkívüli esemény bekövetkezésekor azonnal értesíteni kell az intézmény igazgatóját, távollétében az ügyeletes vezetőt.
- 2.9.) A biztonsági elkülönítőben való elhelyezés során a fiatalkorú emberi méltósághoz való joga nem sérülhet! A testi épséghez és egészséghez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletbe tartani és a fiatalkorúról ennek megfelelően gondoskodni.
- 2.10.) Az elkülönítéssel kapcsolatos valamennyi dokumentum a gyermek iratanyagába kerül.

3. Dokumentumok:

1. sz. melléklet - Feljegyzés a biztonsági elkülönítésről

4. Kapcsolódó folyamatlemek:

Végrehajtási hely megváltoztatása

5. Alkalmazott jogszabályok:

1/2015. (I.14.) EMMI rendelet a javítóintézetek rendtartásáról 7.§ (2) b.), 10.§ (1)-(2)

2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról 369. § (1) ,(2) ,(3), (4) ,(5), (6)

FELJEGYZÉS A BIZTONSÁGI ELKÜLÖNÍTÉS RŐL

Fiatalkorú neve, csoport:	Az elkülönítés kezdete: év hónap..... óra perc
Az elkülönítés oka / A fiatalkorú jelen állapota:	
Javaslattevő aláírása:	

A fiatalok az elköltöztetésről, annak várható időtartamáról tájékoztattam!

Az elkülönítést elrendelő neve	Beosztása	Aláírása

A fiatalok ellenőrzése:

[illegible]

Pszichológus véleménye:			

Orvos / Ápoló véleménye:
Az elkülönítés vége:év.....hó.....nap.....óra.....perc

Záradék:

Az elkülönítés megszüntetése: Igazgató
--

ELBOCSÁTÁS – SZABADÍTÁS

1. A szakmai folyamat célja

A javítóintézeti nevelésből történő elbocsátás követően a társadalmi beilleszkedés elősegítése, a bűnismétlés elkerülése.

A javítóintézeti nevelés feladata többek között, hogy olyan háttérrel biztosítson, amelyben minden fiatal megtalálhatja személyre szólóan azt a lehetőséget, ami számára a legkedvezőbb esélyt adja az intézményrendszerből való kikerülés után, a leghatékonyabb támogatást biztosítja a „saját” életút kialakításában. A javítóintézeti nevelés feladataival kapcsolatban sokszor használjuk, a reszocializáció, rehabilitáció és reintegráció fogalmát.

A rehabilitáció azt jelenti, hogy a zárt intézeti keretek között arra kell törekedni, hogy a bűnelkövető személy mind testi, mind lelki és szellemi állapota javuljon, ill. minimális cél, hogy ne romoljon. Ez által csökken, vagy legalábbis nem nő a bűnismétlés esélye. A reintegráció viszont egy komplex többfunkciós és több szakértős munka, amely az elkövető társadalomba való visszaillesztését célozza és túlmutat a totális intézeten. (Popper Péter: A kriminális személyiségzavar kialakulása, Akadémia Könyvkiadó)

A fentiek értelmében a javítóintézeti nevelés mindig a komplex nevelési folyamatokra épít. Többek között a fiatal befogadásakor már arra törekszik, hogy kikerülése után a reintegrációja sikeres legyen és minden szakmai folyamatot gyakorlatilag ez alá rendel.

Hogyan teszi ezt?

Sikerélményeken keresztül biztosítanunk kell „egy élhető perspektívát” megélhető és gyakorlatra váltható – szociális készségekben és tárgyi / szakmai ismeretekben megnyilvánuló – tudást. Mind az oktatás, mint a nevelés színterein választott módszereink fő célja, hogy a hozzánk kerülő fiatalok gondolkodása és viselkedése megváltozzon, tudatosabban és logikusabban gondolkodjanak és érezzenek a különböző élethelyzetekben. Életük egészét illetően az erkölcsi normák, az együttélési szabályok, a társadalom szerinti helyes döntéseket tudjanak hozni, fejlődjön az önkontrolljuk és szociális készségeik. Mindenekelőtt a személyre szabott, a közösség érdekeit figyelembe vevő esélyteremtő nevelést kell munkánk legfontosabb elemének tartani, amely segíteni fogja a kikerült fiatalot a mindennapi életben.

A javítóintézeti neveltek reintegrációja abban az esetben tud sikeresebben megvalósulni, ha a javítóintézeti nevelés alatt több alkalommal is kipróbálhatják magukat a kinti világban. Többször kerülnek egy ilyen hatalmas próbatétel elé, hogy az otthoni környezetből vissza

kell térni a javítóintézetbe. Minden egyes sikeres visszajövetel erősebbé teszi a javítóintézeti nevelteket, fejleszti döntéshozatali képességüket, felelősségvállalásukat

„A reintegráció olyan ernyőfogalom, amely tartalmában – a különböző szakterületek tevékenységekörének megfelelően – jelentős különbségeket jelenít meg, ugyanakkor lényegi jellemzője, a kiszorult, vagy marginalizálódott egyén közösségbe történő visszakerülésének elősegítése, minden esetben dominánsan érvényesül.” (Ruzsonyi, Kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve, Szerk.: Borbíró Andrea, Kiss Anna, Garami Lajos)

2. Elbocsátás

2.1. A javítóintézeti nevelésből történő elbocsátás

2.1.1. Az elbocsátás lehet:

a) ideiglenes elbocsátás,

A javítóintézetből a fiatakorút ideiglenesen el kell bocsátani ha a javítóintézeti nevelés alatt magatartása alapján alaposan feltehető, hogy a fiatakorú helyes irányú fejlődése a javítóintézeti elhelyezés nélkül is elérhető.

Az ideiglenes elbocsátásra az Intézeti Tanács tesz előterjesztést a büntetés-végrehajtási bírónak az elbocsátás esedékességét megelőző két hónapban. Az előterjesztéshez az intézmény összefoglaló véleményt készít, amely tartalmazza többek közt a pedagógiai, pszichológiai véleményt, a fiatakorú kapcsolatait, családi körülményeit is. Az előterjesztésben az intézet javaslatot tesz az ideiglenes elbocsátást időpontjára és arra, hogy a pártfogó felügyelet alatt milyen külön magatartási szabályok megállapítása lenne szükséges. Az ideiglenes elbocsátással egyidejűleg a fiatakorút pártfogói felügyelet alá helyezik. Kizárt az ideiglenes elbocsátása annak a fiatakorúnak, akinek a fegyelmi felelősségét a javítóintézet engedély nélküli elhagyása miatt legalább három alkalommal megállapították. Kivételesen, a fiatakorú megváltozott magatartására figyelemmel az Intézeti Tanácsnak az ideiglenes elbocsátás esedékessége előtt két hónappal megtett előterjesztése alapján a büntetés-végrehajtási bíró dönthet a fiatakorú ideiglenes elbocsátásáról.

Az ideiglenes elbocsátás véglegessé válik, ha a fiatakorú annak tartama alatt betölti a 21. életévét.

b) végleges elbocsátás

A javítóintézeti nevelés megszűnik:

- a fiatakorú a 21. életévét betöltötte
- a bíróság által meghatározott tartalma letelt
- a fiatakorút a javítóintézeti nevelés tartalma alatt szabadságvesztésre ítélik

2.1.2. Az elbocsátás lehetséges helyei:

- vérszerinti családba történő elbocsátás
- nevelésbe vett fiataalkorú gondozási helyre történő elbocsátása
- a bv. intézetbe letöltendő szabadságvesztésre, elzárásra elbocsátás
- az intézet utógondozó részlegére történő elbocsátás
- a megyei utógondozó ellátásba történő elbocsátás
- egyéb helyek: a 18. életévének betöltését követően pl.: nem vérszerinti család, önálló életkezdés, hajléktalan ellátás intézményei.

2.1.3. Az elbocsátás előkészítése

A javítóintézet utógondozója a növendék nevelőjével, pszichológusával konzultálva minden esetben az elbocsátást megelőző 3 hónappal megkezdí az előkészítést.

A vérszerinti családhoz történő elbocsátás:

Az elbocsátást megelőzően biztosítani kell, hogy a növendék kapcsolatot ápoljon a vérszerinti családjával (levél, telefon, személyes találkozás). Szerencsés, ha az első engedélyezett eltávozást megelőzően a fiataalkorú csoportnevelője, utógondozója látogatást tesz az őt befogadó családnál. Ezt a látogatást az elbocsátás előtt 3 hónappal érdemes megismételni. A családlátogatás nagyon fontos része az előkészítő munkának, hiszen nagy feladat elérni, hogy a család együttműködjön a növendék érdekében az intézménnyel, azonosulni tudjon az intézeti nevelés fontosságával. A befogadáskor történő családlátogatásnak nagy jelentősége van az eltávozások és szabadságok esetében, másrészt pedig - az esetek nagy részében- feltehetően ugyanide távozik a növendék majd a javítóintézeti nevelés leteltével. A növendékek családjának többsége nincs olyan anyagi helyzetben, hogy gyereket rendszeresen látogassa a javítóintézetekben, ezért gyakran előfordul, hogy a családlátogatás az egyetlen alkalom, ahol a gyerekekkel foglalkozó javítóintézeti munkatársak személyesen tudnak találkozni a szülőkkel. A javítóintézeti nevelésbe került növendékeket, általában már ismerik az illetékes gyermekjóléti szolgálatoknál, családsegítő központoknál. A vidéki családlátogatások alkalmával szerencsés ezeket a segítő szolgáltatásokat felkeresni és lépést tenni egy hosszú távú együttműködésre. Ez alkalommal fel kell kutatni, a településen lévő oktatási intézményeket, tanulási lehetőségeket illetve munkalehetőségeket. A munkaügyi kirendeltségek tájékoztathatnak, segítséget nyújthatnak az igénybe vehető támogatásokról és a település környezetében fellelhető munkalehetőségekről. Itt is törekedni kell arra, hogy ebbe a folyamatba bevonjuk a növendéket és annak szüleit/gyámját is.

Nevelésbe vétele okán gondozási helyre történő elbocsátás:

Amennyiben az elbocsátás idején a nevelésbe vétel még tart a törvényes képviselőjét ellátó gyermekvédelmi gyámot folyamatosan tájékoztatni kell gyámoltja intézeti magatartásáról, biztosítani kell kapcsolattartásukat. Szerencsés, ha engedélyezett eltávozásokat, szabadságokat tud a növendék eltölteni a gondozási helyén, azt megelőzően intézeti látogatás keretében velük elmegyünk a kijelölt lakás- ill. gyermekotthonba és közösen beszélgetünk a növendék múltjáról, jelenéről, jövőjéről. Ennek célja, hogy a növendék ne kerüljön ki az őt, majd gondozó nevelők látószögéből, elbocsátása esetén ne kerüljön idegen gyerekek közé. A javítóintézeti nevelés során ezt végig szem előtt kell tartani, hogy ez a kapcsolat valódi és tartós legyen, hiszen a felszínes laza kapcsolatok az idő múlásával teljesen formálissá válhatnak, amely nem fogja segíteni a növendék beilleszkedését. Elbocsátást követően intézetünkben tanúsított magatartásáról nevelői jellemzést küldünk a gyermekvédelmi gyámoknak, a gondozási helyén dolgozó nevelőknek. A nevelésbe vétel esetén az illetékes gyámhivatallal is folyamatos kapcsolattartás segíti a növendékről történő együttgondolkodást.

Az elbocsátás előkészítésének lépései hasonlóak, mint a vérszerinti családba történő elbocsátás lépéseéhez, kiemelten a gyámmal való együttműködés fontosságát, szükségszerűségét.

A bv. intézetbe letöltendő szabadságvesztés, ill. elzárás okán történő elbocsátás

Amennyiben a fiatalra a javítóintézeti nevelés befejezésével bv.- intézetben történő elzárás, illetve szabadságvesztés vár az elbocsátást megelőzően fel kell venni a kapcsolatot az illetékes bv. intézettel, illetve az átszállítást végző rendőri szervekkel. Ha az elbocsátás idején a növendék ellen folyamatban lévő büntető eljárás van az illetékes hatóságot értesíteni kell az elbocsátásról, elérhetőségéről, annak érdekében, hogy az eljárás menetében elérhető legyen. Szerencsés ilyenkor egy összegző pedagógiai véleményt is küldeni.

A javítóintézetnek a „Bv-be történő elbocsátás”-kor egy teljesen más fajta előkészítő feladata van. Fel kell dolgozni a fiatallal, hogy egy sokkal zártabb, ridegebb rezsim várja a javítóintézetnél. Ebben a feldolgozásban nagy szerepe lehet a pszichológusnak. Össze kell készíteni egy csomagot, amelyet visz magával. Tartalma lehet: egészségügyi csomag, édesség, levélpapír, bélyeg stb.

Utógondozás

Amennyiben 18. életévét betöltötte a fiatal az elbocsátása idején, és szeretne utógondozói ellátást igénybe venni a korábbi gondozási helyéhez közeli utógondozói otthonban, akkor az illetékes gyámhivatallal, illetve a korábbi gyermekvédelmi gyámjával kell felvenni a kapcsolatot és

elősegíteni az utógondozói ellátásba történő felvételét. Nevelői véleményt küldhetünk a leendő utógondozónak, a további munkája érdekében.

Amennyiben a fiatal a javítóintézet utógondozó részlegébe szeretne maradni, azt írásban kell kérnie és az Intézeti Tanács javaslatára azt az igazgató engedélyezheti. Az itt tartózkodásuk saját döntésükön alapul. Az utógondozás a fiatal autonómiájára alapozva döntési kompetenciájának szélesítésére törekszik.

Egyéb helyek: a 18. életévének betöltését követően pl.: nem vérszerinti család, önálló életkezdés, hajléktalan ellátás intézményei

Amennyiben nincs olyan befogadó környezet, ahol a fiatal megélhetése, lakhatása, ellátása biztosítva lenne, a növendéknek önállóan kell megkezdenie az életét.

Ez lehet nevelésbe vétel esetén otthonteremtési támogatásból albérlet, illetve házvásárlás. Ekkor fel kell venni az otthonteremtési támogatás igényléséhez szükséges gyámhivatal által kijelölt utógondozóval a kapcsolatot, aki segíti a fiatal felnőttet a lakásvásárlásnál, nyomtatványok kitöltésénél.

Amennyiben nem volt korábban a fiataalkorú nevelésbe véve, és nincs is olyan kapcsolata, aki a lakhatásában segíteni tudná, akkor a hajléktalan ellátás intézményeivel kell felvenni a kapcsolatot.

Bármelyik megoldást választjuk, az elbocsátás ideje előtt 3 hónappal el kell kezdeni szervezni.

2.1.4. Az elbocsátás

A fiatal elbocsátása egyben életének egy jelentős pillanata. Sokszor tapasztaljuk, hogy – ugyan ezt nehéz kimondani – félnek az elbocsátás utáni időszakról. Ilyenkor nagy hangsúlyt kell fektetnünk az egyéni támogatásra, megerősítésre. Le kell zárni ezt a folyamatot, úgy pedagógusnak, mint pszichológusnak a növendékkel. Fontos eleme a búcsúzás. Jó módszer erre, ha a csoport megszervezi az elmenő növendékek búcsúztatóját.

Az előkészítés során az elbocsátás idejéről már tájékoztattuk a fiatal szülőjét, gyámját. Az elbocsátáskor, szabadításkor a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülőnek, vagy a gyámnak kell átadni a növendéket a javítóintézetben. A törvényes képviselő írásbeli hozzájárulása esetén a fiatal kísérő nélkül is elhagyhatja a javítóintézetet. Ha a fiatal törvényes képviselője nem jelent meg az átvétel érdekében és nem járult hozzá a fiatal kísérő nélküli eltávozásához, haladéktalanul meg kell keresni a fiataalkorú ideiglenes elhelyezése érdekében a helyileg illetékes gyámhivatalt.

Ha a nevelésbe vett fiatal gyermekvédelmi gyámja nem jelenik meg az átvételkor, akkor is haladéktalanul kell értesíteni kell a fiatal gyermekvédelmi gyámját működtető területi

gyermekvédelmi szakszolgálatot a fiatal gondozási helyére történő szállításának megszervezése érdekében.

Elbocsátáskor ki kell adni a letéti pénzt, értéktárgyait, ruházatát, továbbá a személyazonosító igazolványát, iskolai bizonyítványát, hivatalos iratait, valamint az elbocsátó végzést.

2.1.5. Értésítések

Az elbocsátást, a szabadítást követően értesíteni kell minden olyan személyt, illetve hatóságot, akiket a befogadáskor értesítettünk.

- illetékes gyámhivatal
- törvényes képviselő (gyám, és/vagy szülő)
- területileg illetékes pártfogó felügyeleti szolgálatot
- bíróság
- ügyészség
- rendőrség
- gyermekjóléti központ/szolgálat
- -KEKKH

2.1.6. Az előzetes letartóztatás megszüntetése

Az előzetes letartóztatásban lévő fiatalok elbocsátása, szabadítása pedagógiai szempontból hasonló a javítóintézeti neveltek elbocsátásához. Lényeges különbség azonban, hogy amíg a javítóintézetből történő elbocsátás időpontja ismert, ez az előzetes fogvatartásnál sokszor előre nem látható.

Az előzetes letartóztatásban lévő fiatal családjával az intézménynek „lazább” a kapcsolata, hiszen ebben az esetben nem szükséges a családlátogatás, pontosan a beláthatatlan időtartam miatt.

Az előzetesen letartóztatott fiatakorút a lejárat napján vagy az előzetes letartóztatást megszüntető rendelkezés napján a javítóintézetből szabadon kell bocsátani, és a törvényes képviselőnek vagy megbízottjának a javítóintézet székhelyén kell átadni.

Ha a törvényes képviselő vagy megbízottja a fiatakorúért nem jelenik meg, gondoskodni kell a fiatakorú elkülönített elhelyezéséről és a továbbiakban a területileg illetékes gyámhivatalt értesíteni kell.

Ha a bíróság az előzetes letartóztatást a tárgyaláson szünteti meg, az erről szóló végzés átadása után a fiatakorút helyben szabadítani kell, annak tájékoztatása mellett, hogy szabadulási igazolásának az

átvétele vagy az elszámolás érdekében a javítóintézetet a következő munkanapon, hivatali időben keresse fel. A helyben szabadított fiatalkorú - jegyzőkönyvbe foglalt hozzájárulása alapján - a tárgyalásról az intézetbe visszaszállítható, ha az intézet hivatali idejében a szabadulási igazolás kiadása és az elszámolás még aznap elvégezhető.

2.1.6.2. Az elbocsátás lehetséges helyei:

- vérszerinti családban történő elbocsátás
- nevelésbe vétele okán gondozási helyre történő elbocsátás
- a bv intézetbe letöltendő szabadságvesztés, ill. elzárás okán történő elbocsátás
- javítóintézet

Az előzetes letartóztatásból szabaduló fiatalkorút a jelen lévő törvényes képviselőjének vagy megbízottjának, a más ügy miatt jogerős javítóintézeti nevelés hatálya alatt álló fiatalkorút a javítóintézet megbízottjának kell átadni, de távollétük a szabadításnak nem akadálya.

A fiatalkorú átvételére jogosult személy távolléte esetén, ha a fiatalkorú hazatérése nem biztosítható, a bíróság intézkedik a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezése iránt és gondoskodik a gyermeknek az ideiglenes hatályú elhelyezéséről rendelkező határozatban megjelölt gondozási helyre történő szállítása iránt.

A szabadításkor ki kell adni a fiatalkorú részére a személyazonosító igazolványát, a letéti pénzét, a letétként kezelt értéktárgyait, saját ruházatát, valamint iskolai bizonyítványát, illetve minden intézményben fellelhető iratait.

Az előzetes letartóztatásból szabaduló fiatalkorú szabadításáról értesíteni kell azokat a szerveket és személyeket, akiket a fiatalkorú intézetbe történt befogadásáról értesítettek:

- illetékes gyámhivatal
- törvényes képviselő (gyám, és/vagy szülő)
- területileg illetékes pártfogó felügyeleti szolgálatot
- bíróság
- ügyészség
- a lakóhely vagy tartózkodási helye szerint illetékes rendőrkapitányságot
- gyermekjóléti központ/szolgálat
- KEKKH-et

Az értesítésben szerepeltetni kell az elbocsátás napját, ill. hogy mi alapján történik meg az elbocsátás. Az értesítésben meg kell jelölni, hogy a fiatal az intézetből hova távozott.

3. Kapcsolódó folyamatlemek

Befogadás

Kapcsolattartás

Nevelés

Utógondozás

Intézeti Tanács

Végrehajtási hely megváltoztatás

4. Alkalmazott jogszabályok

1/2015 (I.14.) EMMI rendelet a javítóintézetek rendtartásáról 16.§ (2), 17.§ (1), 18.§ (2), 46-50. §, 65-66.§

2013. évi XXXL. Törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról (49§, 421§, 380§, 381§, 382§, 383§, 384§)

1997.évi XXXI.Törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

UTÓGONDOZÓI RÉSZLEGEN TÖRTÉNŐ ELHELYEZÉS

1. A szakmai folyamat elem célja

Rendeltetése szerint egyénileg kötött megállapodás alapján teljes körű, vagy részleges ellátást biztosít azon fiatalok számára, akik tanulmányaik folytatása, illetve befejezése érdekében kéri, valamint azon elbocsátott fiatalok számára, akik a családjukba nem térhetnek vissza, és az elbocsátás idejére nem sikerült számukra lakhatási lehetőséget és megélhetési feltételeket teremteni.

Indokolt esetben a tanulmányok befejezését követően, munkaszerződéssel munkát vállaló fiatalok is elhelyezhetők.

Az utógondozó részleg szervezetileg a javítóintézeti nevelést végrehajtó részleghez kapcsolódik.

Kik helyezhetők el az utógondozói részlegen?

Azon fiatalok, akik

- huszonegyedik életévüket betöltik, és az igazgató a javítóintézetből elbocsátja őket,
- javítóintézeti nevelésének bíróság által meghatározott tartama letelt,

és

- a családjukba nem térhetnek vissza, és az elbocsátás idejére nem sikerült számukra lakhatási lehetőséget és megélhetési feltételeket teremteni,
- a megkezdett tanulmányaikat a javítóintézeti oktatás, képzés keretein belül szeretnék befejezni.

2. A szakmai folyamat elem résztvevőinek

2.1. Az utógondozói elhelyezés engedélyezésének eljárása

Az eljárást a javítóintézeti nevelés leteltének várható időpontját megelőzően legalább két hónappal kell megindítani. Az utógondozásban való részvétel előkészítésben a nevelői, pszichológusi, tanári, fejlesztő pedagógusi vélemények figyelembe vételével (IT) az utógondozó készíti elő.

Az eljárás a fiatalok és törvényes képviselője, illetve a nagykorú írásbeli kérelmére indul.

Kivételes esetben, amikor az utógondozást kérő 18. életévét be nem töltött, nevelésbe vett fiatal, az eljárást az 1997. évi XXXI. tv. és végrehajtási rendeleteinek előírásai szerint kell lefolytatni, azaz a fiataalkorú kérelmét és a javítóintézet befogadó nyilatkozatát a gyám terjeszti be az illetékes gyámhivatalnak. Átmeneti vagy tartós nevelt fiataalkorú csak kivételes esetben kaphat elhelyezést, róla a gyámhivatal által megjelölt gondozási hely köteles gondoskodni.

Az utógondozói elhelyezésre vonatkozó kérelemhez csatolni kell:

- környezettanulmányt
- nevelői véleményt
- pszichológiai véleményt
- orvosi véleményt.

Az utógondozói elhelyezésre vonatkozó döntés az igazgató jogköre. Döntését az Intézeti Tanács javaslata alapján, a szakértői vélemények, illetve egyéb dokumentumok, információk alapján hozza meg.

A javítóintézet utógondozó részlegén történő elhelyezés engedélyezéséről a javítóintézet értesíti a szülőt, a pártfogó felügyelőt és a települési önkormányzat jegyzőjét.

Az értesítés tartalmazza:

- az utógondozói elhelyezés kezdetét a befejezésének várható időpontját
- az engedélyezés indokait.

Átmeneti vagy tartós nevelésben nagykorúvá váltak esetében nem kell értesítést küldeni, csak a pártfogónak, amennyiben a fiatal ideiglenesen elbocsátott.

2.2 Az utógondozói részlegén elhelyezettel kötött megállapodás

Az utógondozói elhelyezés megkezdésekor a fiataalkorúval a javítóintézet megállapodást köt.

A megállapodás tartalmazza:

- Az elhelyezés kezdeti és befejezésének várható időpontját.

- A fiatalok arra vonatkozó nyilatkozatát, amely szerint az utógondozó részleg Háziarendjét, jogait és kötelezettségeit és azok megszegésének következményeit megismerte.
- Az elhelyezett ellátásának módját és mértékét.
- Egyéb, személyre szóló kitételeket.
- az utógondozói ellátás megszűnésének lehetséges okait.

A javítóintézet az utógondozói elhelyezettek számára az alábbi ellátást nyújthatja:

Étkezés

- Napi ötszöri étkezés, amelyből legalább egy meleg étel. Az ebéd intézményen kívül, oktatási intézménynél, vagy egyéb közétkeztetésbe való befizetéssel is megoldható.

Ruházat

- A javítóintézet évszaknak megfelelő utcai ruházattal, fehérneművel, otthoni ruházattal és szükség szerint munkaruhával láthatja el a fiatalokat. Az elhelyezettek saját ruhájukat is hordhatják. A ruházati ellátás lehet részleges is, ha annak egy része más forrásból is biztosítható. Ezt a megállapodásban rögzíteni kell.
- Az utógondozói részleget a szükséges textíliával a javítóintézet látja el (ágynemű, törölköző, abrosz, stb.).

Tisztító- és tisztálkodó szerek

- A javítóintézet az utógondozói részleg takarításához, a mosáshoz, személyi tisztálkodáshoz szükséges szereket és eszközöket biztosíthatja. Az utógondozói részleg teljes belső és a hozzá tartozó külső körlet takarítását az utógondozott(ak) végzi(k).

Tanszer, taneszközök, bérlet

- Ezek különböző forrásokból is biztosíthatók, amelynek konkretizálását a megállapodás tartalmazza.

Egészségügyi ellátás, ápolás

- Betegsége esetén – szakellátást nem igénylő esetekben – a javítóintézet orvosa ápolója látja el.

- Az elhelyezetteknek joguk van a pszichológiai ellátásra, mentálhigiénés szakemberek támogatására, amit az intézet szakemberei biztosítanak.

Szabadidő, kulturálódás, kirándulás, üdülés

- Az utógondozói elhelyezettek – az intézeten belüli ütemezés és szabályozás szerint – használhatják az intézmény közös helyiségeit (edzőterem, könyvtár, tornaterem, stb.) és részt vehetnek az intézeti szintű programokban.
- A javítóintézet – költségvetés lehetőségeihez mérten – hozzájárul az utógondozottak csoportos szervezésű kulturális programjaihoz, kiránduláshoz, táborozáshoz.

Az elhelyezés időtartama: megállapodás szerint, maximum 6 hónap, amely egy alkalommal meghosszabbítható.

2.3. Az utógondozói elhelyezés megszűnése

Az utógondozói elhelyezés megszűnik:

- Ha az elhelyezés okai megszűntek.
- Ha a fiataikorú, vagy törvényes képviselője azt kéri.
- Ha az elhelyezett a Megállapodásban foglalt kötelezettségeit nem teljesíti.
- A fiataikorú a javítóintézet rendjét megszegi.
- Az utógondozott halála esetén.

A megszűnésről, annak indokairól az igazgató írásban értesíti az érintetteket:

- a fiatakorút, és törvényes képviselőjét, és nevelésbe vett fiatakorú esetében a gyermekvédelmi gyámot,
- a pártfogó felügyelőt.

2.4. Az utógondozó részleg munkatársának feladata különösen:

- Segíti az utógondozottat képességeinek, tehetségének megfelelő szakképző vagy középiskola kiválasztásában, a felvétellel kapcsolatos teendők intézésében, szükség szerint közreműködik a munkahely keresésében.
- Segíti az otthoni tanulást.

- Segíti, nyomon követi és ellenőrzi a tanulással kapcsolatos kötelezettségek teljesítését rendszeres kapcsolatot tart az oktatási intézményekkel.
- Segíti és ellenőrzi a Házi rend szabályainak megtartását.
- Szervezi és intézi a fiatalok napirendjével, ellátásával kapcsolatos teendőket.
- Igény szerint egyéni beszélgetéseket folytat, életvezetési tanácsadást biztosít, segítséget nyújt a fiatalok konfliktushelyzeteinek megoldásában.
- Gondoskodik az előírt dokumentációs adminisztratív feladatok elvégzéséről.

2.5. A javítóintézet utógondozójának feladatai

- Közreműködik a családi kapcsolatok rendezésében.
- Előkészíti a fiatalok távozását a javítóintézetből.
- Nyomon követi, segíti a távozott fiatalok társadalmi beilleszkedését.

2.6. Érdekképviselő

Három, vagy annál több utógondozott esetén a fiatalok egy főt választanak érdekeik képviselőjére.

2.7. Dokumentáció

1./ Az utógondozói elhelyezetről **személyi dokumentációt** kell vezetni.

A személyi dokumentáció az alábbiakat tartalmazza:

- Az elhelyezés engedélyezésével kapcsolatos iratok (jellemzés, szakértői vélemény, környezettanulmány)
- Értesítések egy példánya.
- Megállapodás egy példánya.
- Negyedéves állapotfelmérés.
- Megszűnéssel kapcsolatos iratok (határozat, értesítés, fegyelmi, kérelem, stb.)

2./ Eseménynapló

3./ Az utógondozói elhelyezettekről külön nyilvántartást kell vezetni, s személyi anyagukat elkülönítve kell kezelni.

3. Dokumentumok

1. sz. melléklet Megállapodás minta

2. sz. melléklet Törvényes képviselő nyilatkozata

4. Kapcsolódó folyamatlemek

Nevelés

Ellátás

Elbocsátás, ideiglenes elbocsátás

Intézeti Tanács működése

5. Alkalmazott jogszabályok:

2015.(I.14.) EMMI rendelet 6.§ (1) b.), 46. § (1), 52.§;

2013.évi CCXL tv. 382. § (1), a.), 384.§

Ikt. szám:

1. sz. melléklet

MEGÁLLAPODÁS

az utógondozói részleges történő elhelyezésről

mely létre jött egyrészről

.....

(sz.:.....

an.:.....,

lakcíme:

.....

.....)

és az

.....

Javítóintézet

között a 1/2015 (I.14.) EMMI r. 52.§-a alapján.

Jelen megállapodás érvényességének ideje:

A javítóintézet kötelezettségei és jogai:

.....

.....

Az utógondozott kötelezettségei és jogai:

.....

.....

A részlegben való elhelyezést az igazgató megszünteti

a) a fiatal kérelmére,

b) ha az elhelyezés okai megszűntek,

c) ha a fiatal a részleg rendjét ismételten súlyosan megszegi.

.....

igazgató

dátum.....

Nyilatkozat 18 életévet be nem töltött fiataalkorú
törvényes képviselője számára

Alulírott, törvényes képviselő(k) (szülő/ gyám):

név:

születési hely, idő:

anyja neve:

név:

születési hely, idő:

anyja neve:

kijelentem, hogy gyemekem/gyámoltam:

név:

születési hely, idő:

anyja neve:

utógondozó részlegen történő elhelyezéséhez hozzájárulok, egyúttal elfogadom a XY Intézet által készített utógondozási megállapodásban foglaltakat.

....., 201 év hónap nap

.....

.....

aláírás

.....

aláírás

.....

aláírás (törvényes képviselő)

.....

lakcím

...

lakcím

.....

lakcím

JOGSZABÁLY MÓDOSÍTÁSI JAVASLATOK

A jogszabály módosítási javaslatok alapvetően az alábbi jogszabályokat érintik:

- 2013. évi CCXL. tv. a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról (a továbbiakban: Bv.tv.)
- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (a továbbiakban: Gyvt.)
- A 1/2015. (I.14.) EMMI r. a javítóintézetek rendtartásáról (a továbbiakban: R.)

A javaslat törekszik a fentebb említett Bv. tv., Gyvt., valamint R. rendelkezéseinek teljes körű áttekintésére és komplex értelmezésére. A javítóintézetek üdvözik, hogy a korábbi rendeleti szabályozás egy része törvényi szintre emelkedett és a javítóintézeti nevelés önálló elemként megjelent a Gyvt.-ben is. Ezzel együtt a működésünket meghatározó szabályok három joganyagban való megjelenése nehezíti az alkalmazást.

Javaslatok

2013. évi CCXL. tv. a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról (a továbbiakban: Bv.tv.)

- 1) A Bv. tv. 382. § (1) bekezdése kimondja, hogy ha a fiatalkorú a huszonegyedik életévét betöltötte, az igazgató a javítóintézetből elbocsátja.
Megítélésünk szerint a törvényi szabályozásnak utalást kellene tennie arra vonatkozóan, hogy a 2013. július 1. napja előtt jogerőssé vált javítóintézeti nevelés esetében melyik életkor (19 vagy 21) figyelembe vételével kell a fiatalkorút elbocsájtani a javítóintézetből.
- 2) Egyetértünk azzal, hogy a Bv.tv. 345. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a javítóintézetek biztonságával összefüggésben a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter szakfelügyeletet gyakorol, továbbá egyetértünk azzal is, hogy a javítóintézetek biztonsági követelményeit az fk. elítéltek szabadságvesztésének végrehajtását biztosító bv. intézetek szakmai tapasztalatai felhasználásával, azokkal együttműködve kell kialakítani.

A 345. § (2) bekezdése alapján azonban, a javítóintézetek házirendjét is a bv. intézetek szakmai tapasztalatai felhasználásával, azokkal együttműködve kell kialakítani, amely rendelkezés több kérdést is felvet.

- Szándéka volt-e a jogalkotónak a házirend egészére kiterjedően a bv. intézettel való együttműködés előírása? Nem okoz-e zavart a teljes Házirend ilyen típusú összefésülése, mikor a Rendtartás által a Házirendben szabályozott kérdések legkevésbé a biztonsággal foglalkoznak?
- A két intézménytípusban külön-külön is meglévő különbségek, sajátosságok hogyan befolyásolják majd a javítóintézetek arculatát is tükröző házirendjét?
- Milyen nehézséget okoz majd a koordináció?

- 3) A fegyelmezés és jutalmazás rendjével kapcsolatban összességében koncepcionális problémát látunk. A szabályozás arra utal, hogy a jutalmazás és különösen a fegyelmi eljárás tekintetében nem lehet túlterjeszkedni a Bv.tv. szabályozási rendszerén. Sem a házirendben, sem az egyéb szabályozásban erre külön nem lehet, nem kell kitérni, csak a Szakmai Programban.

A Bv.tv. 374.§-ban foglaltak azt mondják, hogy a fiatalok fegyelmi vétséget követ el, ha a kötelességét neki felróható módon megszegi, vagy vét a javítóintézeti Rendtartás, vagy a javítóintézet házirendje ellen. Ez korábbiakban is így volt.

A jelenlegi szabályozás bővült a nevelői figyelmeztetéssel, mint a fegyelmi büntetés egyik fajtájával, illetve a közvetítői eljárás beépülésének lehetőségével. Ebben szerintünk sem az arányosság, sem differenciált lehetőségek nem jelennek meg, különösen az előzetes letartóztatottak vonatkozásában.

A korábbi és a jelenlegi szabályozásból is úgy tűnik, hogy minden esetben fegyelmi eljárást kell indítani. Pl.: a Házirend kisebb súlyú megszegése esetén is. A fegyelmi eljárás aztán megállapíthat kisebb súlyú vétséget, amelyért nem kell alkalmazni a Bv. tv-ben meghatározott fegyelmi büntetést, de a feladat adminisztratív bonyolultságát ez nem csökkenti. A büntetések hierarchiáját tekintve aggályosnak látjuk, hogy a fegyelmi jogkör gyakorlója (többségében az intézet igazgatója) által elrendelt fegyelmi eljárás kapcsán, amelyet egy háromtagú fegyelmi bizottság folytat le, egy, a vezetői kompetencián kívül eső nevelői figyelmeztetés fegyelmi büntetést lehessen alkalmazni. Megítélésünk szerint ezek a

kérdések hosszabb távú, koncepcionális kérdések közé tartoznak, amelyek jogszabály módosítással is járhatnak.

A jelenlegi Házirendek vagy belső szabályzatok, szakmai programok a pedagógiai elveknek megfelelően, a jogszabályi szabályozásnál jóval differenciáltabban tartalmazzák a jutalmazás és fegyelmezés rendjét a javítóintézetekben. Álláspontunk szerint a jogszabályi alapok ma sokkal inkább hasonlítanak a bv. intézeti gyakorlatra, mint egy gyermekvédelmi intézményére. Nem látható a világos értelmezése annak, hogy pl. az intézmények szabályzataikban mennyire terjeszkedhetnek túl a jogszabályi rendszeren a kisebb súlyú vétségek ügyében.

- 4) A Bv. tv. 36. § (3) bekezdésében foglaltak szerint *javítóintézeti nevelés elrendelése esetén az ügydöntő határozathoz - amennyiben rendelkezésre áll - mellékelni kell az elítéltről készült pártfogó felügyelői vélemény, valamint az elítélt személy mentális és testi állapotáról készült szakvélemény, orvosi bizonyítvány másodpéldányát vagy másolatát, fiatalkorú elítélt esetében a környezettanulmány és az iskolai bizonyítvány, az iskolai vagy munkahelyi jellemzés másolatát.*

A bíróságtól megkérhető iratok között a környezettanulmány mellett javasoljuk feltüntetni a pártfogó felügyelői véleményt, hiszen ez már a fiatalkorúak eljárásában gyakran előforduló kvázi szakértői vélemény, amely sokkal több információt tartalmazhat. Mindkét dokumentum megkérését indokoltnak látjuk.

A Rendtartás (17. § (6) bekezdése) szerinti tájékoztatás kérés lehetőséget nagyon jónak tartjuk a pártfogó felügyelet és a megelőző pártfogás vonatkozásában, de a pártfogó felügyelői szolgálatoktól kérhető információk kizárólag a már javítóintézeti nevelt fiatalkorúak esetében értelmezhetőek a környezettanulmány és a pártfogó felügyelői vélemény kapcsán.

Szerencsésnek látnánk, ha mindkét szervezet jogszabályi oldalán felhatalmazás és kötelezettség keletkezne arra vonatkozóan, hogy az előzetes letartóztatás sokszor rendkívül hosszú időtartama alatt is meg lehessen kérni a pártfogó felügyelői szolgálat által elkészített környezettanulmányt és pártfogó felügyelői véleményt.

- 5) Az együttes elhelyezésnél egyértelmű, hogy ebben az esetben nem csak a fiatalkorú lányokról, hanem a fiatalkorú fiúk és gyermekük együttes elhelyezéséről is szó lehet. A

korábbi szabályozáshoz képest úgy értelmezzük, hogy az együttes elhelyezés már nem kötelező, hiszen a Bv. tv. 351. §. 1. bek. szerint a fiataikorú kérelmére gyermeke vele együtt helyezhető el. Álláspontunk szerint ez a korábbi szabályozáshoz képest megengedőbb, amelyben különbség volt az egy év alatti gyermeknél, „ahol az igazgató engedélyezi az elhelyezést” és az egy évet betöltött gyermeknél „ahol engedélyezheti az elhelyezést”. Álláspontunk szerint a szabályozásból nem derül ki, hogy az együttes elhelyezés lehetősége csak a javítóintézeti nevelt fiatakorúra, vagy az előzetes letartóztatásba helyezett fiatakorúra is vonatkozik-e? (Itt az elhelyezés és a biztonsági szabályoknak való együttes megfelelés vethet fel kérdéseket.) A korábbi szabályozásban egyértelmű volt, hogy a javítóintézeti neveltekre vonatkozott a lehetőség, de most áttekintve a Rendtartást, a Bv. tv.-t, valamint a Gyvt. módosítást, nem látjuk a világos elkülönítést. A Bv.tv.-ben az együttes elhelyezés a javítóintézeti nevelés végrehajtásáról szóló XXVII. fejezetben kerül szabályozásra, azonban a Bv.tv. fiatakorúak előzetes letartóztatására vonatkozó fejezete azt mondja ki, hogy a XXVII. fejezet rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni, és ebből nem zárja ki az együttes elhelyezésre vonatkozó szabályokat az előzetes letartóztatásra vonatkozóan.

Az együttes elhelyezés úgy, hogy a végrehajtás és a kisgyermek érdekeinek és szabályainak is megfelelően státusz és intézményfejlesztés kérdése, mert álláspontunk szerint ez az elhelyezés csak egy teljesen elkülönített intézményrészben biztosítható, nem a csoportokban vagy csoportok mellett. Erről rendelkezik a Gyvt. 66/P § (2) bekezdése is.

- 6) A Bv. tv. 368. §. 4. bekezdésében szabályozott testi kényszer az igazgató, vagy távollétében az ügyeletes vezető rendelkezése alapján alkalmazható. Testi kényszernek minősülő intézkedéseket, főként azokat, amelyek a javítóintézetben alkalmazhatóak, a probléma (konfliktus, verekedés, támadás, stb.) esetében haladéktalanul alkalmazni kell, hiszen alapvetően ekkor van értelme. Az intézetek mérete és az épületek széttagoltsága okán a vezetői jelenlét nem elvárható a nap 24 órájában, ezen esetekben telefonon történő haladéktalan utasítás nem életszerű. Nem látjuk világosan, hogy az alkalmazhatóság hogyan kötődik a vezetői utasításhoz.
- 7) A javítóintézetben elhelyezett fiatalok kötelezettségei tekintetében jelentős változás, hogy amíg a Bv. tvr kimondta, hogy a *fiatakorú köteles - különösen - az általános iskolai tanulmányait a tanköteles koron túl is folytatni*, addig a Bv.tv. szabályozása értelmében a fiatal tanulmányait a köznevelésről szóló törvényben meghatározott életkorig köteles

folytatni, illetve a köznevelésről szóló törvényben meghatározott feltételek fennállása esetében azt követően is.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv. 45. § (3) bekezdése kimondja, hogy a tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart.

A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnél a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

A gyermeknek ezt az igényét minden esetben és kizárólag a szakértői bizottság állapítja meg vagy zárja ki, és egyben a gyermekről készített szakértői véleményben javaslatot tesz a különleges bánásmódnak megfelelő ellátásra, az ellátás módjára, formájára és helyére.

A 2011. CXC Nemzeti köznevelésről szóló törvény, valamint a 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet - a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről - rendelkezései alapján a sajátos nevelési igény megállapítása, illetve felülvizsgálata a területileg illetékes (megyei, fővárosi) szakértői és rehabilitációs bizottság hatáskörébe tartozik.

Javítóintézetbe számos növendék érkezik, akinek SNI-s státuszát korábban már megállapította az illetékes szakértői bizottság, de a felülvizsgálat nem történt meg.

A 2013. évi CCXL. törvény 343. § (2) bekezdése kimondja, hogy a javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt a törvényes képviselő gondozási és nevelési joga szünetel, ez a jog a javítóintézet igazgatóját illeti meg.

A fenti rendelkezés alapján, a Bv. törvényben szabályozásra kerülhetne, hogy a javítóintézetben lévő sajátos nevelési igényű tanuló vonatkozásában - köznevelésről szóló törvényben meghatározott feltételek fennállása esetében – a javítóintézet igazgatója kezdeményezheti a szakértői bizottság vizsgálatát/felülvizsgálatát.

- 8) A Bv. tv. 376. §-a egy új szabályozást tartalmaz, miszerint a fegyelmi eljárásba behozza a közvetítői eljárás lehetőségét.

A közvetítés esetében a javítóintézetekben is érdemes megfontolni a büntetőeljárásban is alkalmazott differenciálást az elkövetett fegyelemsértések súlya alapján.

Így lehetnek olyan cselekmények, amelyek esetén a fegyelmi eljárás teljes egészében elkerülhető, a létrejött megállapodás és az abban foglaltak megvalósulása fegyelmi büntetés kiszabása nélkül is alkalmas az ügy lezárására.

Azonban lehetnek olyan súlyos fegyelemsértések, amelyek esetében a közvetítés hasonlóan a büntetőeljáráshoz nem tudja helyettesíteni a formálisan kiszabott elmarasztalást, hanem emellett alkalmazva segítheti a konfliktus nem csak büntetéssel történő lezárásában.

Az új lehetőség bevezetésével egy időben a fenti részletszabályokat (eljárási rendet) tisztázni szükséges. A Btk. és Be. szabályozásához hasonlóan a fegyelmi eljárás elrendelése után célszerű a mediáció alkalmazásának lehetőségéről dönteni, a felek önkéntes hozzájárulásának figyelembevételével, erről a fegyelmi bizottság dönt. A büntetőügyekben vannak olyan cselekmények, amelyek nem lehetnek közvetítői eljárás alapjai, egyrészt taxatív felsorolása van a tényállásoknak, másrészt vannak kizáró okok. A Bv tv. ezt nem taglalja, noha a fegyelemsértés alapjai esetenként lehetnek bűncselekményként is minősíthető esetek (pl.:javítóintézetben is előforduló testi sértések különböző szinten minősített esetei, zsarolás, kényszerítés, kábítószerrel visszaélés, nemi erkölcs elleni bűncselekmények, stb.). Ki kell alakítani a gyakorlatát, hogy mely esetekben lehet a közvetítés eredményét úgy tekinteni, hogy nem kell büntetést kiszabni, vagy mikor kell felfüggeszteni vagy enyhíteni. Ezeket a tisztázó kérdéseket a közvetítői eljárás bevezetése során fel kell tenni, a jogalkotókkal együttműködve.

A 1/2015. (I.14.) EMMI r. a javítóintézetek rendtartásáról

(a továbbiakban: Rendtartás)

1) Véleményünk szerint mindenképpen meg kellene határozni, hogy a Rendtartás alkalmazásában kiket kell fiatalkorúaknak tekinteni (fiatalkorú az, aki a tizenkettedik életévét betöltötte, de a huszonegyediket nem.)

2) A Rendtartás javítóintézetek működéséről szóló fejezete ír az SZMSZ-ről és taxatív felsorolja, hogy mi kerüljön szabályozásra a házirendben, a szakmai programban, illetve az egyéb kötelezően elkészítendő belső szabályzatokban. A Rendtartás a korábbiakkal ellentétben nem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy az SZMSZ-t jóváhagyásra meg kellene küldeni a miniszternek. Ennek, valamint a szakmai programnak a jóváhagyását az új Rendtartás – korábban rendelkezésünkre bocsátott - tervezete is a miniszter hatáskörébe utalta. A két alapidokumentum jóváhagyására vonatkozóan a Gyvt-ben és a Bv. tv-ben sem találunk rendelkezést.

A Bv.tv. 346. § (1) bekezdése alapján ugyanakkor, a javítóintézetek házirendjének jóváhagyása a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter hatáskörébe tartozik. Megfontolandónak tarjuk ennek a szabályozásnak a megváltoztatását, a jóváhagyás alacsonyabb szintre történő telepítését vagy delegálását, mivel az intézetek házirendje a leggyakrabban aktualizálásra számot tartó dokumentum.

3) A Rendtartás 2) pontban már hivatkozott fejezete taxatív sorolja fel, hogy mi kerül szabályozásra a házirendben, a szakmai programban, illetve az egyéb kötelezően elkészítendő belső szabályzatokban.

A fegyelmezés és jutalmazás rendjét a Bv. tv. és az Rendtartás szabályozza.

A Gyvt. 66/N § 4. bek. értelmében, a javítóintézet szakmai programja határozza meg a fiatalkorú jutalmazásának és fegyelmi felelősségre vonásának szakmai szempontjait és módszereit. Ez a törvényi előírás nem jelenik meg a Rendtartás 6. §-ban, ami részletezi a szakmai program tartalmát. (A két jogszabály ezen vonatkozásában nincs összhang.)

Javasoljuk, hogy a „jutalmazás és fegyelmezés” rendje a házirendben vagy az egyéb belső szabályzatban is kerüljön szabályozásra.

- 4) A biztonsági elkülönítő kifejezés értelmezése továbbra is kérdést jelent.

Álláspontunk szerint a biztonsági elkülönítő az az önálló helység (szoba), amely megfelel a jogszabályokban való előírásoknak, vagyis a Rendtartás 10. § 2. bekezdés b.) -e.) pontjainak. Az illemhely és a tisztálkodás biztosítása már a biztonsági elkülönítőn kívül történik, a biztonsági elkülönítőhöz kialakított helyiségcsoportban. Ez a helyiség azonban nem minden tekintetben tud megfelelni a hivatkozott szakasz b.) – e.) pontjaiban meghatározottaknak.

- 5) A Rendtartás 15. § (2) bekezdése kimondja, hogy *a javítóintézet a Bv. tv. 347. § (2) bekezdése szerinti javítóintézeti azonosító kártyát a befogadástól számított nyolc munkanapon belül, az 5. melléklet szerinti adattartalommal állítja ki.*

A Bv. tv. idézett szakasza (347. § (2) bek.) *javítóintézeti kártyát* említ, amely igazolja a fiatakorú személyazonosságát.

Mindenképpen szükséges lenne, hogy mind a Bv. törvényben, mind a Rendtartásban ugyanaz a kifejezés szerepeljen a későbbi félreértések elkerülése végett.

- 6) A Rendtartás 17.§ (1) bekezdése részletesen felsorolja, hogy a javítóintézetnek kiket kell értesíteni a fiatakorú befogadásáról

Az előbb hivatkozott jogszabályhely g.) pontja a fiatakorú számára kirendelt pártfogó felügyelőt jelöli meg.

A fiatakorú számára kirendelt pártfogó felügyelő helyett szerencsésebb lenne, az illetékes pártfogó felügyeletet ellátó szerv megnevezést használni. Általában a kirendelt pártfogó konkrét személyéről nincsenek pontos információk, így az állandó lakóhely/tartózkodás hely szerinti illetékes szervezet megkeresése történik.

- 7) A Rendtartás 17. § (4) bekezdése alapján a befogadásról szóló értesítéssel egyidejűleg az intézet megkeresi az illetékes települési önkormányzat jegyzőjét, illetve a járási (fővárosi kerületi) gyámhivatalt, egy naprakész környezettanulmány elkészítése és annak az intézet részére történő megküldése céljából.

A hivatkozott szakasz nem rendelkezik arról, hogy milyen esetekben kell kérni a javítóintézetnek környezettanulmányt a gyámhivaltól és mikor a jegyzőtől.

A gyakorlatban visszatérően előforduló probléma, hogy a gyámhivatal nyilvántartásában korábban nem szerepelt 18. életévét betöltött növendék esetében, a gyámhivatal értetlenül áll a megkeresés előtt.

Véleményünk szerint a 18. életévüket betöltött növendékek esetében elegendő lenne kizárólag az illetékes jegyzőtől megkérni a környezettanulmányt. Ellenkező esetben a gyámhivatalnak is és a jegyzőnek is el kell készíteni a környezettanulmányt.

A 18. életév alatti fiataalkorú esetében pedig csak a gyámhivataltól kellene bekérni a környezettanulmányt, hiszen minden fk. eljárás esetében, korábbi gyermekvédelmi előzmény hiányában is már kapcsolatba kerülnek a családdal a kötelező tájékoztatás miatt (pl.:pártfogói kockázat értékelés a megelőző pártfogásról szóló döntés előtt a gyámhivatal kérésére).

- 8) A Rendtartás 18. §-a kimondja, hogy *ha a bíróság által megküldött iratokkal együtt a fiataalkorú személyazonosító igazolványa nem érkezett meg és azt nem is hozta magával, a javítóintézet gondoskodik annak beszerzéséről.*

Ez a jogszabályi rendelkezés indokolt lehet abból a reintegrációs szempontból, hogy a fiataalkorú ne kerüljön ki az intézményből a szabadulás, illetve az elbocsátás után iratok nélkül, viszont a gyakorlat azt mutatja, hogy több esetben nincs pontos információ a korábbi iratokról, így azok többszörösen is rendelkezésre állhatnak, amellyel adott esetben a fiataalkorú visszaélhet. Szükség esetén és indokolt esetben fontos az iratok elkészítése, de nem tartjuk általánosan bevezetendő gyakorlatnak.

- 9) A Rendtartás 30. §-a az alábbiakról rendelkezik: *Azt a fiataalkorút, aki általános iskolai tanulmányait befejezte, életkora, érdeklődési köre, képességei és egészségi alkalmassága figyelembevételével - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - szakképzésbe kell bevonni. A javítóintézetben folyó szakképzés megszervezhető iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli formában is.*

Annak a fiataalkorúnak, aki a középiskolai tanulmányait nem fejezte be, vagy középiskolai tanulmányokat kíván megkezdeni, kérésére biztosítani kell, hogy magántanulóként középiskolai tanulmányokat folytathasson.

A Rendtartás fentebb hivatkozott paragrafusában foglaltak feltételei jelenleg a javítóintézetben nem megoldottak, ezért javasoljuk a probléma megoldását, vagy ennek hiányában a jogszabályból való kiemelését, illetve amennyiben ez az elvárás megmarad, javasoljuk a javítóintézetekben a jogszabályi környezet miatt egyre nehezebben biztosítható oktatási, képzési lehetőségek felülvizsgálatát.

10) A Rendtartás 38. § (3) bekezdésében meghatározott feltétel, miszerint ha az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett fiatakorút az eltávozás alatt a vele kapcsolattartásra jogosult szülő, vagy más hozzátartozó fogadja, ehhez a fiatakorú nevelésbe vétele ügyében eljáró járási (fővárosi kerületi) gyámhivatal hozzájárulását is be kell szerezni, jelentősen megnehezítené az eltávozás menetét.

A gyámhivatalok kb. 30 nap alatt reagálnak a megkeresésre. Eddig ez a feltétel kizárólag a nyári és téli szabadság alatt volt szükséges, eltávozásoknál nem.

Nagyon hosszadalmas lesz így az ügymenet.

Itt mindenképp szeretnénk megjegyezni, hogy a gyámhivatalok jellemzően azért nem engedélyezik a növendékek szabadságát - mellőzve a körülmények vizsgálatát, így a körütekintés egészét -, mert a fiatal javítóintézet előtti magatartására hivatkoznak az elutasítás okaként.

A 18. életévüket betöltött növendékek esetében ettől célszerű eltérni, hiszen ebben az esetben mi alapján kell a gyámhivatalt tájékoztatni?

11) Az előállítás és kihallgatás kapcsán a Rendtartás 45.§. 3. bekezdéséből azt a következtetést lehet levonni, hogy a fiatakorú meghallgatása csak abban az esetben történhet, ha törvényes képviselője vagy védője jelen van, és nem lehet meghallgatást tartani, ha ők nem jelennek meg. Ismereteink szerint az erre vonatkozó jogszabályok alapján a rendőrségnek a törvényes képviselő és a védő felé megfelelő időben történő értesítési kötelezettsége van és amennyiben ez az értesítés bizonyíthatóan megtörtént, a fenti személyek távolléte nem akadályozza az eljárási cselekményeket. A gyakorlatban ez úgy szokott jelentkezni, hogy az eljárási cselekménynél a javítóintézet munkatársát kéri meg a törvényes képviselő ellátására, amely természetesen a javítóintézet részéről nem vállalható, csak a Rendtartásban rögzített módon, gondozóként.

12) Az utánkövetéssel kapcsolatos szabályozásnál (Rendtartás 53. §) megfontolásra javasoljuk, hogy a pártfogó felügyelő félévente küldje meg jelentését az ideiglenesen elbocsátott fiatakorú életkörülményeinek alakulásáról, illetve ezt az elvárást az egyéb kapcsolódó jogszabályokba is szükségesnek látjuk beépíteni.

Az új szabályhoz hozzá kell igazítani mind a javítóintézetek, mind a pártfogó felügyelők munkáját, meg kell teremteni a személyi, tárgyi feltételeit.

Az utánkövetés a Rendtartás szabályozásában leírja a feladatokat, de az utánkövetés kifejezés a szakmai szóhasználatban sokkal inkább a kutatási tevékenységhez kötődik (pl.:utánkövetés vizsgálat, utánkövetéses kutatás).

Hosszú távon szerencsésebb lenne más kifejezést találni, erre a speciális „utógondozási” folyamatra. Az utánkövetés hagyományos fogalomhasználatban inkább egyfajta utógondozás, hiszen nem kutatási, eredményességet vizsgáló szempontok miatt keresik a fiataalt, hanem aktív segítségnyújtás miatt.

A jogszabályokból következik, de lehet, hogy érdemes lenne egyértelművé tenni, hogy a Rendtartás szerinti utánkövetés kizárólag az ideiglenes elbocsátás időtartamára érvényes, minden más esetben a fiataalkorúval való formális kapcsolatfelvétel kizárólag a fiataalkorú előzetes beleegyező nyilatkozatán tud alapulni (ez egyébként a tudományos körökben használt utánkövetés során is igaz.)

A Rendtartás 6.§ (1) bek. g.) pontja arra utal, hogy az utánkövetést akkor kell szabályozni, ha ilyen tevékenységet a javítóintézet végez. Nem egyértelmű, hogy ez kötelező vagy választható feladat, illetve ezen belül lehet-e csak a pártfogó felügyelői szolgálattól való rendszeres véleménykérési kötelezettség.

A véglegesen elbocsátott javítóintézeti neveltek esetében nem egyértelmű, hogy a pártfogó felügyelők által önkéntes alapon igénybe vehető utógondozás joga biztosított-e, különös tekintettel arra, hogy 2014. szeptember 1-jétől az utógondozás már a BVOP kötelékében dolgozó pártfogó felügyelők feladata.

- 13) A Rendtartás szabályozása szerint utógondozásban a javítóintézet utógondozói részlegén az kaphat elhelyezést, aki a javítóintézeti nevelés teljes időtartamát letöltötte és így kerül elbocsátásra vagy 21. életévének betöltésével bocsátották el az intézetből. Nincs rendelkezés az ideiglenes elbocsátás alatti időszakra, illetve a 18. életév alatti esetre - melyet a Ptk., Gyvt. irányadó szabályai szerint ugyan lehet értelmezni -, de mindenképp fontos lenne ennek pontosabb meghatározása, illetve szakmai állásfoglalás megfogalmazása.

Időszakosan indokolt lehet az utógondozói részlegen való elhelyezés az ideiglenes elbocsátás alatt is. A Rendtartás az előzetes letartóztatásból szabadulók utógondozási lehetőségét sem írja, melyet egyébként javasunk.

- 14) A Rendtartás 1. sz. mellékletében még szerepel az 1 fő gazdasági vezető, amely strukturális átszervezés miatt, a 4 javítóintézet közül már csak a Debreceni Javítóintézetben van.

A Rendtartás 8. §. (1). bekezdésében foglaltak szerint viszont ez a mellékletben meghatározott létszám az kötelező elem.

Rendész 1 fő/intézmény szerepel. Pontos létszámot nem lehet álláspontunk szerint meghatározni, így javasoljuk a „helyi döntés alapján, feladatoktól függően” meghatározást.

A Rendtartás munkakörökre és a létszámra vonatkozó szabályozásából az következik, hogy a növendékügyi irodán növendékügyi előadó és utógondozó munkatárs dolgozik. A növendékügyi előadó munkaköre bizonyosan a növendékek befogadásával és a javítóintézeti tartózkodása alatt felmerülő „járulékos feladatok” ellátásával kapcsolatos.

Az utógondozó munkaköre a Rendtartásból következően alapvetően inkább a javítóintézeti nevelt növendékekkel kapcsolatos feladatokhoz köthető (pl.: elbocsátás előkészítése). Ez a munkakör adhatna alapot arra, hogy a javítóintézetek valóságosan megfontolhassák azt, hogy az utánkövetési (Rendtartás szerint szabadítás, elbocsátás utáni információszerzési, segítségnyújtási) kérdésekkel foglalkozzanak. Ez a munkakör a valóságban a 2 növendékügyi előadó az intézményben. Az előzetesen letartóztatott növendékek esetében, kvázi ez az utógondozói feladatkör kevésbé értelmezhető, de a feladatok nagysága miatt ezekben az intézményekben is több növendékügyi előadó foglalkoztatása szükséges

Az utógondozó munkakör a Rendtartásból következően inkább a fenti célokhoz kötődik és nem az utógondozó részleg működése esetén ellátott feladatokhoz. Így abban az esetben, ha az intézmény utógondozói részleget működtet, azt akkor kvázi plusz munkatársi létszámmal kell biztosítani, melyet a létszám előírások nem tükröznek.

15) A Rendtartás 4.sz mellékletében a Személyi adatlap nyomtatványon nincs helye a fényképnek.

16) A jogszabályok összevetése alapján nem értelmezhető egyértelműen, hogy az előzetes letartóztatottakra vonatkozó fegyelmi eljárás szabályozása hol található.

Ezt a Rendtartás előzetes letartóztatottakra vonatkozó része nem taglalja, a Rendtartás 42. és 43. §-a pedig önmagában kevés a fegyelmi eljárás előzetesen letartóztatottakat érintő lefolytatásához.

A Bv.tv. 374-375.§-i a javítóintézeti neveltek fegyelmi eljárását írja le, a fiatalkorú előzetes letartóztatására vonatkozó Bv.tv. 414.§. 1. bek. pedig, éppen kiveszi a 374., 375. §-t, tehát a fiatalkorú fegyelmi büntetésére és a fegyelmi eljárás szabályaira vonatkozó

rendelkezéseket. Amennyiben az ezzel kapcsolatos értelmezésünk megfelelő, akkor azt a Bv.tv. módosításával szükséges korrigálni.

1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

(a továbbiakban: Gyvt.)

1) A Gyvt. 66/O §-a rendelkezik a javítóintézeti tanácsról.

A korábbiakban a javítóintézetek rendtartásáról szóló 30/1997. (X.11.) NM rendelet 8. §-a szabályozta.

Véleményünk szerint, ha a Rendtartásból mindenképp kiemelésre kerül a javítóintézeti tanács szabályozása, akkor sokkal megalapozottabb lenne a Bv. törvényben szabályozni azt.

A jogszabályok kapcsán leírtakon túl a javítóintézetek részéről tapasztalt különböző ügyészi, bírói, bv. bírói gyakorlat miatt, egyértelmű szabályozás vagy egységes értelmezés lenne szükséges az alábbi kérdésekben:

- Be kell-e számítani az ideiglenes előterjesztés első lehetséges időpontjának számításánál mind a javítóintézetben, mind a bv-intézetben töltött időt?
- Az ideiglenes elbocsátás első lehetséges időpontban történő előterjesztésének elutasítását követően, mikor lehet újra előterjeszteni, kell-e ezt rögzíteni a végzésben?
- Mely esetekben irányadó a 19. életév és mely esetekben a 21. életév bekövetkeztekor történő elbocsátás.
- Az előzetes letartóztatás javítóintézet által kezdeményezett végrehajtási hely megváltoztatása esetén, be kell-e várni a végzés jogerőre emelkedését a büntetés-végrehajtási intézetbe történő átszállítást megelőzően, vagy a végzés fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható?